

Förslag till Ålands budget för år 2027

Innehåll

Allmän motivering	7
Åland på rätt väg.....	7
Självstyrelsen, de offentliga institutionerna och kommunerna	7
Samordning för ökad kvalitet	8
Artificiell intelligens införs i förvaltningen	9
Kommunerna	9
Beredskap och resiliens	11
Det finansiella läget på Åland.....	11
Landskapets ekonomi.....	12
Hälsa, omsorg och välmående.....	15
Utvecklingen av Ålands hälso- och sjukvård	16
Stärkande av Ålands tillväxt och sysselsättning.....	17
Hushållens ekonomi och köpkraft.....	18
Kapital och stöd till företagen.....	19
Utmanarrätter och konkurrensutsättning.....	19
Stärkta kommunikationer till och från Åland	20
Landsbygdsutveckling och primärnäringar.....	20
Utbildning, kultur och attraktionskraft.....	21
Havsbaserad vindkraft.....	22
Axyards.....	23
Åland och EU	23
Åland på väg mot en grön omställning	24
Bolag för elhandel och batterilösningar.....	24
Skärgårdstrafik 2030.....	24
Övriag trafikfrågor.....	25
Rent vatten och ökad biologisk mångfald.....	26
Budgeten som verktyg för hållbar utveckling	26
Budgeterad resultaträkning, balansposter och finansieringsanalys	28
Större resultatpåverkande poster och förändringar	29
Försäljningsintäkter	29
Avgiftsintäkter	29
Erhållna bidrag.....	29
Personalkostnader.....	29
Köp av tjänster.....	29
Material, förnödenheter och varor	29
Övriga verksamhetskostnader.....	29

Social- och hälsovård samt utkomstskydd	30
Primärnäringsar	30
Övrigt näringsliv.....	30
Allmänna stöd.....	30
Skatteinkomster	30
Övriga finansiella intäkter	30
Sammandrag av budgetförslaget	30
Finansiering och likviditet	33
Politikområde 1 - detaljmotivering verksamhet och överföringar	34
100 Lagtinget.....	35
101 Lagtinget.....	36
111 Lagtingets kansli	37
112 Lagtingets övriga utgifter	38
120 Landskapsrevisionen	39
130 Ålands delegation i Nordiska rådet	40
Politikområde 2 - detaljmotivering verksamhet och överföringar.....	41
200 Landskapsregeringen.....	42
200 Lantrådet och ministrarna.....	42
210 Regeringskansliet	44
210 Regeringskansliet.....	44
212 Digitalisering och informationsteknologi inom förvaltningen	47
215 Kommunikationsverksamhet.....	49
220 Främjande av jämställdheten.....	50
225 Främjande av integration	50
230 Demokratiutveckling och val	51
232 Understödjande av politisk verksamhet.....	52
240 Brand- och räddningsväsendet.....	52
250 Personalarbete, arbetsmiljö och kollektivavtalsfrågor	53
252 Serviceverksamhet	54
260 Landskapsregeringens övriga inkomster och utgifter	55
265 Konsumentskydd	58
270 Radio- och TV-verksamhet	59
280 Lagberedningen	60
280 Lagberedningen.....	60
820 Ålands statistik- och utredningsbyrå	62
82000 Ålands statistik- och utredningsbyrå, verksamhet (RA)	63
822 Datainspektionen.....	65
82200 Datainspektionen, verksamhet (RA).....	65

825 Ålands polismyndighet	67
82500 Ålands polismyndighet, verksamhet (RA)	69
826 Ålands ombudsmannamyndighet	71
82600 Ålands ombudsmannamyndighet, verksamhet (RA)	72
Politikområde 3 - detaljmotivering verksamhet och överföringar.....	73
300 Finansavdelningens förvaltningsområde	74
300 Allmän förvaltning	75
330 Landskapsandelar och stöd till kommunerna	77
350 Penningautomatmedel.....	79
360 Bostäder och byggande privatpersoner	81
380 Pensioner och pensionsavgifter	81
390 Gemensamma förvaltningskostnader	84
Politikområde 4 - detaljmotivering verksamhet och överföringar.....	85
400 Social- och miljöavdelningens förvaltningsområde	87
400 Allmän förvaltning	88
410 Övriga sociala uppgifter.....	90
415 Kommunernas socialvårdsområde.....	91
420 Övriga hälso- och sjukvårdsuppgifter	91
430 Allmän miljövard	92
440 Naturvard	93
445 Penningautomatmedel för social, hälso och miljöverksamhet	94
450 Vattenförsörjning och vattenvård	95
460 Cirkulär ekonomi	97
470 Miljöhälsovård	98
848 Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet.....	99
84810 Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet, verksamhet (RA).....	100
84820 Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighets laboratorium, verksamhet (RA).....	101
Politikområde 5 - detaljmotivering verksamhet och överföringar.....	103
500 Utbildnings- och kulturavdelningens förvaltningsområde	105
500 Allmän förvaltning	106
502 Studiestöd.....	109
505 Biblioteksverksamhet	110
510 Allmän ungdoms-, idrotts- och kulturverksamhet	111
511 Kultur- och kulturmiljöförvaltning.....	112
515 Penningautomatmedel för ungdomsarbete och idrott.....	113
516 Penningautomatmedel för kulturell verksamhet.....	114
517 Penningautomatmedel för fritidsverksamhet för barn och unga	115
520 Landskapsandelar och stöd för utbildningsverksamhet.....	116

535 Utbildningsverksamhet	117
540 Ålands museum	119
850 Högskolan på Åland.....	121
85000 Högskolan på Åland, verksamhet (VR)	121
851 Ålands folkhögskola	124
85100 Ålands folkhögskola, verksamhet (RA)	124
852 Ålands musikinstitut.....	125
85200 Ålands musikinstitut, verksamhet (RA)	125
855 Ålands gymnasiemyndighet.....	127
85500 Ålands gymnasiemyndighet, verksamhet (RA).....	128
85590 Vuxenutbildning inom informations- och kommunikationsteknik (R)	129
856 Ålands sjösäkerhetscentrum.....	131
85600 Ålands sjösäkerhetscentrum, verksamhet (RA)	131
Politikområde 6 - detaljmotivering verksamhet och överföringar.....	133
600 Näringsavdelningens förvaltningsområde	134
600 Allmän förvaltning	135
610 Näringslivets främjande	137
615 Främjande av livsmedelsproduktion	140
621 Europeiska Unionen - ERUF och ESF.....	143
623 Europeiska Unionen - program för landsbygdens utveckling, EJFLU	145
625 Europeiska Unionen - Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden, EHFVF	147
640 Främjande av skogsbruket	148
650 Jakt- och viltvård.....	149
670 Främjande av fiskerinäringen	151
860 Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet	153
86000 Arbetsmarknads- och studieservicemyndigheten, verksamhet (RA)	154
86050 Sysselsättnings- och arbetslöshetsunderstöd, verksamhet (RA)	155
86050 Sysselsättnings- och arbetslöshetsunderstöd, överföringar (RA)	156
865 Ålands fiskevårdscentrum, Guttorp.....	157
86500 Ålands fiskevårdscentrum, Guttorp, verksamhet (RA).....	157
Politikområde 7 - detaljmotivering verksamhet och överföringar.....	159
700 Infrastrukturavdelningens förvaltningsområde	161
700 Allmän förvaltning	162
710 Planläggnings- och byggnadsväsendet.....	164
715 Bostäder och byggande	165
720 Samhällsteknik.....	167
740 Ålandstrafiken	171
745 Oljeskydd	172

747 Övrig trafik.....	172
750 - 751 Kostnader för sjötrafik.....	173
760 Kostnader för väghållning.....	176
823 Ålands energimyndighet.....	178
82300 Ålands energimyndighet, verksamhet (RA).....	178
870 Fordonsmyndigheten	180
87000 Fordonsmyndigheten, verksamhet (RA).....	180
872 Vägunderhållsverksamhet	182
87200 Vägunderhållsenheten, verksamhet (RA).....	182
873 Verkstad och lager.....	184
87300 Verkstad och lager, verksamhet (RA)	184
Politikområde 8 - detaljmotivering verksamhet och överföringar.....	186
840 Ålands hälso- och sjukvård	187
84000 Ålands hälso- och sjukvård, verksamhet (RA)	189
84700 Ålands hälso- och sjukvård, extern vård (RA).....	191
Detaljmotivering - Skattefinansiering, finansiella poster och resultaträkningsposter	193
890 Skatter och avgifter av skattenatur, inkomster av lån och finansiella poster	194
890 Skatter och inkomster av skattenatur	194
892 Finansiella poster.....	195
893 Upp- och nedskrivningar	199
Politikområde 1 - detaljmotivering investeringar.....	200
100 Lagtinget.....	201
9111 Lagtingets kansli	201
Politikområde 2 - detaljmotivering investeringar.....	202
210 Regeringskansliet	203
9210 Regeringskansliet.....	203
9212 Digitalisering och informationsteknologi inom förvaltningen	203
9215 Kommunikationsverksamhet.....	204
9230 Demokratiutveckling och val	204
9825 Ålands polismyndighet	205
982500 Investeringar (R)	205
Politikområde 3 - detaljmotivering investeringar.....	206
300 Finansavdelningens förvaltningsområde	207
9340 Särskilda lån och investeringar.....	207
9350 Penningautomatmedel.....	207
Politikområde 4 - detaljmotivering investeringar.....	208
400 Social- och miljöavdelningens förvaltningsområde	209
9440 Naturvård	209

9848 Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet	210
984810 Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet, investeringar (R).....	210
984820 Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighets laboratorium, investeringar (R).....	210
Politikområde 5 - detaljmotivering investeringar.....	211
500 Utbildnings- och kulturavdelningens förvaltningsområde	212
9511 Kultur- och kulturmiljöförvaltning.....	212
9540 Ålands museum	212
9850 Högskolan på Åland.....	213
985000 Investeringsutgifter (R).....	213
9855 Ålands gymnasiemyndighet	214
985500 Investeringsutgifter (R).....	214
9856 Ålands sjösäkerhetscentrum	215
985600 Ålands sjösäkerhetscentrum, investeringar (R)	215
Politikområde 6 - detaljmotivering investeringar.....	216
9860 Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet	217
986000 Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet, investeringar (R).....	217
9865 Ålands fiskevårdscentrum, Guttorp.....	218
986500 Ålands fiskevårdscentrum, investeringar (R)	218
Politikområde 7 - detaljmotivering investeringar.....	219
700 Infrastrukturavdelningens förvaltningsområde	220
9745 Oljeskydd	220
9750 Kostnader för sjötrafik.....	220
9760 Kostnader för väghållning	221
9823 Ålands energimyndighet.....	225
982300 Energimyndigheten, investeringar	225
9870 Fordonsmyndigheten	226
987000 Fordonsmyndigheten, investeringar (R).....	226
9873 Verkstad och lager.....	227
987300 Verkstad och lager, investeringar (R)	227
Politikområde 8 - detaljmotivering investeringar.....	228
9840 Ålands hälso- och sjukvård.....	229
984000 Hälso- och sjukvårdsinvesteringar (R)	229
Bilagor	231
Bilaga 1. Sifferstat.....	231
Bilaga 2. Budgetmålen 2027 i förhållande till Utvecklings- och hållbarhetsagendan	240
Bilaga 3. Teknisk information om budgetförslaget	244
Bilaga 4. Lagtingets samtycke och fullmakter i budgetförslaget.....	256
Bilaga 5. Återstående reservations- och ramanslag	261

Till Ålands lagting**Allmän motivering**

Åland på rätt väg

Vår självstyrelse har i över hundra år gett oss möjlighet att själva forma vår väg. Den har visat sin styrka genom skiftande tider och ger oss också idag de verktyg vi behöver för att möta en omvärld präglad av snabb förändring, osäkerhet men också nya möjligheter.

Budgeten för år 2027 har, liksom regeringsprogrammet, sin utgångspunkt i ett framtidssäkert Åland. Under mandatperiodens sista år fortsätter landskapsregeringen det långsiktiga arbetet med att stärka Ålands ekonomi, utvecklings- och motståndskraft. En ansvarsfull ekonomisk politik kombineras med målmedvetna satsningar på omställning, tillväxt, innovation, välfärd och trygghet.

Det säkerhetspolitiska läget i Europa ställer högre krav på beredskap och samarbete. För Åland innebär det att fortsätta utveckla robusta samhällsstrukturer och förmågan att hantera både störningar och kriser. Ur åländsk synvinkel är stabila samhällsstrukturer, god beredskap och ett nära samarbete med omvärlden av central betydelse. Genom att värna självstyrelsen, utveckla samhällsberedskapen och stärka de egna institutionerna ökar vi vår förmåga att möta såväl kända som oväntade utmaningar.

Åland står samtidigt inför de stora globala förändringar som präglar vår tid: klimatförändringar, teknologisk utveckling och demografiska skiften. I dessa rörelser finns också nya möjligheter. Åland har goda förutsättningar att vara en föregångare i ett samhälle där hållbar utveckling, utbildning, välfärd och företagande går hand i hand. Genom samarbete, innovationskraft och framtidstro kan vi skapa tillväxt och livskraft också i en föränderlig omvärld.

Med styrkan i självstyrelsen och tillit till den åländska befolkningen går vi nu in i mandatperiodens avslutande år. Budgeten för år 2027 är inte bara en plan för inkomster och utgifter. Den är ett uttryck för riktning, ansvar och ambition.

Självstyrelsen, de offentliga institutionerna och kommunerna

Under många år har en process pågått i syfte att modernisera och utveckla självstyrelsen genom en totalrevision av självstyrelselagen. För att självstyrelsen ska förbli aktuell och behålla sin kraft krävs kontinuerlig uppdatering. Om lagen inte uppdateras riskerar självstyrelsen på sikt att undergrävas. Därför har ansträngningarna att få till stånd en ny självstyrelselag varit stora. När totalrevisionen nu har fallit till följd av politisk oenighet i Finland ser landskapsregeringen en uppenbar risk för att hela självstyrelsesystemet försvagas och gradvis urholkas.

Revisionen av självstyrelselagen har pågått i över 15 år. Trots svårigheterna och behovet av att reformera självstyrelselagen uppstår återkommande problem när riket lagstiftar

inom sitt behörighetsområde på ett sätt som indirekt påverkar självstyrelsen och ålänningarna. De förvaltningsmässiga och organisatoriska förändringar som har genomförts i riket under de senaste åren har medfört omfattande organisatoriska och rättsliga problem på Åland. Huvudproblemet är att berörda ministerier inte i tillräcklig utsträckning bereder frågor i samarbete med landskapsregeringen. Kunskapen om självstyrelsen urholkas samtidigt som grundläggande principer i självstyrelsesystemet ifrågasätts. Landskapsregeringen har vid upprepade tillfällen tvingats påtala för bland annat riksdagens grundlagsutskott att lagstiftningen inte följer självstyrelselagens eller grundlagens bestämmelser om rikets möjligheter att lagstifta på Åland. Därmed hotas ålänningarnas rättssäkerhet.

I skrivande stund bereds en mindre ändring av den gällande självstyrelselagen i brådskande ordning. För närvarande råder det tyvärr inte samsyn mellan Mariehamn och Helsingfors om vad som kan och ska regleras eller hur en sådan reglering ska genomföras.

Landskapsregeringen anser dock att det även fortsättningsvis är viktigt att aktivt arbeta för att skapa fungerande samarbetsformer med riket, men för att åtgärda de brister som finns inom rikets lagberedning så är det av central betydelse att statsrådet förbättra sina processer. Landskapsregeringen avser att på politisk nivå diskutera grundprinciperna för hur samarbetet med statsrådet bör utvecklas, för att skapa en stabilare grund för det fortsatta arbetet med att modernisera självstyrelsen.

Samtidigt är det viktigt att kunskapen om självstyrelsens grunder ökar i det åländska samhället, liksom kunskapen om självstyrelsens betydelse för det åländska samhällets invånare, näringsliv och tredje sektor.

Det behövs också ökad allmän kunskap om självstyrelsens grunder i Finland och i Sverige, med beaktande av Ålandsöverenskommelsen. I Helsingfors bedrivs detta arbete genom Ålands representation. Landskapsregeringen överväger att under år 2027 skapa ett liknande arrangemang i Stockholm.

Helsingforsavtalet, som reglerar det nordiska samarbetet, är under revidering av en kommission utsedd av Nordiska Ministerrådet. Syftet är att modernisera det nordiska samarbetets grunddokument och stärka de självstyrda ländernas möjligheter att delta på likvärdiga villkor. Landskapsregeringen deltar aktivt i processen för att tillvarata Ålands intressen och stärka självstyrelsens ställning i Norden.

Samordning för ökad kvalitet

Samordningspolitiken syftar till att stärka den offentliga sektorns förmåga att använda gemensamma resurser klokt och att skapa mer sammanhängande service för invånare, företag och myndigheter. Behovet av samordning ökar när kompetenskraven blir högre, de ekonomiska ramarna stramare och medborgarnas förväntningar på tillgänglig, digital och rättssäker service växer. Landskapsregeringens inriktning är därför att samordning ska vara ett praktiskt verktyg för kvalitet, effektivitet och likvärdighet, inte ett självändamål eller enbart en administrativ besparingsåtgärd.

Digitaliseringen är en av de viktigaste förutsättningarna för detta arbete. Genom gemensamma digitala lösningar kan processer förenklas, uppgifter återanvändas på ett säkrare sätt och förvaltningens arbetssätt bli mer enhetliga. Landskapsregeringen avser avge en förordning för samordningen av landskapets underställda myndigheter med stöd av informationshanteringslagen. Medborgarportalen ska utvecklas som en mer samlad väg in till offentliga tjänster, så att den enskilda inte ska behöva känna till förvaltningens organisatoriska gränser för att hitta rätt, lämna uppgifter eller följa sitt

ärende. Samtidigt innebär detta att myndigheterna inte behöver investera i egna plattformar för att kommunicera med invånarna. Detta är mindre myndigheter och kommuner till särskilt gagn.

Samordningen omfattar också mer verksamhetsnära stödfunktioner. Arbetet med servicecentret är i detta sammanhang en intern samordningsåtgärd för ekonomi, löneräkning och upphandling, där målet är att samla kompetens, minska sårbarhet och skapa mer likvärdiga och effektiva stödfunktioner inom förvaltningen. Arbetet med att samordna städtjänster förväntas bidra till bättre planering, jämnare kvalitet och effektivare resursanvändning, samtidigt som personalens kompetens och arbetsmiljö behöver beaktas. På motsvarande sätt finns det behov av att utreda hur stödfunktioner inom juridik och handläggning organiseras så att mindre enheter inte blir för sårbara och så att likartade ärenden kan hanteras mer enhetligt. En stärkt samordning av dessa funktioner kan minska dubbelarbete, höja kvaliteten i beslutsfattandet och skapa bättre stöd för landskapets verksamheter.

Under år 2027 fortsätter landskapsregeringen därför att utveckla samordningen stegvis och i dialog med berörda verksamheter. Tyngdpunkten ligger på lösningar som ger konkret nytta, där effekterna går att följa upp och där ansvarsfördelningen mellan aktörerna är tydlig. På längre sikt är målet en offentlig sektor som är mindre fragmenterad, bättre rustad att möta växande krav och mer tillgänglig för de som använder servicen.

Artificiell intelligens införs i förvaltningen

Landskapsregeringen har tagit flera steg för att införa artificiell intelligens (AI) i den allmänna förvaltningen. Förvaltningspersonalen har fått tillgång till ett AI-verktyg som används som stöd i bland annat beredningsarbete, översättningar och sammanfattningar av texter. Under år 2027 kommer andelen av personal med tillgång till en kraftigare version av AI-verktyget att öka. Syftet är att effektivisera förvaltningens arbete och frigöra tid för uppgifter som kräver personalens kunskap och erfarenhet. Användningen sker i enlighet med landskapsregeringens AI-policy och EU:s AI-förordning. Förordningen ställer krav på bland annat riskhantering, transparens och tillräcklig AI-kompetens hos dem som använder AI-system.

För att stödja det fortsatta arbetet planerar landskapsregeringen utbildningar för förvaltningspersonalen för så väl allmänna förvaltningen som för underställda myndigheter. När AI-förordningen implementerades i åländsk lag konstaterades att det behövs en tjänsteinnehavare med fokus på AI, det betyder ett stärkt stöd för förvaltningens verksamheter i införandet och bidrar till att AI används på ett säkert och ansvarsfullt sätt.

Kommunerna

Kommunerna utgör en central del av den åländska välfärden och av den offentliga närservice som invånarna möter i vardagen. Landskapsregeringens kommunpolitik utgår därför från att kommunerna ska ges sådana förutsättningar att de kan sköta sina lagstadgade uppgifter långsiktigt, rättssäkert och med god kvalitet, samtidigt som den samlade offentliga ekonomin behöver vara hållbar. Den ekonomiska utvecklingen, befolkningsförändringen, ökade servicebehov och svårigheter att rekrytera kompetens gör att kommunernas villkor behöver följas nära och att förändringar måste genomföras med både respekt för det kommunala självstyret och tydlig förståelse för de strukturella utmaningar som finns.

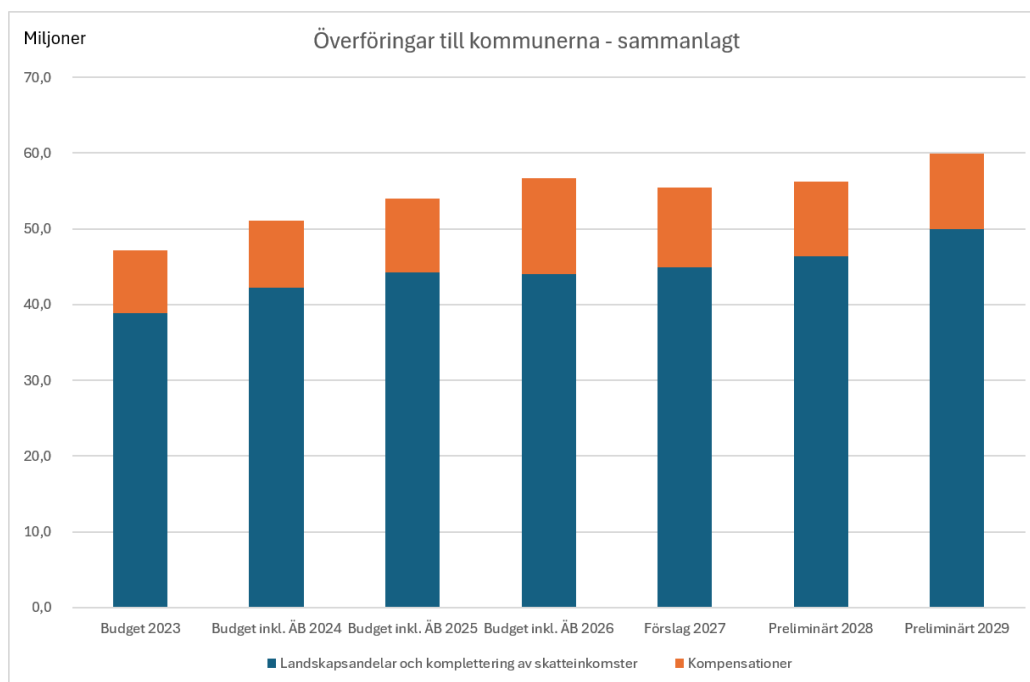
Tillämpningen av kommunutvärderingslagen är en viktig del av det fortsatta arbetet. Reformen påverkar kommunerna på olika sätt och måste därför genomföras med omsorg. För vissa kommuner kan utvecklingen ge bättre möjligheter till samordning, stärkt bärkraft och tryggad service. För andra kan den innebära omställningar som kräver noggrann beredning, dialog och lokal förankring. Kommunerna ska inte enbart vara mottagare av förändringen utan aktiva och drivande parter. Utvärderingskommunerna och deras fullmäktige har en särskilt viktig roll. Tankesmedjan används för att dela information och ta till vara synpunkter från hela det kommunala fältet.

Parallellt med detta bereds arbetet i en arbetsgrupp med inriktning på minskade kostnader och ett mer effektivt användande av offentliga resurser. Syftet är att skapa bättre förutsättningar för att kärnuppgifterna ska kunna upprätthållas också när kostnadstrycket ökar.

Landskapsregeringen har under mandatperioden hittills beviljat samarbetsstöd om sammanlagt drygt 1,5 miljoner euro till kommunala och kommunanknutna utvecklingsinsatser. Hit hör bland annat arbetet med den digitala färdplanen, utvecklingen av ett demenscenter, kommuncoach, anslutning och anpassning till Kanta samt åtgärder som stärker cybersäkerheten.

Landskapsregeringen arbetar också tillsammans med kommunerna gällande havsbaserad vindkraft, både gällande generalplanering och intäktsfördelning samt de samhällsekonomiska effekterna av utbyggnaden.

För år 2027 utdelas 44,9 miljoner euro i landskapsandelar och skattekomplettering samt 10,5 miljoner euro i kompensationer. Utvecklingen av dessa två poster sedan 2023 inklusive preliminära belopp för åren 2028-2029 ser ut på följande sätt:

Likviditets- och samarbetsstöd ingår i beloppet för landskapsandelar och skattekomplettering. Därtill finansierar landskapet halva kommunernas grundavgift (200.000 euro) till Åda Ab år 2027. Landskapsregeringen kan vid behov, med fullmakt från lagtinget, ge garantier för lån vid sidan av likviditetsstöd.

Beredskap och resiliens

Beredskapsfrågornas tvärsektoriella karaktär gör att landskapsregeringen och dess myndigheter tillsammans med kommunerna, näringslivet, civilsamhället och riksaktörer samverkar för att skapa ett robust och motståndskraftigt samhälle.

Ålands deltagande i det nordiska Haga-samarbetet har stärkts under år 2026. Åland har getts möjlighet att delta i det operativa myndighetssamarbetet inom civil beredskap och resiliens. Deltagandet ger Åland bättre förutsättningar för ett strukturerat och kontinuerligt erfarenhetsutbyte med de nordiska länderna kring samhällsskydd, beredskap och samhällets motståndskraft. Landskapsregeringen kommer att delta aktivt i samarbetet och samtidigt fortsätta verka för att Ålands deltagande utvecklas till att även omfatta politisk nivå.

Landskapsregeringens interna säkerhets- och beredskapsarbete fortgår. Investeringar görs så att förvaltningen kan upprätthålla nödvändiga funktioner vid omfattande elavbrott. Beredskapsdagarna föreslås arrangeras årligen. Polismyndigheten prioriterar beredskapsarbetet och gemensamma övningar. Beredskapen stärks inom alla sektorer bland annat livsmedelsförsörjning, el- och vattenförsörjning samt hälso- och sjukvård.

Den ideella sektorn inom räddnings- och krisverksamhet är en central resurs inom samhällssäkerheten. Samverkan med dessa organisationer och förutsättningarna för deras verksamhet är viktiga delar av samhällets samlade beredskap.

Kulturens och föreningslivets betydelse för samhällets resiliens, kunskapsförmedling, identitet, demokrati och gemenskap ska lyftas fram genom fortsatt utveckling av kultur- och kulturarvsberedskap. Dessa sociala nätverk motverkar ensamhet och utanförskap och stärker människors förmåga att stödja varandra och hantera påfrestningar. Ett livskraftigt föreningsliv bidrar därmed till samhällets motståndskraft såväl i vardagen som vid kriser.

Genom samverkan mellan utbildningssektorn, myndigheter och civilsamhället utreds möjligheterna att utveckla utbildningsinsatserna inom beredskapsfrågor, särskilt för ungdomar och unga vuxna. Syftet är att öka kunskapen om samhällets beredskap, stärka individers förmåga att hantera kriser samt bidra till återväxt inom frivilliga beredskapsorganisationer.

Beredskap för cybersäkerhet och skydd mot hybridpåverkan är en allt viktigare del av samhällets motståndskraft. Digitala angrepp, desinformation, sabotage och andra former av påverkan kan riktas mot både myndigheter, företag och enskilda medborgare. Genomförandet av NIS2 samt CER-direktiven fortgår med syfte att stärka cybersäkerhet, beredskap och motståndskraften i samhällsviktiga verksamheter. Regelverket ställer krav på riskhantering, informationssäkerhet, incidentrapportering, kontinuitetsplanering och förmåga att upprätthålla viktiga funktioner även vid störningar och kriser både hos offentliga och privata aktörer och bidrar till att stärka skyddet för kritisk infrastruktur och samhällsviktiga tjänster. Landskapsregeringen finansierar åtgärder som stärker näringslivets och kommunernas förmåga att uppfylla kraven i lagstiftningen.

Det finansiella läget på Åland

Den åländska ekonomin väntas växa måttligt under år 2027. Enligt ÅSUB beräknas BNP-tillväxten uppgå till cirka 1 procent, inflationen till 1,9 procent och det relativa arbetslöshetstalet till 5,3 procent. Hushållens ekonomi väntas gradvis förbättras, men återhämtningen i konsumtionen och på arbetsmarknaden bedöms gå långsammare och vara mer osäker än vad som bedömdes i våras.

Tillväxten stöds av fortsatt höga driftöverskott inom transportbranschen, vilka även har stor betydelse för skatteinkomsterna. Samtidigt är utvecklingen sårbar eftersom ett begränsat antal större företag och enskilda affärshändelser kan få ett betydande genomslag på såväl BNP som skatteavräkning. Högre energi- och råvarupriser, osäkerheten inom sjöfarten och ett högre ränteläge innebär fortsatta risker.

Landskapets ekonomi

Landskapets ekonomi står idag på en betydligt stabilare grund än under de senaste årens mest utmanande period. Landskapsregeringens målsättning är att med en ansvarsfull finanspolitik steg för steg stärka den ekonomiska hållbarheten och minska sårbarheten inför framtida kriser. Även om flera ekonomiska indikatorer utvecklas i positiv riktning kvarstår osäkerhetsfaktorer i omvärlden. Därför krävs fortsatt återhållsamhet, noggranna prioriteringar och ett långsiktigt perspektiv. Målet är att skapa utrymme för investeringar i välfärd, kompetensförsörjning och tillväxt, samtidigt som landskapets finanser stärks för kommande generationer.

Utgående från detta har landskapsregeringen aktivt arbetat med att balansera landskapets ekonomi. Då skatteintäkterna samtidigt utvecklas positivt har det medfört att det finansiella utgångsläget för landskapet inför år 2027 är tydligt förbättrat jämfört med bokslutet för år 2025, men de långsiktiga utmaningarna kvarstår. Bokslutet för år 2025 visade ett underskott om 28,3 miljoner euro. De likvida medlen minskade med 23 miljoner euro, trots ett internt lån från landskapets Fastighetsverk om 15 miljoner euro och försäljningsvinster på cirka 9 miljoner euro. Vid utgången av år 2025 uppgick kassan till 9,8 miljoner euro. Utfallet år 2025 visade därmed att den löpande verksamheten och de genomförda investeringarna inte kunde finansieras med årets inkomster och internt tillförda medel. Utvecklingen under första halvåret 2026 visade att det var nödvändigt att stärka landskapets likviditet då landskapsregeringen var nära en situation där externa lån skulle ha behövts för att finansiera verksamheten. De åtgärder som vidtagits tillsammans med förbättrade skatteintäkter har dock inneburit att utgångsläget inför år 2027 är betydligt starkare än tidigare.

De takbegränsade kostnaderna uppgick i bokslutet för år 2025 till 370,8 miljoner euro och hölls inom det fastställda kostnadstaket. Att kostnadstaket hölls är positivt, men den samlade kostnadsnivån översteg fortfarande de långsiktiga varaktiga inkomsterna.

Budgetförslaget för år 2027 innebär ett väsentligt förbättrat resultat jämfört med utfall år 2025. Förbättringen är emellertid i likhet med budgeten för år 2026 i hög grad beroende av tillfälliga höga inkomster från avräkningen och skatteavräkningen. Vid bedömningen av landskapets ekonomi som helhet behöver därför det positiva resultatet i budgetförslaget bedömas tillsammans med likviditetsutvecklingen, de planerade investeringarna och hur stor del av inkomsterna som är varaktiga. Landskapsregeringen avser att tillsätta en parlamentarisk arbetsgrupp som innan valet i oktober 2027 och inför kommande mandatperiod ska bedöma den ekonomiska situationen i åländsk ekonomi och överskottsmålet. Lämpligt är också att bedöma hur väl det finanspolitiska ramverket har fungerat i arbetet med att balansera landskapets ekonomi. Målsättningen är att skapa en gemensam bild mellan partierna om läget.

Intäkter och skattefinansiering

Budgetförslaget bygger på fortsatt höga inkomster från det ekonomiska systemet. Avräkningsbeloppet budgeteras till cirka 221,4 miljoner euro och skatteavräkningen till

cirka 155,6 miljoner euro, sammanlagt cirka 377,0 miljoner euro. Nivån är hög i ett historiskt perspektiv och är den viktigaste orsaken till det budgeterade överskottet.

ÅSUB:s prognos, som redovisar inkomsterna enligt det år då de genereras (vilket inte är detsamma som budgeteringsår, då även slutregleringarna räknas in), anger samtidigt att summan av avräkningen och skatteavräkningen uppgår till omkring 355 miljoner euro år 2027, vilket är en något högre bedömning än vad landskapsregeringen gör.

Skatteavräkningen väntas utvecklas något svagare, bland annat till följd av att skattesatsen för samfundsskatten sänks från 20 till 18 procent. Kapitalinkomstskatterna bedöms vara fortsatt höga, men är beroende av ett begränsat antal företags resultat och utdelningar. I uppföljningen behöver därför återkommande inkomster skiljas från slutregleringar och andra poster som inte varaktigt stärker inkomstbasen.

Kostnadsutveckling och budgetdisciplin

Landskapsregeringen följer de ekonomiska målsättningar som sattes i samband med regeringsprogrammet för regeringen Sjögren II och föreslår takbegränsade kostnader som ligger högre än det som bedömdes i vårbudgeten för år 2025. I detta budgetförslag föreslås de takbegränsade kostnaderna för budgetåret 2027 till följd av tekniska justeringar och andra justeringar uppgå till sammanlagt 381,1 miljoner euro, vilket är 0,9 miljoner euro högre än bedömningen i vårbudgeten år 2026. Budgeteringsmarginalen för oförutsedda kostnader är med detta budgetförslag 4,8 miljoner euro. Kostnadstaket på 385,9 miljoner euro föreslås därmed lämnas oförändrat. En närmare beskrivning gällande grunderna för justeringarna av de takbegränsade kostnaderna finns i den tekniska bilagan, bilaga 2.

Kostnader netto (Miljoner euro)	Vårbudgeten -25/ lagtingsbeslut	Justeringar inom kostnadstaket	Budgetförslag 2027
Kostnadstak 2027:	-385,9	-385,9	-385,9
Takbegränsade kostnader (netto)	-376,7	-381,1	-381,1
Lagtingsbeslut takbegränsade kostnader (netto)		-376,7	
Tekniska justeringar:			
- Indexering av PAF-stöd		-0,2	
- Slutreglering kompensation till kommunerna för minskad samfundsskatt		-1,7	
- Kostnader för projektet rent vatten 2030		-0,5	
- Medieavgiften nettoförs under kostnadstaket		3,0	
- Sänkning av internhyror med 10 %		2,3	
Övriga justeringar:			
- Sjötrafiken: oljeprisökning och annan ökning		-3,0	
- ÅHS: informationssäkerhet, dataskydd, Kanta		-1,7	
- ÅHS: övrig justering		-2,2	
- Netto övriga justeringar		-0,4	
Budgeteringsmarginal	-9,2	-4,8	-4,8

Kalkyl över resultat (Miljoner euro)	Vårbudgeten 2026	Budgetförslag 2027
Centralt budgeterade nettointäkter	378,9	399,8
Takbegränsade kostnader (netto)	-380,2	-381,1
Underskott/överskott	-1,2	18,8

Kostnadstrycket är fortsatt högt, särskilt inom hälso- och sjukvården. Löneutvecklingen, pensionerna, energipriserna, digitaliseringen, informationssäkerheten och underhållet och förnyelsen av befintlig infrastruktur påverkar kostnadstrycket. Bokslutet för år 2025 visade att enskilda överskridanden snabbt kan påverka helhetsresultatet. För att resultatet för år 2027 ska förverkligas krävs därför att budgetdisciplinen upprätthålls under året.

I tabellen nedan framgår nettokostnaden per ålänning. Positivt är att ökningstakten för nettokostnaden per ålänning i löpande priser minskar i budgetförslaget för år 2027, men för att nå en långsiktig hållbarhet i landskapets ekonomi behöver landskapet nå en nivå där nettokostnaden per ålänning inte längre ökar och till och med minskar. Det kräver fortsatt arbete med produktivitet, samordning och nya arbetssätt samtidigt som kvaliteten i servicen tryggas.

Nettokostnad per ålänning	Bokslut 2024	Bokslut 2025	Budget 2026 inkl. äb totalt	Budgetförslag 2027
Befolkningsantal 1)	30 654	30 836	30 938	30 938
Verksamhetsbidrag 2)	-348 753 964	-360 422 644	-369 342 991	-371 974 489
Nettokostnad per ålänning, euro	11 377	11 688	11 938	12 023

1) För bokslut är det per 31.12 respektive år. Budget 2026 och 2027 är per 31.8.2026.

2) Beloppen är i löpande priser.

I tabellen nedan framgår självfinansieringsgradens utveckling. För att öka jämförbarheten mellan åren så visas för åren 2025 och 2026 självfinansieringsgraden även exklusive försäljningsvinst för de avyttrade färjorna.

Självfinansieringsgrad	Bokslut 2024	Bokslut 2025	Budget 2026 inkl. äb totalt	Budgetförslag 2027
Verksamhetens intäkter	25 825 231	35 156 322	29 354 535	24 988 940
Intäkt ink o kap överföringar	4 327 554	5 176 480	4 329 830	3 195 830
Summa Verksamhets- och överföringsintäkter	30 152 785	40 332 802	33 684 365	28 184 770
Verksamhetens kostnader	-243 801 508	-255 689 112	-264 018 526	-269 018 429
Kostn ink o kap överföringar	-114 230 893	-127 776 013	-121 008 830	-115 840 830
Summa Verksamhets- och överföringskostnader	-358 032 402	-383 465 124	-385 027 356	-384 859 259
Summa Nettokostnader	-327 879 616	-343 132 322	-351 342 991	-356 674 489
Självfinansieringsgrad	8,40 %	10,50 %	8,75 %	7,32 %
Självfinansieringsgrad exklusive försäljningsvinster för färjor		8,16 %	7,84 %	

Landskapsregeringen avser att under året fastställa mål för självfinansieringsgraden.

Resultat, investeringar och likviditet

Utgående från anslagen och inkomstposterna i budgetförslaget beräknas år 2027 uppvisa ett överskott om cirka 18,8 miljoner euro. Detta är en väsentlig förbättring jämfört med bokslutet för år 2025 och med vårbudgeten år 2026, där ett underskott om cirka 1,2 miljoner euro beräknades för år 2027.

De budgeterade nettoinvesteringarna och övriga finansinvesteringar uppgår enligt budgeten år 2027 till cirka 29,1 miljoner euro. Det budgeterade årsbidraget om 30,1 miljoner euro täcker därmed de budgeterade investeringarna. Om budgetförslaget fullt ut skulle förverkligas medför det en ökning av likviditet med ca 1 miljon euro.

Risker och samlad bedömning

Liksom för andra offentliga ekonomier påverkas landskapets ekonomi av utvecklingen i omvärlden, särskilt inom sjöfarten, energimarknaden, arbetsmarknaden och den allmänna konjunkturen inklusive ränteläget. Intäkterna via avräkning och skatteavräkning kan variera snabbt och kostnaderna för bland annat Ålands hälso- och sjukvård ökar. Samtidigt är förutsättningarna inför år 2027 starkare än under de senaste åren och budgeten ger bättre möjligheter att möta eventuella förändringar. Den åländska ekonomin väntas växa, men tillväxten är måttlig och i hög grad beroende av transportsektorns resultat. Skatteavräkningen påverkas i hög grad av vissa företags exceptionella resultat som i ett annat konjunktur- och konkurrensläge kan förändras och försämrats.

När ekonomin varaktigt har balanserats bör en del av framtida överskott användas för att återuppbygga en likviditetsbuffert. De ekonomiska förutsättningarna år 2027 är klart förbättrade men fortsatt budgetdisciplin och försiktighet med nya åtaganden är avgörande för den fortsatta utvecklingen.

Extern finansiering

Extern finansiering ska i högre grad användas som ett strategiskt verktyg för att stärka Ålands utvecklingskraft, bredda finansieringen av utvecklingsprojekt och investeringar samt minska belastningen på den ordinarie budgeten, där det är möjligt. Landskapsregeringen fortsätter därför arbetet med att systematiskt identifiera, samordna och tillvarata möjligheter till EU-medel, nordiska finansieringsinstrument och annan extern finansiering. Arbetet ska utgå från respektive politikområdes faktiska behov, strategiska mål och kapacitet, och utvecklas genom tydligare mandat, bättre samordning, ökad kompetens och ändamålsenliga stödstrukturer. Målet är att förvaltningen och berörda myndigheter inför EU:s kommande programperiod ska ha mer effektiva strukturer för att initiera, ansöka om och genomföra externfinansierade projekt på ett sätt som skapar långsiktig nytta för Åland. Ansökt och beviljad extern finansiering följs upp årligen i årsredovisningen.

Hälsa, omsorg och välmående

Landskapsregeringen prioriterar under år 2027 den sociala tryggheten och tillgången till vård och omsorg. Det gäller såväl lagstiftningen som servicen till invånarna och planeringen av ett nytt sjukhus. Budgeten ska stärka hushållens ekonomi och föra arbetet med flera reformer vidare. Gemensamt för åtgärderna är att den som behöver hjälp ska kunna få den i tid och att vården och omsorgen ska kunna möta behoven också under kommande år. Åland har genom stopplagar hindrat flera försämrings i det sociala skyddsnätet som riket genomfört. Landskapsregeringen har därmed använt självstyrelsens möjligheter för att skydda hushåll med små ekonomiska marginaler. Det är en aktiv åtgärd för att förebygga social utsatthet och motverka att ekonomiska svårigheter fördjupas. För barnfamiljer har ett fungerande skyddsnät också betydelse för barnens uppväxtvillkor och möjligheter att delta i samhället. Denna linje ligger fast. Det sociala skyddsnätet ska ge stöd när de egna inkomsterna inte räcker till och hjälpa människor att återfå en stabil försörjning. Landskapsregeringen fortsätter därför att följa förändringarna i de sociala förmånerna i riket och bedöma behovet av åtgärder. Barns situation och villkoren för hushåll med små marginaler ska uppmärksammas i detta arbete.

För att ytterligare stärka barnfamiljernas ekonomi föreslår landskapsregeringen en höjning av barnbidraget. Under småbarnstiden tillkommer utgifter samtidigt som

familjens inkomster minskar. Satsningen är en del av arbetet för goda uppväxtvillkor och för att minska den ekonomiska oron i barnfamiljer.

Inom socialvården följs utvärderingen av Kommunernas socialtjänst (KST) upp genom ändringar i socialvårdslagen. Utvärderingen har visat på brister i ansvarsfördelningen mellan kommunerna och KST som kan leda till att klienter drabbas. De förslag som tagits fram ska tydliggöra vem som ansvarar för olika insatser. Servicen ska kunna ordnas utan att oklara ansvarsgränser fördröjer den hjälp som behövs. Tydligare bestämmelser ska också underlätta samarbetet när en person behöver stöd från flera verksamheter eller när behoven förändras. Kommunerna, KST och ÅHS behöver kunna planera insatserna tillsammans och se till att hjälpen fungerar för den enskilde.

Klientavgiftslagen revideras med särskild vikt på vård och omsorg i hemmet och andra öppna insatser, avgifterna ska ge ekonomiska incitament att använda sådan service när den motsvarar den enskildes behov. Den som vill och kan bo kvar hemma behöver ha tillgång till hjälp som fungerar både praktiskt och ekonomiskt. Ett tydligt och skäligt avgiftssystem ska underlätta för den enskilde att planera sin ekonomi och stöder utvecklingen av öppna vård- och omsorgsinsatser. Avgifterna behöver därför ses tillsammans med hur servicen ordnas.

Arbetet med välfärdsteknik fortsätter som en del av utvecklingen av vården och omsorgen. Tekniken kan ge större självständighet och trygghet för den som behöver stöd och göra det möjligt för fler att bo kvar hemma. Den kan också underlätta personalens arbete och frigöra tid för vård och omsorg.

Skyddet för klienter inom äldreomsorgen och servicen för personer med funktionsnedsättning stärks genom krav på brottsregisterutdrag för anställda. Kravet ska ge arbetsgivarna bättre möjligheter att förebygga att klienter utsätts för brott. Det är särskilt angeläget i verksamheter där människor är beroende av andras hjälp och kan ha svårt att själva tillvarata sina intressen.

Arbetet med tandvårdsprogrammet fortsätter. Landskapsregeringen vill förbättra allmänhetens tillgång till tandvård. Utgångspunkten är att alla ålänningar ska ha förutsättningar för en god munhälsa. Olika modeller tas fram för hur vården kan ordnas och finansieras.

Arbetet med att inrätta en ungdomsmottagning har inletts. Målet är att få i gång en verksamhet under år 2027 och därefter bygga ut den stegvis. Extern finansiering söks för uppstarten och den fortsatta utvecklingen. En första, mindre verksamhet ger möjlighet att pröva arbetssätt och ta vara på erfarenheter inför en utökning. Verksamhetens omfattning och innehåll formas i det fortsatta samarbetet. Ungdomsmottagningen ska göra det lättare för unga att få råd och stöd i frågor som rör mående, hälsa, relationer och sexualitet.

Utvecklingen av Ålands hälso- och sjukvård

Den åländska hälso- och sjukvården håller en hög kvalitet och medarbetarna inom ÅHS utför varje dag ett viktigt arbete för människors hälsa, trygghet och livskvalitet. Befolkningen blir äldre, fler lever länge med kroniska sjukdomar, den medicinska utvecklingen går snabbt och konkurrensen om vårdpersonal ökar, vilket påverkar förutsättningarna för vården. Vården behöver därför fortsätta utvecklas. Utvecklingen går mot kortare vårdtider när det är medicinskt möjligt, bättre sammanhållna vårdkedjor, starkare primärvård, utvecklad hemsjukvård och större möjligheter att ge vård närmare människan.

Sjukhusvården ska alltid finnas för den som behöver den. Mer vård kan dock ges utanför sjukhuset och i hemmet. Det ställer större krav på samarbete mellan specialistsjukvården, primärvården, hemsjukvården och socialvården. För patienten ska övergångarna mellan olika delar av vården fungera smidigt och ansvaret vara tydligt. Patienternas delaktighet behöver stärkas. Digitala tjänster, nya arbetssätt och bättre samordning ger möjlighet att göra vården mer tillgänglig och bättre anpassad till den enskildes behov. Utvecklingen av vården hänger nära samman med planeringen av ett nytt sjukhus. Målet är att det nya sjukhuset ska stå klart år 2034. Vårdstrategin fram till år 2040 ligger till grund för planeringen, stödjer förbättringar i dagens verksamhet och anger riktningen för hur vården ska utvecklas. Patienternas behov, patientsäkerheten samt forskning och beprövad erfarenhet behöver vara vägledande för hur vården utvecklas.

Under år 2027 arbetar ÅHS vidare med rums- och funktionsprogrammet, som ska klargöra vilka funktioner som behövs i det nya sjukhuset och hur stora lokalerna ska vara. Fastighetsverket arbetar samtidigt med fastighetsutvecklingsplanen för sjukhusområdet. Landskapsregeringen tar därefter fram en finansieringsplan. Arbetet samordnas så att vårdens behov, byggandet och finansieringen bedöms tillsammans inför kommande beslut.

Det nya sjukhuset ska ge goda förutsättningar för modern vård och bättre samarbete mellan kliniker och avdelningar. Lokalerna behöver vara flexibla och kunna användas på olika sätt när vårdbehoven och arbetssätten förändras. Planeringen behöver också omfatta vården utanför sjukhuset och samarbetet med socialvården.

Förslag behöver diskuteras och bearbetas i nära samarbete med verksamheterna och dess personal. Det ger bättre underlag för beslut om både lokaler och arbetssätt.

Omställningen kan inte vänta tills det nya sjukhuset står klart. Planeringen ska därför också stödja förbättringar i dagens verksamhet. Arbetssätt, vårdkedjor och samarbete behöver utvecklas stegvis under åren fram till inflyttningen.

Kvinnohälsan och särskilt klimakterievården är under utveckling. Kvinnohälsovården behöver utgå från kvinnors olika behov genom hela livet och säkerställa att rätt vård och kompetens finns tillgänglig när den behövs. Inom primärvården pågår ett utbildningsprogram för att höja kompetensen inom kvinnohälsa. Kunskapen inom vården behöver stärkas och vägen till hjälp bli tydligare. Särskilt behöver klimakterievården utvecklas, så att kvinnor får bättre information och tillgång till rätt stöd och behandling i tid. Målet är att besvär inte ska normaliseras eller avfärdas, utan mötas med kunskap och en vård som tar kvinnors hälsa på allvar.

Stärkande av Ålands tillväxt och sysselsättning

Tillväxtpolitiken är ett prioriterat politikområde för landskapsregeringen. Under en längre tid har den ekonomiska utvecklingen på Åland varit för svag för att fullt ut möta behoven hos befolkningen. Landskapsregeringen vill bryta den negativa trenden. Därför behövs fler jobb, fler företag och fler människor som vill bo och arbeta på Åland.

I det tillväxtpolitiska meddelandet fastställs målet att Åland ska vara en av Nordens mest välmående ekonomier med högre BNP per invånare än Finland och Sverige.

Även sysselsättningen hör till regeringens prioriteringar, då arbetslösheten är något högre än den var före pandemin och orosmoln finns inför vad höga energipriser, stigande inflation samt räntor kan medföra. I ett internationellt och regionalt perspektiv står sig Åland starkt med en arbetslöshet på 5,3 procent, jämfört med 8,5 procent i

Sverige och 10,1 procent i Finland. Utmaningens kärna är dock brist på arbetsplatser, vilket ytterligare motiverar tillväxtåtgärder för näringslivet och stärkandet av hushållens ekonomi och köpkraft.

Särskilt oroväckande är det ökande antalet långtidsarbetslösa. Landskapsregeringen prioriterar denna grupp genom ESF-projekt och riktade sysselsättningsinsatser via AMS. Därutöver träder en ny lagstiftning om AMS serviceprocess i kraft under året, vilket skapar bättre förutsättningar för arbetssökande att återinträda på arbetsmarknaden.

Hushållens ekonomi och köpkraft

Landskapsregeringen har under mandatperioden vidtagit åtgärder för att stärka hushållens köpkraft och förbättra förutsättningarna för åländska familjer och det arbetet fortsätter under år 2027. Arbetet har kombinerats med riksregeringens åtgärder så att inriktningen på att minska beskattningen av arbete i kombination med en förstärkning av grundavdraget har genomförts. Detta har förbättrat hushållens och barnfamiljernas ekonomiska situation och sänkt deras löpande levnadskostnader.

I budgeten för år 2025 genomfördes förändringar i beskattningen med målsättningen att öka den disponibla inkomsten och stärka incitamenten till arbete. Grundavdraget i kommunalbeskattningen höjdes samtidigt som arbetsinkomstavdraget förstärktes. Förändringarna innebar sammantaget en skattesänkning för de åländska hushållen om uppskattningsvis 4,5 miljoner euro. Genom en särskild barnförhöjning i arbetsinkomstavdraget förbättrades dessutom barnfamiljernas ekonomiska förutsättningar. Barnfamiljer fick ett ytterligare skatteavdrag om 50 euro per minderårigt barn och ensamförsörjare 100 euro per barn och år. Förändring av högkostnadsskydd och patientavgifter inom ÅHS, vilket minskade kostnaderna för klienterna med ca 300.000 euro på helårsbasis. Minimibeloppet för personligt bruk för ESB-klienter höjdes från 250 till 300, vilket översteg den beräknade indexjusteringen.

I budgeten för år 2026 togs ytterligare steg för att minska hushållens levnadskostnader. Genom en kapitalisering av Kraftnät Åland Ab med 40 miljoner euro kunde bolagets lånekostnader för likströmsförbindelsen till riket betalas bort, vilket skapar förutsättningar för lägre överföringskostnader för el. Åtgärden beräknas ge en årlig kostnadseffekt för det åländska samhället på ca 3 miljoner euro och stärker därmed såväl företagets konkurrenskraft som hushållens köpkraft. Eftersom el är en grundläggande kostnad för alla hushåll bidrar åtgärden till att brett förbättra förutsättningarna för den privata ekonomin. Riksregeringens skatteåtgärder kombinerat med lagtingets behörighet över kommunalskatten och en indexjustering av grundavdraget sänkte skattetrycket på Åland med ca 5,2 miljoner euro. En sänkning och förenkling av patientavgifter inom Ålands hälso- och sjukvård genomfördes, vilket minskade kostnadsbördan för många hushåll. Landskapsregeringen fortsatte även att skydda ekonomiskt utsatta grupper genom så kallade stopplagar som hindrade flera av rikets försämringar av bostadsbidrag och utkomststöd från att få genomslag på Åland. Därutöver höjdes minimibeloppet för personligt bruk inom effektiverat serviceboende.

För budgetåret 2027 föreslår landskapsregeringen ytterligare åtgärder för att stärka hushållens ekonomi. Arbetsinkomstavdragets sänkning föreslås genomföras för att öka den disponibla inkomsten för personer som arbetar och förbättra de ekonomiska incitamenten till arbete. Därtill föreslås en indexjustering av grundavdraget för att beakta prisutvecklingen och motverka att inflationen leder till en högre faktisk beskattning av hushållens inkomster.

Barnfamiljernas ekonomiska situation föreslås också förbättras. Landskapsregeringen föreslår att barnbidraget för nyfödda barn höjs med 55 euro per månad under år 2027. Höjningen ger ett direkt ekonomiskt tillskott under barnets första levnadsår, då familjernas inkomster förändras genom moderskaps- och faderskapsledigheter. Åtgärden kompletterar de tidigare genomförda skattelättnaderna och stärker stödet till familjer i en viktig fas av livet.

Landskapsregeringen ser en starkt köpkraft som en viktig förutsättning för en positiv ekonomisk utveckling. När hushållen får behålla en större del av sina inkomster och deras löpande kostnader kan minskas, förbättras möjligheterna till familjernas ekonomiska utrymme och trygghet. Åtgärderna genomförs med beaktande av landskapets långsiktiga finansiella hållbarhet. Målsättningen är att genom riktade och långsiktigt hållbara insatser stärka hushållens ekonomi, främja sysselsättningen och skapa goda förutsättningar för tillväxt på Åland.

Kapital och stöd till företagen

Bristen på riskkapital är en välkänd utmaning över hela Norden, så även på Åland. Investerare med tillgängligt kapital har blivit mer försiktiga, vilket ytterligare förstärks av komplexa EU-regelverk. Landskapsregeringen har därför som ambition att etablera en investeringsplattform där företag och privata investerare kan mötas. Genom att låta offentliga medel agera hävstång till de privata kan mer attraktiva kapitalpaket erbjudas och viljan att investera i åländska bolag stimuleras.

Inför EU:s nya programperiod ses de olika stöden över med prioritet att stimulera tillväxt och hjälpa åländska bolag att skala upp och etablera sig på marknader utanför Åland. I samband med det tillväxtpolitiska meddelandet har omprioriteringar inom den nuvarande programperioden redan utförts i linje med detta. Parallellt med detta permanentas det nya anställningsstödet inför år 2027 och utökas till att även gälla arbetslösa unga som genomfört arbetspraktik. Stödet blir en fast del av näringsavdelningens utbud. Nya principer och utvärderingsmodeller för evenemangsstöd till företag träder i kraft till år 2027, där Visit Åland r.f. får en nyckelroll i utvärderingsarbetet.

Den snabba AI-utvecklingen skapar nya affärsmöjligheter och driver en stark innovationskraft bland ålänningarna. För att accelerera detta lanserar landskapsregeringen en återkommande innovationstävling där lovande digitala tjänster kan vinna ett utvecklingsstöd, med målet att så fröet till nästa åländska exportföretag.

Utmanarrätter och konkurrensutsättning

Under år 2026 införde landskapsregeringen utmanarrätt, vilket ger externa aktörer möjlighet att initiera en konkurrensutsättning av offentligt finansierad verksamhet där kvalitet, kostnadseffektivitet eller innovationskraft kan förbättras. Landskapsregeringen för en aktiv dialog med näringslivet för att uppmuntra till utmaningar inom olika funktioner.

Ett servicecenter samlar kompetens och stärker arbetet med offentlig upphandling inrättas vid landskapsregeringen Servicecentret ska samordna upphandlingarna för landskapsregeringen och dess underställda myndigheter i syfte att koncentrera och utveckla den samlade kompetensen på området. Under år 2027 tas även lagstiftning om offentlig upphandling under EU:s tröskelvärden fram för att göra det enklare för mindre företag att delta i konkurrensutsättningen av offentliga inköp.

Landskapsregeringen har aktivt valt att stor del av den digitala utvecklingen ska ske via upphandlingar och ramavtal med den privata sektorn, vilket medför betydande affärsmöjligheter för näringslivet. Ett exempel är medborgarportalen som arbetas vidare med under år 2027.

Stärkta kommunikationer till och från Åland

Som ö-samhälle är Åland helt beroende av täta och pålitliga förbindelser för både gods och passagerare. Tillgängligheten är inte bara en infrastrukturfråga, utan en grundläggande förutsättning för att företagen ska kunna växa, behålla sin personal och attrahera internationella kunder.

Under mandatperioden har flyglinjerna till Stockholm och Åbo upphandlats för att trygga en regelbunden trafik. Linjen Mariehamn till Helsingfors behöver fortfarande förbättras, samtidigt är det positivt att trafiken på kommersiella grunder utökas väsentligt under år 2027. Landskapsregeringen fortsätter föra en aktiv dialog med både flygbolag och relevanta aktörer med målsättningen att utveckla linjen till Helsingfors ytterligare. De nuvarande upphandlingarna löper ut hösten 2028. Under budgetåret utreder landskapsregeringen ett upplägg för den framtida flygtrafiken till de tre destinationerna, i syfte att ge nästa landskapsregering goda förutsättningar för en optimal upphandling.

Passagerarsjöfarten står inför stora utmaningar. Finland har under en lång tid, på goda grunder, betonat vikten av ett gott konkurrensläge för verksamhet under finländsk och åländsk flagg för den del av passagerarsjöfarten som trafikerar mellan länder i östersjöområdet. Den geopolitiska situationen stärker dessa argument och sjöfartsstödet av nettolönekaraktär är i grunden avgörande för den finländska flaggans konkurrenskraft. Landskapsregeringen avser att bevaka detta i kontakterna med riksregeringen och vid bildandet av en ny regering i Helsingfors efter riksdagsvalet våren 2027.

Sedan januari 2024 omfattas sjöfarten av EU:s system för handel med utsläppsätter för växthusgaser. Landskapsregeringen och myndigheterna i Finland har ännu inte nått en överenskommelse om hur intäkterna från systemet ska fördelas dem emellan. Intäkterna ska enligt EU:s direktiv användas till klimatrelaterade ändamål och den gröna omställningen, vilket i Ålands fall i stort handlar om att skapa förutsättningar för sjöfartssektorns framtid. Landskapsregeringen räknar med att börja ta del av intäkterna under budgetåret efter att den åländska lagen trätt i kraft under hösten 2026.

Landskapsregeringen arbetar även med att förlänga ö-undantaget som annars löper ut 2030 för att säkra de ekonomiska förutsättningarna för trafiken mellan Åland och Finland. Med hänsyn till investeringarnas storlek och långsiktighet inom sjöfartsbranschen bedömer landskapsregeringen att en fullständig övergång till fossilfri framdrift på de berörda linjerna i närtid inte är realistiskt möjligt.

Landsbygdsutveckling och primärnärings

Under de senaste åren har primärnäringsarnas betydelse blivit allt tydligare. Förutom sin ekonomiska roll är de avgörande för samhällets beredskap. De bidrar inte bara med livsmedel, utan säkrar också tillgången till maskiner, energianläggningar, vattendammar och värdefull praktisk kompetens.

En stor andel av de livsmedel som produceras på Åland går i dag till export. För att stärka både beredskapen och lönsamheten har landskapsregeringen under

mandatperioden utökat stödmöjligheterna för tork- och lagerbyggnader. För att ta detta ett steg vidare utvidgas räntestödet för jordbruket under år 2027 till att även omfatta lån för tork- och lagerbyggnader för jordbruksprodukter. Landskapsregeringen planerar även att utöka kompensationsersättningsbidraget retroaktivt för år 2026 samt för år 2027.

Under budgetåret arbetar landskapsregeringen aktivt med den kommande CAP-planen, som utgör en del av den finländska planen. Det kvarstår dock en rad osäkerheter kring såväl EU:s nya programperiod som upplägget i Finland, vilket landskapsregeringen noga bevakar. Parallellt drivs ett målinriktat arbete för att hela Åland ska berättigas till högre stödbelopp, eftersom ö-läget medför särskilda utmaningar för konkurrenskraften.

Under budgetåret överförs funktionen som landsbygdsutvecklare från landskapsregeringen till en eller flera externa aktörer. Syftet med omstruktureringen är att säkerställa kontinuiteten i det viktiga landsbygdsutvecklingsarbetet på Åland, samtidigt som resurserna samordnas och en mer långsiktig och ändamålsenlig struktur skapas. Omstruktureringen genomförs parallellt med beredningen av nästa programperiod för landsbygdsutvecklingen, där de strategiska prioriteringarna och förutsättningarna för det framtida utvecklingsarbetet kommer att fastställas.

Som en del av det långsiktiga arbetet upprättas även ett femårigt resultatavtal med Hushållningssällskapet r,f, med start år 2027.

Landskapsregeringen har som målsättning att under budgetåret föra fram lagstiftning som är efterlängtd av primärnäringsarna, däribland vattenlagen, regelverket för avbytarsystemet och möjliggörandet av virtuella stängsel.

Utbildning, kultur och attraktionskraft

Tillgången till kunskap och kompetens är avgörande för Ålands långsiktiga utveckling, konkurrenskraft och sysselsättning. Utbildningspolitiken ska ha ett tydligt fokus på kunskap, kvalitet och resultat genom hela utbildningskedjan.

De sjunkande inlärningsresultaten är i dag en av de största utbildningspolitiska utmaningarna i Norden. Att stärka elevernas kunskapsresultat fortsätter med särskilt fokus på matematik och svenska. PISA resultaten för Åland kommer att analyseras och under året ska ett material tas fram för att år 2028 mäta de åländska elevernas kunskaper.

Under år 2027 fortsätter utvecklingen av lagstiftning och strukturer inom utbildningsområdet. Lagstiftning om en tillsynsenhet för grundskolan och landskapets skolor tas fram. Vidare fortsätter arbetet med att tillsammans med kommunerna ta fram ett förslag om resursenhetens, för elever i behov av omfattande särskilt stöd, framtida sammansättning och finansiering som grund för fortsatt dialog och samverkan.

Det utbildningspolitiska programmet revideras för att ge en tydligare strategisk inriktning och stärka sambandet mellan utbildning, kompetensförsörjning och hållbar tillväxt.

Kopplingen mellan utbildning och arbetsliv stärks. Samordningen av sjöfartsutbildningen tar konkreta steg under år 2027 och svenska i arbete (SIA) upphandlas för att stärka tillgången till arbetslivsinriktad undervisning i svenska. Gymnasial och högre utbildning utvecklas i samverkan med arbets- och näringslivet för att möta Ålands framtida kompetensbehov.

Högskolan på Åland har en central roll för kompetensförsörjning, internationellt samarbete och kunskapsbaserad utveckling. Genom internationella samarbeten

möjliggörs avancerade utbildningar. Högskolan är därmed en nyckelaktör för kompetensförsörjning, inflyttning och kunskapsbaserad tillväxt. Planeringen av Campus Åland fortsätter.

Ett starkt kultur-, idrotts- och fritidsliv är en tillgång för Ålands tillväxt och attraktionskraft. Det bidrar till livskvalitet och gemenskap, men skapar också möjligheter för företagande, evenemang, kulturturism samt idrotts- och motionsturism. Därigenom stärks Ålands förutsättningar att attrahera besökare, inflyttare, studerande och arbetskraft, samtidigt som besöksnäringen och det lokala näringslivet gynnas. År 2027 görs en indexjustering på 1,9 % avseende tredje sektorns verksamhetsstöd.

Det ESF+-finansierade projektet "Innovativ kompetens med bredd och spets" går in i sitt sista år och fortsätter att stärka kompetens, samverkan och verksamhetsförutsättningar inom de kulturella och kreativa näringarna.

Idrottens och motionens betydelse sträcker sig från tillväxt och attraktionskraft till folkhälsa, välmående och gemenskap. Under år 2027 påbörjas arbetet med ett idrottspolitiskt program. Arbetet ska lägga grunden för en långsiktig och sammanhållen idrottspolitik med fokus på rörelse och fysisk aktivitet genom hela livet samt jämlika möjligheter till deltagande.

ÅL-IN fritid går in i sitt tredje och avslutande projektår. Satsningen ger barn och unga möjlighet att delta i kostnadsfria aktiviteter efter skoldagen inom idrott, motion och kultur. Målet är att främja välmående och delaktighet och ge fler barn möjlighet att uppleva gemenskap och hitta ett meningsfullt fritidsintresse. Under året genomförs en utvärdering av den treåriga satsningen. Erfarenheterna och resultaten ska ge underlag för hur arbetet med tillgängliga fritidsaktiviteter för barn och unga kan utvecklas vidare.

Inom ÅL-IN fortsätter också "Läsa äger", som stärker läsfrämjandet och barns och ungas tillgång till litteratur. Satsningen kopplas till ett bredare utvecklingsarbete inom biblioteksområdet. Den nya bibliotekspolitiska strategin lägger grunden för en kommande bibliotekslag.

Havsbaserad vindkraft

Såsom landskapsregeringen tidigare aviserat, begärs i budgeten för år 2027 lagtingets samtycke för utarrendering av havsområden för havsbaserad vindkraft. Förberedande aktiviteter har under år 2026 genomförts med målsättningen att under år 2027 påbörja en marknadsmässig konkurrensutsättning av nyttjanderätten till havsområden norr om Åland för havsbaserad vindkraft. Fokus i förberedelserna ligger på att fastställa de kommersiella, juridiska och tekniska förutsättningarna för konkurrensutsättningen, inklusive arrendevillkor, ersättningsmodeller, planlägningsfrågor och lösningar för elöverföring. Arbetet har inkluderat samverkan med berörda kommuner, nationella myndigheter och stamnätoperatörer med hjälp av internationell expertis. Målsättningen med förberedelserna är att skapa ett konkurrenskraftigt auktionspaket som attraherar investerare och möjliggör framtida intäkter.

Samtycket som landskapsregeringen i detta första skede begär berör koordinaterna för vattenområdet i kommunerna Brändö, Kumlinge och Saltvik. Förutsättningarna att påbörja byggnationen bedöms utifrån marknadsrapporterna, vara fördelaktiga i den östra delen med tanke på kostnaderna för elöverföring. Det valda området motsvarar knappt två tredjedelar av det planlagda området. Omfattningen av den första parken förväntas kunna bli i storleksordningen 0,7 GW till 1,5 GW.

Ambitionen är att dels genom en konkurrensutsättning skapa en långsiktig intäktskälla för landskapet genom vederlag som aktören eller aktörerna erlägger under hela projektets livslängd. Dels ska även intäkter inkomma för att täcka de nettokostnader som landskapsregeringen har haft för att genomföra projektet Sunnanvind, det vill säga de kostnader som har uppkommit fram till dess att ett avtal ingås mellan landskapsregeringen och en eller flera aktörer. Av de intäkter som konkurrensutsättningen inbringar avses en andel tillfalla de berörda kommunerna där vindkraften etableras. En principbaserad intäktsfördelningsmodell i projektets olika faser diskuteras mellan landskapet och etableringskommunerna. De olika fasernas vederlag planeras att fördelas på basen av avtal och lagstiftning.

Beslut om planläggning av mark- och vattenområden är en kommunal angelägenhet. Landskapsregeringens förslag till generalplan för Sunnanvind består därför av delgeneralplaner för respektive berörd kommun, och det ankommer på kommunerna att inom sina respektive vattenområden besluta om behandlingen och antagandet av delgeneralplanerna. Lagtingets samtycke till upplåtelse av nyttjanderätt till landskapets vattenområden förändrar inte kommunernas beslutanderätt enligt plan- och bygglagstiftningen.

Enligt ÅSUB:s rapport "Havsbaserad vindkraft på Åland - möjliga lokala sysselsättningseffekter" kan lokalsamhällets engagemang bidra till att de potentiella sysselsättningseffekterna kan bli stora. Då havsvindkraftsparker har en lång livslängd är bland annat insatser inom utbildning och kompetensförsörjning något som kan anpassas över tidsperioden för att förstärka de lokala möjligheterna att ta del av det ekonomiska system som bildas för att uppföra, driva och underhålla parken. Som med sjöfarten kan vindkraftsparkens kärnverksamhet även bidra till många indirekta sysselsättnings- och affärsmöjligheter.

Det åländska näringslivet har tydligt uttryckt sitt stöd för etablering av havsbaserad vindkraft. För att Åland ska kunna ta till vara möjligheterna krävs också ett långsiktigt och målmedvetet arbete från den offentliga sektorn. Projektens omfattning förutsätter uthållighet, tydliga spelregler och ett nära samarbete mellan landskapet, kommunerna och näringslivet.

Med rikets myndigheter och Fingrid diskuteras fortgående anslutningsfrågorna och samtidigt pågår diskussioner om samarbetet med Gasgrid om framtida vätgasinfrastruktur.

Axyards

I fjolårets budget presenterade regeringen planerna på en etablering av Ålands skärgårdsvarv Ab, Axyards. Under år 2026 har utredningar gjorts för att klargöra de geotekniska förhållandena och behovet av investeringar. Dessutom har en oberoende rapport tagits fram. Landskapsregeringen ser ett fortsatt behov av att stärka och utveckla skötseln samt underhållet av färjor, men kommer ytterligare att utvärdera alternativ till torrsättning av fartyg. Under år 2027 fortgår utvärdering och marknadsanalys. Landskapsregeringen återkommer vid behov till lagtinget i frågan under året.

Åland och EU

Europa och världen befinner sig i en tid av stor osäkerhet och förändring. EU behöver därför stärka sin förmåga att agera, utveckla sin konkurrenskraft och ta ett större ansvar för säkerheten och skyddet av demokratin.

EU-kommissionen fokuserar under den här mandatperioden på konkurrenskraft, säkerhet, Europas sociala modell, livsmedelsäkerhet och natur, rättsstaten samt ett globalt EU. I förslaget till EU:s nya långtidsbudget 2028-2034 reflekteras dessa prioriteringar och kommissionen vill skapa en större men också mer flexibel och resultatinriktad budget som fokuserar på områden där EU på allvar kan skapa mervärde.

Beslut som fattas på EU-nivå påverkar ålänningarna i deras vardag och många av de utmaningarna som Åland står inför kan bara lösas genom att vi samarbetar internationellt. Samtidigt är det också tydligt att EU-medlemskapet skapar utmaningar för den åländska autonomin.

När EU ställer krav på centralisering till medlemsstatsnivån behöver Åland agera med kraft för att försvara vår rätt till självbestämmande. Kommissionens förslag på en gemensam, nationell plan som grund för ett antal politikområden vilka utgör åländsk behörighet är ett bra exempel på det och landskapsregeringen fortsätter arbeta aktivt för att bibehålla möjligheten till ett eget, åländskt program.

EU:s nya tullkodex har godkänts och landskapsregeringen har med glädje kunnat konstatera att arbetet med att säkerställa att de nuvarande förenklingsarna ska kunna bibehållas har lyckats. Men landskapsregeringen har högre ambitioner än så. Nu när det juridiska ramverket är fastslaget behöver arbetet gå över till att ta fram nya förslag till förenklingsar, både för handeln med Finland och med resten av den inre marknaden. För landskapsregeringen är det här en fråga av högsta prioritet och avsikten är att stärka Brysselkontoret inom ramen för det redan etablerade samarbetet med rederierna.

Åland på väg mot en grön omställning

Landskapsregeringen fortsätter arbetet med att ställa om Åland i enlighet med Utvecklings- och hållbarhetsagendans mål om ett klimatneutralt samhälle 2035. Under år 2027 förs klimatarbetet vidare i enlighet med landskapsregeringens klimatpolitiska meddelande. Det betyder bland annat att strategin för hållbart byggande implementeras, arbetet med utvecklingen om planläggning fortsätter och att klimatanpassningsarbetet och beredskapsarbetet samverkar för att bygga ett mer motståndskraftigt samhälle. Satsningar på hållbar energiomställning, biobränslen och elektrifiering är också viktiga för att möta klimatutmaningarna och skapa nya gröna jobb. Högskolan på Åland har en nyckelroll genom att utveckla sina utbildningar utifrån nya behov och förutsättningar och arbetar vidare med att utveckla sitt energilaboratorium. Energikommissionen och klimatkommissionen fortsätter sina uppdrag och inom beredskapsarbetet prioriteras energisäkerhet och energiförsörjning. Den politiska process som krävs för att trygga den framtida elförsörjningen i form av en förnyad Sverigekabel har initierats, och nya modeller för överföring av el till och från Åland utvecklas.

Bolag för elhandel och batterilösningar

Landskapsregeringen avser utreda förutsättningarna för att etablera en elhandels- och kapacitetshanteringsenhet på Åland. Behovet uppkommer från Ålands unika energisituation med begränsad intern och extern överföringskapacitet, växande förnybar produktion och möjligheten att skapa samhällsekonomiska vinster genom att optimera användningen av Ål-Link-förbindelsen till Finland. Detta kunde ske genom att ett särskilt bolag bildas för ändamålet. Landskapsregeringen kommer att utreda bildandet av ett landskapsbolag alternativt ett bolag tillsammans med lokala marknadsaktörer. Bolaget kan också äga batteripack för beredskap och för elektrifiering av skärgårdstrafik.

Skärgårdstrafik 2030

Landskapsregeringen fortsätter under år 2027 att förverkliga den trafikmodell med kortare ruttor som lagtinget fattade beslut om i budgeten för år 2026. Det höga oljepriset påverkar starkt kostnadsbilden för skärgårdstrafiken. Det blir alltmer angeläget att förverkliga ett transportsystem med mindre fossilberoende.

I det nya kortruttsupplägget förkortas de längre färjepassen i trafiknätet. Skärgårdstrafik 2030 eftersträvar en kostnadseffektivare och driftsäkrare trafik med ökad redundans. Målet är skalbarhet i relation till behov och säsonger och ska möjliggöra en övergång till minskade utsläpp. Kortare färjepass (ca 1 timme i stället för 2,5-3 timmar) möjliggör en mer kostnadseffektiv elektrifiering. Den norra linjens trafik övergår i kortrutt efter högsäsongen 2027. Förbättringar av Snäckövägen pågår under året. Även ombyggnation av Hummelviks färjfäste påbörjas år 2027. Landskapsregeringen betonar vikten av information i relation till brukare, resenärer och kommuner vid övergång till ett nytt system.

På södra linjen fortgår planering för en ny farled, ny vägsträckning och färjfäste i Hastersboda, Föglö. Omläggning till kortrutt på södra linjen sker efter förverkligande av det nya färjläget vilket bedöms ta till 2029-2030.

Nuvarande kontrakt med Ålands Skärgårdsrederi Ab, Axferries, har slutdatum den 31.1.2028 vilket betyder att upphandling av sjötrafik behöver slutföras under år 2027. Den 15 åriga upphandlingen som pågått under år 2026 avbröts i oktober. Syftet med en lång upphandling är att ge förutsättningar för investeringar, förnyelse av tonnage och elektrifiering. Landskapsregeringen avser att i en ändringsbudget föreslå en fullmakt för upphandling av trafiken.

Utredningen om persontransporter i skärgården slutförs under 2027. Hur nästa steg ser ut bedöms utifrån rapportens innehåll. De digitala skärmarna i hamnarna behöver uppgraderas och synkroniseras, så ett projekt att förstärka den digitala informationen i hamnarna sätts igång under året.

Under 2026 lanseras en pilot för incheckning i hamnarna med hjälp av ANPR (automatisk registerskyltregistrering) på Föglölinjen. Om resultatet av piloten visar sig lyckat under utvärderingen år 2027 är ambitionen att lansera incheckningssystem med ANPR i hela skärgårdstrafiken under år 2029.

Övriga trafikfrågor

Broutbytesprogrammet, som inleddes 2017 och omfattar totalt 19 broar, har nu nått sin kulmen. Hittills har tio broar färdigställts. De största och mest kritiska broarna har redan förnyats och arbetet fortsätter med de återstående projekten. Investeringsnivån för infrastruktur är fortsatt hög vilket stimulerar sysselsättningen.

Prästösundsbron, för vilken det finns ett framtaget underlag, blir föremål för en anhållan till staten om extra anslag.

Den åländska cykelstrategin fastställdes år 2026 och utgör grunden för den fortsatta utvecklingen av cykeltrafiken i landskapet. Under året genomförs åtgärder för att omsätta strategin i praktiken genom samverkan med kommuner och andra aktörer, kunskapsspridning samt uppföljning av genomförda åtgärder.

Strategin för trafik i Mariehamn och Jomala fastställdes år 2026. Under år 2027 fortsätter arbetet med att omsätta strategin i praktiken genom prioritering och genomförande av åtgärder i samverkan mellan landskapsregeringen, Mariehamns stad och Jomala kommun.

Kollektivtrafiken i tätorten genomlysas i en utredning. Målet är att ta fram ett kunskapsbaserat underlag för utvecklingen av framtidens kollektivtrafik i Mariehamn och Jomala. Linjenät, hållplatser och trafikutbud analyseras för att skapa ett mer attraktivt, tillgängligt och resurseffektivt trafiksystem.

Landskapsregeringen avser också pröva modellen med anropsstyrd trafik, så kallad "On demand". Pilotprojektet är tänkt att finansieras med medel från Social Climate Fund och påbörjas hösten 2027. Den anropsstyrda trafiken förbereds och upphandlas 2028. Efter att projektet slutförts och utvärderats 2031 gör man en bedömning om anropsstyrd trafik kan införas som en integrerad del i den allmänna kollektivtrafiken.

Rent vatten och ökad biologisk mångfald

Rent vatten är en grundläggande förutsättning för människors hälsa, fungerande ekosystem och en hållbar samhällsutveckling. För Åland som är omgivet av Östersjön och med ett känsligt landskap av insjöar och kustvatten är skyddet av vattenresurserna särskilt avgörande. Ett långsiktigt arbete för god vattenkvalitet säkrar tillgången till dricksvatten, främjar den biologiska mångfalden och skapar goda förutsättningar för fiske, turism och andra näringar.

Landskapsregeringen prioriterar projekt med konkreta åtgärder och arbetar aktivt med att förnya bland annat, däribland vattenlagen och vattentjänstlagen. Under år 2027 pågår de två EU-finansierade projekten *Resilient Sea* och *Vattenvägar för biologisk mångfald*. Därtill förnyas projektet *Rent vatten 2030* med en ny projektplan och nya arbetsmetoder. Målsättningen ligger fast och kräver ett kontinuerligt, långsiktigt arbete.

Under år 2027 förväntas Åland anta sin del av den nationella restaureringsplanen kopplad till EU:s förordning om restaurering av natur. I samband med detta ser landskapsregeringen över de stöd som i dag används för frivilligt skydd av skog och mark, så att de även kan omfattas av restaureringsåtgärder.

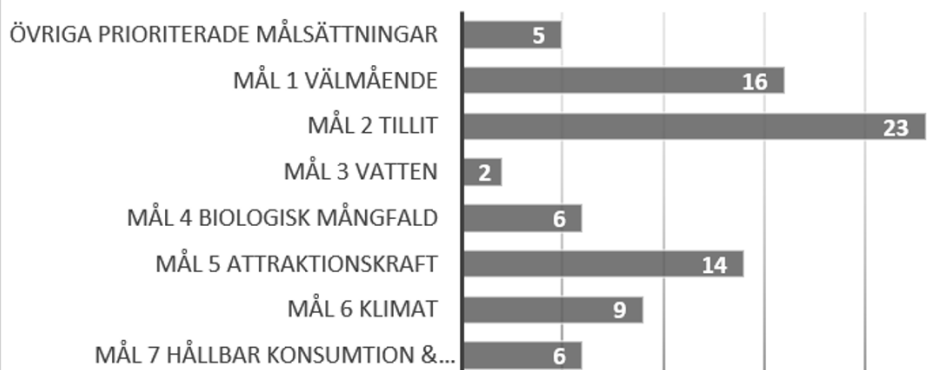
I början av mandatperioden intensifierade landskapsregeringen arbetet med att bekämpa de invasiva arterna mink och mårhund för att skydda inhemska arter och säkra balansen i ekosystemen. Denna satsning, som sker i nära samarbete med civilsamhället, fortsätter.

Betesdrift är en grundläggande förutsättning för att upprätthålla den biologiska mångfalden i hävdberoende miljöer som naturbetesmarker och strandängar. Landskapsregeringen arbetar därför för att möjliggöra användningen av virtuella stängsel och på så sätt främja mer naturbete.

Budgeten som verktyg för hållbar utveckling

Sedan år 2016 har Åland haft en tydlig riktning för hållbar utveckling genom Utvecklings- och hållbarhetsagendan. Idag är detta arbete integrerat i hela landskapsförvaltningens styrning inklusive budgetarbetet. I budgeten för år 2027 har de totalt 81 budgetmålen grupperats enligt de sju strategiska utvecklingsmålen och övriga prioriterade målsättningar som ekonomiska och förvaltningsmässiga målsättningar. Det strategiska arbetet är långsiktigt fram till år 2030. Budgetmålen signalerar avdelningarnas och myndigheternas strategiska prioriteringar för budgetåret. Vidare kategoriseras budgetmål och -åtgärder enligt regeringsprogrammet och strategiska delmål.

Budgetmål 2027 per strategiskt utvecklingsmål

Med hänvisning till ovanstående samt till detaljmotiveringen får landskapsregeringen vördsamt föreslå

att lagtinget antar följande förslag till Ålands budget för år 2027.

Mariehamn den 20 oktober 2026

Lantråd

Katrin Sjögren

Minister

Mats Perämaa

Bilagor:

1. Sifferstat
2. Budgetmålen 2027 i förhållande till Utvecklings- och hållbarhetsagendan
3. Teknisk information om budgetförslaget
4. Lagtingets samtycke och fullmakter i budgetförslaget
5. Återstående reservations- och ramanslag

Budgeterad resultaträkning, balansposter och finansieringsanalys

Större resultatpåverkande poster och förändringar

I avsnittet beskrivs större förändringar mellan budgeterna för åren 2026 (inkl. äb 1 och 2) och 2027 för olika resultatpåverkande delposter.

Försäljningsintäkter

Försäljningsintäkterna ökar med ca 0,3 miljoner euro, där biljett- och fraktavgifter ökar med 0,2 miljoner euro och FPA-ersättningar med 0,1 miljoner euro.

Avgiftsintäkter

Avgiftsintäkterna sjunker totalt med 0,4 miljoner euro. Övriga avgifter minskar med 0,1 miljoner euro, ÅHS avgifter ökar med ca 0,2 miljoner euro, avgifter för undervisning minskar med ca 0,8 miljoner euro.

Erhållna bidrag

Bidragen minskar med ca 0,57 miljoner euro, där miljöbyrån (moment 45000) ökar med 0,16 miljoner euro, näringsavdelningen ökar med 0,1 miljoner euro medan Högskolan på Åland minskar med 0,1, Ålands gymnasiemyndighet med 0,2 miljoner euro och socialvårdsbyrån (moment 42000) med 0,1 samt så var 2026 sista året med inkomster från RePower EU.

Övriga verksamhetsintäkter

Minskningen om ca 3,5 miljoner euro förklaras av att 2026 budgeterades försäljning av 3 frigående färjor.

Personalkostnader

Personalkostnaderna ökar med cirka 3,5 miljoner euro. För år 2027 har budgeterats med avtalsenliga lönejusteringar om 3,9 procent.

Köp av tjänster

Köp av tjänster ökar totalt med ca 1,5 miljoner euro. IT-relaterade tjänster ökar med 0,6 miljoner euro, valkostnader med 0,12 miljoner euro, byggtjänster med ca 1,2 miljoner euro för broar och hamnar, sjötrafikens kostnader med 0,9 miljoner euro samt ambulans- och helikoptertjänster med 0,4 miljoner euro till följd av nytt avtal. Kostnader för företagshälsovård minskar med 0,4 miljoner euro och övriga köpta tjänster med ca 1,0 miljon euro.

Material, förnödenheter och varor

Kostnaderna ökar med ca 0,5 miljoner euro. Materialkostnaderna vid ÅHS ökar med cirka 0,4 miljoner euro och IT-relaterade kostnader med ca 1,5 miljoner euro. Kostnader för möbler ökar med ca 0,12 miljoner euro då ombyggnationen gör att gamla möbler inte passar i de mindre rummen. Kostnaderna för sjötrafiken (moment 75010) ökades i ändringsbudget 2026 och kostnaderna kvarstår på en hög nivå även år 2027 p.g.a. höga bränslepriser.

Övriga verksamhetskostnader

De övriga verksamhetskostnaderna minskar med ca 0,4 miljoner euro, vilket till största delen förklaras med tillfälligt sänkt internhyra. Leasing ökar med ca 0,2 miljoner euro.

Social- och hälsovård samt utkomstskydd

Stöden minskar totalt med ca 0,9 miljoner euro, vilket till största delens förklaras med minskning av studiestöd med 0,3 miljoner euro och arbetslöshetsersättningar med 0,6 miljoner euro. Landskapsandelarna inom socialvårdsområdet ökar med ca 0,4 miljoner euro.

Primärnäringsgar

Stödet minskar med ca 2,3 miljoner euro. Ca 0,6 miljoner euro för rådgivning flyttas till moment 35000. EU-programperiodens sista år är 2027 och utgivningen av stöd har ökat varför det kvarvarande beloppet justerats ned.

Övrigt näringsliv

Ökning sker inom nationellt företagsstöd om ca 0,4 miljoner euro, medan produktionsstöd för el förväntas minska med 0,2 miljoner euro.

Allmänna stöd

Minskningen om ca 1,8 miljoner euro beror på att 2026 års budget påverkades av prognosen och slutavräkningen för samfundsskattekomensation samt av att komensationen för kommunernas intäktsbortfall till följd av grundavdraget minskas år 2027.

Skatteinkomster

Skatteinkomsterna minskar med cirka 6,3 miljoner euro, för närmare information se kapitel 890.

Övriga finansiella intäkter

Minskar med 37,5 miljoner euro, vilket förklaras med ett att inget extra uttag från penningautomatföreningen görs för 2027 samt av att uttaget ur Fastighetsverket ökar med 2,5 miljoner euro till följd av att ingen avkastning togs ut under år 2026.

Sammandrag av budgetförslaget

Nedan visas resultaträkningen i enlighet med budgetförslaget för år 2027. Som jämförelse visas grundbudgeten för år 2026 respektive grundbudgeten för år 2026 inkl. första och andra ändringen av budgeten samt bokslutet för år 2025.

Det bör noteras att budgetanslag är bindande på totalnivå och inte på enskilda intäkts- och kostnadsslag, varför fördelningen mellan olika intäkts- och kostnadsposter i resultaträkningen ännu kan komma att ändras. Interna poster har inte till fullo eliminerats.

Resultaträkning	Bokslut 2025	Grundbudget 2026	Budget 2026 inkl. äb totalt	Budgetförslag 2027
Verksamhetens intäkter				
Försäljningsintäkter	12 583 366	12 028 074	12 028 074	12 303 466
Avgiftsintäkter	7 074 847	9 472 198	9 472 198	9 026 767
Understöd och bidrag	4 524 385	2 949 009	3 558 009	2 987 467
Övriga verksamhetsintäkter	10 973 725	4 296 254	4 296 254	771 240
Summa verksamhetens intäkter	35 156 322	28 745 535	29 354 535	25 088 940
Verksamhetens kostnader				
Personalkostnader	-130 349 100	-133 037 716	-133 328 716	-136 865 504
Köp av tjänster	-79 175 965	-83 544 697	-84 963 697	-86 440 165
Material, förnödenheter och varor	-19 162 578	-18 371 702	-20 121 702	-20 598 182
Övriga verksamhetskostnader	-27 001 469	-25 615 410	-25 604 410	-25 214 578
Summa verksamhetens kostnader	-255 689 112	-260 569 526	-264 018 526	-269 118 429
Pensionsintäkter- och kostnader				
Pensionsintäkter	28 270 000	29 550 000	29 550 000	32 700 000
Pensionskostnader	-45 560 321	-47 550 000	-47 550 000	-48 000 000
Summa pensionsintäkter- och kostnader	-17 290 321	-18 000 000	-18 000 000	-15 300 000
Intäkter av inkomst- och kapitalöverföringar				
Europeiska Unionen	4 863 382	3 647 000	3 807 000	2 562 825
Återbetalningar av överföringar	76 406	60 000	60 000	60 000
Övriga intäkter av inkomst- och kapitalöverföringar	236 692	462 830	462 830	573 005
Summa intäkter av inkomst- och kapitalöverföringar	5 176 480	4 169 830	4 329 830	3 195 830
Kostnader för inkomst- och kapitalöverföringar				
Undervisning, kultur och idrott	-20 853 754	-20 515 000	-21 013 000	-20 580 000
Social- och hälsovård samt utkomststöd	-42 680 496	-41 393 000	-43 779 000	-42 845 000
Arbetsmarknad	-330 974	-435 471	-435 471	-270 000
Bostadsproduktion	-936 251	-1 125 000	-1 125 000	-1 160 000
Primärnärings	-13 029 488	-10 019 000	-10 019 000	-7 705 825
Övrigt näringsliv	-7 752 959	-6 343 000	-5 833 000	-6 109 000
Allmänna stöd	-29 294 235	-28 684 000	-30 673 000	-28 853 000
Övriga överföringskostnader	-12 897 856	-8 166 359	-8 131 359	-8 318 005
Summa kostnader för inkomst- och kapitalöverföringar	-127 776 013	-116 680 830	-121 008 830	-115 840 830

Resultaträkning	Bokslut 2025	Grundbudget 2026	Budget 2026 inkl. äb totalt	Budgetförslag 2027
Verksamhetsbidrag	-360 422 644	-362 334 991	-369 342 991	-371 974 489
Skatteinkomster				
Avräkningsbelopp	205 680 753	231 426 000	236 201 000	221 369 000
Skatteavräkning	104 290 145	129 290 000	147 086 000	155 623 000
Medieavgift	2 949 643	2 885 000	2 885 000	2 955 000
Apoteksavgifter	1 016 216	950 000	950 000	900 000
Summa skatteinkomster	313 936 757	364 551 000	387 122 000	380 847 000
Finansiella intäkter och kostnader				
Ränteintäkter	1 236 690	541 000	891 000	596 000
Övriga finansiella intäkter	27 137 196	58 684 000	58 684 000	21 204 000
Räntekostnader	-1 717	-12 000	-12 000	-11 565
Övriga finansiella kostnader	-668 114	-705 000	-1 055 000	-575 000
Summa finansiella intäkter och kostnader	27 704 055	58 508 000	58 508 000	21 213 435
Årsbidrag	-18 781 832	60 724 009	76 287 009	30 085 946
Av- och nedskrivningar				
Avskrivningar enligt plan	-10 265 731	-11 526 009	-11 526 009	-12 566 945
Avskrivningar av engångskaraktär	-203 819			
Nedskrivningar	-20 715			
Summa av- och nedskrivningar	-10 490 264	-11 526 009	-11 526 009	-12 566 945
Extraordinära poster				
Extraordinära intäkter				
Extraordinära kostnader				
Summa extraordinära poster	0	0	0	0
Räkenskapsperiodens resultat	-29 272 096	49 198 000	64 761 000	17 519 000
Ökning eller minskning av reserver				
Investeringsreserv	89 725	570 000	570 000	570 000
PAF-reserv	842 802	1 682 000	1 682 000	685 000
Summa ökning eller minskning av reserver	932 527	2 252 000	2 252 000	1 255 000
Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-28 339 569	51 450 000	67 013 000	18 774 000

Finansiering och likviditet

Föreliggande budgetförslags inverkan på likvida medlen framgår av nedanstående sammanställning. Om budgetförslaget fullt ut skulle förverkligas medför det en ökning av likviditet med ca 1 miljon euro.

(miljoner euro)	Grundbudget 2026	Äb 1 - 2/2026	Totalt 2026	Förslag 2027
Kassaflödet i verksamheten	61	16	76	30
Kassaflödet för investeringarnas del	-28	-4	-31	-30
Kassaflödet för finansieringens del	-40	0	-40	1
Förändring av likvida medel	-6	12	6	1

Med beaktande av budgetförslaget för år 2027 jämte tidigare budgeter och beslut kan landskapets likvida medel sammanfattas enligt nedanstående.

(Miljoner euro)	9.10.2026	31.12.2026	31.12.2027
Landskapsregeringen	44	12	13
Fastighetsverket	28	27	30
Sammanlagt	72	39	43

Likviditetsberäkningen bygger på ett internt lån från Fastighetsverket samt att de depositioner som reserverats av penningautomatmedel för tredje sektorn har använts. Det interna lånet från Fastighetsverket uppgår till 15 miljoner euro i början av oktober 2026 och beräknas vara på samma nivå vid utgången av år 2027. Det finns vid tidpunkten för beredningen av budgetförslaget flera poster där tidpunkten för utbetalning av beviljade investeringsbidrag är svårbedömd. Vid bedömningen har beaktats att förverkligandet av planerade investeringar fortsättningsvis är på hög nivå.

Med beaktande av ovanstående bedömer landskapsregeringen att det inte finns behov av extern upplåning under år 2027.

Politikområde 1 - detaljmotivering verksamhet och överföringar

Politikområde 1 omfattar lagtinget, lagtingets kansli, landskapsrevisionen, Ålands delegation i Nordiska rådet och lagtingets Östersjösamarbete, BSPC.

Lagtinget utövar lagstiftnings-, budget- och kontrollmakt i enlighet med självstyrelselagen samt lagtings- och arbetsordningen. Det egentliga lagtingsarbetets omfattning beror på det antal ärenden som landskapsregeringen och republikens president överlämnar till lagtinget samt på i vilken utsträckning ledamöterna själva utövar sin initiativrätt. Ledamotskapet i lagtinget kräver även insatser från ledamöterna i form av grupparbete, nordiska och övriga internationella kontakter, kunskaps- och informationsinhämtning samt utbildning på olika områden.

Landskapsrevisionens granskning sker i form av årlig revision och effektivitetsrevision.

Landskapsrevisionen ansvarar även för granskningen av EU-stöd, vilka beviljas inom ramen för EU:s strukturfondsprogram, i enlighet med de krav som EU-kommissionen ställt.

Tabellen nedan är en sammanställning av politikområde 1.

Sammandrag politikområde	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Anslag netto	-4 465 602	-120 853	-4 886 000	-5 085 000

100 Lagtinget

Tabellerna nedan är en sammanställning av sifferbudgeten inom lagtingets förvaltningsområde. Den första tabellen visar uppgifter för lagtinget medan den andra tabellen visar kansliets verksamhet. Beloppen är exklusive myndigheter under lagtinget eftersom de beloppen visas separat under respektive myndighet. Sammanställningen visar totalerna av såväl verksamhetsanslagen som överföringsanslagen. I kolumnerna framgår utfallssiffror i senaste bokslut, hur mycket av reservations- respektive ramanslag som överförts i senaste bokslut så att de är disponibla innevarande år, grundbudget inklusive ändringsbudgeter för innevarande år samt förslaget till budget för kommande år. Dessutom visas utvecklingen per budgetmoment för en fyraårsperiod.

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Personalkostnader	-2 290 063		-2 211 076	-2 249 790
Köp av tjänster	-149 229		-361 644	-371 279
Material förnödenh	-1 709		-22 877	-94 204
Övr verksamh kostn	-9 200	-78 120	-30 402	-54 727
Summa Verksamhetens kostnader	-2 450 201	-78 120	-2 626 000	-2 770 000
Summa Verksamhetsbidrag	-2 450 201	-78 120	-2 626 000	-2 770 000
Summa Årsbidrag	-2 450 201	-78 120	-2 626 000	-2 770 000
Avskrivn enl plan			-4 000	-4 000
Summa Av- och nedskrivningar			-4 000	-4 000
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-2 450 201	-78 120	-2 630 000	-2 774 000
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-2 450 201	-78 120	-2 630 000	-2 774 000

Moment	Bokslut 2024	Bokslut 2025	Budget inkl. ÄB 2026	Förslag 2027
10100 Lagtinget, verksamhet	-2 489 675	-2 450 201	-2 630 000	-2 774 000

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Försäljningsintäkter	24 168			
Övr verksamh intäkt	1 973		-3 731	
Summa Verksamhetens intäkter	26 141		-3 731	
Personalkostnader	-758 460		-761 348	-885 032
Köp av tjänster	-116 027		-299 509	-220 098
Material förnödenh	-27 091		-108 185	-67 379
Övr verksamh kostn	-642 199	-49 110	-583 227	-622 491
Summa Verksamhetens kostnader	-1 543 778	-49 110	-1 752 269	-1 795 000
Övriga ink kap överf	-252 307		-255 000	-255 000
Summa Utgift ink o kap öv	-252 307		-255 000	-255 000
Summa Kostn ink o kap öv	-252 307		-255 000	-255 000
Summa Verksamhetsbidrag	-1 769 944	-49 110	-2 011 000	-2 050 000
Räntekostnader	-79			
Summa Finansiella intäkter och kostnader	-79			
Summa Årsbidrag	-1 770 023	-49 110	-2 011 000	-2 050 000
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-1 770 023	-49 110	-2 011 000	-2 050 000
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-1 770 023	-49 110	-2 011 000	-2 050 000

Moment	Bokslut 2024	Bokslut 2025	Budget inkl. ÄB 2026	Förslag 2027
11100 Lagtingets kansli	-1 347 332	-1 387 771	-1 586 000	-1 623 000
11130 Lagtingets bibl, verksamhet	-9 005	-15 418	-24 000	-24 000
Summa 1100_7 Lagtinget, kansli	-1 356 337	-1 403 189	-1 610 000	-1 647 000
11210 BSPC, Östersjösamarbete	-25 650	-46 290	-33 000	-34 000
11220 Dispositionsmedel, lagting	-42 739	-46 031	-80 000	-80 000
11290 Till lagt.grupp disp för kansl	-247 928	-252 307	-255 000	-255 000
Summa 1121_7 Lagtingets övr utg	-316 317	-344 628	-368 000	-369 000
13010 Nordiska Rådet	-56 897	-22 206	-33 000	-34 000
Summa 1300_7 Nordiska Rådet	-56 897	-22 206	-33 000	-34 000
Summa Lagtingets kansli och övrig verksamhet	-1 729 551	-1 770 023	-2 011 000	-2 050 000

101 Lagtinget

Kärnverksamheten

Lagtinget utövar lagstiftnings-, budget- och kontrollmakt i enlighet med självstyrelselagen samt lagtings- och arbetsordningen. Det egentliga lagtingsarbetets omfattning beror på det antal ärenden som landskapsregeringen och republikens president överlämnar till lagtinget samt på i vilken utsträckning ledamöterna själva utövar sin initiativrätt. Ledamotskapet i lagtinget kräver även insatser från ledamöterna i form av grupparbete, nordiska och övriga internationella kontakter, kunskaps- och informationsinhämtning samt utbildning på olika områden.

Utåtriktad verksamhet

Med tanke på självstyrelsens utveckling är det angeläget att lagtinget och dess ledamöter skapar och upprätthåller kontakter till politiker utanför landskapet bland annat genom att ta emot besökare och företa studie- och arbetsresor. En särskilt viktig målgrupp är ledamöterna i Finlands riksdag.

10100 Lagtinget, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförs till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter				
Kostnader	-2 450 201	-78 120	-2 630 000	-2 774 000
Anslag netto	-2 450 201	-78 120	-2 630 000	-2 774 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 2.774.000 euro.

Utgifter

Under momentet upptas främst medel för lagtingsledamöternas arvoden och ersättningar samt för täckande av lagtingsledamöternas kostnader för resor till och från möten i lagtinget. Ersättningarna fastställs av en arvodeskommission i enlighet med landskapslagen om lagtingsledamöternas arvoden och kostnadsersättningar.

Medel anslås liksom tidigare för en skattepliktig kommunikationsersättning om 120 euro per ledamot och månad för att täcka ledamöternas kostnader för mobilsamtal, datorförbindelser m.m. I anslaget inryms även medel för talmannens representationersättning om 5.000 euro per år. Ur anslagets medel betalas också de hälsovårds- och utbildningstjänster som ledamöterna erhåller samt utbildning för ledamöterna. Även inköp av ledamöternas tekniska utrustning ingår liksom IT-licenser.

Anslaget kan även användas för företagshälsovård för partisekreterare som arbetar minst 20 timmar per vecka för en partigrupp inom Ålands lagting.

I anslaget ingår även medel för att täcka kostnaderna för arvodeskommissionens medlemmar samt eventuella övriga utgifter för arvodeskommissionens verksamhet.

Anslaget beräknas även täcka ledamöternas kostnader för resor utanför Åland, dagtraktamenten och logiersättningar. Med tanke på arbetet med framtagandet av en ny självstyrelselag är det viktigt att lagtingsgrupperna håller kontakt med riksdagsgrupperna i Finlands riksdag varför medel fortsatt anslås för ändamålet. Lagtinget har omfattat en motion om bildande av vänskapsgrupper för lagtingsledamöternas kontakter med ledamöter i andra parlament varför vissa kostnader för värdskap och resor kan tillkomma.

Kostnaderna för medlemmarna i Nordiska rådet samt den parlamentariska Östersjökonferensen (BSPC) påförs separata moment.

111 Lagtingets kansli

11100 Lagtingets kansli, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter	1 973		-3 731	
Kostnader	-1 389 745	-44 550	-1 582 269	-1 623 000
Anslag netto	-1 387 771	-44 550	-1 586 000	-1 623 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 1.623.000 euro.

Utgifter

I anslaget ingår avlöningsutgifter för den ordinarie kanslipersonalen samt medel för tillfälliga uppdrag vid tidvis förekommande arbetsanhopning. Vidare ingår i anslaget utgifter för kopiering, tryckning samt post- och teleavgifter, kontorsmaterial och servicearbeten, personalvård, personalens resor och fortbildning, sedvanlig förnyelse av kontors-, data- och teleutrustning för kansliet och lagtingsgruppernas personal samt representation på tjänstemannanivå. Ur anslaget utgår även medel för ÅDA-tjänster samt för dataskyddsombudet. Medel ur anslaget kan användas för inköp av juridiska tjänster.

Anslaget avser även kostnader för sakkunnigutlåtanden till utskott och övriga organ inom lagtinget samt för översättnings- och tolkningsuppdrag och liknande. Ur anslaget stöds även verksamheten i lagtingets veteranförening. Vidare kan medel ur anslaget användas för konstanskaffningar enligt beslut av kanslikommissionen.

På motsvarande sätt som hos landskapsregeringen upptas liksom under föregående år medel för Landskapsrevisionens hälsovårdskostnader.

11130 Lagtingets bibliotek, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter				
Kostnader	-15 418	-1 170	-24 000	-24 000
Anslag netto	-15 418	-1 170	-24 000	-24 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 24.000 euro.

Utgifter

Anslaget avser kostnader för inköp av litteratur och prenumerationer till lagtingets bibliotek, inbindning, datakatalogisering, informationssökning, anslutning till avgiftsbelagda databaser och användartjänster, fjärrlån, post- och tullavgifter, kontorsutgifter och övriga konsumtionsutgifter. I anslaget ingår även kostnader för scanning av gamla lagtingshandlingar.

112 Lagtingets övriga utgifter

Lagtinget deltar i flera parlamentarikersamarbeten vilket är viktigt dels för att sprida kunskapen om Ålands självstyrelse, dels för inhämtande av kunskap och inspiration. Medel för deltagande i Nordiska rådet upptas under moment 13010.

En viktig förutsättning för att främja demokratin är att det ges tillräckliga och jämlika verksamhetsbetingelser för att bedriva politiskt arbete och politisk opinionsbildning. Ett fungerande samarbete inom ramen för de olika lagtingsgrupperna är tillsammans med kansliresurser här viktiga beståndsdelar. I detta syfte beviljas lagtingsgrupperna ett årligt anslag för att stöda gruppkansliernas arbete som service- och utredningsresurs för grupperna.

11210 Lagtingets Östersjösamarbete, BSPC, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter	24 168			
Kostnader	-70 458	-2 400	-33 000	-34 000
Anslag netto	-46 290	-2 400	-33 000	-34 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 34.000 euro.

Utgifter

Lagtingets samarbete inom ramen för den parlamentariska Östersjökonferensen (BSPC) har blivit allt viktigare och ger lagtinget en god plattform att på jämbördig nivå tillsammans med övriga parlament runt Östersjön bidra till en positiv utveckling av regionen. Lagtinget deltar bland annat i den årliga konferensen, den ständiga kommitténs möten, olika arbetsgruppsmöten samt vid behov i sekretariatets möten. Därutöver kan BSPC:s ständiga kommitté utse rapportörer från lagtinget för olika temaområden som konferensen bevakar. Anslaget används främst för delegationens och sekretariatets resekostnader, arrangemang av olika möten och övriga omkostnader.

11220 Dispositionsmedel

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter				
Kostnader	-46 031		-80 000	-80 000
Anslag netto	-46 031		-80 000	-80 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 80.000 euro.

Utgifter

Anslaget avser medel för gästbesök, uppvaktningar, vissa resekostnader i anslutning till inbjudningar, arrangemang och motsvarande. Ur anslaget kan medel i enlighet med kanslikommissionens beslut utgå på ansökan från lagtingsgrupperna för arrangemang med anledning av besök av parlamentariker.

11290 Till lagtingsgruppernas disposition för kansliändamål

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter				
Kostnader	-252 307		-255 000	-255 000
Anslag netto	-252 307		-255 000	-255 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 255.000 euro.

Utgifter

Anslaget är avsett för stöd till lagtingsgruppernas verksamhet enligt de riktlinjer som antagits och reviderats av kanslikommissionen och som började gälla i februari 2021.

Enligt reglerna ska kanslikommissionen i början av varje kalenderår fördela anslaget mellan grupperna så att varje grupp oavsett storlek får en lika stor fast del. Den fasta delen utgör 25 procent av anslaget och fördelningen sker på basen av antalet grupper vid mandatperiodens början. Resterande del av anslaget delas ut i form av en rörlig del där beloppet står i relation till antalet ledamöter i gruppen vid varje lagtingsårs början.

120 Landskapsrevisionen

Landskapsrevisionens granskning sker i form av årlig revision och effektivitetsrevision. Den årliga revisionen har till syfte att bedöma om årsredovisningen och den underliggande redovisningen är tillförlitliga och ger en rättvis bild av landskapets ekonomiska situation samt om ledning och förvaltning följer tillämpliga föreskrifter och beslut. Effektivitetsrevisionen har till syfte att bedöma om budgetmedlen har använts i enlighet med principerna om sparsamhet, effektivitet och ändamålsenlighet. Granskningen ska främja en sådan utveckling att landskapet med hänsyn till allmänna samhällsintressen får ett effektivt utbyte av sina insatser.

Landskapsrevisionen ansvarar även för granskningen av EU-stöd, vilka beviljas inom ramen för EU:s strukturfondsprogram, i enlighet med de krav som EU-kommissionen ställt.

12010 Landskapsrevisionen, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter				
Kostnader	-245 378	6 377	-245 000	-261 000
Anslag netto	-245 378	6 377	-245 000	-261 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag på 261.000 euro.

Utgifter

Anslaget avser medel för myndighetens verksamhet såsom personalutgifter, administrativa utgifter, utbildning, tjänsteresor samt inköp av revisionstjänster och övriga experttjänster. Medel har utifrån rambudgetens gränser koncentrerats mer till övriga experttjänster då det finns ett utökat krav på EU-revision framöver sett utifrån de planer gällande den framtida revisionen av EU-fonder som har lagts fram från EU:s sida. Det finns även ett ökat framtida behov av revision av landskapsförvaltningen i stort.

Landskapsrevisionens granskningsrapporter publiceras på landskapsrevisionens webbplats www.revisionen.ax.

130 Ålands delegation i Nordiska rådet

Verksamheten vid delegationen och delegationssekretariatet bedrivs med stöd av landskapslagen (1984:25) om Ålands representation i Nordiska rådet.

Sekreteraruppgifter och kansligöromål vid delegationen sköts av biträdande lagtingsdirektören respektive byråsekreteraren vid lagtingets kansli.

13010 Ålands delegation i Nordiska rådet, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförs till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter				
Kostnader	-22 206	-990	-33 000	-34 000
Anslag netto	-22 206	-990	-33 000	-34 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 34.000 euro.

Utgifter

Delegationen deltar i Nordiska rådets sessioner, utskottsmöten, olika arbetsgruppsmöten samt vid behov i sekretariatets möten. Anslaget utgörs främst av delegationens resekostnader, omkostnader och representation vid eventuella arrangemang av nordiska möten. Inom anslaget finns också utrymme att ordna ett mindre nordiskt möte, till exempel ett utskottsmöte.

Politikområde 2 - detaljmotivering verksamhet och överföringar

Politikområde 2 omfattar landskapsregeringen, regeringskansliet, Datainspektionen, Ålands polismyndighet, Ålands ombudsmannamyndighet, ÅSUB och Lagberedningen.

De verksamhetsområden som omfattas är författningsenliga frågor, offentlig förvaltning, externa relationer, allmän ordning och säkerhet, polisväsendet, allmänna val, kommunalförvaltning, kommunikation, digitalisering och informationsteknologi inom förvaltningen, tillståndsfrågor så som spel, lotterier och penninginsamlingar, integration, radio- och television, postväsendet, personalpolitik och personaladministrativt arbete samt interna servicefrågor. Det övergripande ansvaret för allmänna förvaltningens kompetensutveckling och arbetet med att skapa tydliga och enhetliga riktlinjer för centrala frågor i förvaltningen omfattas också av verksamhetsområdet.

Lagberedningen utgör en separat del inom politikområde 2.

I tabellen nedan visas en sammanställning av politikområde 2.

Sammandrag politikområde	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Anslag netto	-26 274 652	-1 022 618	-27 699 000	-25 882 999

I tabellen nedan visas utvecklingen av självfinansieringsgraden.

Självfinansieringsgrad	Bokslut 2025	Tidigare års anslag	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Verksamhetens intäkter	2 157 796		1 820 595	1 950 910
Intäkt ink o kap öv	173 132		372 830	372 830
Summa Verksamhets- och överföringsintäkter	2 330 929		2 193 425	2 323 740
Verksamhetens kostnader	-25 618 814	-520 304	-26 527 861	-27 633 305
Kostn ink o kap öv	-2 680 753	-502 314	-2 999 830	-3 086 830
Summa Verksamhets- och överföringskostnader	-28 299 567	-1 022 618	-29 527 691	-30 720 135
Summa Nettokostnader	-25 968 639	-1 022 618	-27 334 266	-28 396 395
Självfinansieringsgrad	8,2%		7,4%	7,6%

200 Landskapsregeringen

200 Lantrådet och ministrarna

Tabellen nedan är en sammanställning av sifferbudgeten för lantrådet och landskapsregeringens ministrar. Sammanställningen visar totalerna av såväl verksamhetsanslagen som överföringsanslagen. I kolumnerna framgår utfallssiffror för senaste bokslut, grundbudgeten för innevarande år, ändringsbudget för innevarande år respektive förslaget till budget för kommande år. Dessutom visas utvecklingen per budgetmoment för en fyraårsperiod.

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Avgiftsintäkter	-111			
Övr verksamh intäkt	1 680			
Summa Verksamhetens intäkter	1 569			
Personalkostnader	-958 441		-918 129	-963 343
Köp av tjänster	-53 896		-159 871	-80 000
Material förnödenh	-3 405			
Övr verksamh kostn	-55 325	-4 409	-60 000	-59 657
Summa Verksamhetens kostnader	-1 071 067	-4 409	-1 138 000	-1 103 000
Summa Verksamhetsbidrag	-1 069 498	-4 409	-1 138 000	-1 103 000
Räntekostnader	-1			
Övr finansiella kost	-29			
Summa Finansiella intäkter och kostnader	-31			
Summa Årsbidrag	-1 069 529	-4 409	-1 138 000	-1 103 000
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-1 069 529	-4 409	-1 138 000	-1 103 000
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-1 069 529	-4 409	-1 138 000	-1 103 000

Moment	Bokslut 2024	Bokslut 2025	Budget inkl. ÄB 2026	Förslag 2027
20010 ÅLR, verksamhet	-1 053 466	-1 009 591	-1 078 000	-1 043 000
20020 ÅLR, dispositionsmedel, regeri	-55 404	-59 938	-60 000	-60 000
Summa 2000_7 ÅLR Regeringen	-1 108 869	-1 069 529	-1 138 000	-1 103 000

För att i enlighet med LL (1974:42) om Ålands landskapsregering (2008:11) 1§ handha landskapets allmänna styrelse och förvaltning tillsätter lagtinget, på sätt därom är stadgat i lagtingsordningen, en landskapsregering bestående av lantrådet och högst sju ministrar. På landskapsregeringen ankommer att bevaka landskapets rätt och bästa samt att till verkställighet befordra lagtingets beslut och övriga förfoganden.

Landskapsregeringen bedriver verksamheten utgående från sitt regeringsprogram och strävar efter att i planeringen och beslutsfattandet beakta Utvecklings- och hållbarhetsagendan för Åland utgående från den där ingående visionen och de sju strategiska utvecklingsmålen.

Landskapsregeringen och dess medlemmar biträds av landskapsregeringens allmänna förvaltning i de ärenden och andra uppgifter som ankommer på landskapsregeringen.

20010 Landskapsregeringen, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter	1 569			
Kostnader	-1 011 160	-4 409	-1 078 000	-1 043 000
Anslag netto	-1 009 591	-4 409	-1 078 000	-1 043 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 1.043.000 euro.

Utgifter

Arvodet till landskapsregeringsledamöterna utgår enligt landskapslagen (1985:17) om arvode för medlem av Ålands landskapsregering. Under momentet upptas även anslag för ministrarnas resekostnader och övriga verksamhetsutgifter. Budgeteringen utgår ifrån att landskapsregeringen består av sju ledamöter och ingen ändring görs av de nuvarande arvoden som fastställdes i november 2023. Sänkningen av anslaget med cirka 35.000 euro jämfört med år 2026 görs som en del för att uppfylla inbesparingskraven då kostnaden för resor beräknas vara mindre år 2027.

20020 Dispositionsmedel

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter				
Kostnader	-59 938		-60 000	-60 000
Anslag netto	-59 938		-60 000	-60 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 60.000 euro.

Utgifter

Anslaget avser främst landskapsregeringens kostnader för kontakter med myndigheter och organisationer samt kostnader i samband med representationsuppdrag.

210 Regeringskansliet

210 Regeringskansliet

Tabellen nedan är en sammanställning av sifferbudgeten inom regeringskansliets förvaltningsområde. Beloppen är exklusive regeringskansliet underställda myndigheter eftersom de beloppen visas separat under respektive myndighet. Sammanställningen visar totalerna av såväl verksamhetsanslagen som överföringsanslagen. I kolumnerna framgår utfallssiffror i senaste bokslut, hur mycket av reservations- respektive ramanslag som överförts i senaste bokslut så att de är disponibla innevarande år, grundbudget inklusive ändringsbudgeter för innevarande år samt förslaget till budget för kommande år. Dessutom visas utvecklingen per budgetmoment för en fyraårsperiod.

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Försäljningsintäkter	192 971		186 000	157 000
Avgiftsintäkter	289 032		369 000	294 000
Erhållna bidrag	402 696		324 430	441 000
Övr verksamh intäkt	230 068		102 150	152 910
Summa Verksamhetens intäkter	1 114 767		981 580	1 044 910
Personalkostnader	-3 349 223		-3 674 516	-4 038 793
Köp av tjänster	-5 585 833		-5 958 772	-6 482 662
Material förnödenh	-454 815		-282 100	-279 900
Övr verksamh kostn	-1 221 965	-152 805	-1 184 192	-1 208 914
Summa Verksamhetens kostnader	-10 611 835	-152 805	-11 099 580	-12 010 270
Övr ink o kap överf	173 132		372 830	372 830
Summa Intäkt ink o kap	173 132		372 830	372 830
Summa Intäkt ink o kap öv	173 132		372 830	372 830
Övriga ink kap överf	-2 680 753	-502 314	-2 999 830	-3 086 830
Summa Utgift ink o kap öv	-2 680 753	-502 314	-2 999 830	-3 086 830
Summa Kostn ink o kap öv	-2 680 753	-502 314	-2 999 830	-3 086 830
Summa Verksamhetsbidrag	-12 004 689	-655 119	-12 745 000	-13 679 360
Intäkter skattenatur				2 955 000
Summa Skatteinkomster				2 955 000
Ränteintäkter	1 708			
Räntekostnader	-415			
Övr finansiella kost	-164			
Summa Finansiella intäkter och kostnader	1 129			
Summa Årsbidrag	-12 003 560	-655 119	-12 745 000	-10 724 360
Avskrivn enl plan	-82 759		-19 000	-86 640
Summa Av- och nedskrivningar	-82 759		-19 000	-86 640
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-12 086 319	-655 119	-12 764 000	-10 811 000
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-12 086 319	-655 119	-12 764 000	-10 811 000

Moment	Bokslut 2024	Bokslut 2025	Budget inkl. ÄB 2026	Förslag 2027
21010 Regeringskansliet, verksamhet	-3 568 429	-3 436 311	-3 618 000	-3 940 000
25210 Serviceverksamhet	-197 678	-240 357	-278 000	-386 000
26000 Regeringen övriga kostnader	-56 983	-66 253	-100 000	-200 000
26004 Ålandsdelegationen	-3 655	-9 297	-11 000	-11 000
Summa 2100_7 Reg.kansliet allm by	-3 826 745	-3 752 218	-4 007 000	-4 537 000
21510 Ål representation Helsingfors	-50 137	-48 911	-65 000	-62 000
22000 Främjande av jämställdhet	-91 822	-76 425	-21 000	0
22500 Främjande av integration	-43 239	-39 182	-24 000	-23 000
26003 Utvecklo tillväxtp hållb Åland	-153 989	-125 248	-148 000	-130 000
Summa 2101 Stabsenheten	-339 187	-289 766	-258 000	-215 000
21200 Digitalisering o inform teknol	-4 935 049	-4 684 960	-4 757 000	-5 194 000
Summa 2104 Digitaliseringsenhet	-4 935 049	-4 684 960	-4 757 000	-5 194 000
21500 Kommunikationsverksamhet	-79 992	-97 664	-102 000	0
25000 Utbildn,företagshälsov,arbetar	-350 288	-430 945	-459 000	-409 000
Summa 2105 Pers- o kom.enheten	-430 280	-528 609	-561 000	-409 000
23000 Demokratiutveckling o val	-5 714	-1 875	-31 000	-209 000
23200 Stöd till politisk verksamhet	-23 000	-25 132	-24 000	-24 000
24000 Brand- och räddning	-79 938	-35 000	-35 000	-40 000
24010 Landsk stöd materialanskaffn	-110 000		-203 000	-180 000
26005 Central Baltic 2021-2027	0	0	0	0
26006 Nordiska skärgårssamarbetet	0	0	0	0
26007 Danaarv	0	-953	0	0
26500 Konsumentskydd	-1 602	-1 314	-3 000	-3 000
27000 Radio- o TV-verksamhet	-2 692 733	-2 766 492	-2 885 000	0
Summa 2106 Enh rättsl o interna	-2 912 988	-2 830 767	-3 181 000	-456 000
Summa 2100 Regeringskansliet	-12 444 249	-12 086 319	-12 764 000	-10 811 000

I tabellen nedan visas utvecklingen av självfinansieringsgraden.

Självfinansieringsgrad	Bokslut 2025	Tidigare års anslag	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Verksamhetens intäkter	1 114 767		981 580	1 044 910
Intäkt ink o kap öv	173 132		372 830	372 830
Summa Verksamhets- och överföringsintäkter	1 287 899		1 354 410	1 417 740
Verksamhetens kostnader	-10 611 835	-152 805	-11 099 580	-12 010 270
Kostn ink o kap öv	-2 680 753	-502 314	-2 999 830	-3 086 830
Summa Verksamhets- och överföringskostnader	-13 292 588	-655 119	-14 099 410	-15 097 100
Summa Nettokostnader	-12 004 689	-655 119	-12 745 000	-13 679 360
Självfinansieringsgrad	9,7%		9,6%	9,4%

Med stöd av 2 § 1 mom. landskapsförordningen (2026:49) om landskapsregeringens allmänna förvaltning handlägger regeringskansliet ärenden som gäller författningsenliga frågor, offentlig förvaltning, externa relationer, allmän ordning och säkerhet, polisväsendet, allmänna val, kommunal förvaltning, kommunikation, digitalisering och informationsteknologi inom förvaltningen, spel, lotterier och penninginsamlingar, integration, radio- och television, postväsendet, strategiskt och operativt HR-arbete samt interna servicefrågor. Regeringskansliet har även det övergripande

ansvaret för allmänna förvaltningens kompetensutveckling och arbetet med att skapa tydliga och enhetliga riktlinjer för centrala frågor i förvaltningen.

Regeringskansliet

Budgetmål	Åtgärd
Öka valdeltagandet i lagtingsvalet och kommunalvalet 2027	Genom ändrad lagstiftning införs krav på förtidsröstningsställen i varje kommun samt kvällsröstning. Förtidsröstningsställen placeras på Åland ses över i samarbete med kommunerna. Satsningen på förtidsröstningsställen vid centrala studieorter utanför Åland fortsätter. Planeras särskilda informationsinsatser riktade mot förstagsväljare och väljare bosatta utanför Åland.
Fler av landskapsregeringens tjänster går att använda digitalt, på en gemensam och säker teknisk grund	Utveckling av en medborgarportal
	Ledningssystem för informationssäkerhet samt tillsyn enligt cybersäkerhetslagen och NIS2
	Införande av nytt ärendehanteringssystem och elektronisk slutarkivering
	Genomförande av digitaliseringsinitiativ enligt åtgärdsprogram
	Införande av identitets- och behörighetshantering

21010 Regeringskansliet, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförs till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter	307 145		247 000	312 000
Kostnader	-3 743 456	-118 410	-3 865 000	-4 252 000
Anslag netto	-3 436 311	-118 410	-3 618 000	-3 940 000

Budgetmotivering

Föreslås inkomster om 312.000 euro och ett anslag om 4.252.000 euro.

Till momentet har överförts anslag om 20.000 euro från moment 21500.

Inkomster

Inkomsterna avser försäljning av intyg, utdrag ur register, försäljning av böcker och broschyrer samt inkomster för avgiftsbelagda prestationer vid regeringskansliets allmänna byrå så som lotteriinspektion. Dessutom ingår inkomster för hantering av olika skötsel- och serviceuppgifter för Fastighetsverket samt ersättning från inrikesministeriet för tillsyn av penningtvätt gällande fastighetsförmedling och från finansministeriet vad gäller lotteriverksamhet. Överenskommelseförordningarna vad gäller tillsyn av penningtvätt gällande fastighetsförmedling och lotteriverksamhet föreslås sägas upp, men då uppsägningstiden är 12 månader blir det ingen effekt på intäkterna under år 2027.

Utgifter

I anslaget ingår kostnader för personal, tjänsteresor, prenumerationer, kommunikationsverksamhet, andra verksamhetsutgifter, representation och deltagande i olika evenemang. Anslaget inkluderar regeringskansliets utgifter för yrkesspecifik utbildning och inköp av experttjänster så som Ålands specialsakkunniga vid Finlands ständiga representation i Bryssel samt för utvecklingsarbete vid regeringskansliet. Därtill ingår i anslaget kostnader för landskapsregeringens säkerhets- och beredskapsarbete samt kostnader för att bygga upp beredskapsstrukturer för hela det åländska samhället.

I anslaget ingår även drygt 1.071.000 euro som är internhyreskostnader för självstyrelsegården inklusive landskapsarkivet och 17.500 euro för villa Gustaf Erikson. Efter att saneringen och

ombyggnationen av våning 1 södra i självstyrelsegården verkställt enligt plan under år 2027 bedöms internhyreskostnaderna att öka med 50.000 euro per år. I enlighet med den utredning Fastighetsverket färdigställt under år 2026 föreslås att lokalvården flyttar till Fastighetsverket under år 2027 när eventuella lagändringar och samarbetsförhandlingar verkställts. Föreslås även att överenskommelseförordningarna vad gäller tillsyn av penningtvätt gällande fastighetsförmedling och lotteriverksamhet sägs upp.

212 Digitalisering och informationsteknologi inom förvaltningen

21200 Utgifter för digitalisering och informationsteknologi (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter	136 219		226 000	121 000
Kostnader	-4 821 179	-22 039	-4 983 000	-5 315 000
Anslag netto	-4 684 960	-22 039	-4 757 000	-5 194 000

Budgetmotivering

Föreslås inkomster om 121.000 euro och ett anslag om 5.315.000 euro. Av kostnaderna avser 53.640 euro avskrivningar.

Inkomster

Inkomsterna kan huvudsakligen hänföras till avgifter för registrering av domännamn. Avgifterna är satta så att domänverksamheten i allt väsentligt bär sina egna kostnader, vilket innebär att verksamheten inte belastar anslaget utöver den samordning och det myndighetsansvar som följer av landskapets förvaltning av toppdomänen. Utöver detta inkluderar intäkterna en intern överföring från Högskolan på Åland, baserad på en schablonfördelad andel av de kostnader som uppstått i samband med driften av centrala IT-system inom ekonomiförvaltningen. Därtill ingår avgiftsintäkter för tillsyn enligt NIS2-direktivet, kopplat till myndighetsuppdraget inom cybersäkerhet.

Utgifter

Anslaget avser personalkostnader, kostnader för fortsatt digitalisering inom den allmänna förvaltningen samt kommunernas grundavgift till Åda Ab. I budgetförslaget har medel avsatts för inköp av IT-tjänster från Åda Ab, vilka inkluderar men inte är begränsade till drift, systemutveckling, underhållsåtgärder och teknisk support. Utgifter för licensanskaffning av nödvändig programvara, kostnader för ett utökat antal avancerade AI-copilotlicenser, medel för fortsatt kompetenshöjning inklusive mätning av digital mognad i förvaltningen, investeringar i IT-utrustning samt infrastrukturkostnader för datanätskommunikation och internetkapacitet har också beaktats. Övergången till en tjänstebaserad modell fortsätter under år 2027, vilket innebär att den tidigare grundavgiften ersatts av tjänsteavtal för basdrift, molnkapacitet och användarservice. Landskapsregeringens behov av egna investeringar i bland annat servrar har därmed minskat, medan driftskostnaderna genom tjänsteavtal ökat i motsvarande grad.

Åda Ab:s tjänstebaserade modell togs i bruk under år 2026 och omfattar basdrift, molnkapacitet och användarservice. Övergången sker stegvis och innebär att landskapsregeringen under en period bär kostnader för både den nya tjänstemodellen och den tidigare servermiljön, eftersom system som ännu inte migrerats förutsätter att befintlig utrustning, supportavtal och licenser hålls i drift. Denna dubbla kostnad är övergående och minskar i takt med att migreringen slutförs, men belastar momentet under år 2027. Avvecklingen av den gamla miljön förutsätter att migreringen av kvarvarande system är genomförd och tidpunkten för detta styrs av Åda Ab som leverantör.

Från och med år 2027 förtydligas vem som ansvarar för landskapsregeringens IT-system. Förvaltningsgemensamma system används av hela eller stora delar av förvaltningen eller utgör gemensam infrastruktur. Det gäller till exempel ärendehantering och e-arkiv, ekonomi-, budget-, personal- och lönesystem, telefoni, integrationsplattform samt identitets- och behörighetshantering.

Dessa system finansieras centralt och Digitaliseringsenheten ansvarar även i fortsättningen för dessa i sin helhet, inklusive implementation och vidareutveckling. Detsamma gäller tilläggsmoduler och ny funktionalitet i ett förvaltningsgemensamt system, oberoende av vilket verksamhetsområde som först efterfrågat dessa. Att ett system finansieras centralt innebär inte att ett enskilt verksamhetsområde självständigt kan beställa åtgärder som belastar det centrala anslaget. Digitaliseringsenheten avgör i egenskap av budgetansvarig om och när en kostnad kan belasta momenten.

Verksamhetsspecifika system stöder ett enskilt verksamhetsområdes eller en enskild myndighets uppgifter. När ett sådant system är i produktion ansvarar Digitaliseringsenheten för drift och förvaltning. Till förvaltningen räknas säkerhetsuppdateringar, integrationer mot andra system och de komponentbyten som behövs för att systemet ska behålla sin funktion. Kostnader för implementation, införande och vidareutveckling belastar det verksamhetsområde som beställer arbetet. Med vidareutveckling avses ändringar som tillför, förändrar eller tar bort funktionalitet. Principen syftar till att den som beslutar om en utveckling också bär kostnaden för den och till att beställningar inte görs utan att medel avsatts.

År 2027 är ett övergångsår och de utvecklingskostnader som verksamhetsområdena inte hunnit budgetera belastar under året moment 921200. Från och med budgeten för år 2028 förutsätts verksamhetsområdena själva avsätta medel för utvecklingen av sina system.

Anslaget syftar även till att stödja både pågående och nya projekt. Det innefattar arbete för att säkerställa kontinuitet och utveckling inom förvaltningens digitala infrastruktur samt införande av nya initiativ, såsom fortsatt arbete med informationssäkerhet. Vidare omfattar anslaget fortsatt implementering av e-arkiv och ärendehanteringssystem, en datadelningsplattform som grund för medborgarportalen samt andra tekniska lösningar som stärker förvaltningens digitala kapacitet och interoperabilitet. Under år 2027 införs en lösning för identitets- och behörighetshantering, vilket minskar manuell administration och höjer säkerhetsnivån i förvaltningens system. Arbetet med artificiell intelligens fortsätter med fokus på förvaltningsnära tillämpningar som frigör arbetstid.

Under år 2027 avvecklas parallelldriften av det tidigare ärendehanteringssystemet i takt med att det nya systemet tas i produktion. Parallell drift av två system medför en dubbel kostnad som inte är långsiktigt hållbar och avvecklingen är en förutsättning för att kostnadsnivån inom momentet ska kunna hållas.

Den åländska cybersäkerhetslagen innebär hantering av uppgifter relaterade till cybersäkerhet. Detta inkluderar bland annat hantering av cybersäkerhetsincidenter samt rollen som cyberkrishanteringsmyndighet. Därtill medför informationshanteringslagen kostnader kopplade till samordning, styrning och utveckling av en mer enhetlig och systematisk informationshantering inom den offentliga förvaltningen. Från och med år 2027 tillkommer uppgifterna enligt landskapslagen om tillsyn över artificiell intelligens, som förutsätter tillsyn, marknadskontroll och ett anmälningförfarande. Uppgifterna är lagstadgade och kräver systemstöd för register över anmälningar, för tillsyn över testning under verkliga förhållanden samt för återkommande rapportering till Europeiska kommissionen och AI-byrån.

För att öka medfinansieringsgraden fortsätter ett aktivt samarbete med både lokala och externa aktörer samt sökandet av extern finansiering, både inom och utanför Åland. Detta samarbete är avgörande för att möjliggöra fortsatt utveckling och implementering av strategiska projekt. Externa medel söks per projekt och påverkar anslaget först när ett beslut om finansiering föreligger.

Kostnadsnivån inom momentet påverkas av faktorer som ligger utanför verksamhetens direkta styrning. Avtalen för licenser, drift och support är i huvudsak fleråriga och innehåller indexbaserade uppräknings, vilket innebär att kostnaden stiger även när volymen är oförändrad. Till detta kommer tilläggsbeställningar för system som redan är i produktion, i form av utökade användarlicenser, nya integrationer, ökat lagringsbehov och anpassningar som följer av ändrad lagstiftning. Sådana tillägg beställs löpande under budgetåret utifrån verksamheternas behov och går varken att skjuta upp till

nästa avtalsperiod eller prioritera bort utan att funktionaliteten i systemet försämrats. Under år 2026 genomförs därtill flera upphandlingar av förvaltningsgemensamma system, bland annat inom ärendehantering och elektronisk slutarkivering, personaladministration samt telefoni. Nya avtal träder i kraft under år 2027 och påverkar licens- och driftskostnaderna inom momentet, i flera fall innan den fulla effektiviseringen av att avveckla de system som ersätts har uppnåtts.

Merparten av kostnaderna är personalkostnader, fleråriga avtal om drift och licenser samt uppgifter som följer av lagstiftning. Kostnader som uppstår under budgetåret till följd av beslut i andra verksamheter, indexuppräknings eller nya lagstadgade uppgifter måste därför hanteras genom omfördelning inom anslaget.

För år 2027 har ett anslag om 200.000 euro reserverats för kommunernas grundavgift till Åda Ab. Anslaget finansieras med penningautomatmedel under moment 89250, i enlighet med den första tillägsbudgeten för år 2023.

215 Kommunikationsverksamhet

Kommunikationsverksamheten delas upp från och med 1.1.2027 där receptionen/telefonin flyttar till servicefunktionen vid regeringskansliet medan kommunikationsdelen flyttar till stabsenheten vid regeringskansliet. Arbetet med kommunikation omfattar att ta fram och förvalta riktlinjer och styrande dokument, stödja verksamheterna i planering och genomförande av kommunikationsinsatser samt säkerställa en tydlig, enhetlig och tillgänglig synlighet i relevanta kanaler. Funktionen ska även stärka arbetet med mediekontakter och bidra till att landskapsregeringens varumärke används konsekvent. Därtill sker en medverkan till att utveckla och förankra Ålands gemensamma platsvarumärke i samverkan med berörda aktörer.

21500 Kommunikationsverksamhet

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförs till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter	29 270		30 000	0
Kostnader	-126 934		-132 000	0
Anslag netto	-97 664		-102 000	0

Budgetmotivering

Momentet utgår. Anslag för dessa utgifter upptas under moment 21010 och 25210.

21510 Ålands representation i Helsingfors, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförs till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter	3 326		3 000	3 000
Kostnader	-52 236	-2 070	-68 000	-65 000
Anslag netto	-48 911	-2 070	-65 000	-62 000

Budgetmotivering

Föreslås en inkomst om 3.000 euro och ett anslag om 65.000 euro.

Inkomster

Inkomsten om 3.000 euro består av hyresintäkter från Ålandsdelegationen för hyra av mötesrum. Hyran betalas av Justitieministeriet.

Utgifter

Verksamheten vid representationen ska verka proaktivt inom de politikområden som ligger inom både riksdagens och lagtingets lagstiftningsbehörighet. Därutöver ska verksamheten bidra till och upprätthålla goda relationer mellan Åland och övriga Finland samt verka för hög kännedom om och positiv attityd till Åland hos såväl beslutsfattare som opinionsbildare. Till representationens uppgifter

hör bl.a. att bistå vid Ålands landskapsregerings och Ålands lagtings kontakter med Finlands riksdag och regering, statliga och andra myndigheter samt intresseorganisationer i riket. Ålands representation i Helsingfors ska främja och arrangera besök till Åland i olika former samt initierar, deltar i och arrangerar vid behov seminarier och andra forum. Därtill medverkar Ålands representation i Helsingfors i olika evenemang för att synliggöra Åland tillsammans med andra relevanta aktörer. Då personalresurserna vid representationen minskat krävs prioritering gällande verksamhetens genomförande i samarbete med den politiska ledningen. Den största utgiftsposten utgörs av hyra för kontorslokalen. Sedan mars 2026 verkar man i nya och mer ändamålsenliga lokaler där kostnaden för hyran är cirka 11 % lägre än tidigare år.

220 Främjande av jämställdheten

Kapitlet utgår. Se kapitel 400.

22000 Främjande av jämställdheten, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter				
Kostnader	-76 425	424	-21 000	0
Anslag netto	-76 425	424	-21 000	0

Budgetmotivering

Momentet utgår. Se moment 40010.

225 Främjande av integration

Ansvaret för integration är delat mellan landskapet, de åländska kommunerna och myndigheterna enligt landskapslagen (2012:74) om främjande av integration. Landskapsregeringen ansvarar för den övergripande planeringen, styrningen och uppföljningen av integrationspolitiken. Detta inkluderar rådgivning och stöd till kommuner och AMS samt kompetensutveckling och nätverkssamordning. Landskapsregeringen tillhandahåller även basinformation om det åländska samhället.

Under momentet upptas medel för genomförande av landskapsregeringens uppgifter inom integrationsområdet, bland annat för Integrationsrådet samt kunskapshöjande och informationsfrämjande insatser i syfte att stärka samhällets förutsättningar att främja integration, inkludering och mångfald. Vidare omfattar momentet produktion, utveckling och spridning av informations- och kunskapsmaterial.

Anslaget omfattar även delar av kostnader för arrangemanget av De finlandssvenska integrationsdagarna 2027 samt landskapsregeringens medverkan i en mångkulturell karneval i Mariehamn.

Därutöver omfattar anslaget insatser för att stärka ungdomars delaktighet och inflytande i samhällslivet. Medlen avser bland annat informationsinsatser och aktiviteter som bland annat Ungdomsforum.

Finansavdelningen handlägger ärenden och finansiering gällande särskilda projekt för integration, se moment 35000.

Kulturbyrån handlägger ärenden och finansiering gällande ungdomsarbete, se moment 51500.

Utbildningsavdelningen handlägger och finansierar sysselsättningsutbildningar, däribland svenska för inflyttade (SFI), se moment 53500.

22500 Främjande av integration (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter				
Kostnader	-39 182	-1 620	-24 000	-23 000
Anslag netto	-39 182	-1 620	-24 000	-23 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 23.000 euro.

Utgifter

I anslaget ingår kostnader kopplade till integrationsrådet, kunskapshöjande insatser, nätverkssamordning och evenemang, informations- och kunskapsmaterial, kommunikation samt åtgärder för att öka ungdomars delaktighet.

230 Demokratiutveckling och val

23000 Demokratiutveckling och val, verksamhet

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter				
Kostnader	-1 875		-31 000	-159 000
Anslag netto	-1 875		-31 000	-159 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 159.000 euro.

Utgifter

Anslaget omfattar kostnader för genomförande av lagtings- och kommunalvalet år 2027. Enligt 7 § 1 mom. i vallagen (2019:45) för Åland har landskapsregeringen det övergripande ansvaret för valens genomförande. Anslaget omfattar bland annat tryckning av valhandlingar, informationsmaterial, kostnader för centralnämnden för lagtingsval, kostnader för genomförande av förtidsröstningen utanför Åland samt andra valrelaterade kostnader.

Anslaget omfattar även kostnader för åtgärder som föranleds av demokratistrategins åtgärdsprogram. Till detta hör bland annat uppmärksammandet av den internationella demokratidagen den 15 september.

23000 Demokratiutveckling och val, överföringar

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter				
Kostnader				-50 000
Anslag netto				-50 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 50.000 euro.

Utgifter

Anslaget avser lagstadgade ersättningar till kommunerna för valkostnader.

232 Understödjande av politisk verksamhet

23200 Understödjande av politisk verksamhet och politisk information

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter	172 830		172 830	172 830
Kostnader	-191 069		-196 830	-196 830
Anslag netto	-18 239		-24 000	-24 000

Budgetmotivering

Föreslås att 172.830 euro utges för understödjande av politisk verksamhet samt information, vilket fördelas till de politiska organisationerna i lagtinget i enlighet med gällande principer. Därtill föreslås ett anslag om 24.000 euro för riksdagsledamotens verksamhet och kontor.

Inkomster

I statens budgetproposition föreslås årligen en summa för understödjande av politisk verksamhet och informationsverksamhet, av vilken 1/200 överförs till landskapet Åland. År 2027 uppgår summan till 172.830 euro.

Utgifter

Statsrådet beviljar årligen Ålands landskapsregering ett understöd för stöttning av politisk verksamhet och informationsverksamhet i landskapet Åland. Enligt landskapsregeringens principbeslut om stöd för politisk verksamhet och information (ÅLR 2023/783) ska understödet fördelas vidare till de politiska organisationer som är representerade i lagtinget enligt antal mandat per organisation. Efter lagtingsvalet den 17 oktober 2027 träder ett nytt principbeslut om fördelning av understödet i kraft (ÅLR 2026/1593). När det nya principbeslutet träder i kraft ska medlen fördelas i enlighet med det beslutet.

Momentet finansierar även Ålands riksdagsledamots verksamhet och kontor.

240 Brand- och räddningsväsendet

24000 Brand- och räddningsväsendet, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter	1 000			
Kostnader	-69		-35 000	-40 000
Anslag netto	931		-35 000	-40 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 40.000 euro.

Utgifter

Anslaget avser utredningar, utbildningskostnader, anskaffning av utrustning samt utförande av uppgifter för räddningsverksamhet, befolkningsskydd, beredskap och säkerhet där särskilda motiv finns. Landskapsregeringen erlägger enligt avtal lön för verksamhetsledaren för Ålands brand- och räddningsförbund r.f. Landskapsregeringen ersätter enligt avtal utbildning av vattendykare vilket uppgår till cirka 20.000 euro. Beredskapsdagarna föreslås arrangeras årligen och medför en kostnad om 5.000 euro.

24010 Landskapsstöd för materielanskaffningar (R)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter				
Kostnader		-428 875	-203 000	-180 000
Anslag netto		-428 875	-203 000	-180 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 180.000 euro.

Utgifter

I enlighet med gällande fordonsplan för materielanskaffningar kommer Mariehamns stad att anskaffa en ny släckningsbil under år 2027. I budgeten för år 2026 har landskapsregeringen givits rätt att lämna förhandsbesked om landskapsandelar för materielanskaffningar under år 2027 om högst 180.000 euro till Mariehamns stad för anskaffning av ny släckningsbil, 35 %.

Fullmakt

I enlighet med gällande plan över anskaffning av fordon för kommunernas räddningstjänst i landskapet Åland, föreslås att landskapsregeringen ges rätt att under år 2027 ge förhandsbesked om landskapsstöd till materielanskaffningar under år 2028 om högst 302.500 euro, 55 % till Hammarlands kommun för anskaffning av ny släckningsbil.

250 Personalarbete, arbetsmiljö och kollektivavtalsfrågor

Rubriken ändrad.

Landskapsregeringens största tillgång är dess professionella och motiverade personal. Den nya HR-enheten som inleder sin verksamhet 1.1.2027 är en stab som stöder chefer och medarbetare i landskapsförvaltningen i olika personal-, arbetsgivar- och kollektivavtalsfrågor. Den övergripande målsättningen med HR-arbetet är att bygga en långsiktigt stabil och dynamisk arbetsplats där de anställda står i centrum.

HR-enhetens arbete eftersträvar att öppna upp för samverkan över gränserna och bidra till att varje medarbetare kan nyttja sin kompetens och fulla potential. HR-enheten har det övergripande och samordnande ansvaret för allmänna förvaltningens kompetensutveckling. All kompetensutveckling utgår från regeringsprogrammet, organisationens behov och verksamhetsplan. Utgångspunkten är att genomföra utbildningar enligt den fastslagna utbildningsplanen för år 2027 där ett fortsatt fokus kommer att ligga på förändringsledning, digitala vanor och AI-kompetens för att möjliggöra innovation och utveckling. Varje enhet har dock ett särskilt ansvar för den egna personalens yrkesspecifika kompetensutveckling för att i enlighet med arbetsgivaransvaret se till att arbetstagarna har den kompetens som krävs för att utföra sina specifika arbetsuppgifter.

HR-enheten ansvarar för företagshälsovården för all personal i förvaltningen, förutom för ÅHS. Fokus är på den förebyggande företagshälsovården även om personalen också erbjuds sjukvård på allmänläkarnivå. HR-enheten ansvarar även för friskvård och arbetsmiljö för allmänna förvaltningens personal. I syfte att upprätthålla och förbättra personalens hälsa och välbefinnande erbjuds anställda inom landskapsregeringen möjlighet till subventionerade motionsaktiviteter, kulturaktiviteter, subventionerad massage och övriga aktiviteter.

För att upprätthålla och förbättra arbetsmiljön genomförs årligen olika mätningar och åtgärder både centralt och inom respektive enhet/myndighet. Det som eftersträvas är att tydliggöra områden som kräver stödåtgärder samt att fortsätta erbjuda enheterna/myndigheterna stöd i det arbetet. För personalens trivsel är en annan utgångspunkt att fortsätta erbjuda allmänna förvaltningens personal kaffe och övriga personalarrangemang.

Under år 2027 genomförs en implementering av ett nytt HR-system som kommer att inkludera och involvera all personal i förvaltningen. Den nya tjänsteinnehavarlagstiftningen träder i kraft och kommer att kräva ändringar av kollektivavtalen och riktlinjer för personalverksamheten. Med anledning av detta kommer även utbildningar och kommunikationsinsatser att genomföras.

25000 Utbildning, företagshälsovård, kollektivavtal, arbetarskydd, personalaktiviteter och personalpolitiska åtgärder (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförs till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter	198 366		203 000	202 900
Kostnader	-629 614	12 180	-662 000	-611 900
Anslag netto	-431 247	12 180	-459 000	-409 000

Budgetmotivering

Rubriken ändrad.

Föreslås ett nettoanslag om 409.000 euro och med hänvisning till 6 § finansförvaltningslagen (2012:69) får momentet gottskrivas med inkomster för företagshälsovård och sjukvård samt utbildningar inom ramen för verksamheten.

Inkomster

Inkomsterna av gottskrivna ersättningar från Folkpensionsanstalten för lagstadgade kostnader för företagshälsovård och sjukvård har beräknats uppgå till 190.000 euro.

Inkomsterna från Nordiska ministerrådet, motsvarande utgifter för stipendier i samband med Nordiskt tjänstemannautbyte uppskattas till 12.900 euro.

Utgifter

Anslaget har beräknats för välbefinnande och trivsel på arbetsplatsen, kompetensutveckling, kollektivavtalsfrågor, lagstadgad utbildning samt subventionerad friskvård som träning, förebyggande massage och kultur om totalt 217.000 euro. Det har även reserverats ett anslag för andra personalpolitiska åtgärder, som t.ex. kompetensutveckling för att ta sig an nya arbetsuppgifter eller upprätthålla arbetsförmågan i samband med personalminskning m.m. om 10.000 euro.

Av anslaget har 360.000 euro beräknats för lagstadgad företagshälsovård enligt lagen om företagshälsovård (FFS 1383/2001) och sjukvård på allmänläkarnivå, förstahjälp material, personalvård och handledning. Kostnaderna för företagshälsovårdstjänster förväntas minska med 50.000 euro p.g.a. ny upphandling då hälsokontroller för personalen kommer att minska och nyanställningsundersökningar med provtagning har tagits bort, förutom för de yrkesgrupper som har fara för ohälsa.

För övriga utgifter som dataglasögon, inköp av tjänster, arbetarskyddets verksamhet och arvode till arbetarskyddsfullmäktige har beräknats 12.000 euro.

Nettoanslag för utgifter för stipendier i samband med Nordiskt tjänstemannautbyte uppskattas till 12.900 euro samt motsvarande inkomster från Nordiska ministerrådet.

252 Serviceverksamhet

Serviceverksamheten omfattar vaktmästeri och lokalvård samt disponentens verksamhet. Från och med 1.1 2027 kommer receptionen att flyttas till serviceverksamheten. Under år 2027 planeras en flytt av lokalvårdsverksamheten till Fastighetsverket, se även moment 21010.

25210 Serviceverksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter	10 868		52 000	68 000
Kostnader	-251 225	-11 430	-330 000	-454 000
Anslag netto	-240 357	-11 430	-278 000	-386 000

Budgetmotivering

Föreslås inkomster om 68.000 euro och anslag om 454.000 euro. Av kostnaderna avser 33.000 euro avskrivningar.

Till momentet har överförts inkomster om 30.000 euro och utgifter om 117.000 euro från moment 21500.

Inkomster

Inkomsterna om 68.000 euro består av internt fakturerade tjänster inom serviceverksamheten.

Utgifter

Anslaget avser kostnader för receptionen, vaktmästeri, lokalvård, inventarier, telefoni samt andra kostnader kopplade till självstyrelsegården. I anslaget ingår en ökning av budgeten om ca 25.000 euro som är kopplat till den planerade saneringen och ombyggnaden av våning 1 södra i självstyrelsegården som kommer att ske under år 2027. Genom ombyggnationen skapas flera arbetsplatser och behov av ändamålsenliga kontorsinventarier uppstår.

260 Landskapsregeringens övriga inkomster och utgifter

26000 Landskapsregeringens övriga inkomster och utgifter (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter				
Kostnader	-66 253	-5 520	-100 000	-200 000
Anslag netto	-66 253	-5 520	-100 000	-200 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 200.000 euro.

Utgifter

Av anslaget avser cirka 80.000 euro medel för eventuella lagstadgade kommunstruktursutredningar, 30.000 euro för en utredning av ÅSUB gällande media- och internetvanor, 20.000 euro kommunikations- och utredningsinsatser kopplad till en eventuell ny självstyrelselag eller ändring av gällande självstyrelse samt 10.000 euro för externpolitiskt samarbete. Med externpolitiskt samarbete avses kontaktgruppen mellan landskapsregeringen och utrikesministeriet, vars uppgift är att utveckla och öka användningen av Ålandsexemplet i internationella sammanhang samt kostnader för framtagande av material, utredningar, forskningsuppdrag, övriga uppdrag, ordnande av seminarier och föreläsningar beträffande Ålandsexemplet och Ålands särställning enligt folkrätten. Därtill ingår kostnader för att upprätthålla ett externpolitiskt nätverk och samordna det externpolitiska nätverket vid landskapsregeringen samt kostnader för att delta i de nätverk och seminarier som finns för samarbete inom Östersjöområdet. Övriga medel under anslaget rör andra utredningsinsatser, utredning om samordnad juridisk rådgivning och handläggning inom allmänna förvaltningen samt andra kostnader som är svåra att förutse kopplade till den politiska landskapsregeringens verksamhet.

26003 Utvecklings- och hållbarhetsagenda för Åland (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförs till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter	0			
Kostnader	-125 248	-4 320	-148 000	-130 000
Anslag netto	-125 248	-4 320	-148 000	-130 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 130.000 euro.

Utgifter

Utvecklings- och hållbarhetsagenda för Åland, som manifesterades i september 2016, utgör den strategiska riktningen för den åländska samhällsutvecklingen. Agendan arbetades fram gemensamt av samhällets sektorer inom ramen för bärkraft-nätverket och beskriver Ålands vision, Alla kan blomstra i ett bärkraftigt samhälle på fredens öar, och de sju strategiska utvecklingsmålen. Ett särskilt råd, utvecklings- och hållbarhetsrådet, har utsetts för långsiktig uppföljning och dialog kring strategiska frågor gällande genomförandet av Utvecklings- och hållbarhetsagendan.

Landskapsregeringen ansvarar för att proaktivt agera katalysator och koordinator för agendans förverkligande i sin helhet. I detta ingår bland annat medverkan i genomförandet av långsiktiga färdplaner för de sju strategiska utvecklingsmålen och medverkan i framtagandet av förslag till statusrapporter. Landskapsregeringen avser att under år 2027 fortsatt fokusera på genomförandet av åtgärderna i färdplanerna för de sju strategiska utvecklingsmålen. Under året är avsikten att utveckla den löpande lagstiftningsanalysen i förhållande till utvecklingsmålen, konsekvenser av lagstiftningsinitiativ och behov av reviderad eller ny lagstiftning.

Landskapsregeringens eget hållbarhetsarbete och den strategiska samhällsutvecklingen ingår i det löpande arbetet och därmed i verksamhetsplaneringen och budgetberedningen som helhet. Anslaget avser kostnader för utvecklings- och hållbarhetsrådet och dess sekretariat, framtagande av statusrapporter och övriga utredningar, drift och utveckling av webbplatsen bärkraft.ax, främjande och koordinering av internationella relationer, genomförande av seminarier, informationsinsatser till allmänheten samt övriga kostnader relaterade till genomförandet av Utvecklings- och hållbarhetsagendan. Kostnader för framtagande av data till agendans huvudindikatorer ingår inte i budgetmomentet.

Under år 2026 har det inom ramen för bärkraft-nätverket inletts en kommunikationsinsats. Syftet är att informera allmänheten om genomförandet av Utvecklings- och hållbarhetsagendan. Avsikten är att kommunikationsinsatsen fortsätter under år 2027.

Landskapsregeringen uttalade i budgetförslaget för år 2022 att Utvecklings- och hållbarhetsagendan utgör en inkörsport som utökar Ålands plattform för goda externa relationer och internationell synlighet.

26004 Ålandsdelegationen

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförs till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter				
Kostnader	-9 297		-11 000	-11 000
Anslag netto	-9 297		-11 000	-11 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 11.000 euro.

Utgifter

Anslaget avser Ålands del av kostnaderna för Ålandsdelegationens verksamhet.

26005 Interreg Central Baltic Programme 2021 - 2027 (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter	69 732		86 150	87 010
Kostnader	-69 732		-86 150	-87 010
Anslag netto	0		0	0

Budgetmotivering

Med hänvisning till 6 § finansförvaltningslagen (2012:69) föreslås ett nettoanslag under momentet. Nettoanslaget innefattar anslag och inkomster om 87.010 euro.

Utgifter

INTERREG Central Baltic-programmet 2021-2027 finansierar gränsöverskridande projekt med stöd från EU:s regionala utvecklingsfond. Programmet omfattar regioner i Estland, Finland inklusive Åland, Lettland och Sverige. Egentliga Finlands förbund är förvaltande myndighet för programmet. Ålands landskapsregering har ett värdavtal om att förvalta ett informationskontor med en informatör på Åland, en så kallad "National Contact Point". Informatörens uppgifter varierar under programperiodens gång men de huvudsakliga uppgifterna är att främja möjligheterna till finansiering samt att visa på nyttan av programresultaten i regionen.

Central Baltic-programmet står för landskapsregeringens kostnader för informationskontoret så som lönekostnader, kostnader för kontor, administration, köp av tjänster och resor. Kostnaderna ersätts schablonmässigt, vilket medför ett förenklat redovisningsförfarande och innebär samtidigt att momentets kostnader och intäkter inte sammanfaller.

26006 Nordiska Skärgårdssamarbetet

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter	206 329		134 430	251 000
Kostnader	-206 329		-134 430	-251 000
Anslag netto	0		0	0

Budgetmotivering

Med hänvisning till 6 § finansförvaltningslagen (2012:69) föreslås ett nettoanslag. Nettoanslaget innefattar anslag och inkomster om 251.000 euro. Under år 2027 kommer strukturen för Nordiska Skärgårdssamarbetet att ses över.

Inkomster

Inkomsterna avser Nordiska ministerrådets finansiering.

Utgifter

Landskapsregeringen är värdorganisation för Nordiska skärgårdssamarbetets samarbetssekretariat sedan 1.7.2021. Nordiska ministerrådet och medlemsorganisationerna står för samtliga av landskapsregeringens kostnader för samarbetssekretariatet såsom lönekostnader, kostnader för kontor, administration, köp av tjänster och resor. Avtalet är fortlöpande.

26007 Danaarv

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter			200 000	200 000
Kostnader			-200 000	-200 000
Anslag netto			0	0

Budgetmotivering

Med hänvisning till 6 § finansförvaltningslagen (2012:69) föreslås ett nettoanslag. Nettoanslaget innefattar anslag och inkomster om 200.000 euro.

Inkomster

Landskapet Åland erhåller danaarv i enlighet med 63 § självstyrelselagen för Åland.

Utgifter

Anslaget avser överföring av danaarv till kommun. Landskapsregeringen har fastställt särskilda principer för danaarv enligt vilka danaarven förvaltas. Anslaget kan även användas för att täcka kostnader som uppstår i samband med uppgörande av släktutredningar och boförvaltning av sådana danaarv där dödsboet saknar tillgångar.

Fullmakt

Föreslås att landskapsregeringen befullmäktigas att överföra eventuella fastigheter som tillfaller landskapet Åland genom danaarv till respektive berörd kommun.

265 Konsumentskydd

Enligt 30 § 10 punkten självstyrelselagen för Åland handhas de uppgifter som i riket ankommer på konsumentklagonämnden av en särskild av landskapsregeringen tillsatt nämnd. Nämndens uppgift är att fungera som ett opartiskt och kostnadsfritt tvistlösningsorgan vid vilket konsumenter kan anhängiggöra ärenden.

26500 Konsumentskydd, verksamhet

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter				
Kostnader	-1 314		-3 000	-3 000
Anslag netto	-1 314		-3 000	-3 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 3.000 euro.

Utgifter

Kostnaden anknyter främst till mötesarvoden för konsumenttvistenämndens medlemmar. Enheten för rättsliga och internationella frågor vid regeringskansliet handhar funktionen som sekreterare för nämnden, varför de lönekostnader som uppkommer belastar ordinarie verksamhet vid regeringskansliet.

270 Radio- och TV-verksamhet

Generell medieavgift tas upp i enlighet med landskapslagen (2019:103) om medieavgift. Medieavgiften ingår i förskottsuppbörden av skatter.

27000 Radio- och TV-verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter	153 822			2 955 000
Kostnader	-466 561		-485 000	-495 000
Anslag netto	-312 739		-485 000	2 460 000

Budgetmotivering

Föreslås med hänvisning till 6 § 1 mom. 4 punkten i finansförvaltningslagen (2012:69) en nettoinkomst om 2.460.000 euro. I 2026 års budget upptogs inkomsten av medieavgift under moment 89000.

Inkomster

Momentet gottskrivs med medieavgift i enlighet med landskapslagen (2019:103) om medieavgift. Medieavgiften ingår i förskottsuppbörden av skatter. Under år 2027 verkställs förskottsuppbörd för skatteåret 2027 respektive slutreglering av tidigare skatteår. Som inkomst av medieavgift har 2.955.000 euro beaktats.

Utgifter

Landskapsregeringen erlägger enligt avtal med Sveriges television AB, Sveriges utbildningsradio AB, Sveriges Radio AB, Kopiosto r.y. och Säveltäjän tekijänoikeustoimisto r.y. avgift för upphovsrättskostnader i samband med återutsändningar på Åland. Landskapsregeringen har också ingått avtal med Sveriges TV4 och de finländska upphovsrättsorganisationerna Kopiosto r.y. och Teosto r.y. om återutsändning av Sveriges TV4 på Åland. För de beräknade ersättningarna ingår ett anslag om 480.000 euro. Årskostnaden för skatteförvaltningens uppbörd av medieavgift uppgår till ca 15.000 euro.

27000 Radio- och TV-verksamhet, överföringar (RA)

Sammandrag kontokort-radion	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter				
Kostnader	-2 453 753	-73 439	-2 400 000	-2 460 000
Anslag netto	-2 453 753	-73 439	-2 400 000	-2 460 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 2.460.000 euro.

Utgifter

Det belopp som kvarstår av intäkterna från medieavgiften, efter att kostnader för upphovsrätt och administration dragits av, används till att finansiera radio och tv i allmänhetens tjänst på Åland. Ålands Radio och TV Ab ansvarar för den allmännyttiga radio- och televisionsverksamheten. Detta i enlighet med 5 och 6 §§ i landskapslagen (2019:103) om medieavgift.

Beräknas att ca 2.460.000 euro betalas ut till Ålands Radio och TV Ab i syfte att finansiera radio och tv i allmänhetens tjänst. Beloppet som betalas ut till Ålands Radio och TV Ab korrigeras så att det motsvarar de faktiska intäkterna, efter att kostnaderna för upphovsrätt och administration dragits av.

280 Lagberedningen

280 Lagberedningen

Vid Ålands landskapsregering finns en lagberedning som är fristående från landskapsregeringens allmänna förvaltning. Lagberedningens verksamhet regleras av landskapslagen (1972:13) om lagberedningen och landskapsförordningen (1998:121) om lagberedningen.

Arbetet vid lagberedningen består i huvudsak i att bereda författningsförslag samt att utföra de uppgifter som hör samman med offentliggörandet av författningar. Lagberedningsarbetet är personalintensivt och anslaget för lagberedningen är därför i huvudsak avsett att täcka kostnader för löner jämte lönebikostnader.

Arbetet med att integrera Utvecklings- och hållbarhetsagendan i lagberedningsarbetet kommer liksom tidigare år att inordnas i och anpassas till respektive författningsarbete som lagberedningen är involverad i. I de flesta fall förväntas agendans visioner och idéer bli analyserade och beaktade redan i ett tidigt skede av beredningsprocessen, det vill säga redan innan ett författningsärende når lagberedningen. Det fortsatta beredningsarbetet förutsätter dock att en uppföljning görs i förhållande till de visioner som agendan ger uttryck för samt att detta beaktas på lämpligt sätt i författningsberedningen.

Den elektroniska lagsamlingen (Ålex) som finns tillgänglig på landskapsregeringens webbplats upprätthålls och uppdateras kontinuerligt av lagberedningen. Ålex kommer fortlöpande att kräva att resurser görs tillgängliga för att uppdatera lagsamlingen med de förändringar som genomförs i lagstiftningen. Ålex kommer även fortsättningsvis att vara tillgänglig utan kostnad på landskapsregeringens webbplats.

Avsikten är att arbetet med utgivningen av en ny lagsamling i pappersformat ska påbörjas under år 2027. Även den tryckta lagsamlingen kommer liksom tidigare år att elektroniskt göras tillgänglig utan kostnad på landskapsregeringens webbplats.

Ålands författningssamling (ÅFS) där landskapslagar och andra åländska författningar publiceras delges både i pappersform och elektroniskt. Via landskapsregeringens webbplats är det möjligt att prenumerera gratis på ÅFS i elektronisk form. Tillgången på ÅFS i elektronisk form har medfört att antalet prenumeranter på ÅFS i pappersform succesivt har minskat, vilket samtidigt har inneburit att försäljningsintäkterna har sjunkit.

Budgetmål	Åtgärd
Bibehålla köptjänster på en fortsatt låg nivå	Använda egen personal vilket kan påverka tiden det tar att genomföra ny lagstiftning

28010 Lagberedningen, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförs till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter	4 261		1 000	1 000
Kostnader	-978 541	-36 210	-1 212 000	-1 302 000
Anslag netto	-974 280	-36 210	-1 211 000	-1 301 000

Budgetmotivering

Under momentet föreslås inkomster om 1.000 euro och anslag om 1.302.000 euro.

Inkomster

Inkomsterna härrör från prenumerationer och försäljning av ÅFS. De inkomster som kan hänföras till ÅFS förväntas dock vara små i och med att författningssamlingen och Ålex finns gratis tillgängliga på

landskapsregeringens webbplats. Varken ÅFS eller Ålex bär sina egna kostnader. Inkomster från den nya lagsamlingen förväntas först år 2028.

Utgifter

Lagberedningsarbetet är personalintensivt och anslaget under momentet är till största delen avsett att täcka lönekostnader och övriga kostnader för personalen. Dessutom ingår bland annat anslag för delgivning av författningar, tryckning av ÅFS och inköp av experttjänster samt litteratur och e-tjänster.

Under arbetet med såväl lagsamling åren 2008 och 2012 verkade en lagberedare som redaktör, medan redaktörstjänsten köptes in för arbetet med 2017 och 2024 års lagsamling. Även i anslaget för lagsamling 2028 finns beaktat att en redaktörstjänst ska kunna upphandlas.

820 Ålands statistik- och utredningsbyrå

Ålands statistik- och utredningsbyrå (ÅSUB) är en myndighet organisatoriskt underställd landskapsregeringen vars främsta uppgifter är att verka som Ålands officiella statistikmyndighet och bedriva utrednings- och forskningsverksamhet enligt landskapslagen (1993:116) om Ålands statistik- och utredningsbyrå.

ÅSUB producerar aktuell statistik för beslutsfattande, debatt, utbildning och forskning inom de flesta samhällsområden. Statistikframställningen regleras av Statistiklag (1994:42) för landskapet Åland, av EU-förordningar samt internationella principer såsom FN:s grundläggande principer för statistik. ÅSUB utvecklar, framställer och sprider statistik samt samordnar statistikproduktionen på Åland och lämnar statistik till internationella organisationer såsom det nordiska samarbetet och FN. Statistiken är en viktig hörnsten i en demokrati som bidrar till fakta för beslut och stärker tilliten till beslutsprocesserna. Statistiken har som krav att vara oberoende, relevant, jämförbar, av god kvalitet och baserad på vetenskapliga grunder samt respektera uppgiftslämnarnas rättigheter och sekretess.

Uppgiften som officiell statistikmyndighet och de åtaganden som detta medför finansieras med budgetanslag. Inom den snävare budgetramen har de stora statistikområdena såsom befolkning, arbetsmarknad, nationalräkenskaper, konsumentprisindex, företag, offentlig ekonomi, löner, utbildning, vård, miljö och turism som i stor utsträckning regleras med internationella standarder prioriterats. Anslaget beräknas även kunna finansiera den kontinuerliga uppdateringen av webbplatsen och de databastabeller som finns där.

I budgetförslaget har beaktats följande förslag till förändringar och upphörande av statistikpubliceringar för att klara budgetramen:

- Statistisk årsbok ges inte ut.
- Åland i siffror sammanställs endast på svenska och engelska och distribueras inte kostnadsfritt i tryck.
- Inkomstfördelningsstatistiken publiceras inte.
- Statistiken över kreativa näringar pausas eller upphör.
- Färre publiceringar och statistikuppgifter inom områdena befolkning, näringsstruktur, sysselsättning, utbildningsstruktur, detaljerad väderstatistik samt trafikolyckor.
- Licenser för mikrosimulering och Stata sägs upp, prenumerationer av facktidsskrifter avslutas samt medverkan i det nordiska samarbetet minskas.

Tyngdpunkten i ÅSUB:s forskning och utredningsverksamhet finns inom samhällsviktiga områden. Utrednings- och forskningsverksamheten är uppdragsfinansierad och har uppdragsgivare både inom och utanför Åland. De inkomster som har beaktats kommer främst från landskapsregeringen och fristående myndigheter, kommuner, NordForsk, Nordregio, Statistikcentralen, andra statistikmyndigheter i Finland samt organisationer på Åland.

Under år 2027 kommer den tekniska förnyelsen i form av digitalisering, automatisering och systemutbyggnad fortsatt att präglas av utveckling av ändamålsenliga effektiva statistiksystem. Särskild fokus kommer att läggas på utveckling av funktionella gränssnitt gentemot verksamhetssystem samt nya datakällor. Processerna för digitalisering av behandlingen av enkätundersökningar fortsätter. Digitaliseringen stöder kvalitetsutvecklingen.

Webbplatsen utvecklas med förnyade användarvänliga databastabeller. ÅSUB tillämpar principen om öppna data på webbplatsen.

Mer detaljerade verksamhetsmål återfinns i myndighetens verksamhetsplan för år 2027.

Budgetmål	Åtgärd
ÅSUB stärker de demokratiska beslutsprocesserna på Åland genom att tillhandahålla lättanvända fakta och beslutsunderlag på webbplatsen.	ÅSUB tar fram en ny guide och ordnar utbildningstillfälle för hur man använder de uppdaterade verktygen på webbplatsen.
ÅSUB fortsätter att bidra till digitaliseringen genom automatiserade och säkra processer inom analysverksamheten.	ÅSUB fortsätter automatisera samt kvalitets- och kontinuitetssäkra produktionsprocesserna genom att programpaketet R används inom de interna analysprocesserna.
ÅSUB fortsätter att utveckla en effektiv och kvalitetssäkrad datatillgång och underlättar för uppgiftslämnarna	ÅSUB prövar minst en ny digital informationskälla inom statistikproduktionen för att underlätta för uppgiftslämnarna samtidigt som dataunderlaget utvecklas.

82000 Ålands statistik- och utredningsbyrå, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Försäljningsintäkter	316 450		311 000	314 000
Summa Verksamhetens intäkter	316 450		311 000	314 000
Personalkostnader	-838 921		-889 929	-929 085
Köp av tjänster	-121 951	-10 499	-115 500	-101 048
Material förnödenh	-27 171		-13 571	-12 384
Övr verksamh kostn	-74 630		-76 000	-77 483
Summa Verksamhetens kostnader	-1 062 674	-10 499	-1 095 000	-1 120 000
Summa Verksamhetsbidrag	-746 223	-10 499	-784 000	-806 000
Summa Årsbidrag	-746 223	-10 499	-784 000	-806 000
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-746 223	-10 499	-784 000	-806 000
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-746 223	-10 499	-784 000	-806 000

Moment	Bokslut 2024	Bokslut 2025	Budget inkl. ÄB 2026	Förslag 2027
82000 ÅSUB	-734 780	-746 223	-784 000	-806 000

I tabellen nedan visas utvecklingen av självfinansieringsgraden.

Självfinansieringsgrad	Bokslut 2025	Tidigare års anslag	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Verksamhetens intäkter	316 450		311 000	314 000
Summa Verksamhets- och överföringsintäkter	316 450		311 000	314 000
Verksamhetens kostnader	-1 062 674	-10 499	-1 095 000	-1 120 000
Summa Verksamhets- och överföringskostnader	-1 062 674	-10 499	-1 095 000	-1 120 000
Summa Nettokostnader	-746 223	-10 499	-784 000	-806 000
Självfinansieringsgrad	29,8%		28,4%	28,0%

Budgetmotivering

Under momentet föreslås, med hänvisning till 6 § LL (2012:69) om landskapets finansförvaltning, ett nettoanslag om 806.000 euro.

Inkomster

Inkomsterna beräknas uppgå till 314.000 euro, en höjning med 3.000 euro jämfört med budgeten för år 2026 och motsvarar en självfinansieringsgrad på ca 30 procent. Inkomsterna kommer från

utrednings- och statistikuppdrag samt från försäljning av ÅSUB:s produkter och tjänster. Priserna följer direktionens beslut med stöd av 1–5 §§ LL (1993:27) om grunderna för avgifter till landskapet.

Utgifter

Anslaget om 806.000 euro avser täcka verksamhetskostnaderna (netto) för Ålands statistik- och utredningsbyrå. Den totala budgetomslutningen uppgår enligt förslaget till 1.120.000 euro.

822 Datainspektionen

Datainspektionens uppdrag är att ha tillsyn över att medborgarnas integritet skyddas i landskaps- och kommunalförvaltningen samt både den offentliga och privata sjukvården. Datainspektionens arbete är tvärvetenskapligt och ligger huvudsakligen på det juridiska och det tekniska fältet.

Datainspektionens ställning som oberoende myndighet regleras i dataskyddsförordningen (EU) 679/2016. Datainspektionens uppdrag som oberoende myndighet administrativt underställd landskapsregeringen definieras vidare av landskapslagen (2019:9) om dataskydd i landskaps- och kommunalförvaltningen och (2019:74) om tillämpning på Åland av riks författningar om dataskydd. Under år 2026 ökades uppdraget med EU-förordningen om artificiell intelligens (AI-förordningen) och förslaget till kunduppgiftslag. Under år 2027 ökar uppdraget med EU-förordningen om det europeiska hälsodataområdet. På Datainspektionens verksamhetsfält är utvecklingen intensiv och kraven på expertis höga.

Datainspektionens uppdrag väger tungt som aktör för säkerhet i en period av digitalisering och artificiell intelligens. Datainspektionens verksamhet bidrar till flera mål i Utvecklings- och hållbarhetsagendan för Åland och framför allt mål 2 gällande tillit och delaktighet.

Budgetmål	Åtgärd
Skapa strukturer och trygga kunskap för att hantera myndighetens nya verksamhetsområden	Kompetensförsörjning samt inköp av teknisk expertis
En informativ, tillgänglig och aktuell webbsida för myndighetens verksamhet	Inköp av externa tjänster
Hantera alla ackumulerade ärenden utan att den löpande ärendehantering påverkas	Inköp av externa tjänster

82200 Datainspektionen, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförs till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Personalkostnader	-148 103		-144 073	-149 836
Köp av tjänster	-44 458		-99 826	-62 000
Material förnödenh	-6 913		-10 858	-6 664
Övr verksamh kostn	-26 969	-7 320	-29 243	-30 500
Summa Verksamhetens kostnader	-226 443	-7 320	-284 000	-249 000
Summa Verksamhetsbidrag	-226 443	-7 320	-284 000	-249 000
Övr finansiella kost	-9			
Summa Finansiella intäkter och kostnader	-9			
Summa Årsbidrag	-226 452	-7 320	-284 000	-249 000
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-226 452	-7 320	-284 000	-249 000
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-226 452	-7 320	-284 000	-249 000

Moment	Bokslut 2024	Bokslut 2025	Budget inkl. ÄB 2026	Förslag 2027
82200 Datainspektionen	-131 561	-226 452	-284 000	-249 000
Summa 8220 Datainspektionen	-131 561	-226 452	-284 000	-249 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 249.000 euro.

Utgifter

Anslaget avser täcka kostnaderna för Datainspektionens verksamhet. Varje medlemsstat ska säkerställa att tillsynsmyndigheten förfogar över de personella, tekniska och finansiella resurser samt de lokaler och den infrastruktur som behövs för att myndigheten ska kunna utföra sina uppgifter och utöva sina befogenheter (artikel 52.4 i dataskyddsförordningen).

825 Ålands polismyndighet

Polisverksamheten i landskapet bedrivs i enlighet med bestämmelserna i landskapslagen (ÅFS 2000:26) och landskapsförordningen (2000:34) om Ålands polismyndighet samt enligt ett för Ålands polismyndighet fastställt reglemente. I 3 § i landskapslagen (2021:12) om tillämpning på Åland av polislagen stadgas om polisens uppgifter.

Polisverksamheten berörs både av rikets och landskapets lagstiftningsbehörigheter.

Polismyndigheten sköter rikets förvaltningsbehörighet i enlighet med Republikens presidents förordning om polisförvaltningen i landskapet Åland (FFS 56/2020), vilket innebär att även förändringar i rikets lagstiftning är bindande för polismyndigheten. Åtgärder som rikets regeringsprogram kräver inom rikets lagstiftningsbehörighet blir gällande även för Ålands polismyndighet och belastar den av lagtinget fastställda budgeten för polismyndigheten.

Polismyndigheten leds av polismästaren. Staben stöder polismästarens arbete. Verksamheten indelas i enheter vilka leds av enhetschefer.

Polislagen (2021:12) stadgar att polisens verksamhet ska innefatta nära samarbete med myndigheter, samfund och invånare för att öka tryggheten i samhället samt för att förebygga och förhindra brott.

Trots de inbesparingskrav som ställts på polisverksamheten för åren 2026-2028 förblir tryggheten av de grundläggande rättigheter och friheter som myndigheten ansvarar för på hög nivå.

Polismyndigheten har tidigare gjort inbesparingar vid upphandlingar av tjänster. För år 2027 förlängs livslängden på existerande it-struktur och digitaliseringsenhetens jourtjänster samnyttjas av myndigheten. Utvecklingen av Ålarm upphör under inkommande år. Myndigheten effektiviserar arbetstidsplaneringen och nyttjar avtalet med Inrikesministeriet om ersättning av kostnader som uppstår vid verksamheten. Polismyndigheten har med hjälp av digitaliseringsenheten uppnått över 95% av inbesparingskravet.

Som en del av inbesparingskraven höjs priserna för de prestationsavlagda avgifterna som polisen sköter. Initialt höjs avgifterna för automatiska hissalarmer som höjer inkomsterna med 60.000 euro årligen. Under början av året 2027 ser myndigheten över resterande avgiftsbelagda kostnadsposter för att kunna presentera ytterligare effektiviseringar i samband med rambudgetprocessen våren 2027.

De största enskilda kvarvarande inbesparingspotentialerna finns i en uppdatering av överenskommelseförordningen samt genom att minska på lagstadgade uppgifter inom landskapets lagstiftningsområde.

Integrationen av in- och ut alarmeringssystemet Ålarm med rikets motsvarande Erica system framskrider märkbart långsammare än förväntat. Nya alternativa systemlösningar behöver aktivt ses över ifall samarbetet med riket inte leder till konkreta resultat. Nuvarande leverantörs- och driftavtal är förlängda till november 2028, varför den tidigare investeringen för år 2027 att bygga ut behövligt nätverk för Erica i polishuset skjuts fram till år 2028 och den investeringspost som reserverades för integration till ÅDA 2.0 lämnas oanvänd. Ålarms kostnadsupplägg ändras främst genom att förlänga nuvarande livslängd för existerande it-infrastruktur samt genom samdelning av landskapets it-service. Förändringarna följer inte rikets polisinformationssäkerhetsstandarder, men då Ålarm är helt åländskt och det ekonomiska läget är ansträngt anses åtgärden motiverad.

Parallellt med Ålarms utmaningar behöver även andra samhällskritiska systemlösningar, relaterade till alarmering, ledning och lägesbild ses över i samarbete med riket i syfte att säkra samhällets funktionsförmåga både vid normal och andra förhållanden. Utvecklingen av polisens utrymmen i Bergsskyddet koordineras i ett senare skede med andra uppdateringar i utrymmena.

Landskapet arrangerade en alarmoperatörsutbildning år 2025. Under åren 2026 och 2027 pensioneras en stor del av polismyndighetens alarmoperatörer. En av polismyndighetens viktigaste uppgift för år 2027 är att säkra alarmoperatörverksamhetens kontinuitet och kvalitet. Den

gemensamma lägescentralen har en stor utvecklingspotential för att ytterligare förbättra landskapets lägesbild och operativa lednings kapaciteter vid störnings- och andra förhållanden. En fortsatt utveckling av den gemensamma lägescentralen är inte kostnadsneutral, varför den gemensamma alarm- och lägescentralens större utvecklingspotential inte i detta skede genomförs. Nuvarande funktioner och rutiner stabiliseras.

Säkerhetsläget i Europa och närområdena fortsätter att utvecklas negativt. Polismyndighetens specialverksamheter fortsätter öva med riket och även internt. Målsättningen är att öka övningstillfällena för specialverksamheterna och det är ett prioriterat fokusområde. De polisiära utmaningar som finns och ökar i närområdena kräver mer uppmärksamhet även inom landskapet. Parallellt prioriteras arbetet mot den lokala och allvarliga brottsligheten med fokus på den form av kriminalitet som digitaliseringen möjliggör och som sker i landskapet.

Rikets regeringsprogramms fokus på bland annat utlänningsärenden påverkar polismyndigheten genom republikens presidents förordning om polisförvaltningen i landskapet Åland (56/2020) och har blivit ytterst ansträngande för polismyndighetens resurser. Försättningsvis fungerar inte Migrationsverkets UMA-system på svenska (Det elektroniska ärendehanteringssystemet för utlänningsärenden) vilket skapar utmaningar. Landskapsregeringen fortsätter arbetet med att säkra att Migrationsverket utvecklar UMA-registret till att bli kompatibelt med självstyrelselagens språkkrav. Även en uppdatering av överenskommelseförordningen skulle behövas för att gynna det ansträngda resursläget och för att hitta fungerande lösningar för UMA-systemets språkproblematik.

Arbetet med att utveckla trafik- och ungdomspolisverksamheten fortsätter.

Ungdomspolisverksamheten har fått god respons och genomslagskraft. Utvecklingen av verksamheten är mångårig. Polismyndigheten fortsätter skapa utrymme för en effektiv ungdomspolisverksamhet i tätt samarbete med berörda aktörer. Trafikgruppens verksamhet har haft utmaningar då verksamheten tvingats täcka upp för övervaknings- och utryckningsverksamheten under hela sin existens. Polismyndigheten fortsätter kapacitet- och kompetensbyggandet inom trafikens verksamhetsområde, men prioriterar beredskap och gemensamma övningar framom trafik. Trafikgruppen används för att täcka upp det bortfall som specialverksamheternas övningsbehov skapar. Under sommarperioden styrs trafikgruppens arbetstid mera till skärgården än under vinterhalvåret.

Förutom inriktningsmålen finns det andra viktiga delområden som behöver utvecklas och som kommer att påverka myndighetens verksamhet och ekonomi. Dessa kan för tydlighetens skull delas in enligt behörighetsfördelningen mellan riket och landskapet.

Räddningslagen är föråldrad i förhållande till alarm- och lägescentralverksamheten och behöver uppdateras att motsvara nuvarande och kommande behov.

Inom riksbehörigheterna sker det kontinuerliga förändringar både inom lagstiftningen samt inom de operativa datasystem som också används av landskapsmyndigheterna. Förändringarnas effekter och utfallet är svåra att estimeras och har en direkt personal- och kostnadsinverkan på myndigheten.

Operativt har polismyndigheten resursutmaningar relaterade till utvecklingen i riket inom områden där polisens sköter rikets polisuppgifter i enlighet med Republikens presidents förordning om polisförvaltningen i landskapet Åland (56/2020). Arbetet med att uppdatera överenskommelseförordningen fortsätter, är högprioriterat och behövs för att lösa majoriteten av de vardagliga utmaningar som polisverksamheten möter i förhållande till ansvarsfördelningen och därtill hörande kostnader.

Riksdagsval hålls vintern 2027 och kommande regeringsprogram har även effekter på Ålands polismyndighets arbete. I riket pågår flera lagstiftningsåtgärder som får effekter på polismyndigheten.

Budgetmål	Åtgärd
Alarm- och lägescentralverksamheten kräver extra fokus gällande system- och personalsäkring	Integrationen av in- och ut alarmeringssystemet Ålarm med rikets motsvarande Erica system framskrider märkbart långsammare än ämnat. Nya alternativa systemlösningar behöver aktivt ses över ifall samarbetet med riket inte leder till konkret framskridande. Parallellt med Ålarms utmaningar behöver även andra samhällskritiska systemlösningar, relaterade till alarmering, ledning och lägesbild ses över i samarbete med riket i syfte att säkra samhällets funktionsförmåga både vid normal- och under andra förhållanden. Utvecklingen av polisens utrymmen i Bergsskyddet koordineras i ett senare skede med andra uppdateringar i utrymmena.
Polisen utvecklar och fördjupar kapaciteterna att möta förändringarna i säkerhetsmiljön	Beredskapsarbete fortgår på bred front både när det gäller verksamhet, systemstöd, verksamhetsmodeller, samarbete med andra organisationer och införskaffande av materialbehoven.
Arbete med att utveckla trafik- och ungdomspolisverksamheten fortsätter	Ungdomspolisverksamheten har fått god respons och genomslagskraft. Utvecklingen av verksamheten är mångårigt. Polismyndigheten fortsätter skapa utrymme för en effektiv ungdomspolisverksamhet. Trafikgruppens verksamheten har haft utmaningar då verksamheten tvingats täcka upp för övervaknings- och utryckningsverksamheten under hela sin existens. Polismyndigheten fortsätter kapacitet- och kompetensbyggandet inom trafikens verksamhetsområde, men prioriterar beredskap och gemensamma övningar framom trafik. Trafikgruppen används för att täcka upp det bortfall som specialverksamheternas övningsbehov skapar. Under sommarperioden styrs trafikgruppens arbetstid mera till skärgården än under vinterhalvåret.

82500 Ålands polismyndighet, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Försäljningsintäkter	152 252		61 284	121 308
Avgiftsintäkter	475 908		416 731	420 692
Övr verksamh intäkt	43 590			
Summa Verksamhetens intäkter	671 749		478 015	542 000
Personalkostnader	-7 924 857		-8 052 504	-8 261 300
Köp av tjänster	-1 586 973		-1 692 397	-1 642 451
Material förnödenh	-375 154		-302 861	-338 879
Övr verksamh kostn	-1 348 315	-308 016	-1 248 519	-1 239 406
Summa Verksamhetens kostnader	-11 235 299	-308 016	-11 296 281	-11 482 036
Summa Verksamhetsbidrag	-10 563 549	-308 016	-10 818 266	-10 940 036
Ränteintäkter	490			
Övr finansiella int	47			
Räntekostnader	-21			
Summa Finansiella intäkter och kostnader	517			
Summa Årsbidrag	-10 563 033	-308 016	-10 818 266	-10 940 036
Avskrivn enl plan	-224 860		-345 734	-354 964
Summa Av- och nedskrivningar	-224 860		-345 734	-354 964
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-10 787 893	-308 016	-11 164 000	-11 295 000

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförs till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-10 787 893	-308 016	-11 164 000	-11 295 000

Moment	Bokslut 2024	Bokslut 2025	Budget inkl. ÄB 2026	Förslag 2027
82500 Ålands polismyndighet	-10 381 087	-10 787 893	-11 164 000	-11 295 000
Summa 8250 Ål polismyndighet	-10 381 087	-10 787 893	-11 164 000	-11 295 000

I tabellen nedan visas utvecklingen av självfinansieringsgraden.

Självfinansieringsgrad	Bokslut 2025	Tidigare års anslag	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Verksamhetens intäkter	671 749		478 015	542 000
Summa Verksamhets- och överföringsintäkter	671 749		478 015	542 000
Verksamhetens kostnader	-11 235 299	-308 016	-11 296 281	-11 482 036
Summa Verksamhets- och överföringskostnader	-11 235 299	-308 016	-11 296 281	-11 482 036
Summa Nettokostnader	-10 563 549	-308 016	-10 818 266	-10 940 036
Självfinansieringsgrad	6,0%		4,2%	4,7%

Budgetmotivering

Föreslås en inkomst om 542.000 euro och ett anslag om 11.837.000 euro varav ca 1.093.000 euro avser internhyra och ca 355.000 euro avskrivningar.

Inkomster

Inkomster om 542.000 euro beräknas inflyta huvudsakligen i form av tillståndavgifter för pass. I inkomsten ingår även inkomster för bl.a. larmkopplingar.

Med hänvisning till 6 § i LL (2012:69) om landskapets finansförvaltning föreslås att momentet kan gottskrivas med inkomster av kostnadsersättningar för praktikanter och ersättningar för deltagande i övriga samarbeten och projekt.

Utgifter

Anslaget avser kostnader för polismyndighetens verksamhet.

I anslaget finns ca 1 miljon euro budgeterat för driften av systemlösningen för Alarm- och lägescentralens hantering av nödsamtal och nödmeddelanden.

826 Ålands ombudsmannamyndighet

Ålands ombudsmannamyndighet är en oberoende myndighet administrativt underställd landskapsregeringen och har enligt landskapslag (2014:33) om Ålands ombudsmannamyndighet (ombudsmannalagen) till uppgift att främja och trygga jämställdhet, jämlikhet och förhindra diskriminering. Myndigheten ska bevaka de åländska barnens intressen och rättigheter samt vara med och påverka beslut kring allt som rör barns och ungdomars liv. Myndigheten har därutöver till uppgift att främja och trygga jämlikhet i frågor som gäller rättigheter för klienter i socialvården och patienter i hälso- och sjukvården. Myndighetens uppdrag omfattar även rådgivning vad gäller konsumenters rättigheter samt tillsyn över offentlig upphandling i landskapet i enlighet med landskapslagen (2017:80) om tillämpning på Åland av riks författningar om offentlig upphandling.

Arbetet för att främja och trygga rättigheter görs framför allt genom rådgivning riktad till enskilda individer, myndigheter och organisationer. Vad gäller konsumentfrågor omfattas även företag av rådgivningen. Myndigheten ska bedriva förebyggande informationsarbete, ingå dialog med olika aktörer och intressenter samt ta fram olika underlag och oberoende rapporter med analyser och rekommendationer vad gäller de rättigheter som berörs av myndighetens uppdragsområde. Ålands ombudsmannamyndighet är tillsynsmyndighet i landskapet för jämställdhets- och diskrimineringsfrågor inom landskapets behörighet.

Syftet med tillsynsuppdraget över offentlig upphandling är att övervaka att reglerna för offentlig upphandling enligt upphandlingsdirektivet 2014/24/EU följs. Arbetet sker genom att ta emot och behandla begäran om åtgärder för att utreda upphandlingsförfarandes lagenlighet samt även genom att på myndighetens initiativ inleda utredning av upphandlingsärenden. Myndigheten ska även tillhandahålla allmän information om upphandlingslagstiftningen, men till skillnad från myndighetens övriga uppdrag ges inte rådgivning i enskilda ärenden.

Myndigheten bidrar till uppnåendet av mål 1 om välmående samt mål 2 om tillit och delaktighet i Utvecklings- och hållbarhetsagendan för Åland. Myndigheten är även medaktör i nätverket Bärkraft.ax. Ombudsmannamyndigheten har en roll att bevaka icke-diskriminering och medborgarnas mänskliga rättigheter samt barns rättigheter.

Omvärldsförändringar som påverkar myndigheten år 2027 inkluderar att EU:s så kallade standarddirektiv som trädde i kraft i juni 2026 ställer nya krav på diskrimineringsombudsmannen bland annat när det kommer till oberoende, resurser, bistånd till utsatta personer, tvistlösning, utredningsmöjligheter, rätt att agera i domstolsförfaranden samt tillgång till data. Just vikten av tillgång till data framhävs ytterligare av EU:s förordning om artificiell intelligens (AI-förordningen) där befogenheten att under vissa förutsättningar begära och få åtkomst till all dokumentation som skapas eller upprätthålls enligt förordningen ska säkerställas för vissa tillsynsmyndigheter. På Åland är ombudsmannamyndigheten en av myndigheterna som ska övervaka grundläggande rättigheter när det gäller AI i enlighet med artikel 77 i AI-förordningen. Att säkerställa att artificiell intelligens inte diskriminerar kräver nya kunskaper, vilket är något myndigheten fortsatt behöver arbeta med under år 2027. Det kan komma lagändringar gällande tillsyn av offentlig upphandling där det kan ske förändringar avseende tillsynsområdet till att även innefatta tillsyn under EU:s tröskelvärden.

Budgetmål	Åtgärd
Ökad kännedom i samhället beträffande myndighetens verksamhetsområden, med särskild fokus på äldre.	Ökad synlighet genom exempelvis seminarier och annan utåtriktad verksamhet samt annonsering.

82600 Ålands ombudsmannamyndighet, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Försäljningsintäkter	49 000		49 000	49 000
Summa Verksamhetens intäkter	49 000		49 000	49 000
Personalkostnader	-318 998		-318 064	-252 623
Köp av tjänster	-77 943		-46 900	-76 850
Material förnödenh	-4 523		-5 150	-4 510
Övr verksamh kostn	-31 490	-1 045	-32 886	-33 017
Summa Verksamhetens kostnader	-432 955	-1 045	-403 000	-367 000
Summa Verksamhetsbidrag	-383 955	-1 045	-354 000	-318 000
Summa Årsbidrag	-383 955	-1 045	-354 000	-318 000
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-383 955	-1 045	-354 000	-318 000
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-383 955	-1 045	-354 000	-318 000

Moment	Bokslut 2024	Bokslut 2025	Budget inkl. ÄB 2026	Förslag 2027
82600 Ålands Ombudsmannamyndighet	-277 171	-383 955	-354 000	-318 000
Summa 8260 Ål ombudsmannamyndig	-277 171	-383 955	-354 000	-318 000

I tabellen nedan visas utvecklingen av självfinansieringsgraden.

Självfinansieringsgrad	Bokslut 2025	Tidigare års anslag	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Verksamhetens intäkter	49 000		49 000	49 000
Summa Verksamhets- och överföringsintäkter	49 000		49 000	49 000
Verksamhetens kostnader	-432 955	-1 045	-403 000	-367 000
Summa Verksamhets- och överföringskostnader	-432 955	-1 045	-403 000	-367 000
Summa Nettokostnader	-383 955	-1 045	-354 000	-318 000
Självfinansieringsgrad	11,3%		12,2%	13,4%

Budgetmotivering

Med hänvisning till 6 § LL (2012:69) om landskapets finansförvaltning föreslås ett nettoanslag om 318.000 euro.

Inkomster

Ålands ombudsmannamyndighet tilldelas en inkomst för statens ersättning av kostnaderna för konsumentrådgivningen i landskapet Åland om 49.000 euro.

Utgifter

Föreslås ett anslag om 367.000 euro. Anslaget avser täcka kostnader för Ålands ombudsmannamyndighets lagstadgade verksamhet.

Politikområde 3 - detaljmotivering verksamhet och överföringar

Politikområde 3 Finansavdelningen omfattar

- Finansavdelningens verksamhet – Anslaget används till personalkostnader, ersättning till Skatteförvaltningen, juridiska tjänster och experttjänster, beställningar av utredningar från ÅSUB, m.m.
- Landskapsandelar och stöd till kommunerna - Anslaget används till skattekomplettering enligt kap. 6 i LL (2017:120) om landskapsandelar till kommunerna (landskapsandelar till bildningssektorn och sociala sektorn finansieras under respektive sektor), kompensation för bortfall av kommunalskatt till följd av grundavdraget och resekostnadsavdraget samt kompensation för minskad samfundsskatt. Vidare har samarbetsstöd och stöd till kommuner med särskilt ansträngd ekonomi (likviditetsstöd) finansierats från anslaget.
- Penningautomatmedel - Anslaget används till verksamhetsstöd inom finansavdelningens ansvarsområde till ideella föreningar och organisationer, investeringsstöd, evenemangsstöd och särskilda projekt för integration. Stöden finansieras fullt ut av penningautomatmedel.
- Pensioner och pensionsrelaterade utgifter - Anslaget används till lagbundna pensionsutgifter samt köp av pensionsservicetjänster. Från pensionsfonden kan till budgeten överföras ett belopp som får uppgå till högst tre fjärdedelar av landskapets årliga pensionsutgifter.
- Räntestöd och landskapsborgen för privatbostäder – Anslaget för privatpersoners förvärv av första bostaden med stöd av LL (1994:41) om tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar angående stöd vid förvärv av bostad.
- Bokföringsmässiga korrigeringar och ofördelade poster - Anslaget kan påföras kostnader för regleringar och korrigeringar.
- Internhyra - Anslaget används för internhyra för Alandica, Bergsskyddet, Eckeröhallen, Ribacka konferens, hangaren på flygfältet, Jan Karlsgårdens vårdshus, gamla internatet vid Folkhögskolan samt Enskärs sjöbevakningsstation.

I tabellen nedan visas en sammanställning över politikområde 3.

Sammandrag politikområde	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Anslag netto	-59 740 038	-2 447 405	-59 367 000	-55 919 000

I tabellen nedan visas utvecklingen av självfinansieringsgraden.

Självfinansieringsgrad	Bokslut 2025	Tidigare års anslag	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Verksamhetens intäkter	189 433		196 510	197 000
Summa Verksamhets- och överföringsintäkter	189 433		196 510	197 000
Verksamhetens kostnader	-6 209 823	-94 335	-6 314 510	-7 338 435
Kostn ink o kap öv	-36 428 746	-1 797 470	-35 249 000	-33 478 000
Summa Verksamhets- och överföringskostnader	-42 638 569	-1 891 805	-41 563 510	-40 816 435
Summa Nettokostnader	-42 449 136	-1 891 805	-41 367 000	-40 619 435
Självfinansieringsgrad	0,4%		0,5%	0,5%

300 Finansavdelningens förvaltningsområde

Tabellen nedan är en sammanställning av sifferbudgeten inom avdelningens förvaltningsområde. Sammanställningen visar totalerna av såväl verksamhetsanslagen som överföringsanslagen. I kolumnerna framgår utfallssiffror i senaste bokslut, hur mycket av reservations- respektive ramanslag som överförts i senaste bokslut så att de är disponibla innevarande år, grundbudget inklusive ändringsbudgeter för innevarande år samt förslaget till budget för kommande år. Dessutom visas utvecklingen per budgetmoment för en fyraårsperiod.

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Försäljningsintäkter	189 343		196 000	197 000
Övr verksamh intäkt	90		510	0
Summa Verksamhetens intäkter	189 433		196 510	197 000
Personalkostnader	-2 507 661		-2 752 333	-3 752 282
Köp av tjänster	-904 715		-1 041 500	-1 568 408
Material förnödenh	-3 590		-4 667	-8 745
Övr verksamh kostn	-2 793 857	-94 335	-2 516 010	-2 009 000
Summa Verksamhetens kostnader	-6 209 823	-94 335	-6 314 510	-7 338 435
Pensionsintäkter	28 270 000		29 550 000	32 700 000
Pensionskostnader	-45 560 321	-555 600	-47 550 000	-48 000 000
Summa Pensioner	-17 290 321	-555 600	-18 000 000	-15 300 000
Summa Pensionsint o kostn	-17 290 321	-555 600	-18 000 000	-15 300 000
Bostadsproduktion	-36 317	-4 500	-45 000	-45 000
Övrigt näringsliv	-14 312			
Allmänna stöd	-29 294 235	-950 561	-30 673 000	-28 853 000
Övriga ink kap överf	-7 083 882	-842 409	-4 531 000	-4 580 000
Summa Utgift ink o kap öv	-36 428 746	-1 797 470	-35 249 000	-33 478 000
Summa Kostn ink o kap öv	-36 428 746	-1 797 470	-35 249 000	-33 478 000
Summa Verksamhetsbidrag	-59 739 457	-2 447 405	-59 367 000	-55 919 435
Övr finansiella int	0			
Räntekostnader	-12			435
Övr finansiella kost	-568			
Summa Finansiella intäkter och kostnader	-581			435
Summa Årsbidrag	-59 740 038	-2 447 405	-59 367 000	-55 919 000
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-59 740 038	-2 447 405	-59 367 000	-55 919 000
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-59 740 038	-2 447 405	-59 367 000	-55 919 000

Moment	Bokslut 2024	Bokslut 2025	Budget inkl. ÄB 2026	Förslag 2027
30010 Finans, verksamhet	-2 654 813	-2 843 069	-3 116 000	-3 703 000
36000 Räntestöd landskapsb privatper	-48 061	-36 317	-45 000	-45 000
39099 Internhyra	-2 776 774	-2 776 774	-2 502 000	-1 991 000
Summa 3100 Finans allm byrån	-5 479 648	-5 656 160	-5 663 000	-5 739 000
33000 LR andel o stöd kommunerna	-25 970 874	-29 294 235	-30 673 000	-28 853 000
35000 Penningautomatmedel	-5 182 825	-7 083 882	-4 531 000	-4 580 000
Summa 3101 Budget-finans.byrån	-31 153 699	-36 378 117	-35 204 000	-33 433 000
38000 Pensioner o pensionsrelat utg	-21 339 352	-17 780 321	-18 500 000	-16 280 000
Summa 3200 Avtals- o pensionsby	-21 339 352	-17 780 321	-18 500 000	-16 280 000

Moment	Bokslut 2024	Bokslut 2025	Budget inkl. ÄB 2026	Förslag 2027
39050 Bokföringsmässiga korr.	168 555	74 560	0	-467 000
Summa 3300 Redovisningsbyrån	168 555	74 560	0	-467 000
Summa 3000 Finansavdelningen	-57 804 145	-59 740 038	-59 367 000	-55 919 000

I tabellen nedan visas utvecklingen av självfinansieringsgraden.

Självfinansieringsgrad	Bokslut 2025	Tidigare års anslag	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Verksamhetens intäkter	189 433		196 510	197 000
Summa Verksamhets- och överföringsintäkter	189 433		196 510	197 000
Verksamhetens kostnader	-6 209 823	-94 335	-6 314 510	-7 338 435
Kostn ink o kap öv	-36 428 746	-1 797 470	-35 249 000	-33 478 000
Summa Verksamhets- och överföringskostnader	-42 638 569	-1 891 805	-41 563 510	-40 816 435
Summa Nettokostnader	-42 449 136	-1 891 805	-41 367 000	-40 619 435
Självfinansieringsgrad	0,4%		0,5%	0,5%

300 Allmän förvaltning

Verksamheten vid finansavdelningen är i hög grad lagstyrd. Vid avdelningen hanteras frågor som gäller landskapets finanser, ekonomi- och löneadministration, skatter och avgifter, upphandlingar, ägarstyrning, intern styrning och kontroll samt kommunernas ekonomi. Landskapsregeringen följer principen om en sund ekonomisk förvaltning. En sund ekonomisk förvaltning baserar sig på principerna om sparsamhet, effektivitet och ändamålsenlighet.

Den 1.1.2027 sker ett antal förändringar som påverkar finansavdelningens organisation:

- Landskapets servicecenter inleder sin verksamhet. Servicecentret som blir en byrå inom finansavdelningen kommer att samordna och erbjuda tjänster för hela landskapsförvaltningen inom områdena redovisning inklusive bokslut, löneadministration och upphandlingsstöd. Personal som arbetar med dessa frågor inom ÅHS förs över till finansavdelningen, med undantag av fem tjänster inom redovisning som kvarstår på ÅHS. Sammantaget innebär bildandet av servicecentret att antalet inrättade tjänster minskar med 3 (-8 %), vilket innebär en kostnadsminskning om ca 200.000 euro.
- Frågor som gäller kollektiva avtal och tolkningen av dessa, de landskapsanställdas rättsliga ställning och tjänsteregleringar och de två anställda som arbetar med dessa frågor överförs från finansavdelningens avtals- och pensionsbyrå till den nybildade HR-enheten inom regeringskansliet.
- Genom en överenskommelseförordning tar pensionsmyndigheten Keva över handläggningen av pensionsärenden som tidigare hanterats av avtals- och pensionsbyrån inom finansavdelningen. Överföringen omfattar verkställigheten av pensionsskyddet för personer som anställdes av landskapsregeringen före den 1 januari 2008, vissa lärare och rektorer samt ledamöter av lagtinget och landskapsregeringen. Som en konsekvens av detta dras resterande tre tjänster in på avtals- och pensionsbyrån som därmed upphör.

Finansavdelningen

Budgetmål	Åtgärd
Förenklad och effektiviserad administration med stöd av modern teknik	En förstudie för framtidssäkring och utveckling av it-systemet för budgetering, prognoser och uppföljning genomförs
	Servicecentret etableras och levererar stöd inom redovisning, löneadministration och upphandling enligt fastställd organisation och uppdrag.
	I större utsträckning använda AI-stöd i avdelningens verksamhet med syfte att uppnå högre produktivitet.
	Utreda förutsättningarna för att tidigarelägga kommande årsredovisningar inkl. bokslut
En kostnadseffektiv och robust pensionshantering	Förhandla fram ytterligare en överenskommelseförordning (eller komplettera befintlig) med syftet att Keva ska fakturera pensionsavgifterna till arbetsgivarna och redovisa dem till Landskapet Ålands pensionsfond.
Ökad samordning av ägarstyrningen av landskapets bolag för att uppnå en mer enhetlig förvaltning av bolagen	Fortsätta arbetet med att utreda PAF:s framtida organisationsform inklusive hanteringen av PAF:s likviditet och avkastning. Förnya och modernisera ägarpolicyn.
Hantera skattegränsens negativa effekter för att bibehålla transporter till och från Åland	I samarbete med de svenska och finländska tullmyndigheterna arbeta för att åstadkomma förenklingar i handeln med Sverige.
Planenlig minskning av budgetunderskottet så att det är noll senast år 2030	Finanspolitiska ramverket utvecklas och förslag till förenklingar av framförallt delårsrapporteringen utreds Politikområdet identifierar, senast inför budget 2028, anställda inom de verksamheter där det är ändamålsenligt, som ges tydliga mandat att arbeta med extern finansiering inklusive nätverkande, kompetensutveckling och ansökningskrivande. Områden med potential till effektivisering genom utveckling identifieras. En parlamentarisk arbetsgrupp tillsätts för att främja samsyn kring Ålands ekonomiska förutsättningar, utvecklingsbehov och långsiktiga ekonomiska hållbarhet. En översyn av överskottsmålet genomförs
Säkerställa lagstadgad kommunal service för kommuner med synnerligen ansträngd ekonomi	Hantera likviditetsstöd, lånegarantier, utföra analyser och utarbeta åtgärdsförslag
Hållbarhet i offentlig upphandling	Fortbildning för upphandlande enheter

30010 Finansavdelningens allmänna förvaltning, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförs till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter	189 433		195 510	197 000
Kostnader	-3 018 189	-91 110	-3 311 510	-3 900 000
Anslag netto	-2 828 756	-91 110	-3 116 000	-3 703 000

Budgetmotivering

Föreslås, med hänvisning till 6 § LL (2012:69) finansförvaltningslagen, ett anslag om 3.703.000 euro netto.

Inkomster

I förslaget har beaktats att momentet kan gottskrivas med ersättning för det arbete som utförs vid avdelningen för Fastighetsverkets respektive Pensionsfondens räkning. Dessutom upptas en inkomst

för intern överföring från Högskolan på Åland för en schablonfördelad andel av kostnader för redovisning och löneräkning.

Anslaget kan även gottskrivas med inkomster av kostnadsersättningar för prestationer utförda inom ramen för samarbete med andra offentliga organisationer eller offentligt ägda bolag.

Momentet kan även påföras inkomster för vilka inte upptagits särskilda anslag.

Utgifter

I anslaget ingår bl.a. personalkostnader, tjänsteresor, kostnader för avdelningens officiella delgivning samt utbildning.

För juridiska- och experttjänster har avsatts 215.000 euro, varav drygt 90.000 euro avser att finansiera beställningar från ÅSUB i enlighet med ramavtalet 2024-2027 för löpande utredningsarbete och ca 80.000 euro avser konsulttjänster för uppdraget som oavhängig ordförande i gruppen för utvärdering av kriskommuner.

Anslaget kan påföras kostnader för förtroendemannaarvoden samt övriga arvoden och ersättningar för facklig verksamhet inom allmänna förvaltningen i enlighet med gällande kollektivavtal i de fall kostnaderna inte är separat budgeterade. Därtill ingår anslag för bank- och indrivningskostnader m.m om 75.000 euro.

I anslaget ingår även en beräknad ersättning till Skatteförvaltningen för de merkostnader som avvikelser i den åländska beskattningen i förhållande till beskattningen i riket föranleder.

De ovan nämnda organisationsförändringarna per den 1.1.2027 har beaktats i budgetförslaget.

330 Landskapsandelar och stöd till kommunerna

Landskapet deltar i finansieringen av kommunernas lagstadgade uppgifter genom att kommunerna tilldelas landskapsandelar och komplettering av skatteinkomster enligt LL (2017:120) om landskapsandelar till kommunerna. Landskapsandelarna är en helhet och det är kommunerna som avgör hur medlen ska fördelas. Hanteringen av de olika landskapsandelarna som utgör helheten är fördelad mellan flera avdelningar inom landskapsregeringen.

Den regelmässiga fyraårsuppföljningen av landskapsandelarnas basbelopp har gjorts till år 2025, på basen av år 2022 års nettodriftskostnader. Detta, tillsammans med indexering av basbeloppen till 2027 års nivå, har gett förhöjda basbelopp.

Vårdreformen i riket år 2023 innebar inverkan på de åländska kommunernas samfundsskatteintäkter. Denna har kompensrats med målsättningen att åländska kommunernas samfundsskatter inte skulle påverkas. Denna kompensation ingår i beräkningen för skattekompatteringen från år 2025 års landskapsandelar.

Landskapsandelar (26,6 miljoner euro) och skattekompattering (17,7 miljoner euro) är därmed prognosticerade till totalt ca 44,3 miljoner euro.

Utöver detta erhåller kommunerna även ekonomisk kompensation för bortfall i beskattningen. Cirka 3,7 miljoner euro budgeteras för bortfall i beskattningen för grundavdrag och reseavdrag och ca 5,3 miljoner euro budgeteras för samfundsskattebortfallet p.g.a. landskaps- och vårdreformen i riket. Totalt budgeteras ca 9 miljoner euro i kompensationer till kommunerna.

Under år 2027 kommer dessa kompensationer slutregleras för förskotten som gavs år 2025, vilket kommer påverka utbetalningar till kommunerna positivt eller negativt. Utfallet är beroende på data från Skatteförvaltningen som blir tillgänglig och offentlig först i november, d.v.s. efter att landskapsregeringens budgetförslag har lämnats. Enligt preliminära uppgifter slutregleras kompensationen för minskade samfundsskatteintäkter med ca 1,7 miljoner euro. I budgeten beaktas ett beräknat negativt saldo om ca 173.000 euro avseende slutregleringen av kompensationen för

bortfall av kommunalskatt. Vid behov återkommer landskapsregeringen i en ändringsbudget om ändringar av slutregleringen av ovan nämnda kompensationer.

Anslag tas upp för likviditetsstöd om totalt 700.000 euro. De totala landskapsandelarna, skattekomplettering och kompensationer samt övriga stöd till kommunerna budgeteras därför till ca 55,5 miljoner euro i enlighet med nedanstående sammanställning.

Enligt Landskapslag (2025:91) om ett utvärderingsförfarande för kommuner med synnerligen ansträngd ekonomi ska landskapsregeringen delta med en representant i utvärderingsgruppen. Finansavdelningen deltar med en representant i dessa förfaranden. Finansavdelningen upphandlar den oavhängige ordföranden som ska leda gruppen.

Landskapsandelar och komplettering av skatteinkomster	Budget inkl. ÄB 2025	Budget inkl. ÄB 2026	Förslag 2027
Skattekomplettering	17 578 000	17 694 000	17 634 000
Socialvårdsområdet	10 517 000	10 900 000	11 251 000
Bildningssektorn	14 814 000	14 524 000	14 743 000
Kultur	551 000	564 000	577 000
Samarbets- och tillfälligt likviditetsstöd	800 000	300 000	0
Likviditetsstöd	0	0	700 000
Anläggningsstöd	3 000	6 000	0
Totalt	44 263 000	43 988 000	44 905 000
Kompensationer			
Kompensation för övriga ändringar i kommunalbeskattningen 1)	4 889 000	5 434 000	3 528 000
Kompensation för minskad samfundsskatt	4 900 000	7 246 000	6 991 000
Totalt	9 789 000	12 680 000	10 519 000
Totalt	54 052 000	56 668 000	55 424 000

1) Kompensation för grundavdrag och resekostnadsavdrag.

33000 Landskapsandelar och stöd till kommunerna (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter				
Kostnader	-29 294 235	-950 561	-30 673 000	-28 853 000
Anslag netto	-29 294 235	-950 561	-30 673 000	-28 853 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 28.853.000 euro.

Utgifter

17.634.000 euro avser skattekomplettering enligt kap. 6 i LL (2017:120) om landskapsandelar till kommunerna. Preliminärt utgör skattekompletteringen ca 39,9 procent av landskapsandelssystemets totalvolym. Beloppet för skattekompletteringen påverkas av slutliga skatteuppgifter som redovisas i slutet av november 2026.

3.700.000 euro avser förskott för skatteår 2027 på kompensation för bortfall av kommunalskatt till följd av grundavdraget och resekostnadsavdraget. Kompensationsbeloppet för resekostnadsavdraget utgör 70 procent av kommunens förlust av skatteintäkter. Landskapsregeringen lämnar ett lagförslag om ändring av landskapslagen (2023:12) om kompensation till kommunerna för förlust av skatteintäkter på grund av vissa avdrag med syftet att för skatteår 2027 sänka

kompensationsbeloppet för grundavdraget från 60 till 41 procent av kommunernas förlust av skatteintäkter. Inför skatteåret 2029 kommer landskapsregeringen att göra en ny bedömning av kompensationsnivån beaktande den då rådande ekonomiska situationen, vilket kan innebära en ökning eller minskning av kompensationsnivån. Slutregleringen av kompensationen för bortfall av kommunalskatt för skatteår 2025 budgeteras till ett negativt saldo om 172.838 euro. Beloppet avräknas mot förskottsutbetalningarna under år 2027.

5.300.000 euro avser förskott på kompensation till kommunerna för minskad samfundsskatt år 2027. Slutreglering av kompensationen för minskad samfundsskatt skatteår 2024 budgeteras till 1.691.000 euro och utbetalas under år 2027. Skatteavräkningen som upptas som inkomst på moment 89000 ökar med motsvarande belopp.

700.000 euro avsätts för likviditetsstöd till kommuner med synnerligen ansträngd ekonomi. Momentet kan även användas för samarbetsunderstöd. Beroende på behovet av likviditetsstöd så kan landskapsregeringen vid behov återkomma i en ändringsbudget.

350 Penningautomatmedel

Ålands Penningautomatförening har, i den ordning penningautomatförordningen (1993:56, 17 §) föreskriver, meddelat om det fördelningsbara beloppet för år 2026. Med beaktande av detta föreslås att 15.185.000 euro upptas som inkomst. Detta belopp inkluderar en indexjustering av verksamhetsstöden.

Därtill finansieras år två av den tvååriga utbildningen inom informations- och kommunikationsteknik ("grit:lab") med 400.000 euro av penningautomatmedel.

Fördelningsrådet föreslår på basis av principer antagna av landskapsregeringen fördelningen av stöd och lån till särskilda mottagare eller för särskilda ändamål.

Genom de anslag som budgeteras under detta kapitel främjas de ideella föreningarnas verksamheter som inte naturligt hänför sig till något annat budgetkapitel som finansieras med penningautomatmedel men som har sådan verksamhet som faller inom ramen för fördelningen av penningautomatmedel. Därtill understöds investeringar och projekt som gynnar de verksamheter för vilka penningautomatmedel beviljas och som främjar penningautomatföreningens verksamhet.

Viktiga samhällsinvesteringar kan finansieras med penningautomatmedel.

Se även kapitel 445, 515, 516, 517 samt moment 62390, 935010 samt LF (1993:56, ändr. 2019/4) om Ålands Penningautomatförening och dess verksamhet.

	2025	2026	2027
STÖD TREDJE SEKTORN			
Social- samt hälso- och sjukvårdsverksamhet (moment 44510)	3 800 000	3 510 000	3 510 000
Miljöverksamhet (moment 44520)	467 000	395 000	395 000
Ungdomsarbete (moment 51500)	595 000	585 000	590 000
Idrott (moment 51500)	1 949 000	1 959 000	1 991 000
Kulturell verksamhet (moment 51600)	2 133 000	2 089 000	2 649 000
Leaderstöd (moment 62390)	150 000	150 000	141 000
Övriga verksamhetsstöd (moment 35000)	3 100 000	3 272 000	3 700 000
Investeringsstöd (moment 35000)	960 000	975 000	671 000
Evenemangsstöd (moment 35000)	315 000	319 000	204 000
Integration (moment 35000)	25 000	15 000	5 000
Totalt	13 494 000	13 269 000	13 856 000

	2025	2026	2027
LÅN OCH INVESTERINGAR:			
Övriga lån (moment 935010)	1 506 000	1 731 000	1 329 000
Totalt	15 000 000	15 000 000	15 185 000
GRIT LAB			
Vuxenutbildning inom informations- och kommunikationsteknik (85590)	400 000	525 000	400 000
FRITIDSSEDLAR			
Fritidssedlar (51700)	0	0	0
EXTRA UTTAG			
Extra uttag	5 000 000	0	0
Kapitalisering Kraftnät Åland	0	40 000 000	0
TOTAL	20 400 000	55 525 000	15 585 000

35000 Penningautomatmedel (R)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförs till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter				
Kostnader	-7 083 882	-842 409	-4 531 000	-4 580 000
Anslag netto	-7 083 882	-842 409	-4 531 000	-4 580 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 4.580.000 euro.

Utgifter

Anslaget har följande fördelning

-3.700.000 euro avser stöd för verksamhet för ideella föreningar och organisationer, vilka inte hör till sociala-, hälso-, miljö-, ungdoms- eller idrottssektorn. Ökningen beror på att stödet för Hushållningssällskapet r.f. flyttas från moment 61500 samt att en indexjustering görs

-671.000 euro avser stöd för aktivitetsfrämjande och sysselsättningsskapande projekt eller andra investeringar som faller inom ramen för principer för fördelning av penningautomatmedel i enlighet med 3 § LL (1966:10) om lotterier

-204.000 euro avser stöd för evenemang som kan beviljas ideella föreningar eller annan juridisk person som inte utgör företag. Syftet med evenemangsstödet är att främja satsningar på nya evenemang under ett uppbyggnads- eller utvecklingsskede som har positiv effekt på besöksnäringen samt

-5.000 euro avser särskilda projekt för integration av inflyttade, se även moment 22500. Det finns outnyttjade medel från tidigare, vilket är orsaken till minskningen.

360 Bostäder och byggande privatpersoner

36000 Räntestöd och landskapsborgen för privatpersoner (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter	0			
Kostnader	-36 317	-4 500	-45 000	-45 000
Anslag netto	-36 317	-4 500	-45 000	-45 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 45.000 euro samt en fullmakt att utge landskapsborgen för nya ägarbostadslån om 5.000.000 euro.

Utgifter

Anslaget används för utbetalning av räntestöd för lån som beviljats privatpersoner för förvärv av första bostaden med stöd av LL (1999:40) om bostadsproduktion och LL (1994:41) om tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar angående stöd vid förvärv av bostad. Nya räntestödslån för ägarbostäder beviljas endast personer som har sparat till köp av den första bostaden inom ramen för BSP-systemet. Räntestöd inom BSP-systemet betalas då låntagarens ränta överstiger 3,8 %. Landskapsregeringen noterade under åren 2022 och 2023 relativt snabbt stigande räntenivåer, varför landskapets kostnader för räntestöd märkbart ökade i takt med att låntagarnas räntor justerades. Sedan dess har ränteläget stabiliserats. Föreslås att anslaget är oförändrat jämfört med år 2026, d.v.s. 45.000 euro. Kostnaden för räntestöd och landskapsborgen beror på faktorer utom landskapsregeringens kontroll, vilka är svåra att prognosticera och där även små förändringar kan leda till snabbt ökande kostnader. Vid behov återkommer landskapsregeringen i en ändringsbudget.

Fullmakt

Föreslås att landskapsborgen får utges för nya ägarbostadslån om högst 5.000.000 euro under året. Det totala åtagandet av tidigare borgensförbindelser och sådana som utges under året får uppgå till högst 69.000.000 euro vid årets slut.

För eventuella kostnader för att täcka åtaganden för ägarbostäder med landskapsborgen, se moment 89200.

380 Pensioner och pensionsavgifter

Nedan framgår utvecklingen av antalet personer som de senaste åren beviljats respektive lyft landskapspension.

Pensionstagare mellan åren 2023-2025			2023			2024			2025
	K	M	Totalt	K	M	Totalt	K	M	Totalt
Beviljade	175	105	280	196	78	274	161	104	265
varav ålderspension	114	62	176	114	49	163	87	67	154
Pensionstagare i december	2 089	1 135	3 224	2 190	1 179	3 369	2 202	1 183	3 385

I augusti 2026 fördelade sig pensionsutbetalningarna enligt följande:

	Kvinnor	Män	Totalt
Antal mottagare	2 226	1 197	3 423
Utbetalt belopp (euro)	2 217 408	1 601 841	3 819 249
Utbetalt belopp i genomsnitt (euro)	996	1 338	1 116

38000 Pensioner och pensionsrelaterade utgifter (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter	28 270 000		29 550 000	32 700 000
Kostnader	-46 050 321	-555 600	-48 050 000	-48 980 000
Anslag netto	-17 780 321	-555 600	-18 500 000	-16 280 000

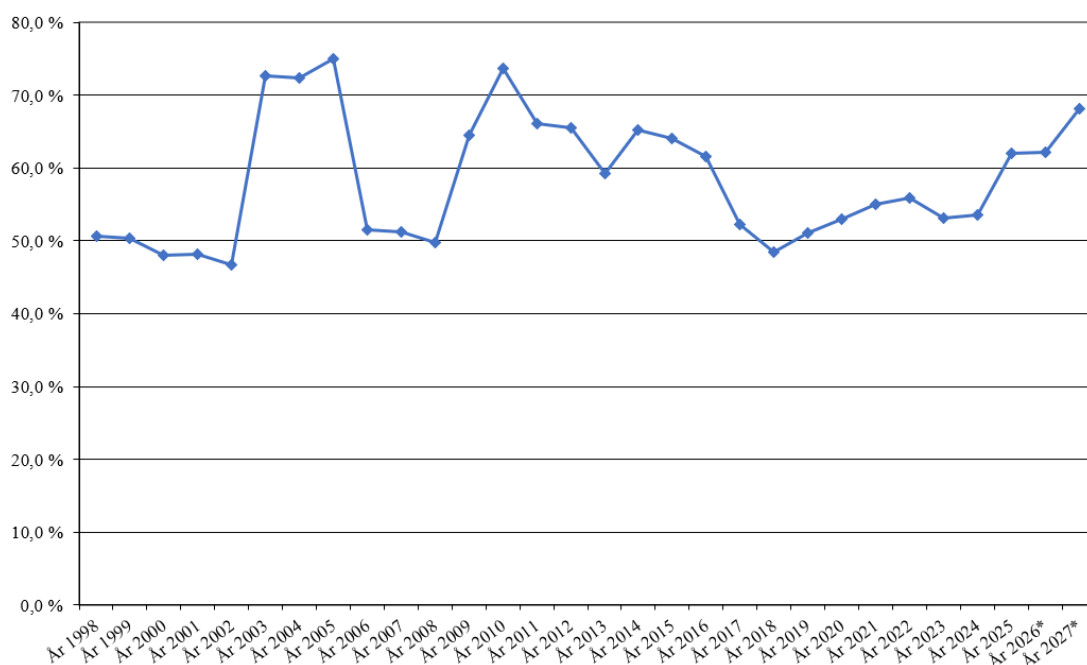
Budgetmotivering

Föreslås inkomster om 32.700.000 euro som överföring från landskapet Ålands pensionsfond för täckande av pensionsutgifter samt anslag om 48.980.000 euro för pensioner och pensionsrelaterade utgifter.

Inkomster

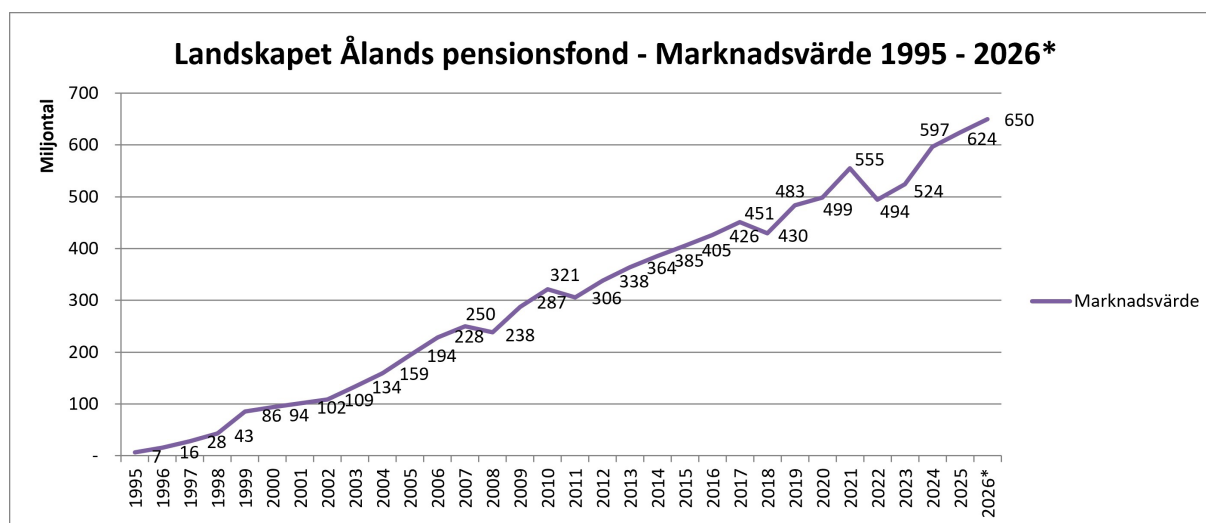
Enligt LL (1995:71) om landskapet Ålands pensionsfond ska pensionspremier och pensionsavgifter betalas till fonden för dem som hör till landskapets pensionssystem. Landskapsregeringen förutsätter att pensionsfondens styrelse vid val av olika placeringsalternativ beaktar hållbarhetsprinciperna. Från pensionsfonden kan överföras ett belopp till budgeten som får uppgå till högst tre fjärdedelar av landskapets årliga pensionsutgifter. Landskapsregeringen föreslår att det överförs ett belopp från pensionsfonden till Ålands budget om 32.700.000 euro, vilket uppgår till ca 68,1 % av de beräknade pensionsutgifterna om totalt 48.000.000 euro inom landskapets pensionssystem.

Landskapsregeringen konstaterar att överföringen från pensionsfonden till Ålands budget överstiger summan av de pensionspremier och avgifter som inbetalas till fonden med ca 23,1 miljoner euro (ca 19,6 miljoner euro år 2026). I uppskattningen av premieinflödet har beaktats att andelen för vilka pensionspremier inbetalas till pensionsfonden successivt minskar på grund av att nyanställda försäkras i extern pensionsmyndighet. Andelen av pensionskostnaderna som har finansierats respektive avses finansieras med överföringen från pensionsfonden framgår av nedanstående graf:

Med beaktande av förslaget uppskattas totalbehållningen i pensionsfonden vid slutet av år 2027 till ca 645,6 miljoner euro (ca 649,8 miljoner euro vid slutet av år 2026) värderat enligt marknadsvärde. Täckningsgraden för landskapets pensionsansvar var per 31.12.2025 72,0 % (31.12.2024 68,8 %).

Utvecklingen av marknadsvärdet för pensionsfonden framgår av nedanstående graf:

Utgifter

Anslaget har beräknats enligt följande ungefärliga fördelning:

- 470.000 euro utgör årlig förvaltningskostnad till Keva för skötseln av pensionsskyddet för vissa anställda hos landskapet Åland. Republikens president har godkänt en förordning enligt vilken handläggningen och utbetalningen överförs till Keva fr.o.m 1.2.2027 avseende de pensioner som gäller landskapets anställda, rektorer, lärare och timlärare vid grundskolor i landskapet som anställts före 1.1.2008 samt ledamöter av lagtinget och landskapsregeringen.

- 400.000 euro (engångskostnad).). Beloppet omfattar kostnaderna för överföring av uppgifterna från landskapsregeringen till Keva och införandet av VILMA-principen. Med det avses principen om sista pensionsanstalten och innebär i praktiken att det är den sista pensionsanstalten som tar emot pensionsansökan, behandlar den, ger en beslutssammanställning och utbetalar pensionen. Om en person är försäkrad hos en pensionsanstalt som står utanför principen om sista pensionsanstalt, tillämpas inte principen och varje berörd pensionsanstalt lämnar separata beslut.

Landskapsregeringen står idag utanför VILMA-principen, men ansluter sig fr.o.m. 1.1.2027.

- 110.000 euro (engångskostnad) för anpassningar i Areks system. I Arek finns det nationella pensionssystemets gemensamma register där alla pensionsgrundande anställningar och pensionsbeslut i Finland registreras. Uträkningarna av arbetspensionernas pensionsbelopp görs även de i Arek.

- 48.000.000 euro för lagbundna pensionsutgifter enligt LL (2016:76) och LL (2010:7) med flera. Det används för ålderspensioner, partiella förtida ålderspensioner, invalidpensioner och rehabiliteringsstöd, familjepensioner och anpassningsbidrag samt rehabiliteringspenning och andra utgifter i samband med yrkesinriktad rehabilitering. Anslaget avser även landskapets del av de kostnader som fördelas mellan pensionsanstalterna för pensionsandelar som tjänats in för oavlönade perioder. Anslaget får även vid behov användas för att bekosta specialundersökningar om arbetsoförmåga och rehabiliteringsbehov för personer som söker invalidpension.

- Under år 2027 planeras att ytterligare förhandla fram en överenskommelseförordning som handlar om att Keva ska fakturera arbetsgivarna pensionsavgifterna och redovisa dem till Landskapet Ålands pensionsfond. Denna överenskommelseförordning planeras att träda ikraft 1.1.2028. Kostnaderna för detta är ännu oklara men kommer sannolikt inte att belasta 2027 års budget.

390 Gemensamma förvaltningskostnader

39050 Bokföringsmässiga korrigeringar och ofördelade poster (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter			1 000	0
Kostnader	74 560		-1 000	-467 000
Anslag netto	74 560		0	-467 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 467.000 euro.

Utgifter

Anslaget används för bokföringsmässiga korrigeringar gällande t.ex. olycksfalls- och socialskyddsavgifter. Korrigeringarna kan vara såväl positiva som negativa. I förslaget har ett anslag om 1.000 euro beaktats.

I anslaget ingår 466.000 euro för avtalade lönejusteringspottar att fördela. En pott om 1 % av grundlönerna avseende allmänna tjänstekollektivavtalet (som ej omfattar Högskolan på Ålands lärare) fördelas per 1.9.2027. För JHL beräknas en lönepott om 0,8 % av grundlönerna fr.o.m. 1.11.2026. Anslaget kommer att i ett förslag till ändringsbudget fördelas om till respektive enhet som belastas av kostnader efter att pottarna har fördelats.

Från 1.1.2027 planeras försäkringsskyddet gällande olycksfall i arbetet att utvidgas att omfatta olycksfall som inträffar i distansarbete. Detta med anledning av lagändring. Landskapsregeringen kommer att teckna en försäkring för detta, men kostnaden är ännu inte känd och kommer därför att tas upp i ändringsbudget.

39099 Internhyra (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter				
Kostnader	-2 776 774	-3 225	-2 502 000	-1 991 000
Anslag netto	-2 776 774	-3 225	-2 502 000	-1 991 000

Budgetmotivering

Föreslås anslag om 1.991.000 euro för internhyra.

Utgifter

Anslaget avser internhyra för Alandica, Bergsskyddet, Eckeröhallen, Ribacka konferensavdelning, hangaren på flygfältet, Jan Karlsgårdens värdshus, gamla internatet vid Folkhögskolan samt Enskärs sjöbevakningsstation. Hyran erläggs till landskapets Fastighetsverk. Internhyran för Ålands sjöfartsmuseum har överförts till moment 51600.

Politikområde 4 - detaljmotivering verksamhet och överföringar

Politikområde 4 omfattar social- och miljöavdelningen samt Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet (ÅMHM).

- Social- och miljöavdelningens allmänna förvaltning, verksamhet - I anslaget ingår utgifter för personal, inköp av tjänster, kompetensutveckling, tjänsteresor och handledning samt för litteratur, information, utbildning, utredningar, material, förnödenheter, teletjänster, annonsering och representation. Anslaget möjliggör bl.a. deltagande i det Nordiska samarbetet i Nordiska ministerrådets regi samt belastas av kostnaderna för förvaltningen av och utbetalningar för Nordiska ministerrådets hav- och kustarbetsgrupp samt havsförvaltning- och klimat.
- Övriga sociala uppgifter - Anslaget omfattar utredningar och forsknings- och utvecklingsverksamhet för framtagande av beslutsunderlag och bedömningar i samband med ny lagstiftning och större projekt, tillsatta och nya arbetsgrupper och kommittéer samt utbildningar.
- Övriga sociala uppgifter, överföring - Finansiering av socialtrygghetsförmåner, för att i enlighet med gällande lagstiftning utges: bostadsbidrag, moderskapsunderstöd, barnbidrag, underhållsstöd, stöd för tolkningstjänst för personer med funktionsnedsättning, skyddshemstjänster, social trygghet, utkomstskydd för personer med diagnosen fibromyalgi samt ett utvecklingsanslag för att omorganiseringen av socialvården och den förnyade lagstiftningen ska få avsedd effekt (år fem av fem).
- Kostnadsbaserade landskapsandelar och stöd inom socialvårdsområdet - landskapsandelar för äldreomsorgen och den samordnade socialtjänsten med hänvisning till landskapslag (2017:120) om landskapsandelar till kommunerna.
- Penningautomatmedel för social och hälsoverksamhet - Inom ramen för anslaget beviljas medel till ca trettio föreningar inom det sociala området och till ca tio föreningar inom området hälso- och sjukvård med beaktande av prioriterade fokusområden.
- Övriga hälso- och sjukvårdsuppgifter - ingår utredningar och framtagande av beslutsunderlag, bedömningar, kostnader för arbetsgrupper, seminarier samt utbildningar i samband med ny lagstiftning. Även anslag för fortsatt implementering, uppföljning av Folkhälsostrategin samt det 3,5 åriga utvecklingsprojektet "Barn och ungas hälsa och välmående". Därtill ett riktat ekonomiskt stöd till Kumlinge apotek.
- Allmän miljövard - Kostnader för miljöaspekter som inte ryms in under något av miljöbyråns övriga moment. T.ex. om kemikaliefrågor, marknadskontroll, miljöskadefond, bränslekontroller och luftkvalitet.
- Naturvard - Kostnader för skydd, inventering och restaurering av natur samt återinförande av hotade eller försvunna arter, bekämpning av invasiva arter. Även skötselåtgärder inom naturreservat.
- Penningautomatmedel för miljöverksamhet - Verksamhetsstöd för miljöverksamhet och arbete för hållbar utveckling till ideella organisationer eller andra som uppfyller principerna för verksamhetsstöd.
- Vattenförsörjning och vattenvard - Vattenövervakning, dricksvatten och avlopp samt vattenförvaltning.

- Cirkulär ekonomi - Avfallsstatistik, informationskampanjer och medlemskap i branschorganisationer. Understöd för insamling av skrotfordon.
- Miljöhälsovård - Övervakning av fisksjukdomen Infektiös Hematopoietisk Nekros (IHN), bikvalstersjukdomen Varroa, övervakning av potentiella utbrott av sjukdomar som ska bekämpas, övervakning av djurs identitet, registrering och djurförflyttningar, övervakning vid import och transporter av djur från andra EU-länder och kontroll av främmande ämnen i livsmedel. Upprätthållande av beredskapslager.
- ÅMHM, verksamhet - Kostnader för myndighetens verksamhet, lagstadgade uppgifter inom miljö och hälsoskydd inklusive tillsyn, klagomålsbaserad tillsyn.
- ÅMHM laboratoriet - laboratorieverksamhet inom miljö, livsmedel och djursjukdomar.

I tabellen nedan visas en sammanställning över politikområde 4.

Sammandrag politikområde	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Anslag netto	-34 657 863	-1 193 555	-36 611 000	-36 891 000

I tabellen nedan visas utvecklingen av självfinansieringsgraden.

Självfinansieringsgrad	Bokslut 2025	Tidigare års anslag	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Verksamhetens intäkter	2 676 469		1 796 860	1 789 787
Intäkt ink o kap öv				50 000
Summa Verksamhets- och överföringsintäkter	2 676 469		1 796 860	1 839 787
Verksamhetens kostnader	-8 431 036	-216 270	-9 948 760	-9 612 683
Kostn ink o kap öv	-28 724 857	-977 137	-28 348 000	-28 962 000
Summa Verksamhets- och överföringskostnader	-37 155 893	-1 193 407	-38 296 760	-38 574 683
Summa Nettokostnader	-34 479 424	-1 193 407	-36 499 900	-36 734 896
Självfinansieringsgrad	7,2%		4,7%	4,8%

400 Social- och miljöavdelningens förvaltningsområde

Tabellen nedan är en sammanställning av sifferbudgeten inom avdelningens förvaltningsområde för såväl allmänna förvaltningen som fristående enheter. Beloppen innehåller inte underställda myndigheter eftersom de beloppen visas separat under respektive myndighet. Sammanställningen visar totalerna av såväl verksamhetsanslagen som överföringsanslagen. I kolumnerna framgår utfallssiffror i senaste bokslut, hur mycket av reservations- respektive ramanslag som överförts i senaste bokslut så att de är disponibla innevarande år, grundbudget inklusive ändringsbudgeter för innevarande år samt förslaget till budget för kommande år. Dessutom visas utvecklingen per budgetmoment för en fyraårsperiod.

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförs till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Försäljningsintäkter	35 620		30 000	
Avgiftsintäkter	3 037			
Erhållna bidrag	1 324 323		576 000	560 000
Övr verksamh intäkt	311			0
Summa Verksamhetens intäkter	1 363 291		606 000	560 000
Personalkostnader	-2 232 526		-2 341 284	-2 355 083
Köp av tjänster	-1 368 255	-4 498	-2 929 216	-2 735 893
Material förnödenh	-5 490			
Övr verksamh kostn	-753 351	-123 302	-619 500	-442 024
Summa Verksamhetens kostnader	-4 359 623	-127 800	-5 890 000	-5 533 000
Övr ink o kap överf				50 000
Summa Intäkt ink o kap				50 000
Summa Intäkt ink o kap öv				50 000
Soc hälsovård utskk	-28 565 389	-948 923	-28 029 000	-28 586 000
Övrigt näringsliv	-3 382	-2 000	-20 000	-1 000
Allmänna stöd	0	-10 000		
Övriga ink kap överf	-156 085	-16 214	-299 000	-375 000
Summa Utgift ink o kap öv	-28 724 857	-977 137	-28 348 000	-28 962 000
Summa Kostn ink o kap öv	-28 724 857	-977 137	-28 348 000	-28 962 000
Summa Verksamhetsbidrag	-31 721 188	-1 104 937	-33 632 000	-33 885 000
Summa Årsbidrag	-31 721 188	-1 104 937	-33 632 000	-33 885 000
Avskrivn enl plan	-117 639	-148	-79 000	-110 000
Summa Av- och nedskrivningar	-117 639	-148	-79 000	-110 000
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-31 838 828	-1 105 085	-33 711 000	-33 995 000
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-31 838 828	-1 105 085	-33 711 000	-33 995 000

Moment	Bokslut 2024	Bokslut 2025	Budget inkl. ÄB 2026	Förslag 2027
40010 Soc- och miljö, verksamhet	-2 357 530	-1 626 033	-2 280 000	-2 308 000
Summa 4100 Soc o miljö allm byr	-2 357 530	-1 626 033	-2 280 000	-2 308 000
41000 Övriga sociala uppgifter	-35 945	-38 830	-212 000	-185 000
41010 Övr sociala uppg, överföring	-13 184 426	-12 733 283	-13 269 000	-13 475 000
41500 LR andel o stöd socialv omr	-9 833 303	-10 513 829	-10 900 000	-11 251 000
44510 Paf-medel sociala sektorn	-3 683 925	-4 723 573	-3 510 000	-3 510 000
Summa 4200 Socialvårdsbyrån	-26 737 598	-28 009 515	-27 891 000	-28 421 000
42000 Övrig hälso- och sjukvård	-127 031	-101 034	-200 000	-186 000
Summa 4300 Hälso o sjukvårdsbyr	-127 031	-101 034	-200 000	-186 000

Moment	Bokslut 2024	Bokslut 2025	Budget inkl. ÄB 2026	Förslag 2027
43000 Allmän miljövard	-100 743	-114 072	-112 000	-75 000
44000 Naturvard	-703 372	-709 852	-836 000	-917 000
44520 Paf-medel miljö sektorn	-710 027	-483 905	-395 000	-395 000
45000 Vattenförsörjning- och vård	-581 453	-693 776	-1 855 000	-1 578 000
46000 Cirkulär ekonomi	-25 704	-27 675	-72 000	-43 000
47000 Miljöhälsovård	-47 493	-72 966	-70 000	-72 000
Summa 4400 Miljöbyrån	-2 168 792	-2 102 246	-3 340 000	-3 080 000
Summa 4000 Social o miljöavdeln	-31 390 951	-31 838 828	-33 711 000	-33 995 000

I tabellen nedan visas utvecklingen av självfinansieringsgraden.

Självfinansieringsgrad	Bokslut 2025	Tidigare års anslag	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Verksamhetens intäkter	1 363 291		606 000	560 000
Intäkt ink o kap öv				50 000
Summa Verksamhets- och överföringsintäkter	1 363 291		606 000	610 000
Verksamhetens kostnader	-4 359 623	-127 800	-5 890 000	-5 533 000
Kostn ink o kap öv	-28 724 857	-977 137	-28 348 000	-28 962 000
Summa Verksamhets- och överföringskostnader	-33 084 479	-1 104 937	-34 238 000	-34 495 000
Summa Nettokostnader	-31 721 188	-1 104 937	-33 632 000	-33 885 000
Självfinansieringsgrad	4,1%		1,8%	1,8%

400 Allmän förvaltning

Social- och miljöavdelningens huvudsakliga verksamhetsområde är enligt LL (1998:70) om Ålands landskapsregerings allmänna förvaltning att sörja för välbefinnandet hos människor, djur och miljö. Avdelningens övergripande uppgifter är därför att planera, leda, utveckla, samordna och följa upp verksamhetsområdena socialvård, hälso- och sjukvård och miljövard. Avdelningen underställda myndigheter är Ålands hälso- och sjukvård och Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet.

Vid allmänna byrån handläggs ärenden som gäller den övergripande förvaltningen och utvecklingen inom avdelningens verksamhetsområden. Särskilda tyngdpunktsområden är att ansvara för avdelningens kompetensförsörjning och utveckling av verksamheterna på avdelningen. Från och med år 2027 ingår också jämställdhets- och likabehandlingsverksamheten i den allmänna byråns uppdrag.

Social- och miljöavdelningen

Budgetmål	Åtgärd
Främja förutsättningarna för en god hälsa och minska hälsoskillnaderna hos Ålands befolkning.	Fortsatt implementering av Folkhälsostrategin för Åland 2023-2030 genom att säkerställa åtgärder i enlighet med det framtagna Åtgärdspaketet 2026-2027.
	Fortsatt arbete för att främja barn och ungas hälsa och välmående som bygger vidare på aktiviteter i projektet Barn och ungas hälsa och välmående
Trygg hälso- och sjukvård för Ålands befolkning	Utveckla lagstiftningen inom området hälso- och sjukvård för att säkerställa kvaliteten inom hälso- och sjukvården
	Fördjupad statusuppdatering av indikatorerna i Folkhälsostrategin för Åland 2023-2030 för att följa upp de åtgärder som vidtagits och ha det som underlag för det

Budgetmål	Åtgärd
	fortsätta arbetet med att främja hälsa och förebygga ohälsa.
Det finns en bestående tillgång till dricksvatten av god kvalitet	En regional vattenförsörjningsplan för hela Åland upprättas
	Projekt Rent vatten 2030
	Vattenövervakning
	Medlemsskap i VA-samarbetet
	Läkemedelsprovtagning
	Genomförande av åtgärdsprogram och förvaltningsplaner
Ökad andel skyddade områden	Förverkliga programmet om frivilligt skydd av skog och mark enligt riktlinjer framtagna av miljöbyrån och skogsbruksbyrån
	Skötsel och restaurering av landskapets naturreservat och genbanken
	Inventering av hotade och skyddsvärda arter och biotoper
Säkerställa högkvalitativa beslutsunderlag både beträffande lagstiftning och reformer inom socialvårdens olika delområden	Olika utredningar rörande sociala tryggheten
	Ta fram användarvänligt informationsmaterial om ett tillgängligt Åland samt Barn- och ungastrategin
Möjliggöra delaktighet för och förankra lagstiftnings- och utvecklingsarbete hos berörda aktörer	ANDTS- parlamentarisk uppföljningskommitté
	Funktionshindersrådet
	Uppföljning av äldrepolitiskt program/åtgärdsprogram - parlamentarisk referensgrupp
	Tjänster kring KANTA-implementering
Ett rikt föreningsliv som främjar och stödjer allmännyttiga ändamål	Stöd till ca trettio föreningar och projekt inom det sociala området
Motverka ekonomisk utsatthet och skapa ett inkluderande samhälle	Lagstadgade överföringar, bl.a. allmänt bostadsbidrag och barnbidrag

40010 Social- och miljöavdelningens allmänna förvaltning, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter	764 840		30 000	
Kostnader	-2 390 873	-61 410	-2 310 000	-2 308 000
Anslag netto	-1 626 033	-61 410	-2 280 000	-2 308 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 2.308.000 euro.

Utgifter

I anslaget ingår utgifter för personal, inköp av tjänster, kompetensutveckling, tjänsteresor och handledning samt för litteratur, information, utbildning, utredningar, material, förnödenheter, teletjänster, annonsering och representation. I anslaget ingår också medel som överförts i samband med flyttande av uppdraget för jämställdhets- och likabehandlingsarbete. För jämlikhets-, likabehandlings- och HBTQIA-relaterade frågor föreslås 45.000 euro. Anslaget föreslås höjas med 70.000 euro under förutsättning att en ny utredartjänst inrättas på socialvårdsbyrån från och med 1.1.2027. Anslaget överförs från budgetmoment 41000. Motiveringen till utökad personalresurs är att det är ytterst svårt att hitta externa utredare som behärskar området och är villiga att ta sig an tidsbegränsade uppdrag. Det genomförs stora reformer i riket vars effekter på den åländska lagstiftningen behöver följas upp och utredas.

Under första delen av år 2027 kommer avdelningen i stor omfattning arbeta på distans p.g.a. fortsatt renovering av Självstyrelsegården. Åtgärder för stöd och sammanhållning kommer att genomföras, utöver den normala verksamheten med regelbundna byrå- och avdelningsmöten.

Det nordiska samarbetet fortsätter och utökas till ett nytt område, jämställdhet och HBQTI.

410 Övriga sociala uppgifter

Målsättningen är att främja utvecklingen av en hållbar socialvård genom att främja social välfärd och förebygga sociala problem och ekonomisk utsatthet. FN:s målsättning om ingen fattigdom och målsättningen i det strategiska utvecklingsmålet 2 om att inga hushåll lever i fattigdom förverkligas genom understöd i form av familjepolitiska förmåner och tryggheten av skälig utkomst.

41000 Övriga sociala uppgifter, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter				
Kostnader	-38 830	-6 570	-212 000	-185 000
Anslag netto	-38 830	-6 570	-212 000	-185 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 185.00 euro.

Utgifter

Anslaget omfattar utredningar för framtagande av beslutsunderlag och bedömningar i samband med ny lagstiftning och större projekt, tillsatta och nya arbetsgrupper och kommittéer samt utbildnings- och informationsinsatser. Anslaget föreslås minskas med 70.000 euro under förutsättning att medel överförs till budgetmoment 40010 för inrättandet av en tjänst som utredare på socialvårdsbyrån.

41010 Övriga sociala uppgifter, överföringar (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter				
Kostnader	-12 679 497	-821 717	-13 269 000	-13 475 000
Anslag netto	-12 679 497	-821 717	-13 269 000	-13 475 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 13.475.000 euro.

Utgifter

Anslaget avser finansiering av socialtrygghetsförmåner för att utges i enlighet med gällande lagstiftning. Landskapsregeringen föreslår också att medel reserveras för en möjlig höjning av barnbidraget för barnets första levnadsår. Totalt reserveras 200.000 euro för ändamålet, vilket har beaktats i nedanstående uppskattade fördelning. Genomförandet kräver dock en noggrann analys av konsekvenserna och ändringar i landskapslag (1994:48) om tillämpning i landskapet Åland av barnbidragslagen (FFS 796/1992) innan det kan verkställas.

Uppskattad fördelning:

- bostadsbidrag (LL (2015:4) om tillämpning av lagen om allmänt bostadsbidrag), för ändamålet reserveras ca 2.660.000 euro
- moderskapsunderstöd (med LL (1994:10) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om moderskapsunderstöd), för ändamålet reserveras ca 100.000 euro

- barnbidrag (LL (1994:48, om tillämpning i landskapet Åland av barnbidragslagen), för ändamålet reserveras ca 9.700.000 euro
- underhållsstöd (LL (2009:7) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om underhållsstöd), för ändamålet reserveras ca 515.000 euro
- stöd för tolkningstjänst för personer med funktionsnedsättning (LL (2010:99) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om tolkningstjänst för handikappade personer), för ändamålet reserveras 100.000 euro
- skyddshemstjänster (LL (2024:1) om skyddshem), för ändamålet reserveras ca 300.000 euro
- social trygghet (rådets förordning (EEG) nr 1408/71, nr 883/2004 om tillämpningen av systemen för social trygghet), för ändamålet reserveras ca 10.000 euro
- utkomstskydd fibromyalgi (icke-lagstadgat stöd), för ändamålet reserveras 14.600 euro samt
- ett utvecklingsanslag för att omorganiseringen av socialvården och den förnyade lagstiftningen ska få avsedd effekt (år fem av fem). För ändamålet reserveras ca 75.000 euro.

415 Kommunernas socialvårdsområde

Landskapsandelarna inom socialvårdsområdet bidrar till landskapsandelssystemets målsättning att jämna ut kommunernas förutsättningar att tillhandahålla lagstadgad service. I enlighet med landskapslagen (2017:120) om landskapsandelar till kommunerna ska en förändring i omfattningen eller arten av landskapsandelsuppgifterna beaktas när basbeloppen i landskapsandelssystemet fastställs.

41500 Kostnadsbaserade landskapsandelar och stöd inom socialvårdsområdet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter				
Kostnader	-10 513 829	-6 170	-10 900 000	-11 251 000
Anslag netto	-10 513 829	-6 170	-10 900 000	-11 251 000

Budgetmotivering

Föreslås anslag om 11.251.000 euro. Anslaget föreslås höjt på grund av den slopade samfundsskattekomensationen och därmed justerade landskapsandelar.

Utgifter

Cirka 6.646.000 euro avser landskapsandelar för äldreomsorgen och cirka 4.605.000 euro landskapsandelar för den samordnade socialtjänsten med hänvisning till landskapslag (2017:120) om landskapsandelar till kommunerna.

420 Övriga hälso- och sjukvårdsuppgifter

Den övergripande målsättningen med hälso- och sjukvården relateras till det strategiska utvecklingsmålet 1. "Välmående människor vars inneboende resurser växer". Målet är att främja en hållbar utveckling genom satsningar på hälsofrämjande och förebyggande åtgärder och säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för människor i alla åldrar. Riktade och förebyggande insatser gällande folkhälsa stöds av det strategiska utvecklingsmålet 1 och FN:s utvecklingsmål "God hälsa och välbefinnande".

42000 Övriga hälso- och sjukvårdsuppgifter, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter	223 220		118 000	
Kostnader	-294 254	-4 920	-288 000	-156 000
Anslag netto	-71 034	-4 920	-170 000	-156 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 156.000 euro.

Utgifter

Föreslås ett anslag om 46.000 euro där det ingår framtagande av beslutsunderlag, bedömningar samt utredningar i samband med ny lagstiftning. Fortsatt utredningsarbete, utvecklingsverksamhet, seminarier, utbildningar samt tillsatta och nya arbetsgrupper, 50.000 euro. I anslaget ingår även det fortsatta arbetet med en utförlig kartläggning och inventering av befintliga hjälpmedel och välfärdsteknik inom socialvården och hälso- och sjukvården. Ett anslag om 60.000 euro där det ingår fortsatt implementering av och uppföljning av Folkhälsostrategin för Åland 2023-2030 i vilket ingår förverkligande av Åtgärdspaketet 2026–2027 kopplat till Folkhälsostrategin. Arbetet med att utveckla allmänhetens tillgång till tandvården fortsätter.

42000 Övriga hälso- och sjukvårdsuppgifter, överföringar

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter				
Kostnader	-30 000		-30 000	-30 000
Anslag netto	-30 000		-30 000	-30 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 30.000 euro.

Utgifter

Ett riktat ekonomiskt stöd till Kumlinge filialapotek ges för att stöda lönsamheten och därigenom säkra lokal läkemedelsdistribution.

430 Allmän miljövard

Kapitlet avser t.ex. kemikaliefrågor, marknadskontroll, miljöskadefond och luftkvalitet.

43000 Allmän miljövard, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter				
Kostnader	-114 072	2 072	-112 000	-75 000
Anslag netto	-114 072	2 072	-112 000	-75 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 75.000 euro.

Utgifter

Med anslaget finansieras bland annat bränslekvalitetskontroller, kostnader som föranleds av eventuella provningar enligt kemikalielagstiftningen och tillsyn enligt den samt konsument säkerhetslagen. Därtill finansieras fortsatt systematisk uppföljning av lantbruket som underlag för uppföljning och utvärdering av miljöåtgärder riktade till lantbruket i

landsbygdsutvecklingsprogrammet. Arbeta med implementering av markhalsodirektivet kan komma att belasta anslaget.

Med hänvisning till finansförvaltningslagen (2012:69, 6 §) föreslås att momentet kan gottskrivas med inkomster för deltagande i projekt samt belastas med motsvarande anslag.

440 Naturvård

Kapitlet avser skydd, inventering och restaurering av natur samt återinförande av hotade eller försvunna arter. Även skötselåtgärder enligt lag inom naturreservat omfattas.

44000 Naturvård, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförs till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter	160 684		80 000	80 000
Kostnader	-630 506	-21 840	-726 000	-762 000
Anslag netto	-469 822	-21 840	-646 000	-682 000

Budgetmotivering

Föreslås inkomster om 80.000 euro och ett anslag om 762.000 euro.

Inkomster

Inkomster i form av EU-delfinansiering av projektet Life IP Biodiversea efter redovisning som en delbetalning om 50.000 euro. För projektet CWR-WILDHAB som en delbetalning om 30.000 euro i form av EU-delfinansiering.

Utgifter

Inom anslaget finansieras: Inventering och kartläggning av hotade och skyddsvärda arter och biotoper, däribland starkt hotade arter som riskerar utrotas från den åländska naturen samt för att inventera invasiva växtarter vars förekomst och spridning starkt riskerar att hota den biologiska mångfalden. Detta anslag inkluderar även restaurerande åtgärder för hotade arter och biotoper samt utrotningsåtgärder för invasiva växtarter, inklusive möjligheten att använda appen Crowdsorsa. Kontroll av de invasiva arterna mårhund och mink på landskapets fastigheter köps av landskapets Fastighetsverk och avser arbete utöver det som görs inom ramen för det årliga skötselanslaget för naturreservat. Kontrollen sker i samarbete mellan miljöbyrån och skogsbruksbyrån.

Inventeringar inom naturreservat och Natura 2000-områden inom terrestra områden görs utgående från en femårig plan för inventeringar samt för deltagande i den nationella uppföljningen av tumlare inkluderas.

Värderingsuppdrag, köpvittnen och andra löpande kostnader för investeringar i form av inköp av och avtal om områden för naturskydd.

Samarbete med Nåtö biologiska station, som grundar sig på avtal med Societas pro Fauna et Flora Fennica samt med Helsingfors universitet enligt avtal. Dessutom inkluderas avskrivningar för immateriella rättigheter i form av intrångsavtal för naturreservat.

En kostnad om 18.000 euro beräknas för åtgärder för förbättring och återskapande av livsmiljöer och inom Natura 2000-områden med vissa betes- och gräsmarkshabitat med tanke på vilda kulturväxtsläktingar (CWR) inom det delvis EU-finansierade projektet WILDHAB. Även åtgärder för förökning och återinförande av målarter kan ingå.

Personalkostnader inom de pågående EU-projekten inom de marina områdena beräknas uppgå till 63.000 euro för Life IP Biodiversea. Dessa kostnader motsvaras av inkomster i form av EU-finansiering som fås i efterskott mot redovisning.

En kostnad om 360.000 euro beräknas för den kontinuerliga skötseln och restaureringen av landskapets naturreservat och genbanken. Skötseln köps av landskapets Fastighetsverk. Vid skötseln av naturreservaten framhävs områdenas rekreativvärde inom de områden där det är möjligt med tanke på bevarandet av naturvärden. I skötselanslaget ingår även kostnaden för de transporter av betesdjur till öar som är naturreservat och som utförs av M/S Tärnan, eftersom bete ingår som en åtgärd inom den lagstadgade skötseln.

44000 Naturvård, överföringar (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter				
Kostnader	-240 030	21 500	-190 000	-235 000
Anslag netto	-240 030	21 500	-190 000	-235 000

Budgetmotivering

Föreslås anslag om 235.000 euro.

Utgifter

En kostnad om 235.000 euro beräknas för programmet om frivilligt skydd av skog och mark, frivilliga restaureringsåtgärder enligt landskapsregeringens riktlinjer, åtgärder för att fortsatt understöda arbetet mot invasiva däggdjur och fåglar samt för ersättningar för skador orsakade av i lag skyddade djur. Högre anslag krävs för införande av frivilliga restaureringsåtgärder för att genomföra Ålands del av den nationella restaureringsplanen.

445 Penningautomatmedel för social, hälso och miljöverksamhet

44510 Penningautomatmedel för social verksamhet samt hälso- och sjukvårdsverksamhet (R)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter				
Kostnader	-4 500 353	-132 176	-3 510 000	-3 510 000
Anslag netto	-4 500 353	-132 176	-3 510 000	-3 510 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 3.510.000 euro.

Ofördelade anslag från tidigare år kan användas för projekt utöver anslaget.

Utgifter

Föreslås ett anslag om 1.838.000 euro för att, i enlighet med LL (1966:19) om lotterier utges som stöd till ca trettio föreningar och projekt inom det sociala området. I fördelningen av penningautomatmedel prioriteras insatser som främjar äldres sociala delaktighet, motverkar marginalisering bland unga vuxna samt förebygger missbruk av alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel (ANDTS).

Föreslås ett anslag om 1.672.000 euro för att, i enlighet med LL (1966:19) om lotterier utges som stöd till ca tio föreningar och projekt inom området hälso- och sjukvård. I fördelningen av penningautomatmedel prioriteras insatser som stödjer det övergripande syftet med Folkhälsostراتيجية för Åland 2023–2030, d.v.s. att främja en bättre och mer jämlik hälsa på Åland. Inom anslaget beviljas också medel för ett projekt inom Folkhälsan, ANDTS-politiskt program samt för projekt inom "Pushing for progress" som löper under 2,5 år (2025–2027).

44520 Penningautomatmedel för miljöverksamhet (R)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter				
Kostnader	-483 905	-25 074	-395 000	-395 000
Anslag netto	-483 905	-25 074	-395 000	-395 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 395.000 euro.

Utgifter

Medel beviljas som verksamhetsstöd för miljöverksamhet och arbete för hållbar utveckling till ideella organisationer eller andra som uppfyller principerna för verksamhetsstöd.

450 Vattenförsörjning och vattenvård

Kapitlet avser lagstadgat arbete inom vattenövervakning och havsplanering, genomförandet av projekt samt övrig verksamhet och utveckling inom vattenförsörjning och vattenvård.

45000 Vattenförsörjning och vattenvård, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter	212 780		288 000	440 000
Kostnader	-903 174	-32 280	-2 123 000	-2 017 000
Anslag netto	-690 394	-32 280	-1 835 000	-1 577 000

Budgetmotivering

Föreslås inkomster om 440.000 euro och anslag om 2.017.000 euro.

Under moment 89250 intäktsförs kostnaden för projektet "Rent vatten 2030", 485.000 euro, så som upplösning av reservering av penningautomatmedel.

Med hänvisning till finansförvaltningslagen 6 § LL (2012:69) föreslås att momentet kan gottskrivas med inkomster för seminarier, deltagande i projekt och vattenförbättrande åtgärder som genomförs inom ramen för verksamheten samt belastas med motsvarande anslag.

Inkomster

Inkomsterna avser finansiering från det operativa programmet för den Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden av projektet "Vattenvägar för marin mångfald" (202.000 euro) och EU-finansiering av det pågående Interreg Central Baltic projektet "Resilient Sea" (238.000 euro).

Utgifter

Vattenövervakning

Föreslås ett anslag om ca 440.000 euro för lagstadgad övervakning i enlighet med 18 § Vattenlag (1996:61) för landskapet Åland och undersökningar utgående från krav i EU-direktiv.

Kostnader som uppstår i genomförandet av projektet "Vattenvägar för marin mångfald" omfattar ca 202.000 euro år 2027. Syftet med projektet är utökad havskunskap och samverkan för att långsiktigt gynna de ekosystemtjänster som hälsosamma fiskbestånd och biologisk mångfald bidrar med i kust och hav. Projektet avslutas år 2027. Projektet finansieras i sin helhet med EU-medel från det operativa programmet för den Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden. Kostnaderna för projektet som helhet beräknas uppgå till totalt 487.000 euro.

Dricksvatten och avlopp

En kostnad om 48.000 euro beräknas för medlemsskap i VA-samarbetet, för övriga mindre utredningar och kostnader (inklusive årsavgift för VA-guiden) samt behövliga informationsinsatser.

Övrig vattenvård och vattenförvaltning

Föreslås ett anslag om 60.000 euro för utredningar, undersökningar samt information och övriga kostnader främst kopplade till genomförande av lagstadgade åtgärdsprogram, förvaltningsplan och havsplanering.

Projekt "Vattenförbättrande åtgärder/Rent Vatten 2030" förlängs två år, 2027–2028, på grund av outnyttjade projektmedel. Kostnader som uppstår i genomförandet av projektet omfattar 485.000 euro under år 2027. Inom projektet finansieras landskapsregeringens egna åtgärder och samarbetsprojekt för konkreta vattenförbättrande åtgärder. Syftet är att höja den ekologiska statusen i prioriterade sjöar och havsvikar till år 2030 och att långsiktigt säkra och klimatanpassa vattenförsörjningen på Åland. Projektet finansieras i sin helhet genom överföring av penningautomatmedel som reserverats för ändamålet i budgeten för år 2023 under kapitel 350 och i första tilläggsbudgeten för år 2023 under moment 89250. Totalt har 1.600.000 euro reserverats för projektet.

Kostnader som uppstår i genomförandet av det till 80 % EU-finansierade Interreg Central Baltic projektet "Resilient Sea" (2026–2029) omfattar ca 297.000 euro under år 2027, varav den nationella delen (20 %) uppgår till ca 59.000 euro. Den nationella delen finansieras genom ordinarie budgetmedel. Syftet med projektet är att förbättra vattenkvaliteten genom olika vattenförbättrande åtgärder och att stärka den biologiska mångfalden inom ett pilotområde i Vårdö kommun. Totalkostnaden för projektet uppgår till ca 500.000 euro, varav den nationella finansieringen uppgår till ca 100.000 euro.

45000 Vattenförsörjning och vattenvård, överföringar (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter				
Kostnader	-3 382	-12 000	-20 000	-1 000
Anslag netto	-3 382	-12 000	-20 000	-1 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 1.000 euro.

Utgifter

Föreslås ett anslag om 1.000 euro för räntestöd för vatten- och avloppsprojekt.

460 Cirkulär ekonomi

Landskapsregeringens långsiktiga målsättning är att uppnå strategiskt utvecklingsmål nummer 7, "Hållbara och medvetna konsumtions- och produktionsmönster" genom att materialflödena övergår från linjära till cirkulära och att avfallsmängderna samtidigt minskar.

46000 Cirkulär ekonomi, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter	1 549		90 000	40 000
Kostnader	-15 904	-660	-128 000	-68 000
Anslag netto	-14 355	-660	-38 000	-28 000

Budgetmotivering

Föreslås inkomster om 40.000 euro och anslag om 68.000 euro.

Inkomster

Inkomsterna avser finansiering från Interreg Central Baltic projektet "Waste to Value" (40.000 euro).

Utgifter

Anslaget avser avfallsstatistik, informationskampanjer och medlemskap i branschorganisationen Avfall Sverige. Under år 2027 föreslås ett samarbete inledas inom avfallsbranschen, liknande det kommunala VA-samarbetet.

Kostnaderna som uppstår i genomförandet av det till 80 % EU-finansierade Interreg Central Baltic projektet "Waste to Value" (2025-2027) omfattar ca 50.000 euro under år 2027. Den nationella delen utgör 20 %, ca 10.000 euro. Totalkostnaden för projektet är ca 150.000 euro varav den totala nationella finansieringen uppgår till ca 30.000 euro. Syftet med projektet är att öka återanvändningen av resurser genom anläggande av en återanvändningsanläggning vid Svinryggens Deponi Ab.

46000 Cirkulär ekonomi, överföringar (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter				50 000
Kostnader	-13 320	-1 500	-34 000	-65 000
Anslag netto	-13 320	-1 500	-34 000	-15 000

Budgetmotivering

Föreslås inkomster om 50.000 euro och anslag om 65.000 euro.

Inkomster

Inkomsterna om 50.000 euro avser överföringar från producenter av engångsartiklar av plast till kommuner för uppställningskostnader i enlighet med 48e § i rikets avfallslag (646/2011) vilken tillämpas genom landskapslag (2018:83) om tillämpning av rikets avfallslag.

Utgifter

Anslaget avser åtgärder för att minska antalet skrotfordon i miljön om 15.000 euro samt överföringar om 50.000 euro från producenter av engångsartiklar av plast till kommuner för uppställningskostnader i enlighet med 48e § i rikets avfallslag (646/2011) vilken tillämpas genom landskapslag (2018:83) om tillämpning av rikets avfallslag.

470 Miljöhälsovård

Kapitlet avser verksamhet inom veterinärområdet.

47000 Miljöhälsovård (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförs till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter	218			
Kostnader	-72 885	-2 340	-70 000	-72 000
Anslag netto	-72 667	-2 340	-70 000	-72 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 72.000 euro.

Utgifter

Anslaget avser pågående utrotning av bikvalstersjukdomen varroa i Brändö samt upprätthållande av Ålands varroafria status. Anslaget täcker även kostnader för analyser och kontroller av rester av veterinärmedicinska läkemedel och främmande ämnen i livsmedel, ID och registrering, övervakning av potentiella utbrott av sjukdomar som ska bekämpas samt hyra för beredskapslager.

848 Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet

Myndighetens uppdrag har fastställts i landskapslag (2007:115) om Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet (ÅMHM).

ÅMHM har till uppgift att verka som tillstånds- och tillsynsmyndighet och handhar annan myndighetsutövning i enlighet med vad som bestäms i landskapslagstiftning inom miljö- och hälsoskyddsområdet. Genom lagstadgad prövning, tillsyn, rådgivning och information förebygger ÅMHM skador på miljön, skyddar människor från hälsofaror samt djur från oskäligt lidande. Arbetet bidrar också till möjligheten att nå en hållbar utveckling. Vidare ansvarar myndigheten för tillsyn av privat och offentlig socialvård samt hälsovård. Myndigheten tillhandahåller också veterinärvård för alla djurslag dygnet runt samt laboratorietjänster vid ÅMHM Laboratoriet. Genom ÅMHM:s arbete skapas förutsättningar för verksamhetsutövarna att följa gällande lagstiftning samt fullgöra sina skyldigheter mot allmänheten att skydda Ålands gemensamma arv.

En välfungerande myndighet som säkerställer att verksamhetsutövarna inom rimlig tid beviljas de tillstånd som lagstiftningen kräver är en nödvändig grund för ett välfungerande näringsliv.

ÅMHM Laboratoriet är en viktig del av den åländska förebyggande hälso- och miljövården och en viktig samarbetspartner i den egna kvalitetskontrollen för många företag i det åländska näringslivet. Laboratoriet är också en viktig del i krisberedskapen i händelse av livsmedels- eller vattenburen smitta och radioaktivt nedfall. Laboratoriet sköter på uppdrag av Ålands landskapsregerings miljöbyrå fältprovtagning och analys enligt det vattenövervakningsprogram som krävs enligt EU:s vattendirektiv för uppföljning av vattenmiljön. Laboratoriet fungerar därutöver som en smidig stödfunktion för många olika typer av företag, myndigheter och privatpersoner som erbjuds ackrediterade fysikalisk-kemiska, mikrobiologiska och biologiska analyser av livsmedel, vatten, jord och djursjukdomar.

Budgetmål	Åtgärd
Ändamålsenligt organiserad verksamhet	Nya lokaler iordningställs och inflyttning genomförs
	Se över laboratoriets lokaler och organisera på ett sätt som skapar god arbetstrivsel och kvalitet
	De nya lokalerna tas i bruk på ett sätt som skapar förutsättningar för god arbetstrivsel och effektiv myndighetsutövning
Effektiv myndighetsutövning/förvaltning	Utvärdering och vidtagna åtgärder för digitala inspektioner
	Genomföra planerlig tillsyn enligt tillsynsplanen och handläggning av inkomna ärenden samt uppfylla mål och åtgärder i verksamhetsplan
	Identifiering och implementering av användningsområden för AI
	Utvärdering av laboratoriets bokningssystem
Attraktiv arbetsgivare	Genomföra konkreta insatser som befrämjar arbetstrivsels och/eller minskar sjukfrånvaron
	Vidareutveckling av myndighetens avvikelserapporteringssystem
God kvalitet i myndighetsutövning/förvaltning	Bevara och stärka myndighetens kompetens inom förvaltning, juridik och verksamhetsområden
	Överta nya förvaltningsbehörigheter/myndighetsuppgifter på ett tillfredsställande sätt
	Delta i internationella jämförelser för laboratoriets analysresultat
	Bevara laboratoriets goda analyskvalitet

84810 Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförs till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Försäljningsintäkter	310 669		296 347	271 666
Avgiftsintäkter	438 700		469 438	513 021
Övr verksamh intäkt	107 790		5 075	5 100
Summa Verksamhetens intäkter	857 158		770 860	789 787
Personalkostnader	-2 512 844		-2 623 991	-2 610 592
Köp av tjänster	-179 717		-131 343	-146 956
Material förnödenh	-208 208		-115 726	-117 755
Övr verksamh kostn	-169 226	-68 760	-151 300	-182 029
Summa Verksamhetens kostnader	-3 069 995	-68 760	-3 022 360	-3 057 332
Summa Verksamhetsbidrag	-2 212 837	-68 760	-2 251 500	-2 267 544
Övr finansiella int	352			
Summa Finansiella intäkter och kostnader	352			
Summa Årsbidrag	-2 212 485	-68 760	-2 251 500	-2 267 544
Avskrivn enl plan	-15 561		-14 500	-24 456
Summa Av- och nedskrivningar	-15 561		-14 500	-24 456
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-2 228 045	-68 760	-2 266 000	-2 292 000
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-2 228 045	-68 760	-2 266 000	-2 292 000

Moment	Bokslut 2024	Bokslut 2025	Budget inkl. ÄB 2026	Förslag 2027
84810 ÅMHM, verksamhet	-2 162 538	-2 228 045	-2 266 000	-2 292 000

I tabellen nedan visas utvecklingen av självfinansieringsgraden.

Självfinansieringsgrad	Bokslut 2025	Tidigare års anslag	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Verksamhetens intäkter	857 158		770 860	789 787
Summa Verksamhets- och överföringsintäkter	857 158		770 860	789 787
Verksamhetens kostnader	-3 069 995	-68 760	-3 022 360	-3 057 332
Summa Verksamhets- och överföringskostnader	-3 069 995	-68 760	-3 022 360	-3 057 332
Summa Nettokostnader	-2 212 837	-68 760	-2 251 500	-2 267 544
Självfinansieringsgrad	27,9%		25,5%	25,8%

Budgetmotivering

Föreslås inkomster om ca 790.000 euro och anslag om ca 3.082.000 euro.

Inkomster

Inga större förändringar av taxor föreslås, endast mindre justeringar av praktisk och principiell natur. Intäkterna fördelas inte jämnt under året utan de mesta bokförs i december månad i samband med årsfaktureringsen.

Utgifter

Myndighetens verksamhet är lagstyrd. Myndigheten är skyldig att utföra de lagstadgade uppgifterna inklusive en ändamålsenlig tillsyn av de objekt som myndigheten har tillsyn över. Med tillräckliga personalresurser för att utföra den proaktiva samt klagomålsbaserade tillsynen som behövs minimeras riskerna och därmed kostnaderna för bland annat större avvikelser, negativa miljökonsekvenser, livsmedelsburna epidemier, smittsamma djursjukdomar, tillbud och olyckor.

Myndighetens utgifter består främst av personalkostnader. Personalresurs och kompetens för ÅMHM:s del i förverkligandet av planerna med åländsk havsbaserad vindkraft är beaktade. Nya myndighetsuppgifter, såsom tillsyn över utbildningsverksamheten, planeras till år 2027. Resurs för att handha dessa uppgifter är inte beaktat. ÅMHM har genom lagstiftning fått ett utökat uppdrag inom marknadskontroll, ingen resurs för den myndighetsutövningen är beaktad. Under år 2027 och därpå följande åren kommer pensionsavgångar att ske inom myndigheten. I samband med dessa avgångar kommer myndigheten att se över berörda tjänster och verksamhetens organisation i syfte att identifiera möjligheter till effektivisering. Målsättningen är att, där det är möjligt, hitta lösningar som bibehåller verksamhetens kvalitet och förmåga att leverera god service samtidigt som kostnaderna kan minskas. Detta arbete medför vissa utmaningar då myndigheten även påförs nya uppgifter samt att ny lagstiftning påverkar myndighetsutövningen.

Myndigheten flyttar i februari den del av verksamheten som är verksam i lokaler på Norragatan till Postens lokaler i Sviby. De nya utrymmena är större än nuvarande och hyreskostnaden ökar därmed med ca 20.000 euro på årsbasis. Den förändringen medför att Fastighetsverket är hyresvärd för samtliga utrymmen som myndigheten hyr, d.v.s. även ÅMHM Laboratoriet.

Myndigheten presenterade år 2025 underlag med förslag på "lagförenklingar och -brister" som på sikt kan effektivisera myndighetsutövningen. Dessa förslag är fortfarande aktuella.

84820 Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighets laboratorium, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförs till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Försäljningsintäkter	455 880		420 000	440 000
Övr verksamh intäkt	140			0
Summa Verksamhetens intäkter	456 020		420 000	440 000
Personalkostnader	-556 669		-596 016	-612 061
Köp av tjänster	-181 610		-168 600	-164 988
Material förnödenh	-144 923		-152 500	-135 593
Övr verksamh kostn	-118 216	-19 710	-119 284	-109 709
Summa Verksamhetens kostnader	-1 001 419	-19 710	-1 036 400	-1 022 351
Summa Verksamhetsbidrag	-545 399	-19 710	-616 400	-582 351
Summa Årsbidrag	-545 399	-19 710	-616 400	-582 351
Avskrivn enl plan	-45 591		-17 600	-21 649
Summa Av- och nedskrivningar	-45 591		-17 600	-21 649
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-590 990	-19 710	-634 000	-604 000
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-590 990	-19 710	-634 000	-604 000

Moment	Bokslut 2024	Bokslut 2025	Budget inkl. ÄB 2026	Förslag 2027
84820 ÅMHM, laboratoriet	-568 251	-590 990	-634 000	-604 000

I tabellen nedan visas utvecklingen av självfinansieringsgraden.

Självfinansieringsgrad	Bokslut 2025	Tidigare års anslag	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Verksamhetens intäkter	456 020		420 000	440 000
Summa Verksamhets- och överföringsintäkter	456 020		420 000	440 000
Verksamhetens kostnader	-1 001 419	-19 710	-1 036 400	-1 022 351
Summa Verksamhets- och överföringskostnader	-1 001 419	-19 710	-1 036 400	-1 022 351
Summa Nettokostnader	-545 399	-19 710	-616 400	-582 351
Självfinansieringsgrad	45,5%		40,5%	43,0%

Budgetmotivering

Föreslås inkomster om 440.000 euro och anslag om 1.044.000 euro.

Inkomster

Laboratoriets inkomster baseras på antal analyser och uppdrag som beställs under året. Beställarna är främst Ålands landskapsregering samt företag, kommuner och privatpersoner. Intäkterna fördelas inte jämnt under året utan de mesta bokförs i december månad i samband med årsfaktureringen. Taxorna kostnadsjusteras utifrån laboratoriets faktiska kostnader.

Utgifter

Anslaget avser laboratorieverksamhet inom miljö, hushållsvatten, livsmedel och djursjukdomar där personalkostnaderna utgör ca 60 % av de totala kostnaderna. Laboratoriet utför årligen över 30.000 analyser.

Politikområde 5 - detaljmotivering verksamhet och överföringar

Politikområde 5 omfattar utbildnings- och kulturavdelningen, Högskolan på Åland, Ålands musikinstitut, Ålands gymnasiemyndighet samt Ålands sjösäkerhetscentrum.

- Utbildnings- och kulturavdelningens verksamhet – Anslaget används till personalkostnader, tjänsteresor, utbildning m.m. samt Ålands landskapsarkivs verksamhet
- Studiestöd – I studiestödet ingår studiepenning, vuxenstudiepenning, försörjartillägg och bostadstillägg
- Landskapsandelar och stöd för utbildningsverksamhet – Andelarna betalas ut till kommunerna för kostnader för barnomsorgen, grundskolan och grundskoleundervisningen för vuxna
- Vuxenutbildning – Anslaget avser sysselsättningsfrämjande utbildning och svenska för inflyttade
- Utvecklingsarbete inom utbildning – Anslaget avser utgifter för personalkostnader och inköp av experttjänster i anslutning till olika utvecklingsprojekt, fortbildningsinsatser, utvärderingar, utredningar och omvärldsbevakning
- Biblioteksverksamhet – Anslaget innehåller kostnader för att upprätthålla ett gemensamt centralbibliotek för Åland tillsammans med Mariehamns stad
- Landskapsandelar och stöd för medborgarinstitut och kulturverksamhet – kostnader för ungdoms- idrotts- och kulturverksamhet samt verksamhetsstöd för Medborgarinstitutet
- Ålands kulturdelegation – Anslaget avser verksamhetskostnader, arvoden, residensverksamhet m.m.
- Kultur- och kulturmiljöförvaltning – Kostnader för utrednings- och undersökningsverksamhet gällande landskapets byggnadsarv, fornminnen, värdefulla kulturmiljöer samt skötselanslag m.m.
- Penningautomatmedel för ungdomsarbete och idrott, kulturell verksamhet samt fritidssedel för barn och unga – Anslagen går till föreningar och andra organisationer som bedriver ungdoms-, idrotts- och kulturell verksamhet
- Ålands museum – Anslaget innehåller verksamhetskostnader för den museala verksamheten vid Ålands museum med dess bemannade sevärdheter
- Högskolan på Åland – Utbildar för arbetslivet på högskolenivå, arbetar med FUI, samverkar med andra högskolor och samhället i övrigt
- Ålands musikinstitut – Anslaget innehåller kostnader för verksamhet och utbildning för barn och ungdomar i musik och dans
- Ålands gymnasiemyndighet – Erbjuder allmänbildande gymnasieutbildning, grundläggande yrkesutbildning på gymnasienivå, annan utbildning på gymnasienivå samt fri bildning
- Vuxenutbildning inom informations- och kommunikationsteknik – Kostnader för utbildningen Grit:lab
- Ålands sjösäkerhetscentrum – Bedriver kursverksamhet som sjöfartsnärigen, sjöfartsutbildningarna och andra aktörer inom räddning och säkerhet behöver.

I tabellen nedan visas en sammanställning över politikområde 5.

Sammandrag politikområde	Bokslut 2025	Överförs till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Anslag netto	-72 519 956	-2 552 987	-69 222 000	-71 199 000

I tabellen nedan visas utvecklingen av självfinansieringsgraden.

Självfinansieringsgrad	Bokslut 2025	Tidigare års anslag	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Verksamhetens intäkter	13 046 109	-236 399	12 707 691	13 104 913
Intäkt ink o kap öv	139 965		150 000	210 000
Summa Verksamhets- och överföringsintäkter	13 186 075	-236 399	12 857 691	13 314 913
Verksamhetens kostnader	-55 961 634	-1 320 136	-52 983 911	-55 331 166
Kostn ink o kap öv	-28 987 463	-1 027 452	-28 168 000	-28 199 000
Summa Verksamhets- och överföringskostnader	-84 949 097	-2 347 588	-81 151 911	-83 530 166
Summa Nettokostnader	-71 763 022	-2 583 987	-68 294 220	-70 215 253
Självfinansieringsgrad	15,5%	-10,1%	15,8%	15,9%

500 Utbildnings- och kulturavdelningens förvaltningsområde

Tabellen nedan är en sammanställning av sifferbudgeten inom avdelningens förvaltningsområde för såväl allmänna förvaltningen som fristående enheter. Beloppen är exklusive avdelningen underställda myndigheter eftersom de beloppen visas separat under respektive myndighet. Sammanställningen visar totalerna av såväl verksamhetsanslagen som överföringsanslagen. I kolumnerna framgår utfallssiffror i senaste bokslut, hur mycket av reservations- respektive ramanslag som överförts i senaste bokslut så att de är disponibla innevarande år, grundbudget inklusive ändringsbudgeter för innevarande år samt förslaget till budget för kommande år. Dessutom visas utvecklingen per budgetmoment för en fyraårsperiod.

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Försäljningsintäkter	585 405		645 000	627 500
Avgiftsintäkter	13 400		17 000	14 500
Erhållna bidrag	38 603		92 000	87 500
Övr verksamh intäkt	51 526		45 000	125 500
Summa Verksamhetens intäkter	688 934		799 000	855 000
Personalkostnader	-3 978 092	-110 335	-4 036 181	-3 959 836
Köp av tjänster	-11 372 388	-28 935	-8 912 701	-10 502 936
Material förnödenh	-219 369	-4 715	-216 704	-192 186
Övr verksamh kostn	-1 902 620	-44 196	-1 831 213	-2 389 742
Summa Verksamhetens kostnader	-17 472 469	-188 181	-14 996 800	-17 044 700
Återbet av överf	76 406		60 000	60 000
Summa Intäkt ink o kap	76 406		60 000	60 000
Summa Intäkt ink o kap öv	76 406		60 000	60 000
Undervisn kultur idr	-20 432 036	-926 482	-19 725 000	-20 042 000
Soc hälsovård utsk	-8 448 698	-88 707	-8 265 000	-7 927 000
Övriga ink kap överf	-55 570	-12 263	-40 000	-40 000
Summa Utgift ink o kap öv	-28 936 304	-1 027 452	-28 030 000	-28 009 000
Summa Kostn ink o kap öv	-28 936 304	-1 027 452	-28 030 000	-28 009 000
Summa Verksamhetsbidrag	-45 643 433	-1 215 633	-42 167 800	-44 138 700
Räntekostnader	-112			
Övr finansiella kost	-9			
Summa Finansiella intäkter och kostnader	-121			
Summa Årsbidrag	-45 643 555	-1 215 633	-42 167 800	-44 138 700
Avskrivn enl plan	-133 323		-196 200	-196 300
Summa Av- och nedskrivningar	-133 323		-196 200	-196 300
Summa Räkenkapsperiodens resultat	-45 776 878	-1 215 633	-42 364 000	-44 335 000
Ökning eller minskning av reserver	-20 877			
Summa Räkenkapsperiodens under- eller överskott	-45 797 756	-1 215 633	-42 364 000	-44 335 000

Moment	Bokslut 2024	Bokslut 2025	Budget inkl. ÄB 2026	Förslag 2027
50010 Utb och kultur, verksamhet	-4 725 634	-4 499 419	-4 718 000	-4 600 000
50200 Studiestöd	-8 663 673	-8 372 292	-8 205 000	-7 867 000
Summa 5100 Utb.avd allm byrån	-13 389 307	-12 871 711	-12 923 000	-12 467 000
52000 Andel kommunernas utbild verk	-13 984 036	-14 643 163	-14 523 000	-14 743 000
52500 Barnomsorg o grunsk flyktingar	-1 080 903			
53500 Vuxen utbildning	-1 440 471	-1 754 830	-1 160 000	-1 320 000
53510 Utvecklingsarb inom utbildn	-458 662	-408 258	-513 000	-485 000
53520 Högskoleutbildning	-8 161 000	-8 348 000	-6 204 000	-7 729 000
Summa 5200 Utbildningsbyrån	-25 125 073	-25 154 251	-22 400 000	-24 277 000
50500 Bibliotek	-148 223	-165 784	-166 000	-158 000
51000 LR andel medb.insti o kulturv	-761 285	-797 073	-817 000	-837 000
51010 Ål Kulturdeleg o nord.kultursa	-40 113	-33 391	-40 000	-39 000
51100 Kultur o kulturmiljöförvaltn	-744 585	-843 862	-749 000	-755 000
51500 Paf-medel ungdom och idrott	-2 638 727	-2 666 822	-2 544 000	-2 581 000
51600 Paf-medel kultur	-2 490 339	-2 664 693	-2 136 000	-2 649 000
51700 Paf-medel fritidssedel barn	-17 620	-118 882		
Summa 5300 Kulturbyrån	-6 840 892	-7 290 506	-6 452 000	-7 019 000
54000 Ålands museum	-133 703	-481 287	-589 000	-572 000
Summa 5400 Ål museum	-133 703	-481 287	-589 000	-572 000
Summa 5000 Utbildn o kulturavd	-45 488 976	-45 797 756	-42 364 000	-44 335 000

I tabellen nedan visas utvecklingen av självfinansieringsgraden.

Självfinansieringsgrad	Bokslut 2025	Tidigare års anslag	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Verksamhetens intäkter	688 934		799 000	855 000
Intäkt ink o kap öv	76 406		60 000	60 000
Summa Verksamhets- och överföringsintäkter	765 340		859 000	915 000
Verksamhetens kostnader	-17 472 469	-188 181	-14 996 800	-17 044 700
Kostn ink o kap öv	-28 936 304	-1 027 452	-28 030 000	-28 009 000
Summa Verksamhets- och överföringskostnader	-46 408 773	-1 215 633	-43 026 800	-45 053 700
Summa Nettokostnader	-45 643 433	-1 215 633	-42 167 800	-44 138 700
Självfinansieringsgrad	1,6%		2,0%	2,0%

500 Allmän förvaltning

Allmän inledning

Utbildnings- och kulturavdelningens huvudsakliga arbetsområden omfattar förvaltning och verksamheter kring utbildnings-, kultur-, arkiv-, biblioteks-, ungdoms- och idrottsfrågor samt musei- och kulturarvsärenden. Avdelningen har till uppgift att inom sitt ansvarsområde förbereda och hantera lagstiftnings- och budgetärenden, planera, leda, utveckla, samordna och följa upp verksamheter samt utöva tillsyn inom de olika verksamhetsområdena.

Allmänna byrån har stabsfunktioner och handlägger ärenden som gäller den övergripande förvaltningen, arkivverksamhet och utvecklingen inom avdelningens verksamhetsområden.

Utbildningsbyrån handlägger ärenden som gäller barnomsorg, förundervisning, fritidshemsverksamhet, grundskoleutbildning, utbildning på gymnasienivå, högskoleutbildning och

forskning, sysselsättningsfrämjande utbildning, erkännande av yrkeskvalifikationer, jämställande av högskoleexamen och fri bildning som förmedlas i skolform.

Kulturbyrån handlägger ärenden och finansiering gällande kulturell och museal verksamhet, det allmänna fria bildningsarbetet, ungdoms- och idrottsverksamhet, biblioteks-, film- och medieverksamhet samt nordiskt och övrigt internationellt samarbete inom kultur- och medieområdet liksom kreativa näringar och konventioner tillhörande museer och kulturarv. Byrån handlägger även ärenden inom kulturminnesvården d.v.s. fornminnes-, kulturmiljö-, folkminnes- och byggnadsminnesvården samt arkitektur och kyrkligt kulturarv.

Ålands museum handlägger ärenden gällande museiverksamhet. Verksamheten innefattar utställningar och förmedling, ansvar för och förvaltning av samlingar och bibliotek, kundservice samt museipedagogiskt arbete vid landskapsägda museer och sevärdheter. Ålands museum utför uppdragsverksamhet inom sina verksamhetsområden.

Ålands landskapsarkiv är det självstyrda landskapet Ålands arkivinstitution, se arkivlagen (2004:13) för landskapet Åland. Enligt lagstiftningen leder och övervakar landskapsarkivet arkivväsendet i landskapet samt styr och utvecklar dokumenthanteringen inom landskapsförvaltningen.

Nyheter och förändringar

Utbildningsbyrån slutför de påbörjade utbildningarna till omsorgsassistent och lokalvårdare. Det finns ett fortsatt behov av kurser inom kognitiv svikt. Tillsynsverksamheten för grundskola och gymnasium planeras att överföras till ÅMHM när lagtinget har tagit ställning till lagförslaget. Orsakerna till sjunkande inlärningsresultat i svenska och matematik utreds och insatser planeras. Arbetet med revideringen av lagen om barnomsorg och grundskola fortsätter och implementeringen av ny gymnasielag som trädde i kraft 1.8.2026 fortsätter. Arbeta pågår för att Åland ska ingå i rikets digitala studieadministrativa system KOSKI, VIRTIA och Studieinfo. Kommunalt projekt om resursenhet fortsätter.

Projektet med att samordna sjöfartsutbildningarna fortsätter. Enligt plan sammanförs Ålands sjösäkerhetscentrum med sjöfartsutbildningen vid Högskolan på Åland under år 2027. Arbetet för att göra Ålands musikinstitut till en myndighet för grundläggande konstundervisning fortsätter. Arbetet med utvecklingen av fria bildningen på Åland fortsätter.

Kulturbyrån ska främja konstnärligt skapande, delaktighet och ett levande kulturliv i hela landskapet. Fokus ligger på hållbara strukturer för professionell kultur, det fria konstfältet och scenkonstens utveckling. Målet är att stärka kvalitet, samverkan samt möjligheterna att producera, presentera och tillgängliggöra konst och kultur på Åland. Kulturens betydelse för samhällets resiliens, kunskapsförmedling, identitet, demokrati och gemenskap ska lyftas fram genom fortsatt utveckling av kultur- och kulturarvsberedskap. Kulturmiljö- och fornminnesförvaltningen ska bevara och tillgängliggöra kulturarvet som en resurs för kunskap, identitet och hållbar samhällsutveckling. Under år 2027 kommer särskilt fortsatt lagstiftningsarbeten prioriteras, exempelvis en ny museilag.

Under år 2027 kommer Ålands museums arbete med krisberedskap, katastrofplan och restvärdesräddning för föremålssamlingen att fortsätta. Museibyggnadens kontor och verkstäder renoveras under året vilket medför att personalen arbetar i tillfälliga lokaler. En större arbetsinsats riktas under motsvarande tid mot museimagasinet i Ribacka, som ett led i digitaliseringsarbetet. Den publika verksamheten beräknas kunna pågå utan större störningar.

Utbildnings- och kulturavdelningen

Budgetmål	Åtgärd
Fleråriga planer för utvärdering och fortbildning för att säkerställa kvaliteten	Utvärdering av undervisningen i svenska och matematik i grundskolan
	Fortbildningsinsatser för lärare i grundskolan, i första hand i matematik
	Fortbildningsinsatser för lärare i anslutning till implementeringen av nya gymnasielagen
	Valssi-verktyget utvecklas för barnomsorgen
Nationella digitala studieadministrativa system utvecklas och tas i bruk.	Koordinerande resurs it-tekniskt stöd i kommunernas utbildningsverksamhet och i landskapets skolor
	Implementering och utveckling av KOSKI, VIRTIA och Studieinfo
Utveckla Ålands museums evenemangsutbud	Ta fram ett koncept för ett årligen återkommande evenemang för Eckerö post- och tullhus, där olika hantverkstekniker, materialkategorier eller husets historia förmedlas.
	Ta fram ett koncept för ett årligen återkommande evenemang vid Bomarsunds besökscenter. Evenemanget ska utgå från såväl centret som hela fästningsområdet.
Ett elektroniskt arkiv/arkivsystem för Åland utifrån självstyrelselagstiftningen	Arbetsgrupp för elektroniskt slutarkiv
	Fastställa arkivplaner
Modernisera och utveckla centrala styrinstrument för kultur- och idrottssektorn genom bl a ny lagstiftning	Slutföra arbetet med en ny museilagstiftning som säkerställer moderna och ändamålsenliga förutsättningar för museernas verksamhet och samhällsuppdrag.
	Fortsätta arbetet med en ny ungdomslag som tydliggör ansvarsfördelning och stärker förutsättningarna för ungdomsverksamheten.
	Slutföra arbetet med en ny idrottslag som skapar moderna och långsiktigt hållbara villkor för idrotts- och motionsverksamheten.
	Implementera den bibliotekspolitiska strategin 2026–2032 med tillhörande handlingsplaner för de allmänna biblioteken.
	Utveckla kulturdelegationens organisation, arbetsformer och bidragssystem för att stärka transparens, rättssäkerhet och kvalitet i stödgivningen.
	Revidera och vidareutveckla kulturpolitiska styrdokument utifrån utvärderingen av kulturstrategin "Ålands väg framåt 2024–2030".
	Påbörja arbetet med en åländsk idrottspolitisk strategi som komplement till den nya lagstiftningen.
Kultur- och idrottssektorerna, biblioteken och kulturarvet ska stärka ett resiliент, sammanhållet och hållbart samhälle.	Kartlägga samhällsbärande kulturverksamheter och fysiskt kulturarv, ta fram handlingsplaner inom beredskap.
	Utveckla och implementera Läsa-äger-konceptet inom ÅL-IN Fritid för att motverka lästapp under skollov och stärka barns och ungas läsvanor.
	Synliggöra kulturarvet genom informations- och tillgänglighetsåtgärder i den fysiska miljön samt genom utökat kunskapsunderlag vid samhällsplanering och byggande.
	Stärka barns och ungas delaktighet i kultur-, idrotts- och fritidsverksamhet genom ÅL-IN Fritid, Kulturkraft och Starka barn.

Budgetmål	Åtgärd
	Säkerställa långsiktiga och hållbara villkor för professionella kulturutövare, det fria konstfältet och scenkonsten.
	Utveckla nordiskt och internationellt kultur- och kulturarvssamarbete, särskilt genom UNESCO-samarbetet.

50010 Utbildnings- och kulturavdelningens allmänna förvaltning, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter	32 570		33 000	114 000
Kostnader	-4 531 989	-32 581	-4 751 000	-4 714 000
Anslag netto	-4 499 419	-32 581	-4 718 000	-4 600 000

Budgetmotivering

Föreslås inkomster om 114.000 euro och ett anslag om 4.714.000 euro.

Inkomster

Momentet gottskrivs bl.a. med inkomster från arbetet inom ramen för Nordplus-programmet och för insatser i Nätverk för livslångt lärande.

I budgeten är inberäknat en inkomst om 80.000 euro för externfinansierat projekt.

Utgifter

Allmän förvaltning och verksamhet

Anslaget avser avdelningens samlade personalkostnader samt medel för inköp av experttjänster, personalutbildning och omvärldsbevakning. Utgifter för nordiskt samarbete täcks till vissa delar av motsvarande inkomster.

I anslaget ingår internhyra för fastigheter som används av flera byråer inom utbildnings- och kulturavdelningen, totalt ca 1.078.000 euro. De fastigheter som avses är Ålands museum, del av Eckerö post- och tullhus, Bomarsunds besökscenter samt museimagasinet, Grindstugan, Porthuset och del av Ribacka kontorsbyggnad i Kastelholm. Även andra mindre kostnader för fastighetsunderhåll och utrustning upptas här.

I anslaget ingår även licenskostnader för söktjänsten Finna, där samlingar och bibliotek tillgängliggörs digitalt.

Ålands landskapsarkiv

Föreslås ett anslag om 30.000 euro för landskapsarkivets verksamhet, så som inköp av material, it-tjänster och supportavtal.

502 Studiestöd

50200 Studiestöd (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter	76 406		60 000	60 000
Kostnader	-8 448 698	-88 707	-8 265 000	-7 927 000
Anslag netto	-8 372 292	-88 707	-8 205 000	-7 867 000

Budgetmotivering

Föreslås inkomster om 60.000 euro och ett anslag om 7.927.000 euro. Det totala anslaget beräknas till 8.007.000 euro, varav cirka 80.000 euro utgörs av kvarvarande anslag från år 2026.

Inkomster

Den beräknade inkomsten av återkrav av studiestöd samt av de studielån som landskapet på basen av borgensansvar erlagt till kreditinrättningar uppskattas uppgå till 60.000 euro. Se LL (2006:71) om studiestöd.

Utgifter

Enligt en temporär ändring av 6a § LL (2006:71) om studiestöd ska det inte ske någon indexjustering av studiestödsbeloppen under läsåren 2025-2026, 2026-2027 och 2027-2028, undantaget beloppen för försörjartillägg och tillägg för 17-åring. Beloppen för försörjartillägg och tillägg för 17-åring indexjusteras enligt 6a § LL (2006:71) om studiestöd. Till föregående års belopp läggs den ändring i det konsumentprisindex som ägde rum under det föregående kalenderåret som fastställts av ÅSUB. Beloppen justeras inte om ändringen i konsumentprisindex är negativ. Enligt ÅSUB:s prognos beräknas ändringen av konsumentprisindex för år 2026 bli 1,5 %.

Kalkylerad fördelning av kostnaderna, euro

- Studiepenning, högskola 3.040.000
- Studiepenning, ej högskola 865.000
- Vuxenstudiepenning 1.595.000
- Försörjartillägg 197.000 samt
- Bostadsstöd 2.310.000.

505 Biblioteksverksamhet

Biblioteken ska vara en central del av den demokratiska infrastrukturen genom att erbjuda fri och jämlik tillgång till litteratur, information och digitala tjänster. Verksamheten ska främja bildning, livslångt lärande och ett fritt åsiktsbildande samt stärka läsning, språkutveckling och litteraturintresse, särskilt bland barn och unga. Biblioteken ska även bidra till att utveckla invånarnas medie- och informationskunnighet och motverka digitalt utanförskap.

Från år 2027 träder ett nytt avtal för centralbibliotekets verksamhet i kraft. Genom fördjupat samarbete mellan centralbiblioteket och kommunbiblioteken ska verksamheten utvecklas genom samordning, kompetensutveckling och gemensamma tjänster. Målet är att säkerställa en likvärdig och högkvalitativ biblioteksservice i hela landskapet. Under år 2027 inleds genomförandet av den bibliotekspolitiska strategin och dess handlingsplaner för perioden fram till år 2032.

50500 Bibliotek (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförs till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter	1 652		2 000	2 000
Kostnader	-167 436	-2 216	-168 000	-160 000
Anslag netto	-165 784	-2 216	-166 000	-158 000

Budgetmotivering

Föreslås inkomster om 2.000 euro och ett anslag om 160.000 euro.

Utgifter

Anslaget avser:

- centralbibliotekets avtalsenliga ordinarie kostnader såsom lönekostnader för en bibliotekarietjänst
- licenser för biblioteksdatasystem

- upprätthållande av Alandicasamlingen, fortbildning
- boktransporter mellan biblioteken och övrig service till de allmänna biblioteken
- fortsatt digitalisering samt utökning av e-bokslicenser samt
- fortbildning som riktar sig till personal vid centralbibliotekets- och kommunbibliotekens personal samt personal vid bibliotek som upprätthålls av landskapsregeringen.

510 Allmän ungdoms-, idrotts- och kulturverksamhet

Landskapsregeringen och kommunerna skapar gemensamt de allmänna förutsättningarna för ungdoms-, idrotts- och kulturverksamhet som bedrivs av föreningar och organisationer på Åland. Landskapsandelarna för biblioteks- och övrig kulturverksamhet bidrar till att utjämna kommunernas ekonomiska förutsättningar och säkerställa ett likvärdigt kulturutbud i hela landskapet.

Landskapsfinansieringen av Medborgarinstitutet i Mariehamn regleras genom ett särskilt avtal mellan staden och landskapsregeringen för perioden 2023–2027. Finansieringsbeloppet justeras årligen enligt prisindex för den kommunala basservicen, framtaget av ÅSUB.

Ålands kulturdelegation är en myndighet underställd landskapsregeringen med uppdrag att förverkliga landskapets kulturpolitik enligt fastställda styrdokument. Delegationen främjar, följer upp och utvecklar kulturlivet samt fördelar verksamhetsstöd, projektstöd och stipendier ur penningautomatmedel.

Inom kapitlet kan även anslag reserveras för verksamheter, projekt och utredningar där landskapsregeringen är huvudman eller beställare.

51000 Landskapsandelar och stöd för medborgarinstitut och kulturverksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförs till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter				
Kostnader	-797 073	-1 926	-817 000	-837 000
Anslag netto	-797 073	-1 926	-817 000	-837 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 837.000 euro.

Utgifter

Anslaget har beräknats enligt följande:

- landskapsandelar för ungdoms-, idrotts- och kulturverksamhet, 577.000 euro
- verksamhetsstöd för Medborgarinstitutet, 235.000 euro samt
- stipendier till författare i enlighet med LL (1985:29) om stöd för litterär verksamhet, 25.000 euro. Anslaget motsvarar cirka tio procent av de allmänna bibliotekens totala årliga anskaffningar av medier för utlåning. Stipendierna fördelas av Ålands kulturdelegation.

51010 Ålands kulturdelegation

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförs till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter				
Kostnader	-33 391		-40 000	-39 000
Anslag netto	-33 391		-40 000	-39 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 39.000 euro för kulturdelegationens verksamhet.

Utgifter

Anslaget avser:

- täckande av möteskostnader inklusive arvoden, studieresor och annonsering
- kostnader för film-, musik- och litteraturnämnden samt inköp av litteratur och musik för nominering av nordiska rådets priser samt
- tjänster för residensverksamheten vid Källskär och Eckerö post- och tullhus.

511 Kultur- och kulturmiljöförvaltning

Kulturen är en grundläggande del av självstyrelsen och bidrar till ett levande demokratiskt samhälle. Med utgångspunkt i kulturstrategin *Ålands väg framåt 2024–2030* ska kultur- och kulturmiljöförvaltningen stärka förutsättningarna för ett aktivt och tillgängligt kulturliv i hela landskapet. Prioriterade områden är hållbara strukturer för kultursektorn, kompetensförsörjning och förbättrade villkor för professionella kulturutövare. Särskild vikt läggs vid barns och ungas möjligheter att ta del av och delta i kulturlivet. Strategin utvärderas år 2027.

En effektiv kulturarvsmyndighet bidrar till samhällets resiliens genom effektiva planerings- och tillståndprocesser samt genom att bevara, tillgängliggöra och synliggöra kulturarvet. Kulturmiljöer och kulturarv ska användas som resurser för kunskap, identitet, hållbar utveckling och besöksnäring. Arbetet med kulturarvsberedskap prioriteras, liksom vården av Bomarsunds fästningsruiner. Åland deltar aktivt i nordiskt och internationellt samarbete, bland annat genom UNESCO. Under året slutförs arbetet med en ny museilagstiftning.

51100 Kultur- och kulturmiljöförvaltning (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförs till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter	41 989		94 000	90 000
Kostnader	-885 851	21 381	-843 000	-845 000
Anslag netto	-843 862	21 381	-749 000	-755 000

Budgetmotivering

Föreslås inkomster om 90.000 euro samt ett anslag om 845.000 euro.

Inkomster

Inkomsten avser avgifter från tillståndsärenden inom verksamhetsområdet 2.000 euro samt ESF+ medel för det treåriga projektet "Innovativ kompetens" (2025-2027), 88.000 euro.

Utgifter

Anslaget är beräknat enligt följande:

- byråns ofördelade kostnader, statistik- och utredningstjänster, anslag till landskapet Ålands Unescoarbete samt till landskapsregeringens disposition för övriga aktiviteter inom ungdoms-, idrotts- och kulturverksamhet, 54.000 euro
- kulturmiljöförvaltning, inklusive utredningsverksamhet gällande landskapets byggnadsarv, fornminnen, marinarkeologi, värdefulla kulturmiljöer samt tillhörande kulturarvsdatabas, 84.000 euro (inklusive arkeologiska undersökningar)
- skötselanslag för vård och bevarande av fornlämningar, ruiner, kulturhistoriskt värdefulla byggnader och kulturmiljöer, 612.000 euro
- kostnader för ESF+ projektet "Innovativ kompetens" med uppgift att kartlägga konst- och kulturarbetarnas behov för att stärka kulturutövandet, 88.000 euro, se motsvarande inkomst samt

- avskrivningar enligt plan, 7.000 euro.

515 Penningautomatmedel för ungdomsarbete och idrott

Landskapsregeringens mål är att Åland ska vara den bästa platsen för barn och unga att växa upp på. Alla barn och unga ska ges jämlika uppväxtvillkor samt möjligheter till delaktighet, inflytande och utveckling oavsett bakgrund eller bostadsort. Genom stöd till ungdomsorganisationer och föreningsliv skapas förutsättningar för verksamhet som främjar välmående, inkludering, psykisk hälsa och en meningsfull fritid. Barn och ungas perspektiv ska beaktas i samhällsutvecklingen. Under år 2027 fortsätter arbetet med en ny ungdomslag.

Idrotten erbjuder gemenskap och bidrar till fysisk och psykisk hälsa. Då många barn och unga inte når rekommenderad aktivitetsnivå är den organiserade idrotten en viktig förebyggande kraft. Målet är ett livslångt idrottsdeltagande, ökad inkludering och minskat bortfall bland unga. Under år 2027 tillämpas nya stödkriterier, arbetet med en ny idrottslag slutförs och en åländsk idrottspolitisk strategi påbörjas. Ö-spelen på Färöarna påverkar årets budget för idrottsmedel.

51500 Penningautomatmedel för ungdomsarbete och idrott, verksamhet (R)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter	9 988		10 000	10 000
Kostnader	-88 270	-16 000	-100 000	-98 000
Anslag netto	-78 283	-16 000	-90 000	-88 000

Budgetmotivering

Föreslås en inkomst om 10.000 euro och ett anslag om 98.000 euro.

Inkomster

Anslaget avser hyresintäkter från ungdomshuset Boost, då delar av fastigheten hyrs ut till Ålands ungdomsförbund r.f.

Utgifter

Av anslaget avser 90.000 euro lokalkostnader (hyra, el och värme) för ungdomshuset Boost. För övriga ungdoms- eller idrottsrelaterade åtgärder föreslås 8.000 euro till landskapsregeringens disposition.

51500 Penningautomatmedel för ungdomsarbete och idrott, överföringar (R)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter				
Kostnader	-2 588 539	-92 022	-2 454 000	-2 493 000
Anslag netto	-2 588 539	-92 022	-2 454 000	-2 493 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 2.493.000 euro för föreningars och organisationers ungdoms- och idrottsverksamhet samt specialsatsning.

Utgifter

Anslaget avser stöd för:

- ungdomsverksamhet, så som verksamhetsstöd till föreningen Ung resurs r.f. som bedriver sin verksamhet i ungdomshuset Boost, till Ålands ungdomsförbund r.f. samt övriga ungdomsorganisationer, 502.000 euro,
- investeringsprojekt inom idrotten, 61.000 euro samt

- idrottsverksamhet, 1.930.000 euro överförs till Ålands idrottsförbund r.f. för vidare fördelning till idrottsorganisationerna enligt av landskapsregeringens fastställda regelverk 1.440.500 euro, kostnader för specialidrott, evenemang och utbildning 119.500 euro, kostnader för ö-spel år 2027, 60.000 euro, samt idrottsförbundets administration och verksamhet, 310.000 euro.

516 Penningautomatmedel för kulturell verksamhet

Den verksamhet som avses här kan vara grundad i avtal eller på annat sätt vara långsiktig eller motiveras med beslut av antingen Ålands landskapsregering eller Ålands kulturdelegation.

Investeringsstöd till kulturhistoriskt värdefulla byggnader bidrar till att bevara och vårda Ålands byggda kulturarv för kommande generationer. Stöden stärker möjligheterna att upprätthålla byggnadernas kulturhistoriska värden, främjar ett hållbart nyttjande av befintliga resurser och bidrar till levande kulturmiljöer i hela landskapet.

Genom filmkommissionens arbete stärks Ålands attraktionskraft som inspelningsplats, besöksmål och inflyttningsort. Fler externa filmproduktioner ska bidra till lokal sysselsättning och positiva samhällsekonomiska effekter. Från år 2027 skärps miljökraven för filmstöd i enlighet med den nordiska miljöstandarden NES (Nordic Ecological Standard). Under året utarbetas ett nytt samarbetsavtal mellan landskapsregeringen och Visit Åland r.f. för perioden 2028-2030.

51600 Penningautomatmedel för kulturell verksamhet (R)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter	2 949		3 000	3 000
Kostnader	-236 411	-12 000	-168 000	-643 000
Anslag netto	-233 462	-12 000	-165 000	-640 000

Budgetmotivering

Föreslås inkomster om 3.000 euro och ett anslag om 643.000 euro för sådan kulturell verksamhet där landskapsregeringen är huvudman.

Inkomster

Inkomsterna avser intäkter från residensverksamhet.

Utgifter

Anslaget har beräknats enligt följande:

- samarbete med Gävle symfoniorkester enligt avtal, 35.000 euro
- kostnader för konstnärsresidensverksamhet, inklusive internhyra för Eckerö post- och tullhus samt Källskär, 39.300 euro
- internhyra för fastigheten Ålands jakt- och fiskemuseum, 31.500 euro samt för Sjöfartsmuseet, 509.200 euro
- anordnande av det årliga självstyrelsefirande, 20.000 euro samt
- till landskapsregeringens och kulturdelegationens disposition, 8.000 euro.

51600 Penningautomatmedel för kulturell verksamhet, överföringar (R)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter				
Kostnader	-2 431 231	-142 438	-1 971 000	-2 009 000
Anslag netto	-2 431 231	-142 438	-1 971 000	-2 009 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 2.009.000 euro.

Utgifter

Penningautomatmedel används för kulturell verksamhet och kulturprojekt inom föreningsverksamheten i enlighet med LL (1983:39) om kulturell verksamhet. Penningautomatmedel används även för stipendier till enskilda kulturutövare.

Reserverade medel som fördelas av Ålands kulturdelegation:

- verksamhets- och projektstöd, stipendier, kulturpris samt stöd för bildningsarbete och lokala filmproduktioner, 1.258.000 euro

Reserverade medel som fördelas av Ålands landskapsregering:

- filmstöd för utomåländska produktioner, 95.000 euro
- överföring av medel för filmkommissionärsverksamhet till Visit Åland r.f., 62.000 euro
- investeringsstöd för kultur- och ungdomslokaler, 35.000 euro
- investeringsstöd för kulturhistoriskt värdefulla byggnader, 40.000 euro
- Ålands sjöfartsmuseums verksamhetsstöd, 336.000 euro
- Ålands jakt- och fiskemuseums verksamhetsstöd, 71.000 euro samt
- Nordens institut på Ålands verksamhetsstöd, 112.000 euro.

517 Penningautomatmedel för fritidsverksamhet för barn och unga

Särskild prioritet ges åt att skapa meningsfulla och tillgängliga fritidsaktiviteter för alla unga, oavsett bostadsort, bakgrund eller funktionsförmåga, genom projektet "ÅL-IN fritid". Genom samverkan mellan kommuner, skolor, föreningsliv och andra aktörer ska projektet främja delaktighet, gemenskap och jämlik tillgång till fritidsaktiviteter, oberoende av geografiska och ekonomiska förutsättningar. Fokus ligger på att stärka barn och ungas psykiska och fysiska hälsa, öka deltagandet i kultur- och idrottsverksamhet samt främja en jämlik tillgång till fritidsutrustning. Projektet pågår under perioden september 2024 till december 2027 och ska bidra till långsiktigt hållbara modeller för en inkluderande fritid på Åland.

Under år 2027 utreds hur projektets resultat och erfarenheter kan tas till vara efter projektperiodens slut. Arbetet omfattar en analys av hur framgångsrika verksamhetsformer kan implementeras samt en bedömning av möjligheterna att fortsätta och vidareutveckla verksamheten. Målet är att de positiva effekterna av "ÅL-IN Fritid" långsiktigt ska komma barn och unga i hela landskapet till del.

Anslaget omfattar även "Kulturkraft" och "Starka barn".

51700 Penningautomatmedel för fritidsverksamhet för barn och unga, verksamhet (R)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter				
Kostnader	-70 405	-161 975		
Anslag netto	-70 405	-161 975		

Budgetmotivering

Föreslås inget anslag år 2027, då tidigare års anslag ännu ej nyttjats till fullo. Den totala budgeten för verksamheten enligt ändringsbudget tre år 2024 utgör 250.000 euro.

Utgifter

Fritidsverksamhet i anslutning till skoldagen är ett flerårigt projekt med en projektledare samt kostnader för administrativa funktioner.

51700 Penningautomatmedel för fritidsverksamhet för barn och unga, överföringar (R)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter				
Kostnader	-48 477	-701 523		
Anslag netto	-48 477	-701 523		

Budgetmotivering

Föreslås inget anslag år 2027, då tidigare års anslag ännu ej nyttjats till fullo. Den totala budgeten för överföringar enligt ändringsbudget tre år 2024 utgör 750.000 euro.

Utgifter

Avsikten är att fritidsverksamheten ska omfatta barn och unga i åldrarna 7-18 år. Tidigare fritidsansattningar för barn och unga efter skolan omfattas även i detta budgetmoment i form av stöd.

520 Landskapsandelar och stöd för utbildningsverksamhet

Landskapsandelssystemets målsättning är att jämna ut kommunernas förutsättningar att tillhandahålla lagstadgad service, LL (2017:120) om landskapsandelar till kommunerna.

Landskapsandelar utbetalas för kommunernas utbildningsverksamhet som avser barnomsorgen, grundskolan och grundskoleundervisning för vuxna i enlighet med LL (2020:32) om barnomsorg och grundskola.

Ansaret för barnomsorgen och grundskolans undervisning och övriga verksamhet ligger på kommunerna. Ålands landskapsregering ansvarar för den övergripande utvecklingen av kommunernas utbildningsverksamhet och för den övergripande tillsynen av grundskolan.

52000 Landskapsandelar för kommunernas utbildningsverksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter				
Kostnader	-14 643 163	-836	-14 523 000	-14 743 000
Anslag netto	-14 643 163	-836	-14 523 000	-14 743 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 14.743.000 euro.

Utgifter

Anslaget avser kostnadsbaserade landskapsandelar inom utbildningsverksamheten i enlighet med LL (2017:120) om landskapsandelar till kommunerna.

535 Utbildningsverksamhet

Utbildningsverksamheten har en central roll i den åländska självstyrelsen och ska möta både individens och samhällets behov av utbildning. Verksamheterna ska främja välmående, livslångt lärande, framgång på en föränderlig arbetsmarknad samt integration av nya invånare. Utbildningen ska präglas av hållbarhet, jämlikhet, jämställdhet, integration, entreprenörskap, flexibilitet och digitalisering. Välmående i studierna är ett särskilt utvecklingsområde. Ett uppdaterat utbildningspolitiskt program färdigställdes år 2026.

Landskapsregeringen stöder undervisningen samt utarbetar strategier, styrdokument och regelverk för utbildningsverksamheterna. Utvärderingar och utredningar inför revideringen av barnomsorgs- och grundskolelagen fortsätter under år 2027 med fokus på svenska och matematik, träningsundervisning, stöd för lärande och skolgång, lärarnas administrativa arbete samt hemundervisning. En ny AI-strategi implementeras under året. Arbetet med ett pedagogiskt resurscenter fortsätter genom externa projektmedel och möjligheter för kommunerna att söka stöd.

Implementeringen av den nya gymnasielagen som trädde i kraft 1.8.2026 fortsätter under år 2027. Ålands Folkhögskola är nu en del av Ålands gymnasiemyndighet. Den gymnasieförberedande utbildningen omfattas av gymnasielagen, medan den fria bildningen regleras i den reviderade folkhögskolelagen.

Landskapsregeringen har utvecklings- och tillsynsansvar för kommunal barnomsorg, grundskola och grundvux samt ett övergripande ansvar för utbildning efter grundskolan. En ny tillsynsstruktur införs år 2027.

Behovet av arbetslivsanknuten yrkesutbildning, fortbildning och vuxenutbildning bedöms fortsätta öka. Avtalet om svenska för inflyttade inskrivna vid AMS (SFI) gäller 2026–2029, medan en ny upphandling av svenska i arbete (SIA) ska genomföras.

Arbetet med att ansluta Åland till nationella studieadministrativa system fortsätter. Under år 2027 deltar Åland fullt ut i KOSKI, VIRTU, antagningsregistret och Studieinfo. Ansökan till utbildningar som regleras av gymnasie- och yrkeshögskolelagstiftningen ska kunna göras via Studieinfo senast år 2028. Landskapsregeringen fortsätter även att utveckla förutsättningarna för högre utbildning och forskning.

53500 Vuxenutbildning (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförs till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter				
Kostnader	-1 754 830	45 990	-1 160 000	-1 320 000
Anslag netto	-1 754 830	45 990	-1 160 000	-1 320 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 1.320.000 euro.

Utgifter

Anslaget avser sysselsättningsfrämjande utbildning som ordnas med stöd av LL (2015:56) om sysselsättningsfrämjande utbildning, köp av utbildningstjänster enligt avtal samt yrkesinriktad utbildning och övriga utbildningsinsatser. Svenska för inflyttade med arbetsmarknadsstöd ordnas enligt avtal för inflyttade, kvotflyktingar och för personer med ingen eller kort skolgång. I anslaget

ingår även andra utbildningsinsatser med sysselsättande effekt samt andra särskilda utbildningsrelaterade kostnader.

Anslaget har beräknats enligt följande:

- kurser i svenska på fyra nivåer (SFI) för inflyttade personer, kvotflyktingar samt för personer med ingen eller kort skolgång, 980.000 euro och kurser för inflyttade i arbete (SIA), 40.000 euro. Deltagande i SFI kurser förutsätter att personerna är inskrivna på AMS och deltagande i SIA sker i samarbete med arbetsplatsen, samt
- yrkesinriktade utbildningsinsatser så som planerade yrkesinriktade utbildningar, insatser föranledda av konjunktursvängningar, sysselsättningsfrämjande yrkesinriktade kurser och läroavtal för personer inskrivna på AMS, 300.000 euro.

53510 Utvecklingsarbete inom utbildning (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter	52 240		60 000	50 000
Kostnader	-460 499	-15 630	-573 000	-535 000
Anslag netto	-408 258	-15 630	-513 000	-485 000

Budgetmotivering

Föreslås inkomster om 50.000 euro och ett anslag om 535.000 euro.

Inkomster

Momentet gottskrivs med inkomster från avgifter för offentligrättsliga prestationer, licenskostnader från kommunerna och seminarieavgifter.

Utgifter

I anslaget ingår utgifter för personalkostnader, underhåll av studieadministrativa system och inköp av experttjänster i anslutning till olika utvecklingsprojekt, fortbildningsinsatser, utvärderingar, utredningar samt omvärldsbevakning.

Anslaget har beräknats enligt följande:

- utveckling av utbildningsverksamheterna, 40.000 euro
- uppföljning och utvärdering av barnomsorgens och grundskolans verksamhet, 44.000 euro
- koordinerande resurs it-tekniskt stöd i kommunernas utbildningsverksamhet och i landskapets skolor, IT-system, -stöd, -licenser, 135.000 euro
- kompetenshöjande insatser, 50.000 euro
- underhåll av KOSKI, antagningsregistret och Studieinfo, 120.000 euro
- prov i lagstiftning, genomförande av lämplighetsprov vid erkännande av yrkeskvalifikationer, 15.000 euro
- utveckling av utbildningsstatistik och utbildningspolitiskt material, utvecklingsprojekt 50.000 euro samt
- utökade uppgifter samt utveckling och skötsel av utvärderings- och tillsynsverksamheten för barnomsorg, grundskola och gymnasieskola, 81.000 euro.

53520 Högskoleutbildning

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter				
Kostnader	-8 348 000		-6 204 000	-7 729 000
Anslag netto	-8 348 000		-6 204 000	-7 729 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 7.729.000 euro för inköp av utbildningstjänster från Högskolan på Åland. Högskolan tar upp motsvarande inkomst under moment 85000.

Utgifter

Anslaget avser intern ersättning för beställning av högskoleutbildning och är en följd av att Högskolan på Åland utgör en resultatenhet från och med år 2020.

Anslaget för inköp av utbildningstjänster från högskolan grundar sig på utbildningsavtal mellan landskapsregeringen och Högskolan på Åland (ÅLR 2024/4807) och fastställd finansieringsmodell för resultatenheten. Tilldelningen av anslag enligt utbildningsavtal och finansieringsmodell, med en indexering om 1,9 %, beräknas till 9.425.000 euro för år 2027. Därefter har ett avdrag om 1.696.000 euro gjorts i enlighet med BF nr 4/2024-2025, där det fastslås att överskottsmål och kostnadstak för åren 2026-2028 grundar sig på att Högskolans ackumulerade överskott används. Överskottet uppgick till 3.908.000 euro vid bokslut 2025, budgeten för år 2026 minskades med 2.212.000 euro.

540 Ålands museum

Ålands museum samlar in, bevarar och förmedlar det materiella och immateriella kulturarvet samt stärker kunskapen om och intresset för Ålands historia, konst och kultur. Verksamheten omfattar dokumentation, insamling och kunskapsuppbyggnad för dagens och framtidens behov.

Museet förvaltar landskapets museala samlingar samt ansvarar för museer och kulturmiljöer i landskapets ägo. Samlingarnas långsiktiga bevarande säkerställs genom ändamålsenliga magasin, vård, konservering, katalogisering, digitalisering och databashantering.

Tillgängliggörandet sker genom utställningar, publikationer, rådgivning, museipedagogik, guidningar, föreläsningar samt digitala kanaler. Under år 2027 förbereds anslutning till söktjänsten Finna.

Under år 2027 renoveras museibyggnadens kontors- och arbetsutrymmen. Personal flyttar till tillfälliga lokaler, medan publik verksamhet fortsätter med eventuella anpassningar.

Samlingsförvaltningen flyttas till Ribacka där ett större digitaliseringsprojekt genomförs. År 2027 står Åland värd för de nordiska nationalmuseichefernas årliga möte.

54000 Ålands museum (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter	547 545		597 000	586 000
Kostnader	-1 028 833	-15 150	-1 186 000	-1 158 000
Anslag netto	-481 287	-15 150	-589 000	-572 000

Budgetmotivering

Föreslås inkomster om 496.000 euro och ett anslag om 1.068.000 euro samt ett nettoanslag för uppdragsverksamhet.

Inkomster

Föreslås 424.000 euro för intäkter från biljettförsäljning och guidentjänster vid de landskapsägda museerna, 70.000 euro för försäljning i museibutiker samt 2.000 euro för övriga intäkter så som bildrättigheter.

Utgifter

Föreslås ett anslag om 1.068.000 euro. Verksamhetsanslagen, inkluderat utställningar, dokumentation, marknadsföring och evenemang samt personalkostnader för säsongsanställda är fördelat enligt följande:

- Ålands kulturhistoriska museum 70.000 euro, Ålands skolmuseum 9.000 euro (varav 8.000 euro löner)
- Ålands konstmuseum 70.000 euro, Eckerö post- och tullhus 141.000 euro (varav 108.000 euro löner)
- Kulturarvsenhetens verksamhet 15.000 euro, Kastelholms slott, Jan Karlsgården och fängelsemuseet Vita Björn 271.000 euro (varav 225.000 euro löner), Bomarsunds besökscenter 86.000 euro (varav 56.000 euro löner) samt Hermas 19.000 euro (varav 13.000 euro löner)
- museisamlingarna och biblioteket 43.000 euro, museibutikerna 56.000 euro, övrig verksamhet så som museipedagogik, museimagasin, årsskriften Åländsk Odling, programvaror och licenser, snickeri, kassa- och reception, filmsal, webbplatser och sociala media 99.000 euro samt
- avskrivningar enligt plan, 189.000 euro.

Föreslås även ett nettoanslag för uppdragsverksamhet. Genom nettobudgetering finns möjligheter till kostnadstäckning genom att debitera exploatörer i samband med arkeologiska och kulturmiljörelaterade undersökningar. Externa uppdrag avses upphandlas som köptjänst. Med hänvisning till 6 § finansförvaltningslagen (2012:69) föreslås att momentet kan påföras såväl kostnader som intäkter för uppdragsverksamheten. År 2027 beräknas uppdragsverksamhetens kostnader uppgå till högst 60.000 euro för arkeologiska uppdrag och högst 30.000 euro för byggnadsvårdsuppdrag.

850 Högskolan på Åland

Högskolan på Åland utbildar för arbetslivet på högskolenivå, arbetar med FUI och samverkar med andra högskolor, samhället och arbetslivet för att förstärka konkurrenskraft och skapa hållbar tillväxt på Åland. Hållbarhet, digitalisering, internationalisering, innovation och entreprenörskap präglar verksamheten i högskolan.

Högskolans undervisning är studerandecentrerad som stöder dynamiskt tankesätt samt förstärker och utökar individens begåvning och kompetens. Verksamheten ska sammantaget bidra till ökad kunskap, konkurrenskraft, företagande, inflyttning och innovation och ska utvecklas i samarbete med parter utanför högskolan. Högskolan bidrar till samhällsutvecklingen och den ekonomiska tillväxten på Åland.

Högskolan har valt fem målområden för utveckling som ingår i strategin fram till år 2030. Dessa besvarar aktuella samhälleliga behov och utmaningar där högskolans unika kunnande ger förutsättningar för framgång och relevans.

Budgetmål	Åtgärd
Inspirerande och välmående högskolesamfund av studerande och personal	Kompetensutveckling för personalen, kontinuerligt utveckla organisationskulturen i enlighet med högskolans värderingar, stödja studerande i studierna och satsa på medarbetarnas välbefinnande i arbetet
En attraktiv mötesplats och ett innovationshus med tentakler i alla verksamhetsområden i samhället	Utveckla samarbeten och erbjuda partners möjligheter att nyttja högskolans utvecklings-, labb- och testmiljöer. Utveckla en strategisk campusplan i samarbete med Fastighetsverket och Mariehamns stad.
En aktiv samhällsaktör för hållbar utveckling	Utveckla samarbeten, anordna föreläsningar och evenemang som är öppna för externa deltagare.
Högklassiga och nischade utbildningar och FUI	Utveckla utbildningarna och programmen i enlighet med HÅ:s strategi och med stöd av de möjligheter den europeiska universitetsalliansen EUNICoast och andra samarbeten medför.
	Revision av högskolans kvalitetsledningssystem samt nationell kvalitetsgranskning av NCU 2029.
Starka partnerskap och nätverk med näringsliv	Implementera integreringar i det studieadministrativa systemet för att möjliggöra ökade utbyten av studier och samarbeten med utbildningsanordnare i Finland både för examensgivande utbildningar och öppna högskolestudier.

85000 Högskolan på Åland, verksamhet (VR)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Försäljningsintäkter	58 359	10 000		28 980
Avgiftsintäkter	8 778 294	-246 400	8 915 000	9 715 000
Erhållna bidrag	1 340 344	1	843 051	715 967
Övr verksamh intäkt	53 013		20 000	22 480
Summa Verksamhetens intäkter	10 230 010	-236 399	9 778 051	10 482 427
Personalkostnader	-5 751 157	-44 819	-5 985 851	-6 065 000
Köp av tjänster	-2 256 734	-439 611	-1 718 596	-2 242 643
Material förnödenh	-488 243	-117 503	-262 773	-390 125
Övr verksamh kostn	-1 377 204	-31 000	-1 194 250	-1 207 450
Summa Verksamhetens kostnader	-9 873 339	-632 933	-9 161 471	-9 905 218

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Övr ink o kap överf	63 560		90 000	150 000
Summa Intäkt ink o kap	63 560		90 000	150 000
Summa Intäkt ink o kap öv	63 560		90 000	150 000
Undervisn kultur idr	-32 460		-103 000	-158 000
Soc hälsovård utskk	-18 699		-30 000	-28 000
Summa Utgift ink o kap öv	-51 159		-133 000	-186 000
Summa Kostn ink o kap öv	-51 159		-133 000	-186 000
Summa Verksamhetsbidrag	369 072	-869 332	573 580	541 209
Övr finansiella int	19			
Övr finansiella kost	-1 528			
Summa Finansiella intäkter och kostnader	-1 508			
Summa Årsbidrag	367 564	-869 332	573 580	541 209
Avskrivn enl plan	-383 580	31 000	-573 580	-541 209
Summa Av- och nedskrivningar	-383 580	31 000	-573 580	-541 209
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-16 016	-838 332	0	0
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-16 016	-838 332	0	0

Moment	Bokslut 2024	Bokslut 2025	Budget inkl. ÄB 2026	Förslag 2027
85000 Högsolan på Åland	1 283 934	-16 016	0	0
Summa 8500_7 Högsolan på Åland	1 283 934	-16 016	0	0

I tabellen nedan visas utvecklingen av självfinansieringsgraden.

Självfinansieringsgrad	Bokslut 2025	Tidigare års anslag	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Verksamhetens intäkter	10 230 010	-236 399	9 778 051	10 482 427
Intäkt ink o kap öv	63 560		90 000	150 000
Summa Verksamhets- och överföringsintäkter	10 293 570	-236 399	9 868 051	10 632 427
Verksamhetens kostnader	-9 873 339	-632 933	-9 161 471	-9 905 218
Kostn ink o kap öv	-51 159		-133 000	-186 000
Summa Verksamhets- och överföringskostnader	-9 924 498	-632 933	-9 294 471	-10 091 218
Summa Nettokostnader	369 072	-869 332	573 580	541 209
Självfinansieringsgrad	103,7%	-37,3%	106,2%	105,4%

Budgetmotivering

Under momentet föreslås, med hänvisning till 6 § Finansförvaltningslagen (2012:69), ett nettoanslag för verksamheten.

Inkomster

Inkomsterna avser bland annat landskapsregeringens ersättning för köp av högskoleutbildning och projektrelaterade inkomster.

Enligt Yrkeshögskolelag för Åland 2024:50, 2 kap 7 § ska det i utbildningsavtalet finnas bestämmelser om resurser och prioriteringar. Ett nytt utbildningsavtal ska gälla för perioden 2027-2030. För år 2027

fastslås anslaget till 9.425.000 euro i vilket ingår ca 1.783.000 euro för internhyror, avskrivningar och overheadkostnader för bl.a. användning av landskapsregeringens IT-system för ekonomihantering och löneutbetalning. Därefter har ett avdrag om 1.696.000 euro gjorts i enlighet med BF nr 4/2024-2025, där det fastslås att överskottsmål och kostnadstak för åren 2026-2028 grundar sig på att Högskolans ackumulerade överskott används. Se närmare moment 53520.

Utgifter

Utgifterna avser i huvudsak personalkostnader, internhyra, köp av tjänster och material samt övriga verksamhetskostnader.

I anslaget finns inberäknat en internhyra till Fastighetsverket om ca 1.102.000 euro samt ersättning för fasta kostnader om ca 681.000 euro till landskapsregeringen som högskolan som resultatenhet själv ska bära såsom avskrivningar, kostnader för centrala IT-system för ekonomi- och personalförvaltning, kostnader för redovisning och löneräkning samt kostnader för företagshälsovård.

851 Ålands folkhögskola

Kapitlet utgår, se kapitel 855 Ålands gymnasiemyndighet.

85100 Ålands folkhögskola, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförs till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Försäljningsintäkter	19 280		6 933	
Avgiftsintäkter	66 091		42 516	
Övr verksamh intäkt	18 587		5 552	
Summa Verksamhetens intäkter	103 958		55 000	
Personalkostnader	-762 404		-484 113	
Köp av tjänster	-60 619		-43 537	
Material förnödenh	-54 248		-37 653	
Övr verksamh kostn	-346 508	-38 550	-167 698	
Summa Verksamhetens kostnader	-1 223 779	-38 550	-733 000	
Summa Verksamhetsbidrag	-1 119 821	-38 550	-678 000	
Övr finansiella kost	202			
Summa Finansiella intäkter och kostnader	202			
Summa Årsbidrag	-1 119 619	-38 550	-678 000	
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-1 119 619	-38 550	-678 000	
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-1 119 619	-38 550	-678 000	

Moment	Bokslut 2024	Bokslut 2025	Budget inkl. ÄB 2026	Förslag 2027
85100 Ål folkhögskola	-1 222 050	-1 119 619	-678 000	0
Summa 8510 Ål folkhögskola	-1 222 050	-1 119 619	-678 000	0

Budgetmotivering

Momentet utgår, se moment 85500 Ålands gymnasiemyndighet.

852 Ålands musikinstitut

Ålands musikinstitut bedriver sin verksamhet med stöd av LL (1995:80, ändrad 1997/53) om Ålands musikinstitut samt reglemente och läroplan fastställda av landskapsregeringen.

Elevantalet för läsåret 2026–2027 är planerat till 392 fördelat enligt följande: musikskola och institut 293 elever, varav musik 210 och dans 72. Musikeleverna fördelar sig mellan 19 instrumentlinjer och danseleverna studerar klassisk balett eller modern dans. Musikleik, danslek, juniorsång och instrumenttåg sammanlagt 80 elever. Grupper erbjuds i piano, violin och gitarr som ger plats för 20 elever och 10 platser planeras på distans inom ACROSS. Utöver detta erbjuds ett antal öppna platser för externa elever i körer och ensembler.

Projektet ACROSS pågår t.o.m. 31.3.2027 i samarbete med Stockholms musikpedagogiska institut (SMI), NIPÅ och Riksteatern. Projektets syfte är att utrusta Ålands skärgård och delar av Stockholms skärgård med teknisk utrustning som möjliggör bl.a. sammusicerande utan fördröjning över långa avstånd.

Budgetmål	Åtgärd
Stärkt attraktionskraft i skärgården genom att tillhandahålla ett bredare utbud av kulturutbildning	Utveckling av distansundervisning inom ACROSS genom investeringar i teknisk utrustning samt utbildning och skolning av lärare i användandet
Utveckla jämställdhetsarbetet för att nå jämn könsfördelning inom ÅMI:s utbildningar samt säkerställa en jämställd och tillgänglig undervisning och antagning	Genomföra riktade prova på tillfällen, workshops och kurser för underrepresenterade kön inom utbildningarna
	Genomföra utbildning av lärarna kring bemötande av studerande med olika stödbehov och pedagogiska anpassningar
	Utveckla rutiner för att tillgodose behov av särskilt stöd i samband med antagning och undervisning
Höjd servicegrad och kvalitet inom musik och dans genom ändamålsenliga utrymmen och god arbetsmiljö	Ibruktage och inredning av undervisningsmoduler för att förbättra arbetsmiljön och undervisningskvaliteten samt möjliggöra utökad distansundervisning
	Genomföra en anpassad arbetsmiljö- och arbetarskyddsutbildning för personalen

85200 Ålands musikinstitut, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Försäljningsintäkter	970			
Avgiftsintäkter	101 168		115 000	121 000
Erhållna bidrag	32 354		63 140	85 000
Övr verksamh intäkt	7 641		10 000	6 000
Summa Verksamhetens intäkter	142 133		188 140	212 000
Personalkostnader	-1 077 926		-1 084 910	-1 311 052
Köp av tjänster	-133 944		-221 500	-162 973
Material förnödenh	-110 728		-88 600	-87 000
Övr verksamh kostn	-237 313	-44 250	-301 130	-223 975
Summa Verksamhetens kostnader	-1 559 911	-44 250	-1 696 140	-1 785 000
Summa Verksamhetsbidrag	-1 417 778	-44 250	-1 508 000	-1 573 000
Räntekostnader	-149			
Summa Finansiella intäkter och kostnader	-149			

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Summa Årsbidrag	-1 417 926	-44 250	-1 508 000	-1 573 000
Avskrivn enl plan			-8 000	-8 000
Summa Av- och nedskrivningar			-8 000	-8 000
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-1 417 926	-44 250	-1 516 000	-1 581 000
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-1 417 926	-44 250	-1 516 000	-1 581 000

Moment	Bokslut 2024	Bokslut 2025	Budget inkl. ÄB 2026	Förslag 2027
85200 Ål musikinstitut	-1 417 118	-1 417 926	-1 516 000	-1 581 000
Summa 8520 Ål musikinstitut	-1 417 118	-1 417 926	-1 516 000	-1 581 000

I tabellen nedan visas utvecklingen av självfinansieringsgraden.

Självfinansieringsgrad	Bokslut 2025	Tidigare års anslag	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Verksamhetens intäkter	142 133		188 140	212 000
Summa Verksamhets- och överföringsintäkter	142 133		188 140	212 000
Verksamhetens kostnader	-1 559 911	-44 250	-1 696 140	-1 785 000
Summa Verksamhets- och överföringskostnader	-1 559 911	-44 250	-1 696 140	-1 785 000
Summa Nettokostnader	-1 417 778	-44 250	-1 508 000	-1 573 000
Självfinansieringsgrad	9,1%		11,1%	11,9%

Budgetmotivering

Föreslås inkomster om 212.000 euro och ett anslag om 1.793.000 euro inklusive internhyra om ca 126.000 euro. Av kostnaderna avser 8.000 euro avskrivningar.

Med hänvisning till 6 § LL (2012:69) om landskapets finansförvaltning, föreslås att momentet kan gottskrivas med inkomster för seminarier, deltagande i projekt och försäljning av egendom som genomförs inom ramen för verksamheten samt belastas med motsvarande anslag.

Inkomster

Inkomster avser terminsavgifter för studerande samt instrumenthyror och ERDF Central Baltic-bidrag för projektet ACROSS 2024-2027.

Utgifter

Utgifterna avser kostnader för skolans personal och drift samt kostnader för hyra av moduler 18.500 euro/år exkl. el och värme.

855 Ålands gymnasiemyndighet

Allmän inledning

Ålands gymnasiemyndighet har i uppgift att ordna allmänbildande och yrkesinriktad gymnasieutbildning och annan utbildning på gymnasienivå enligt gymnasielagen (2026:50) för Åland och fri bildning enligt landskapslagen (1999:53) om folkhögskoleutbildning vid skolorna Ålands lyceum, Ålands yrkesgymnasium och Ålands folkhögskola.

Nyheter och förändringar

2027 är första hela verksamhetsåret för Ålands gymnasiemyndighet efter att den nya gymnasielagstiftningen trädde i kraft 1.8.2026 och samtidigt det första hela verksamhetsåret med Ålands folkhögskola som en del av myndigheten. Den nya lagstiftningen innebär både ett bredare uppdrag och förändrade förutsättningar för myndighetens ledning, organisation och verksamhet.

Arbetet med att utveckla myndighetens gemensamma organisation, ansvarsfördelning och verksamhetsprocesser fortsätter. Särskilt fokus läggs på långsiktig dimensionering av utbildningsutbudet utifrån bland annat studerandeunderlag, kompetensbehov och tillgängliga resurser. Dimensioneringen påverkar kostnadsutvecklingen över flera budgetår. Även samordning av lokaler och stödfunktioner samt effektiv planering och användning av personalresurser är centrala för en långsiktigt ekonomiskt hållbar verksamhet.

Folkhögskolan erbjuder under vårterminen den studieförberedande NYAlinjen, som under höstterminen ersätts av utbildning som förbereder för examensutbildning. Verksamheten omfattar även en specialiserad folkhögskolelinje inom hantverk, med ett grundår och möjlighet till fördjupningsår, samt Grundvux för andra än läropliktiga. Grundvux ordnas på uppdrag av de åländska kommunerna. Därutöver kan skolan erbjuda kurser inom olika ämnesområden.

Utbildning som förbereder för examensutbildning införs den 1 augusti 2027 i nära samverkan mellan de tre skolorna.

Inom ramen för projektet samordning av sjöfartsutbildning utreds möjligheterna till internatboende under året.

Budgetmål	Åtgärd
Utbildningsutbudet ska vara långsiktigt ändamålsenligt och ekonomiskt hållbart	Flerårig dimensioneringsmodell kopplad till budget, beslutad och tillämpad
	För examensutbildning förberedande utbildning införd.
Ålands gymnasiemyndighet ska ha en tydlig, flexibel och resurseffektiv organisation.	Utvärdera och fastställa det nya reglementet och delegeringsordningen
	Folkhögskolans administrativa integration genomförd.
	Gemensam planering och uppföljning av personalresurser införd.
Myndighetens lokaler och servicefunktioner ska utvecklas för långsiktig kostnadseffektivitet.	Långsiktig lokalutredning genomförd.
	Utredningen av städfunktionen genomförd.

85500 Ålands gymnasiemyndighet, verksamhet (RA)

De tre första kolumnerna i tabellen nedan (Bokslut 2025, överförts till 2026 och Budget inkl. äb 2026) omfattar inte Ålands folkhögskolas verksamhet före den 1 augusti 2026, vilket bör beaktas vid jämförelse mellan åren.

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Försäljningsintäkter	468 155		358 377	370 982
Avgiftsintäkter	622 886		400 424	483 754
Erhållna bidrag	179 327		365 000	127 000
Övr verksamh intäkt	12 721		22 698	22 750
Summa Verksamhetens intäkter	1 283 090		1 146 500	1 004 486
Personalkostnader	-14 412 306		-15 227 513	-15 623 512
Köp av tjänster	-1 726 744		-1 718 518	-1 584 445
Material förnödenh	-1 763 796		-1 966 970	-1 962 931
Övr verksamh kostn	-5 947 178	-379 844	-5 399 499	-5 551 361
Summa Verksamhetens kostnader	-23 850 024	-379 844	-24 312 500	-24 722 249
Soc hälsovård utsk			-5 000	-4 000
Summa Utgift ink o kap öv			-5 000	-4 000
Summa Kostn ink o kap öv			-5 000	-4 000
Summa Verksamhetsbidrag	-22 566 935	-379 844	-23 171 000	-23 721 763
Ränteintäkter	1 360			
Räntekostnader	-181			
Övr finansiella kost	-138			
Summa Finansiella intäkter och kostnader	1 041			
Summa Årsbidrag	-22 565 894	-379 844	-23 171 000	-23 721 763
Avskrivn enl plan	-82 262		-80 000	-127 237
Summa Av- och nedskrivningar	-82 262		-80 000	-127 237
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-22 648 156	-379 844	-23 251 000	-23 849 000
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-22 648 156	-379 844	-23 251 000	-23 849 000

Moment	Bokslut 2024	Bokslut 2025	Budget inkl. ÄB 2026	Förslag 2027
85500 Ål gymnasium	-22 360 306	-22 648 156	-23 251 000	-23 849 000
85590 Vuxenutb inform o kommunikatio	-493 139	-344 004	-525 000	-400 000
Summa 8550 Ål gymnasium	-22 853 446	-22 992 160	-23 776 000	-24 249 000

I tabellen nedan visas utvecklingen av självfinansieringsgraden.

Självfinansieringsgrad	Bokslut 2025	Tidigare års anslag	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Verksamhetens intäkter	1 283 090		1 146 500	1 004 486
Summa Verksamhets- och överföringsintäkter	1 283 090		1 146 500	1 004 486
Verksamhetens kostnader	-24 194 029	-442 700	-24 837 500	-25 122 249
Kostn ink o kap öv			-5 000	-4 000
Summa Verksamhets- och överföringskostnader	-24 194 029	-442 700	-24 842 500	-25 126 249
Summa Nettokostnader	-22 910 939	-442 700	-23 696 000	-24 121 763
Självfinansieringsgrad	5,3%		4,6%	4,0%

Budgetmotivering

Föreslås inkomster om ca 1.004.000 euro och utgifter om ca 24.853.000 euro.

Inkomster

Inkomsterna utgörs av såväl externa som interna intäkter. Intäkter härrör från affärsverksamhet, försäljningsintäkter från yrkesgymnasiet, intäkter från elevbispisningen, kursavgifter, hyresintäkter och olika projektmedel som t.ex. bidrag från Europeiska Socialfonden för projektet STÖD (1,58 årsverken). Då projektet tar slut 31.5.2027 har erhållna bidrag minskats i budgeten.

Utgifter

Utgifterna utgörs av såväl externa som interna kostnader. Utgifterna består huvudsakligen av personalkostnader, verksamhetslokaler, inköp av tjänster, material och utrustning samt planmässiga avskrivningar som uppgår till ca 127.000 euro. Internhyran för verksamhetslokaler uppgår till ca 5.438.000 euro. Personalkostnaderna och kostnaderna för verksamhetslokaler utgör tillsammans drygt 85 procent av budgeten. Kostnadsutvecklingen är därför i hög grad beroende av utbildningsutbudets dimensionering, personalplaneringen och lokalnyttjandet.

Den nya gymnasielagstiftningen medför på vissa områden ett ökat eller tydligare reglerat ansvar, bland annat för stöd för lärande, specialpedagogiska stödåtgärder och assistenttjänster, vilket kan medföra ökade kostnader. Integreringen av Ålands folkhögskola innebär både nya kostnader och möjligheter till samordningsvinster inom bland annat administration och stödfunktioner.

Under år 2027 läggs särskild vikt vid flerårig bedömning av dimensioneringsbeslutens ekonomiska konsekvenser, planering och uppföljning av personalresurser och övertid samt fortsatt utveckling av myndighetens lokalstruktur och gemensamma stödfunktioner.

85590 Vuxenutbildning inom informations- och kommunikationsteknik (R)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter				
Kostnader	-344 004	-62 856	-525 000	-400 000
Anslag netto	-344 004	-62 856	-525 000	-400 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 400.000 euro för utbildningen Grit:lab.

Utgifter

Utgifter för inköp av utbildningstjänster, licenser, utrustning m.m. debiteras från Ålands penningautomatförening r.f. som förverkligar utbildningen. Av anslaget avser 30.000 euro ersättning till Ålands gymnasiemyndighet för administration, yrkesprovsbedömning och andra omkostnader.

856 Ålands sjösäkerhetscentrum

Ålands sjösäkerhetscentrum (ÅSC) är en självständig samordningsenhet med uppgift att planera, koordinera, organisera och marknadsföra olika typer av kurser som sjöfartsnäringen, sjöfartsutbildningar och övriga aktörer behöver. Myndigheten är uppdelad i tre enheter med olika uppdrag, ASA Safety Center (ASASC), Alandica Shipping Academy (ASA) och skolfartyget M/S Michael Sars.

Inom ASASC finns huvuduppdraget för ÅSC:s kursverksamhet som följer internationella konventioner såsom STCW som tillsammans med Traficom i Finland och Transportstyrelsen i Sveriges bestämmelser anger de riktlinjer som ska följas. ASASC ska arbeta lyhört mot näringslivet för att leverera aktuella säkerhetsutbildningar.

ASA:s uppdrag är samordning mellan de åländska sjöfartsrelaterade utbildningarna och branschorganisationer samt marknadsföring av Åland som destination för sjöfartsrelaterad utbildning. Myndigheten har det operativa ansvaret för driften av M/S Michael Sars. Lagtinget har i budgeten för år 2025 beslutat att M/S Michael Sars ska säljas. Beslutet kvarstår men tidpunkten är inte fastslagen.

Enligt plan sammanförs Ålands sjösäkerhetscentrum med sjöfartsutbildningen vid Högskolan på Åland under år 2027.

Budgetmål	Åtgärd
Främja och utveckla samarbetet inom Alandica Shipping Academy (ASA)	

85600 Ålands sjösäkerhetscentrum, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförs till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Försäljningsintäkter	162 487		401 000	191 000
Avgiftsintäkter	435 497		340 000	360 000
Summa Verksamhetens intäkter	597 984		741 000	551 000
Personalkostnader	-981 175		-753 261	-766 987
Köp av tjänster	-220 771		-386 870	-277 767
Material förnödenh	-179 423		-152 200	-182 800
Övr verksamh kostn	-256 737	26 478	-266 668	-246 446
Summa Verksamhetens kostnader	-1 638 107	26 478	-1 559 000	-1 474 000
Summa Verksamhetsbidrag	-1 040 123	26 478	-818 000	-923 000
Räntekostnader	-4			
Summa Finansiella intäkter och kostnader	-4			
Summa Årsbidrag	-1 040 127	26 478	-818 000	-923 000
Avskrivn enl plan	-136 351		-70 000	-111 000
Summa Av- och nedskrivningar	-136 351		-70 000	-111 000
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-1 176 479	26 478	-888 000	-1 034 000
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-1 176 479	26 478	-888 000	-1 034 000

Moment	Bokslut 2024	Bokslut 2025	Budget inkl. ÄB 2026	Förslag 2027
85600 Ål Sjösäkerhetscentrum	-1 310 579	-1 176 479	-888 000	-1 034 000
Summa 8560 Ål Sjösäkerhetscent	-1 310 579	-1 176 479	-888 000	-1 034 000

I tabellen nedan visas utvecklingen av självfinansieringsgraden.

Självfinansieringsgrad	Bokslut 2025	Tidigare års anslag	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Verksamhetens intäkter	597 984		741 000	551 000
Summa Verksamhets- och överföringsintäkter	597 984		741 000	551 000
Verksamhetens kostnader	-1 638 107	26 478	-1 559 000	-1 474 000
Summa Verksamhets- och överföringskostnader	-1 638 107	26 478	-1 559 000	-1 474 000
Summa Nettokostnader	-1 040 123	26 478	-818 000	-923 000
Självfinansieringsgrad	36,5%		47,5%	37,4%

Budgetmotivering

Föreslås med hänvisning till 6 § LL (2012:69) om landskapets finansförvaltning, ett nettoanslag om 1.034.000 euro inklusive internhyra om 207.000 euro.

Inkomster

Inkomsterna beräknas till 551.000 euro enligt följande:

- ASA Safety Centers verksamhet, ca 381.000 euro, varav 40.000 euro från interndebitering och 21.000 euro från försäljning av administrativa tjänster till Högskolan på Åland, övriga intäkter för extern försäljning ca 320.000 euro samt
- skolfartyget M/S Michael Sars, ca 170.000 euro.

Utgifter

Kostnaderna beräknas till 1.585.000 euro enligt följande:

- ASA Safety Centers verksamhet 1.166.000 euro
- Alandica Shipping Academy, 69.000 euro samt
- skolfartyget M/S Michael Sars, 350.000 euro.

Politikområde 6 - detaljmotivering verksamhet och överföringar

Politikområde 6 omfattar näringsavdelningen och Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet (AMS).

- Verksamhet - I anslaget ingår utgifter för personal, inköp av tjänster, kompetensutveckling för personal, tjänsteresor och handledning, litteratur, informationsverksamhet, utredningar, forsknings- och utvecklingsarbete inom politikområdets olika ansvarsområden, utgifter för register och system, hyror, material, förnödenheter, teletjänster, arrangemang av möten och konferenser samt representation. Anslaget möjliggör bl.a. deltagande i det Nordiska samarbetet i Nordiska ministerrådets regi. Vid AMS ingår verksamheten Åland Living och arbetspsykologuppgifter. AMS handlägger studiestöd som budgeteras inom utbildnings- och kulturavdelningens politikområde.
- Överföringsutgifter - Merparten av politikområdets budget är överföringsutgifter, d.v.s. offentliga transfereringar till näringsliv, föreningar, myndigheter och enskilda med syftet att främja näringslivet, sysselsättningen och en regional balans. Till detta hör även att AMS ansvarar för studiestöd för att främja kunskapsutveckling. Finansiering till näringslivet tillgodoses även genom samarbetsavtal med Finnvera Abp om låne- och garantiinstrument för att dela på riskerna. Till politikområdet hör även fiske-, skogs- och viltvård samt landsbygds- och skärgårdsutveckling. Inom politikområdet ingår även inspektionsverksamhet, övervaknings- och uppföljningsuppgifter.

I tabellen nedan visas en sammanställning över politikområde 6.

Sammandrag politikområde	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Anslag netto	-23 142 746	-13 216 126	-23 569 000	-20 504 000

I tabellen nedan visas utvecklingen av självfinansieringsgraden.

Självfinansieringsgrad	Bokslut 2025	Tidigare års anslag	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Verksamhetens intäkter	505 572		745 000	727 000
Intäkt ink o kap öv	4 863 382	7 720 129	3 807 000	2 563 000
Summa Verksamhets- och överföringsintäkter	5 368 953	7 720 129	4 552 000	3 290 000
Verksamhetens kostnader	-6 505 192	-177 535	-7 032 720	-7 059 720
Kostn ink o kap öv	-21 858 522	-20 758 720	-20 909 000	-16 585 000
Summa Verksamhets- och överföringskostnader	-28 363 714	-20 936 255	-27 941 720	-23 644 720
Summa Nettokostnader	-22 994 761	-13 216 126	-23 389 720	-20 354 720
Självfinansieringsgrad	18,9%	36,9%	16,3%	13,9%

600 Näringsavdelningens förvaltningsområde

Tabellen nedan är en sammanställning av sifferbudgeten inom avdelningens förvaltningsområde för såväl allmänna förvaltningen som fristående enheter. Beloppen är exklusive avdelningen underställda myndigheter eftersom de beloppen visas separat under respektive myndighet. Sammanställningen visar totalerna av såväl verksamhetsanslagen som överföringsanslagen. I kolumnerna framgår utfallssiffror i senaste bokslut, hur mycket av reservations- respektive ramanslag som överförts i senaste bokslut så att de är disponibla innevarande år, grundbudget inklusive ändringsbudgeter för innevarande år samt förslaget till budget för kommande år. Dessutom visas utvecklingen per budgetmoment för en fyraårsperiod.

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Försäljningsintäkter	124 847		121 000	121 000
Avgiftsintäkter	174 641		178 000	173 000
Erhållna bidrag	191 652		320 000	410 000
Övr verksamh intäkt	2 665		5 000	5 000
Summa Verksamhetens intäkter	493 805		624 000	709 000
Personalkostnader	-2 574 042		-2 750 490	-2 854 521
Köp av tjänster	-638 227		-699 702	-707 607
Material förnödenh	-128 087		-238 934	-308 124
Övr verksamh kostn	-258 709	-128 935	-274 675	-271 548
Summa Verksamhetens kostnader	-3 599 066	-128 935	-3 963 800	-4 141 800
Överföring fr EU	4 863 382	7 720 129	3 807 000	2 562 825
Övr ink o kap överf				175
Summa Intäkt ink o kap	4 863 382	7 720 129	3 807 000	2 563 000
Summa Intäkt ink o kap öv	4 863 382	7 720 129	3 807 000	2 563 000
Undervisn kultur idr	-389 259	-533 295	-1 185 000	-380 000
Primärnäringar	-13 029 488	-16 670 710	-10 019 000	-7 705 825
Övrigt näringsliv	-2 399 385	-3 910 568	-1 713 000	-1 948 000
Övriga ink kap överf	-61 707	-72 831	-77 000	18 825
Summa Utgift ink o kap öv	-15 879 839	-21 187 404	-12 994 000	-10 015 000
Summa Kostn ink o kap öv	-15 879 839	-21 187 404	-12 994 000	-10 015 000
Summa Verksamhetsbidrag	-14 121 718	-13 596 210	-12 526 800	-10 884 800
Ränteintäkter	77 689			
Övr finansiella kost	-85 442			
Summa Finansiella intäkter och kostnader	-7 753			
Summa Årsbidrag	-14 129 472	-13 596 210	-12 526 800	-10 884 800
Avskrivn enl plan	-2 152		-11 200	-11 200
Summa Av- och nedskrivningar	-2 152		-11 200	-11 200
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-14 131 624	-13 596 210	-12 538 000	-10 896 000
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-14 131 624	-13 596 210	-12 538 000	-10 896 000

Moment	Bokslut 2024	Bokslut 2025	Budget inkl. ÄB 2026	Förslag 2027
60010 Näringsavdelningen, verksamhet	-2 018 950	-2 313 035	-2 438 000	-2 662 000
61000 Näringslivets främjande	-871 835	-2 294 866	-1 215 000	-1 550 000
61099 Återförda anslag	255 676	118 228	100 000	100 000
61100 Ålands landsbygdscentrum	-123 605	-131 916	-125 000	-11 000
62100 EU, ERUF och ESF 2014-2020	89 810	166 872		
62102 EU, ERUF och ESF 2021-2027	-925 204	-590 593	-980 000	-497 000
Summa 6100 Näringsavd allm byrå	-3 594 109	-5 045 310	-4 658 000	-4 620 000
61500 Främj av livsmedelsproduktion	-891 589	-1 477 943	-920 000	-472 000
61550 Avbytarservice	-247 055	-266 391	-298 000	-280 000
62300 EU, EJFLU 2014-2020	-1 293 253	-672 817		
62302 EU, EJFLU 2021-2027	-3 754 158	-4 306 082	-5 219 000	-4 023 000
62390 Leaderfinansiering m paf-medel	-54 733	-227 488	-150 000	-141 000
Summa 6200 Jordbruksbyrån	-6 240 788	-6 950 720	-6 587 000	-4 916 000
62500 EU, EHFF 2014-2020	43 733	-2 431		
62502 EU,EHVF 2021-2027	-333 279	-1 158 542	-70 000	-150 000
67000 Främj av fiskerinäringen	-100 750	-74 908	-85 000	-85 000
86500 Ålands fiskevårdscentrum	-664 412	-611 253	-703 000	-670 000
Summa 6300 Fiskeribyrån	-1 054 708	-1 847 133	-858 000	-905 000
64000 Främjande av skogsbruket	-307 417	-311 070	-400 000	-420 000
65000 Jakt- och viltvård	-37 430	22 609	-35 000	-35 000
Summa 6400 Skogsbruksbyrån	-344 848	-288 461	-435 000	-455 000
Summa 6000 Näringsavdelningen	-11 234 452	-14 131 624	-12 538 000	-10 896 000

I tabellen nedan visas utvecklingen av självfinansieringsgraden.

Självfinansieringsgrad	Bokslut 2025	Tidigare års anslag	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Verksamhetens intäkter	493 805		624 000	709 000
Intäkt ink o kap öv	4 863 382	7 720 129	3 807 000	2 563 000
Summa Verksamhets- och överföringsintäkter	5 357 186	7 720 129	4 431 000	3 272 000
Verksamhetens kostnader	-3 599 066	-128 935	-3 963 800	-4 141 800
Kostn ink o kap öv	-15 879 839	-21 187 404	-12 994 000	-10 015 000
Summa Verksamhets- och överföringskostnader	-19 478 905	-21 316 339	-16 957 800	-14 156 800
Summa Nettokostnader	-14 121 718	-13 596 210	-12 526 800	-10 884 800
Självfinansieringsgrad	27,5%	36,2%	26,1%	23,1%

600 Allmän förvaltning

Näringsavdelningens verksamhetsområde är att främja näringarna, sysselsättningen och en regional balans. Till avdelningens uppgifter hör att allmänt planera, leda, utveckla, samordna, följa upp och utöva tillsyn inom områdena utveckling av näringarna och innovationssystem, regional utveckling, arbetsmarknadsfrågor, jordbruk med binäringar, fiske, fiskodling, fiskevård, skogsbruk, jakt- och viltvård.

Med beaktande av EU:s regelverk stöds det åländska näringslivets utveckling med såväl finansiering som andra främjande åtgärder. Inom avdelningens ansvarsområden deltar tjänstemännen i samarbeten utanför Åland.

Året kommer att präglas av beredningsarbete gällande den kommande EU-finansieringsperioden. På basen av EU:s budgetram för 2028 - 2034 kanaliseras finansiering till medlemsstaterna för bl.a. jordbruk, fiske, landsbygds- och regionalutveckling och social sammanhållning genom en fond, partnerskapsfonden. Medlemsstatens nationella och regionala partnerskapsplan (NRPP) utgör styrdokumentet för genomförandet. Planen fastställer hur de tilldelade medlen ska användas i praktiken genom att ange mål, prioriteringar, reformer, investeringar, indikatorer och tidsramar. Medan partnerskapsfonden utgör den budgetmässiga ramen, är NRP-planen det dokument där politiska och administrativa val realiserar. Medlemsstaterna bör lämna in sina partnerskapsplaner till kommissionen senast den 31 januari 2028. Ett utkast till plan kan lämnas in från och med juni 2027. För landskapsregeringens del innebär det nya förfarandet att all EU-finansiering som förvaltas kräver koordinering med riksmyndigheter vad gäller tidsplaner och upplägg. Målsättningen är att hitta en modell som ger landskapsregeringen stor handlingsfrihet och få beroenden.

Näringsavdelningen

Budgetmål	Åtgärd
Skapa förutsättningar för en långsiktigt hållbar ekonomisk tillväxt	Kompetens i arbetslivet och delaktighet på arbetsmarknaden
	Finansieringsstöd till näringslivet
	Attraktionskraftsarbete
Goda förutsättningar för en konkurrenskraftig och hållbar livsmedelsproduktion	Förbättra rådgivningen till primärnäringsarna
	Finansieringsstöd till lantbruk och fiskerisektorn
	Livsmedelssäkerhet och -kvalitet
Hållbar förvaltning av fiskbestånd	Fiskeribiologiska undersökningar och provfiske som underlag för bedömning av beståndstatus och trender
	Produktion av havsöring, sikyngel och gäddyngel för utplantering
	Aktivt rådgivnings- och informationsarbete för ett ökat antal fiskevårdsinsatser
Hållbar förvaltning av skogsresurserna	Tillhandahålla aktuell skogs- och miljödata
	Stöd för skogsbruksåtgärder
Stärka viltvårdsarbetet	Ta fram bättre underlag för hjortdjursförvaltningen
	Skydds- och viltvårdsåtgärder för sjöfågel
Kompetens och sysselsättning för alla	Stödsatser för kompetenshöjning och sysselsättning
Bättre vattenkvalitet och minskade näringsämnesförluster från lantbruket	Ersättningar beviljas för åtgärder inom CAP-strategiplanen som bidrar till att uppnå målet. T.ex. ersättning för ekologisk produktion och odling av fånggrödor.
Stimulera djurhållningen med betande djur och en allmän utveckling av djursektorerna	Ersättningar beviljas för åtgärder inom CAP-strategiplanen som bidrar till att uppnå målet. T.ex. ersättning för naturbetesskötsel och rådgivningstjänster. En översyn av avbytarlagstiftningen pågår för att säkerställa att regelverket i högre grad motsvarar djurgårdarnas nuvarande behov och produktionsförhållanden.
Förbättra markkvaliteten och insatser för förnybara energilösningar inom livsmedelsproduktionen	Ersättningar beviljas för åtgärder inom CAP-strategiplanen som bidrar till att uppnå målet. T.ex. ersättning för odling av markförbättrande växter och saneringsväxter samt energiinvesteringar för gårdar.

60010 Näringsavdelningens allmänna förvaltning, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter	62 531		149 000	249 000
Kostnader	-2 375 566	-81 000	-2 587 000	-2 911 000
Anslag netto	-2 313 035	-81 000	-2 438 000	-2 662 000

Budgetmotivering

Föreslås en inkomst om 249.000 euro samt ett anslag om 2.911.000 euro.

Inkomster

Föreslås en inkomst om 9.000 euro vilket avser inkomster från uppdrag om provfiske, 100.000 euro avser projekt om fiskerikontroll samt 140.000 euro som tekniskt stöd från EU.

Utgifter

I anslaget ingår utgifter för personalkostnader, inköp av tjänster, kompetensutveckling, tjänsteresor, litteratur, material, förnödenheter, teletjänster, annonsering och representation. Anslag för utredningar och arrangemang av möten och konferenser i anslutning till näringsavdelningens verksamhet finns även upptagna under momentet.

Momentet belastas med kostnader för den del av Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfondens program som gäller kontroll och övervakning av unionens gemensamma fiskeripolitik. Anslag för detta upptas under kapitel 625. Med hänvisning till finansförvaltningslagen (2012:69 6 §) föreslås att momentet kan gottskrivas med inkomster för denna kontroll och övervakning till ett belopp av 100.000 euro.

610 Näringslivets främjande

Landskapsregeringens övergripande målsättning för näringspolitiken är att bidra till att skapa förutsättningar för hållbar tillväxt, ökad produktivitet och långsiktig stärkt konkurrenskraft för det åländska näringslivet. Den ekonomiska tillväxten stöder upprätthållandet av sysselsättningsnivån och främjar uppkomsten av nya arbetsplatser.

Kärnan i de näringslivsutvecklande åtgärderna inom näringsavdelningens verksamhetsområde består av:

- projekt- och företagsfinansiering (näringslivets främjande och regional utveckling)
- platsmarknadsföring och -utveckling samt
- samordning av arbetet att stärka Ålands attraktionskraft för boende, besökare och företag.

Företagsfinansiering finns i form av bidrag, lån och garantier. Näringspolitiska insatser som ökar företagets export prioriteras och företagsstöd i form av direkt bidrag beviljas till företag med export om inget annat anges för den aktuella stödordningen eller stödet. I landskapsregeringens tillväxtmeddelande konstateras att exporten är motor för en långsiktigt hållbar ekonomisk utveckling.

Regional utveckling

Den regionalpolitiska målsättningen är att näringslivet på hela Åland ska vara livskraftigt och att en befolkningsutveckling eftersträvas. Nya samarbetsformer mellan landskapsregeringen och kommunerna utvecklas för att gemensamt driva utvecklingsfrågor.

De till skärgården särskilt riktade åtgärderna, såsom driften av Ålands skärgårdsnämnd med uppgift att behandla övergripande skärgårdsfrågor inför behandling och beslut i landskapsregeringen, skärgårdsstödet, det särskilda butiksstödet samt de riktade investeringsstöden till detaljhandelsverksamheten på landsbygden och i skärgården föreslås fortsätta.

61000 Näringslivets främjande, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter	24			
Kostnader	-102 262	-3 000	-50 000	-50 000
Anslag netto	-102 238	-3 000	-50 000	-50 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 50.000 euro.

Utgifter

Anslaget kan användas för bland annat genomförande av handlingsplanen för tillväxt, att delta som medarrangör av Sjöfartens Dag, insatser för att minska byråkrati, genomförande av "Färdplanen för hållbar turism 2030" samt till initiativ och samarbeten som syftar till att öka attraktionskraften och skapar en positiv utveckling av det åländska näringslivet.

61000 Näringslivets främjande, överföringar (R)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter				
Kostnader	-2 192 628	-348 685	-1 165 000	-1 500 000
Anslag netto	-2 192 628	-348 685	-1 165 000	-1 500 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 1.500.000 euro.

Utgifter

Turismens främjande

Landskapsregeringens arbete med platsutveckling, som höjer attraktionskraften för besökare, boende och företag, stöder besöksnäringen genom bl.a. att främja goda kommunikationer till och från samt inom Åland, skötsel av sevärdheter i form av byggnader, platser och miljöer, finansiering av investeringar och utvecklingsprojekt inom turismen, utbildningsinsatser och arbete för att stärka Ålandsbilden.

Landskapsregeringen har ingått ett resultatavtal med Visit Åland r.f. (VÅ) för åren 2025 - 2027 för finansiering av destinationsmarknadsföring som genomförs tillsammans med besöksnäringen, varumärkestärkande marknadsföringsaktiviteter på prioriterade marknader, nischad marknadsföring för prioriterade målgrupper, utvecklingsarbete samt turistinformation lokalt på Åland. Platsmarknadsföring och -utveckling görs i linje med "Färdplan för hållbar turism 2030" och arbetet i enlighet med handlingsplanen genomförs under året. Resultatavtalet följs upp årligen i förhållande till huvudmålen i färdplanen (ökat förädlingsvärde, fler övernattningar, kundnöjdhet och hållbarhetsarbete) samt delmålen (branschengagemang, säsongsförlängning, marknadsföring, platsutveckling och evenemang).

Kopplingen mellan marknadsföringen för turismen samt för Åland som boende-, företag- och studieort stärks genom tydliga samverkansformer.

Företagen i branschen ansvarar för tjänste- och produktutveckling och en viktig del i VÅ:s arbete är att samla näringen och främja utvecklingen av destinationen. I linje med "Färdplan för hållbar turism 2030" driver VÅ på utvecklingen mot en hållbar besöksdestination och besöksnäringens hållbarhetsarbete.

VÅ bör fortsätta ta tillvara möjligheterna att delfinansiera utvecklingsarbete genom extern finansiering. Den professionella bedömningen av vilka marknadsföringsinsatser som ska göras, hur de görs samt uppföljningen av insatserna ansvarar VÅ för. VÅ bör tillämpa landskapsregeringens

riktlinjer för offentlig upphandling. Under året bereds underlaget för ett förnyat avtal för perioden 2028 - 2030.

Penningautomatmedel om 1.600.000 euro avsätts under moment 35000 för finansieringen av avtalet och de aktuella satsningarna.

Skärgårdsutveckling

Av anslaget föreslås 45.000 euro för bidrag till drift av Skärgårdsnämnden, vilket beviljas genom ett särskilt resultatavtal. Tonvikten läggs på utveckling av företag och arbetsplatser i skärgården i samarbete med bl.a. landsbygdsutvecklaren och Företagsam Skärgård r.f.

Anslaget kan även användas för arvoden och reseersättningar för skärgårdsnämnden, för ersättning för resor inom ramen för Nordiska Ministerrådets Skärgårdssamarbete samt för arbetet med ändrad juridisk organisationsform för det nordiska Skärgårdssamarbetet.

Nationellt företagsstöd

Av anslaget föreslås 1.240.000 euro för nationellt företagsstöd som ett komplement till insatserna som delfinansieras från EU och genomförs inom ramen för Strukturfondsprogrammet 2021-2027 och Ålands delar inom Finlands CAP strategi 2023-2027. Nationellt företagsstöd beviljas inom ramen för av landskapsregeringen fastställda stödordningar och principer, vilka baseras på EU:s gällande regelverk om statligt stöd, näringsstödslag (2008:110) för landskapet Åland samt landskapslag (1988:50) om lån, räntestöd och understöd ur landskapets medel samt om landskapsgaranti.

Landskapsregeringen prioriterar åtgärder som ökar företagens export eller främjar utvecklingsinsatser i nya samt etablerade företag.

Internationella utvecklingsprojekt

Av anslaget föreslås att 145.000 euro kan beviljas som nationell medfinansiering till åländska projekt som avser att söka finansiering ur Interreg-program för perioden 2021-2027, t.ex. Central Baltic Programme samt Baltic Sea Region Programme, om projektet bedöms förenliga med de programområden som finns uppställda i programdokumentet samt ligger i linje med landskapsregeringens politiska målsättningar inom det aktuella området. Nationell medfinansiering beviljas inte landskapsmyndigheter med eget budgetanslag i landskapsregeringens årliga budget, vilka själva budgeterar sin offentliga medfinansiering.

Anslaget kan även användas för andra projekt av internationell karaktär eller för enbart nationellt finansierade utvecklingsprojekt på Åland samt som nationell medfinansiering till åländska företag som deltar i europeiska program såsom Eurostars eller i ett samprojekt för forskningsorganisationer och företag som kan söka finansiering från Business Finland.

Finansiering till företag beviljas i enlighet med kommissionens gällande regler om försumbart stöd (förordning (EU) 2023/2831 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse).

Skattegränsstöd

Under momentet föreslås att 70.000 euro avsätts för fortsatt finansiering av skattegränsrådgivning vid Ålands näringsliv r.f. för att underlätta för företag som bedriver handel över skattegränsen (både import och export).

Fullmakt

Föreslås en bevilningsfullmakt om högst 2.000.000 euro för landskapets åtagande i de krediter och garantier som beviljas till åländska företag bland annat enligt särskilt samarbetsavtal med Finnvera Abp. Landskapets åtagande uppgår i enlighet med gällande avtal till 50 procent av Finnvera Abp:s åtaganden.

Sedan tidigare har landskapet hos Finnvera Abp åtaganden för lån och garantier om 2.781.778,71 euro (16.6.2026).

Det totala åtagandet av tidigare borgensförbindelser och sådana som utges under året får uppgå till högst 4.800.000 euro vid årets slut. Anslag för eventuella kreditförluster till följd av åtagandena belastas moment 89200.

61099 Återförda anslag

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförs till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter				
Kostnader	118 228		100 000	100 000
Anslag netto	118 228		100 000	100 000

Budgetmotivering

Föreslås en uppskattad minskning av överföringskostnaderna om 100.000 euro. Momentet används för bortbokningen av bidrag som beviljats stödmottagare men som av olika skäl inte utbetalats samt för bidrag som återkrävs.

Minskningen har i budgetförslaget styrts till posten för övriga överföringskostnader i resultaträkningen, medan kostnadsminskningen i praktiken bokförs till det konto som överföringskostnaden ursprungligen belastat.

61100 Ålands landsbygdscentrum (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförs till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter	32 689		88 000	70 000
Kostnader	-164 604	3 750	-213 000	-81 000
Anslag netto	-131 916	3 750	-125 000	-11 000

Budgetmotivering

Föreslås en inkomst om 70.000 euro och ett anslag om 81.000 euro för landsbygdsutvecklarens arbete med landsbygdsutveckling och koordinering vid Ålands Landsbygdscentrum.

Inkomster

För att öka digitaliseringen och förbättra lönsamheten hos livsmedelsproducenter genomförs ett utbildningsprojekt som finansieras genom ESF+. Projektet slutförs under året.

Utgifter

Verksamhetsidén har varit att utveckla och bredda näringsverksamheten på landsbygden och i skärgården med fokus på livsmedel och matkluster genom att driva och initiera projekt. Tjänsten som landsbygdsutvecklare upphör under året i samband med pension. Under våren 2027 ska arbetsuppgifterna inom tjänsten som landsbygdsutvecklare dokumenteras och överförs till andra aktörer samt material arkiveras. Tidigare projekt och aktiviteter sammanställs för att ha en kunskapsbank att gå tillbaka till. Under våren avslutas och slutrapporteras digitaliseringsprojektet DigiMat. Arbetsuppgifterna som koordinator för organisationerna vid Ålands Landsbygdscentrum ska dokumenteras och överlämnas till annan aktör.

615 Främjande av livsmedelsproduktion

Primärnäringsarna tillsammans med den nära sammankopplade livsmedelsindustrin har stor betydelse för den åländska ekonomin, det åländska samhället, miljön och landskapet. Övergripande målsättning för lantbruket och livsmedelsproduktionen är en hållbar och ekonomisk utveckling som bidrar till tillväxt på landsbygden och inom de gröna näringarna.

Det öppna och av djur hävdade landskapet har konstaterats vara en betydande kollektiv tillgång för samhället. Betande djur är av betydelse för bibehållande av landskapsbildens traditionella drag och viktigt för att främja den biologiska mångfalden. Landskapsregeringen stimulerar djurhållning med betande djur genom stöd, rådgivning och stöd för privat avbytarservice. En allmän utveckling av djursektorerna är också nödvändig för att behålla underlaget för livsmedelsindustrierna.

Försörjningsberedskap, livsmedelssäkerhet och -kvalitet prioriteras inom avdelningens ansvarsområden rörande fodermedel, utsäde, certifiering av ekologisk produktion, hantering av växtskyddsmedel och växtinspektionsverksamhet.

61500 Främjande av livsmedelsproduktion, verksamhet

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter				
Kostnader	-1 421		-12 000	-12 000
Anslag netto	-1 421		-12 000	-12 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 12.000 euro.

Utgifter

Föreslås ett anslag om 12.000 euro för bl.a. inspektionsverksamhet, möjlighet till ersättningar enligt landskapslagen (2021:26) om tillämpning av växtskyddslagen, landskapslagen (2013:97) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om plantmaterial, landskapslagen (2024:82) om flyghavre samt för utbildning enligt landskapslagen (2012:41) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om växtskyddsmedel. Anslaget används även för kostnader i samband med verksamheten för inspektion och provtagning som fordras enligt landskapslagen (1995:52) om kontroll av ekologisk jordbruksproduktion och dess ändring (2012/29), landskapslagen (2023:73) om tillämpning på Åland av lagen om gödselmedel, landskapslagen (2022:41) om tillämpning på Åland av foderlagen och landskapslagen (2021:48) om tillämpning på Åland av utsädeslagen.

61500 Främjande av livsmedelsproduktion, överföringar (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter				
Kostnader	-1 476 522	-30 000	-908 000	-460 000
Anslag netto	-1 476 522	-30 000	-908 000	-460 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 460.000 euro.

Utgifter

Rådgivning

Landskapsregeringen avser att ingå ett nytt femårigt ramavtal för åren 2027 – 2031 gällande rådgivning samt försöks- och utvecklingsverksamhet med Ålands Hushållningssällskap r.f., Ålands Fåravelsförening r.f., Föreningen Ålandsfåret r.f., Andelslaget Ålands Maskinring, Ålands Fiskodlarförening r.f., Ålands Fiskare r.f. och Ålands skogsvårdsförening r.f. Avtalet baseras fortsättningsvis på de övergripande målsättningarna för livsmedelsproduktion och lantbruket, d.v.s. fokus är en ekonomisk, smart och hållbar utveckling på landsbygden. Den främsta prioriteringen är att bidra till skapande av konkurrenskraftiga landsbygdsföretag som producerar råvaror av rätt kvalitet till den lokala livsmedelsindustrin och livsmedel till konsumenterna. Betydelsen av lokal livsmedelsförsörjning ökar i takt med osäkerheten i omgivningen.

Av anslaget föreslås att 10.000 euro används som verksamhetsbidrag till Ålands Fåravelsförening r.f., Andelslaget Ålands Maskinring och Föreningen Ålandsfåret r.f.

Penningautomatmedel om 585.000 euro (varav 75.000 euro utgör finansiering för hyror till Fastighetsverket) avsätts under moment 35000 för finansieringen av ramavtalet kopplat till Ålands Hushållningssällskap r.f.

Räntestöd

Av anslaget föreslås 240.000 euro för att finansiera räntestödet för årets bevillningsfullmakt om lån med räntestöd om 2.200.000 euro och tidigare års beviljade räntestödslån. Det förväntas en fortsatt stor investeringsvilja under året. Räntestöd kommer att utökas att även beviljas för lån till tork- och lagerbyggnader för jordbruksprodukter under år 2027. Målsättningen är att räntestödet medverkar till en mer rationell och effektiv jordbruksproduktion i landskapet.

Räntestöd kan beviljas för banklån vid produktionsinvesteringar i byggnader samt för inköp av fastighet i samband med att unga lantbrukare tar över eller startar nya lantbruksföretag. Räntestöd i samband med investeringar är ett komplement till investeringsstödet till jordbruket inom ramen för CAP-planen under moment 62302.

Ett fullt nyttjande av bevillningsfullmakten för år 2027 beräknas enligt dagens ränteläge medföra nominell kostnad för landskapet om ca 330.000 euro under en tioårsperiod. Lånen förmedlas av kreditinstitut och räntestödet varierar med marknadsräntorna och är maximalt 3 procent. Saldot på utestående räntestöds krediter för investeringar är i dagsläget ca 8.300.000 euro och kommer troligtvis att öka under år 2027 till ca 9.000.000 euro. En ränteutveckling som leder till maximal räntestödsnivå på tidigare lån och lån beviljade enligt ovanstående bevillningsfullmakt skulle innebära en årlig kostnad om ca 285.000 euro.

Räntestöd, lån till lantbruk, euro	Kostnad år 2027	Kostnad år 2028	Beräknad årskostnad vid ett ränteläge om 4,0% (som medför maximalt räntestöd)
Totalt	240 000	250 000	285 000
Lånesaldo lån beviljade åren 2005-2026 (ca 8,3 milj.)	210 000	210 000	230 000
Lån utgivna år 2027 (2,2 milj.)	30 000	40 000	55 000

Skördeskador

Av anslaget föreslås 10.000 euro för finansiering av räntestöd för lån beviljade med anledning av skördeskador i enlighet med landskapslagen (1980:44) om räntestödslån vid skördeskador. Räntestöd på lån utgår i syfte att lindra de likviditetsproblem odlaren riskerar till följd av minskade intäkter från den skörd som drabbats av skördeskada. Lån kan beviljas sådana gårdar där det konstaterats skördeskador som uppstått oberoende av odlaren i oskördad gröda till följd av onormalt ogynnsamma väderförhållanden.

Föreslås att det under året får beviljas räntestödslån om sammanlagt högst 300.000 euro. Räntestödet betalas som ett fast räntestöd om maximalt 5 procent i högst 5 år. Låntagarens ränta uppgår dock alltid till minst 1 procent. Skulle lånets totala ränta och låntagarens ränta sjunka under 6 procent är räntestödet skillnaden mellan totala räntan och låntagarens ränta om 1 procent. Stödet betalas med grund i kommissionens förordning (EU) nr 1408/2013 om stöd av mindre betydelse inom jordbrukssektorn (de minimis). Utbetalande av stödet förutsätter att det finns utrymme i den kvot för stöd av mindre betydelse som fördelats mellan Åland och riket utgående från den landskvot som fastställts i förordning (EU) nr 1408/2013. Landskapet har för närvarande inga utestående räntestöds krediter för skördeskador.

Kostnadsersättningsstöd till exporterande livsmedelsföretag

Av anslaget föreslås 200.000 euro för kostnadsersättningsstöd. Den åländska exporterande industrin utmanas av ett högt kostnadsläge gällande el, vatten och avlopp samt höga transportkostnader. Landskapsregeringens målsättning är att stimulera exporten vilket skapar incitament till nya satsningar och investeringar som leder till nya sysselsättningsmöjligheter. Föreslås därför ett anslag för att finansiera ett kostnadsersättningsstöd till exporterande livsmedelsföretag vars transportkostnader utgör mer än 10 procent av företagets totala kostnader.

Kostnadsersättningsstödet uppgår till 10 procent av de redovisade externa transportkostnaderna. Stödet beviljas i enlighet med kommissionens förordning (EU) 2023/2831 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse.

Fullmakt

Föreslås en bevilningsfullmakt om högst 2.200.000 euro för nya lån med räntestöd för lån för produktionsinvesteringar i byggnader och även för lagerbyggnader och torkar för jordbruksprodukter samt för visst lösöre. Se motiveringen under rubriken räntestöd ovan.

Föreslås därtill att det under året får beviljas nya räntestödslån om sammanlagt högst 300.000 euro för lån beviljade med anledning av skörde-skador. Se motiveringen under rubriken skörde-skador ovan.

Föreslås ytterligare att en bevilningsfullmakt om högst 1.000.000 euro för nya lån som upptas med landskapsborgen i enlighet med 40 § i landskapsförordning om investeringsstöd och startstöd till jordbruket (2023:68) för produktionsinvesteringar i byggnader samt för visst lösöre som upptas som kompletterande finansiering till investeringsstödet till jordbruket inom ramen för CAP-planen under moment 62302. Landskapsborgen finansieras med avgifter och eventuella kreditförluster upptas under moment 89200. Det totala åtagandet av tidigare borgensförbindelser och sådana som utges under året får uppgå till högst 1.000.000 euro vid årets slut.

61550 Avbytar-service (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter				
Kostnader	-265 191	-32 000	-298 000	-280 000
Anslag netto	-265 191	-32 000	-298 000	-280 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 280.000 euro.

Utgifter

Anslaget avser att användas för att säkerställa åtaganden och kostnader i enlighet med landskapslagen (2014:53) om avbytarstöd ändrad genom landskapslagen om avbytarstöd (2025:15) där avbytarstödet höjdes. Anslaget är beräknat utifrån att antalet lantbruk som erhåller stöd för avbytare minskar.

621 Europeiska Unionen - ERUF och ESF

Strukturfondsmedlen för programmet 2021 - 2027 uppgår till totalt 5.575.692 euro fördelat 3.316.724 euro från Eruf och 2.258.968 euro från ESF+. Programmets tekniska stöd beräknas till 112.160 euro från Eruf samt 86.833 euro från ESF+. Delfinansiering från fonderna är 40 procent och den nationella offentliga motfinansieringen uppgår till 8.363.538 euro fördelat 4.975.086 euro för Eruf och 3.388.452 euro för ESF+.

Programmet är uppbyggt kring två strategiska insatsområden:

- 1) Entreprenörskap, digital utveckling och innovation med finansiering från Eruf och
- 2) Kompetens för alla med finansiering från ESF+.

Målsättningen med Eruf-finansieringen är att stöda nyetablering av företag, öka konkurrenskraft och internationalisering, främja återhämtning efter covid-19 pandemin samt att stärka tillväxt och innovationsarbetet i företagen. Detta kan ske genom dels direkta företagsstöd i form av t.ex. produktutveckling, konsultcheckar, marknadsföringsbidrag eller investeringsbidrag knutet till utveckling av innovativa produkter och tjänster, dels i form av företagsfrämjande utvecklingsprojekt innefattande rådgivningsinsatser, affärsutveckling, starta eget, affärscoachning eller olika innovationsmiljöer inom t.ex. IT-kuster, livsmedelskuster, kreativa näringar samt turism.

Huvudsakliga målgrupperna är små och medelstora företag (SMF), potentiella entreprenörer och företagsfrämjande organisationer samt offentliga aktörer.

Målsättningen med ESF+ är att stöda individer som är utanför arbetsmarknaden att återvända eller ta sig in, minska risken för marginalisering och främja återhämtning efter Covid-19 pandemin samt att stöda ett fortsatt livslångt lärande. Detta kan ske genom sysselsättningsfrämjande åtgärder såsom utbildning, fortbildning, karriärcoachning, anställning, examensgivande utbildningar, inkluderande åtgärder för inflyttade i samhället, fortsatta satsningar på svenska för inflyttade med beaktande av deras utbildningar och möjligheter till snabb sysselsättning samt stöd för branschspecifika utbildningar inklusive satsningar på jämställdhet, miljökunskap och digitalisering.

Huvudsakliga målgrupperna är tredje sektorn, företag, branschorganisationer och offentliga aktörer.

ERUF OCH ESF	Finansieringsram 2021-2027	Budgeterat 2021- 2026 inkl. Åb	Förslag 2027	Återstod
Landskapsregeringens finansieringsandel	8 363 538	6 992 000	497 000	875 586
ERUF:s finansieringsandel	3 316 724	2 554 000	179 000	583 724
ESF:s finansieringsandel	2 258 968	2 107 000	152 000	0
Totalt	13 939 230	11 653 000	828 000	1 459 310

62100 Europeiska Unionen - ERUF och ESF, 2014-2020 (RA-EU)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. åb 2026	Förslag 2027
Intäkter	21 548	-665 659		
Kostnader	145 324	-231 053		
Anslag netto	166 872	-896 712		

Budgetmotivering

Föreslås ingen inkomst och inget anslag då programbudgeten, inklusive de tillägg som programmet beviljats för återhämtningsfinansiering, i sin helhet har budgeterats tidigare och programmet avslutas samt slutregleras under år 2026.

62102 Europeiska Unionen - ERUF och ESF, 2021 - 2027 (RA-EU)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter	269 038	1 613 127	653 000	331 000
Kostnader	-859 567	-3 864 125	-1 633 000	-828 000
Anslag netto	-590 529	-2 250 998	-980 000	-497 000

Budgetmotivering

Föreslås med beaktande av tidigare års anslag en inkomst om 331.000 euro och ett anslag om 828.000 euro.

Inkomster

Av inkomsten föreslås att 179.000 euro upptas, vilket motsvarar den indikativa finansieringsramen för år 2027 för Operativ program för Åland 2021 - 2027 med finansiering från Eruf.

Av inkomsten föreslås att 152.000 euro upptas, vilket motsvarar den återstående finansieringsramen för Operativ program för Åland 2021 - 2027 med finansiering från ESF.

Utgifter

Av anslaget föreslås att 179.000 euro upptas, vilket motsvarar den indikativa finansieringsramen för år 2027 för Operativ program för Åland 2021 - 2027 med finansiering från Eruf.

Av anslaget föreslås att 152.000 euro upptas, vilket motsvarar den återstående finansieringsramen för Operativ program för Åland 2021 - 2027 med finansiering från ESF.

Landskapets andel av anslaget uppgår till 497.000 euro, varav 269.000 euro som motfinansiering till Eruf och 228.000 euro som motfinansiering till ESF.

Under momentet ingår anslag för tekniskt stöd som finansierar programadministration, information, uppföljning, övervakning och utvärdering.

623 Europeiska Unionen - program för landsbygdens utveckling, EJFLU

Jordbruksnäringen är beroende av EU:s gemensamma jordbrukspolitik. Den gemensamma jordbrukspolitiken är uppdelad i två delar:

- Pelare 1 Inkomst- och marknadspolitiken och
- Pelare 2 Landsbygdsutvecklingspolitiken.

Den åländska behörigheten inom området omfattas av den delen som utgör pelare 2 d.v.s. landsbygdsutvecklingspolitiken. Landskapsregeringen har sedan år 1995 genomfört EU-delfinansierade åtgärder inom ramen för så kallade landsbygdsutvecklingsprogram.

Jordbrukspolitiken genomförs och finansieras i finansieringsperioder. Från programperioden 2023 - 2027 genomförs alla åtgärder i en enda för landet gemensam CAP-plan. De områden som omfattas av landskapets behörighet ingår således i Finlands CAP-plan vid sidan av rikets åtgärder inom inkomst- och marknadspolitiken.

Landskapsregeringen har utarbetat förslag till åtgärder inom det område inom CAP-planen som faller under landskapets behörighetsområde, det vill säga landsbygdsutvecklingsåtgärderna inom CAP:s andra pelare. Landskapsregeringens övergripande målsättningar är att strategin ska ge redskap för en positiv utveckling av den åländska jordbruksnäringen och att de åländska lantbrukarna ska ha konkurrensvillkor motsvarande som för företagare i Finland. Fokus för den åländska delen av genomförandet ska ligga på företagets möjligheter att skapa värdet förädlings och ge konkurrenskraftiga förutsättningar för hållbara och lönsamma jordbruksföretag oavsett storlek. En uttalad målsättning med åtgärderna i strategin är att skapa enklare system, stimulera till en högre produktivitet och en ökad hållbarhet samtidigt som miljövärden bevaras och utvecklas.

Landskapsregeringens åtgärder genomförs i enlighet med landskapslag (2023:17) om finansiering av landsbygdsnäringar.

EJFLU	Finansieringsram 2023-2027	Budgeterat 2023-2026	Förslag 2027	Återstår
Landskapets finansieringandel	26 020 294	20 876 000	4 023 000	1 121 294
EJFLU:s finansieringsandel	15 423 000	12 336 000	2 082 000	1 005 175
Totalt	41 443 294	33 212 000	6 105 000	2 126 469
Varav helt nationellt finansierat	6 316 852	5 053 481	1 263 371	

62300 Europeiska Unionen - EJFLU, 2014 - 2020 (RA-EU)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter	988 818	1 546 932		
Kostnader	-1 661 568	-3 863 525		
Anslag netto	-672 750	-2 316 593		

Budgetmotivering

Inga ytterligare anslag föreslås. Programmets ram har budgeterats under perioden 2014 - 2022. Medlen var möjliga att nyttja till utgången av år 2025.

62302 Europeiska Unionen, EJFLU, 2021 - 2027 (RA-EU)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter	2 485 634	3 540 283	3 084 000	2 082 000
Kostnader	-6 791 715	-8 407 104	-8 303 000	-6 105 000
Anslag netto	-4 306 082	-4 866 821	-5 219 000	-4 023 000

Budgetmotivering

Föreslås en inkomst om 2.082.000 euro och ett anslag om 6.105.000 euro.

Inkomster

Föreslås en inkomst om 2.082.000 euro för finansieringen från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU) som överförs till landskapsregeringen för genomförandet av åtgärderna i programmet.

Utgifter

Föreslås ett anslag om 6.105.000 euro för finansieringen av landskapets och EU:s andel av finansieringen av genomförandet av landskapets åtgärder riktade till landsbygdsutveckling inom CAP-planen. Anslaget finansierar 12 åtgärder fördelade på tre fokusinriktningar:

- 1) Interventioner som stödjer åtgärder riktade till miljö och klimat samt biodiversiteten och en ökad djurvälstånd inom det åländska lantbruket (arealbaserade stöd och djurstöd)
- 2) Stödja och utveckla konkurrenskraften inom både primärproduktionen och livsmedelsförädlingsledet (projekt- och investeringsstöd) samt
- 3) Utveckla kompetensen och kunskaperna inom näringen vilket är ett horisontellt område som stödjer både miljö och konkurrenskraft (projektstöd).

Utöver dessa tre inriktningar finansieras EU:s andel av genomförandet av Leader. Landskapets finansieringsandel av Leader budgeteras under moment 62390.

62390 Leaderfinansiering med penningautomatmedel (RA-EU)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförs till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter				
Kostnader	-227 488	-184 698	-150 000	-141 000
Anslag netto	-227 488	-184 698	-150 000	-141 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 141.000 euro.

Utgifter

Anslaget om 141.000 euro avser landskapets finansieringsandel som finansieras ur penningautomatmedel (se kapitel 350) för genomförande av Leader-metoden samt för genomförande av Leader-projekt.

Leader-metoden ska medverka till att utveckla landsbygden och även fungera som ett instrument till att samordna lokalbefolkningen till samarbete kring projekt, bland annat miljömässiga projekt.

625 Europeiska Unionen - Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden, EHFVF

Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet 2021 - 2027 ska stödja en hållbar tillväxt inom fiskerinäringen innefattande yrkesfisket, vattenbruket samt fiskförädling och -handel. Målet är bland annat att främja förnyelse och innovation samt att öka användningen av fisk för humankonsumtion. I programmet finns även åtgärder som stöder genomförandet av Europeiska unionens integrerade havspolitik som exempelvis insatser för bevarande och återställande av biologisk mångfald. Landskapsregeringen har godkänt föreningen Lokalkraft Leader Åland r.f. som genomförare av programmets Leader-dimension (lokalt ledd utveckling).

För genomförandet av programmet erhåller Finland 71,8 miljoner euro. I enlighet med tidigare fördelningsgrund är landskapets andel av programbudgeten 4.128.000 euro. Landskapets medfinansiering är 50 procent, vilket ger en programbudget på 8.256.000 euro.

EHFVF	Finansieringsram 2021-2029	Budgeterat 2021-2026	Förslag 2027	Återstod
Landskapsregeringens finansieringsandel	4 128 000	2 872 000	150 000	1 106 000
EHFVF:s finansieringsandel	4 128 000	2 872 000	150 000	1 106 000
Totalt	8 256 000	5 744 000	300 000	2 212 000

62500 Europeiska Unionen - EHFF, 2014 - 2020 (RA-EU)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförs till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter	2 905	433 011		
Kostnader	-5 336	-1 446 271		
Anslag netto	-2 431	-1 013 260		

Budgetmotivering

Föreslås ingen inkomst och inget anslag då hela programbudgeten har budgeterats tidigare.

62502 Europeiska Unionen - EHFVF, 2021 - 2027 (RA-EU)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter	1 173 127	1 252 435	70 000	150 000
Kostnader	-2 331 609	-2 562 614	-140 000	-300 000
Anslag netto	-1 158 482	-1 310 179	-70 000	-150 000

Budgetmotivering

Föreslås en inkomst om 150.000 euro och ett anslag om 300.000 euro med beaktande av tidigare års anslag.

Inkomster

Inkomsten avser EU:s medfinansiering av programmet inom ramen för Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden för programperioden 2021 - 2027.

Utgifter

Anslaget avser den totala offentliga finansieringen av det operativa programmet inom ramen för vilket stöd beviljas för programperioden 2021 - 2027.

Under momentet upptas även anslag för tekniskt stöd. Tekniskt stöd kan inkludera kostnader för administration, uppföljning och övervakning av programmet, informationsinsatser samt löpande utvärdering och utredningar.

640 Främjande av skogsbruket

Landskapsregeringens övergripande målsättning är att upprätthålla och vidareutveckla ett hållbart och klimatsmart skogsbruk. Med detta avses, förutom ekonomisk virkesproduktion, även beaktande av den biologiska mångfalden, landskapsvärden, vattenvärden, fornminnesvärden och skogens mångsidiga sociala funktioner samt skogens förmåga att binda koldioxid.

Tillgången till aktuella skogsdata utgör grunden för att främja den privata skogsnäringen, bevarandet av biologisk mångfald, gynnande av klimatsmarta åtgärder och ett hållbart skogsbruk. Aktuella skogsdata är en förutsättning för att behålla skogscertifieringen. Arbetet med uppdatering av data och utveckling av interaktiva tjänster för skogsägare och företag i Skogsportalen fortsätter.

EU:s avskogningsförordning börjar tillämpas under året och konsekvenserna för landskapsregeringen och primärnäringarna måste klargöras, vilket bland annat innefattar ny lagstiftning och kontrollverksamhet.

Under året är målsättningen att uppdatera skogsprogrammet "SkogsÅland2027".

Landskapsregeringens understöd för skogsbruksåtgärder och en välfungerande rådgivningsverksamhet är fortsättningsvis viktiga incitament för att aktivera och motivera skogsägarna. Målsättningen med stöden är att inom ramen för befintliga resurser prioritera de åtgärder som bedöms viktigast för ett långsiktigt hållbart och klimatsmart skogsbruk. Under de kommande åren finns ett stort behov av plant- och ungskogsrojningar för att sköta de nya ungskogar som uppkommit efter stormen Alfrida. Inför år 2027 ska ett nytt ramavtal gällande rådgivningen tecknas med Ålands Hushållningssällskap r.f.

Skadorna av granbarkborre har avtagit, men i stället har det blivit vanligare med nya skador och skadegörare på bland annat tall. Landskapsregeringen fortsätter med svärmsnings- och populationsövervakning av granbarkborre.

Som ett led i förverkligandet av Utvecklings- och hållbarhetsagendan samt skogsprogrammet fortgår programmet där markägare frivilligt och mot ersättning ska kunna skydda eller förbättra skogarnas naturvärden. Åtgärden budgeteras av miljöbyrån och genomförs i samarbete med skogsbruksbyrån.

Certifieringen av det åländska skogsbruket fortgår i Ålands skogsvårdsförening r.f:s regi.

64000 Främjande av skogsbruket, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter	41 585			
Kostnader	-47 153	-1 800	-20 000	-40 000
Anslag netto	-5 568	-1 800	-20 000	-40 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 40.000 euro.

Utgifter

I anslaget ingår utgifter för inköp av tjänster, drift och underhåll av fordon och utrustning, informationsverksamhet samt övriga kostnader för verksamheten. Anslaget har ökats för inköp av tjänster med anledning av uppdateringen av skogsprogrammet för Åland.

64000 Främjande av skogsbruket, överföringar (R)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter				
Kostnader	-305 502	-144 498	-380 000	-380 000
Anslag netto	-305 502	-144 498	-380 000	-380 000

Budgetmotivering

Föreslås ett nettoanslag om 380.000 euro med stöd av 6 § landskapslagen (2012:69) om landskapets finansförvaltning.

Utgifter

Anslaget avser i första hand stöd för skogsbruksåtgärder. Föreslås att 260.000 euro används för stöd i enlighet med landskapslagen (2015:32) och landskapsförordningen (2015:33), ändrad (2018/30), (2019/53) och (2020/118) om stöd för hållbart skogsbruk.

Föreslås att 120.000 euro används för skoglig rådgivningsverksamhet som tillhandahålls av Ålands skogsvårdsförening r.f. i enlighet med ramavtal mellan Ålands landskapsregering och Ålands Hushållningssällskap r.f. gällande rådgivningen för primärnärningarna. Inför år 2027 ska ett nytt ramavtal gällande rådgivningen tecknas med Ålands Hushållningssällskap r.f. Administrationen av ramavtalet sker i samarbete mellan jordbruks-, fiskeri- och skogsbruksbyrån.

Anslaget får även användas till förhandsfinansiering av åtgärder som landskapsregeringen tvingas vidta enligt 18c § landskapslagen (1998:83) om skogsvård och med stöd av 6 § landskapslagen (2012:69) om landskapets finansförvaltning gottskrivas inkomster motsvarande förhandsfinansieringen.

650 Jakt- och viltvård

Landskapsregeringens övergripande målsättning är att verka för en god jaktkultur med aktiv viltvård, bra möjligheter till övningsskytte och sunda viltstammar. Viltet är en närproducerad naturtillgång som bör förvaltas och nyttjas på ett hållbart sätt. Till detta hör till exempel information, rådgivning, insamling av viltdata, lagstiftningsåtgärder samt stöd till jaktvårdsföreningarnas verksamhet. Landskapsregeringens målsättning är att stimulera jaktvårdsföreningarnas arbete med aktuella viltdata samt att informera och utbilda jägarkåren, speciellt när det gäller skydds- och viltvårdsåtgärder för sjöfågel, hjortdjursförvaltning och arbete mot invasiva arter. Arbetet med åtgärdsplanen för ejderstammen fortsätter. Landskapsregeringen fortsätter att utveckla ett program

för övervakning av hjortdjurens fodertillgång, konkurrens och populationstätheter. Landskapsregeringen inför ett praktiskt moment om vapenhantering i jägarexamen.

65000 Jakt- och viltvård, verksamhet (R)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter	166 468		172 000	175 000
Kostnader	-82 153	-22 315	-130 000	-129 000
Anslag netto	84 315	-22 315	42 000	46 000

Budgetmotivering

Under momentet föreslås ett anslag om 129.000 euro och ett nettoanslag om 46.000 euro. Med hänvisning till 6 § landskapslagen (2012:69) om landskapets finansförvaltning föreslås att inkomster gottskrivs momentet.

Inkomster

Föreslås en inkomst från jaktvårdsavgifter och försäljning av handledningen för jägarexamen om 164.000 euro. Jaktåret 2025 - 2026 löste 4.125 personer jaktkort. Trenden är svagt nedåtgående sett över flera år även om de årliga variationerna inte är stora. En betydande del utgörs av personer bosatta utanför Åland, 935 personer. Av den åländska jägarkåren är både antalet och andelen kvinnor ökande och antalet uppgår nu till 382 personer, 12 procent av jägarkåren. Föreslås att jaktvårdsavgiften hålls oförändrad på 40 euro. Inkomsten är korrigerad med beaktande av att jägare med ny jägarexamen är befriade från jaktvårdsavgiften första året.

Föreslås en inkomst om 11.000 euro från hjortdjursavgifter för rådjurstillstånd samt älglicenser. Anslag för bidrag för hjortdjursskador upptas under moment 65000 överföringar.

Utgifter

Föreslås ett anslag om 129.000 euro. Av anslaget utgörs 94.000 euro av utgifter såsom 56 § i jaktlagen (1985:31) föreskriver, t.ex. prenumeration av tidningen Jägaren, jägarförsäkring för alla jaktkortsinnehavare, viltvårdsprojekt, forskning m.m. Högt prioriterade projekt är ejderförvaltningen, viltvårdande åtgärder för sjöfågel och utveckling av hjortdjursförvaltningen, särskilt med fokus på programmet för övervakning av hjortdjurens fodertillgång, betestryck och konkurrens. Vidare kan anslaget användas för inköp och underhåll av utrustning som behövs i samband med viltförvaltningen och utveckling av metoder för kontroll av invasiva arter. Anslaget kan även användas för inköp av utbildnings- och informationsmaterial som saluförs till självkostnadspris till jägarkåren. Med hänvisning till 6 § landskapslagen (2012:69) om landskapets finansförvaltning föreslås inkomsterna från motsvarande försäljning få gottskrivas momentet.

Av anslaget utgörs 35.000 euro av ersättning till eftersöksjägare för det arbete de utför med eftersök på trafikskadat vilt på uppdrag av polisen. Ersättningarna administreras av enheten för jakt- och viltvård vilka också ansvarar för utbildning och organisering av eftersöksjägarna.

65000 Jakt- och viltvård, överföringar (R)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter				
Kostnader	-61 707	-72 831	-77 000	-81 000
Anslag netto	-61 707	-72 831	-77 000	-81 000

Budgetmotivering

Föreslås, med beaktande av tillgängliga medel från tidigare år, ett anslag om 81.000 euro.

Utgifter

I anslaget ingår 71.000 euro i stöd till jaktvårdsföreningarnas verksamhet och skjutbanor samt viltvårdsprojekt. Dessa ska fördelas rättvist i förhållande till antalet medlemmar i föreningen samt föreningens aktivitet. Målsättningen med skytteverksamheten bör vara att den är självfinansierad. Högt prioriterade projekt är viltvårdsåtgärder riktade mot sjöfågel och utveckling av hjortdjursförvaltningen.

Av anslaget kan ett stöd till Ålands jakt- och fiskemuseum beviljas på basen av redovisade kostnader för jaktvårdsföreningarnas och landskapsregeringens möten, kurser och informationstillfällen vid museet samt särskilda evenemang eller verksamhet med anknytning till jakt- och viltvård, dock inte för kostnader som hänför sig till museets ordinarie verksamhet. Av anslaget kan också beviljas understöd till andra organisationer för främjande av viltvården och höjande av jaktkulturen. Av anslaget kan även beviljas understöd till skytteförening för kostnader som anknyter till utveckling av skyttefärdigheter för nya jägare.

Av anslaget föreslås 10.000 euro främst för bidrag för förebyggande åtgärder vid yrkesmässigt bedriven odling, men även ersättande av hjortdjursskador på yrkesmässigt bedrivna odlingar eller skogsplanteringar. Bidraget beviljas endast i de fall jakt är tillåten på området och att jakt bedrivs aktivt inom områdets närhet under ordinarie jakttid. Anslaget avser dessutom viss försöksverksamhet för förhindrande av hjortdjursskador samt kostnader för tillvaratagande av fallvilt enligt 70 § och 73 § jaktlagen (1985:31) för landskapet Åland. Anslaget avses över tid delvis motsvara inkomsterna från hjortdjurslicenser. Närmare regler för beviljande av bidrag anges i landskapsregeringens fastställda riktlinjer. Anslaget kan även användas för jaktvårdsföreningarnas skötsel av förvaltningsuppgifter som rör hjortdjur, hjortdjursinventeringar och forskningsprojekt kring hjortdjur.

670 Främjande av fiskerinäringen

Den övergripande målsättningen är att den åländska fiskerinäringen ska vara konkurrenskraftig, ekonomiskt lönsam samt ekologiskt och socialt hållbar. De fiskbestånd och ekosystem som nyttjas av näringen ska skyddas och vårdas för att även i framtiden kunna tillhandahålla närproducerad råvara för livsmedel av hög kvalitet.

Förverkligandet av stödprogrammet inom ramen för Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden 2021 – 2027 fortsätter. Programmet ska stödja genomförandet av den gemensamma fiskeripolitiken samt delar av unionens havspolitik bl.a. genom att främja ett hållbart fiske och vattenbruk samt bidra till tryggad livsmedelsförsörjning och bevarandet av marina biologiska resurser. Implementeringen av programmet försenades och inleddes under hösten 2024.

Arbetet med underlag till den nationella och regionala partnerskapsplanen för perioden 2028 - 2034 intensifieras under året. Planen kommer att utgöra ram för av EU-medfinansierade stöd som kan beviljas till fiskerinäringen samt för bevarandet av marina biologiska resurser.

Europeiska unionens lagstiftning för fiskerikontroll och -övervakning har genomgått en revision. Under året anpassas åländsk lagstiftning för en ändamålsenlig implementering av unionens regelverk.

De huvudsakliga fiskevårdande insatserna finns under kapitel 865 Ålands fiskevårdscentrum, Guttorp.

67000 Främjande av fiskerinäringen, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter	74 661			
Kostnader	-99 569	-3 660	-45 000	-45 000
Anslag netto	-24 908	-3 660	-45 000	-45 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 45.000 euro.

Utgifter

Anslaget innefattar kostnader för lagstadgad fiskeriövervakning samt uppdatering och underhåll av för fiskerinäringen nödvändiga register. Anslaget kan även användas för information, möteskostnader, arvoden och lantmäteri samt mindre anskaffningar av material och förnödenheter, sammanlagt ca 18.000 euro.

Anslaget innefattar därtill ca 25.000 euro för fiskeribiologiska undersökningar och vetenskapliga studier av tillståndet hos fiskbestånd kring Åland, i samarbete med Husö biologiska station samt köpta tjänster och andra utgifter för utredningar och provfisken. Av kostnaderna avser 2.000 euro avskrivningar.

67000 Främjande av fiskerinäringen, överföringar

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter				
Kostnader	-50 000		-40 000	-40 000
Anslag netto	-50 000		-40 000	-40 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 40.000 euro.

Utgifter

Anslaget avser rådgivningsverksamhet och information till fiskerinäringens företag som tillhandahålls av branschorganisationer i enlighet med ramavtalet med Ålands hushållningssällskap r.f. Inför år 2027 ska ett nytt ramavtal gällande rådgivningen tecknas med Ålands Hushållningssällskap r.f. Administrationen av avtalet sker i samarbete mellan jordbruks-, skogsbruks- och fiskeribyrån.

860 Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet

Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet (AMS) verkar i enlighet med landskapslagen (2006:9) om Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet. De service- och förvaltningsuppgifter som ankommer på AMS samt övergripande mål för verksamheten regleras av landskapslagen (2006:8) om arbetsmarknadspolitisk verksamhet, landskapslagen (2015:56) om sysselsättningsfrämjande utbildning, landskapslagen (2012:74) om främjande av integration, landskapslagen (2026:25) om tillämpning på Åland av lagen om allmänt stöd samt landskapslagen (2006:76) om studiestöd. AMS kan också erbjuda tjänster eller ge service med stöd av budgetbeslut. På den grunden administrerar AMS exempelvis systemet med högskolepraktikanter samt upprätthåller verksamheten inom ramen för Åland Living.

Utgifterna för de studiestödsförmåner som AMS ansvarar för finns upptagna under moment 50200.

AMS ansvarar, enligt beslut av landskapsregeringen, för landskapets deltagande i det formella nordiska samarbetet genom representation i Nordiska ministerrådets ämbetsmannakommitté för arbetsliv och i kommittén underställda arbetsmarknadsutskottet. I beredningen av Finlands nationella ställningstagande gällande beslut som fattas inom EU följer AMS med arbetet inom beredningssektion EU29 Sysselsättning. Landskapsregeringen har utsett AMS till Euresmedlem enligt artikel 10 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/589 om ett europeiskt nätverk för arbetsförmedlingar (Eures), om arbetstagares tillgång till rörlighetstjänster och om ytterligare integration av arbetsmarknaderna.

Dessutom handhar AMS förvaltningsuppgifter med stöd av överenskommelseförordningar. Det handlar om lämnande av bindande utlåtanden till arbetslöshetskassor, mottagande av lönegarantiärenden och utarbetande av regionala riktlinjer för användning av utländsk arbetskraft.

Huvuduppgiften för landskapets i lag reglerade arbetsmarknadspolitiska verksamheter är att effektivt och ändamålsenligt sammanföra den som söker arbete med den som söker arbetskraft, att främja sysselsättning och kompetensutveckling, att främja en regionalt balanserad utveckling av arbetsmarknaden, att verka för kvinnors och mäns rätt till arbete på lika villkor, att motverka diskriminering på arbetsmarknaden, att underlätta för personer med svag ställning på arbetsmarknaden att få arbete och förhindra utslagning från arbetsmarknaden samt att motverka långa tider utan reguljärt arbete.

I lag angivna sysselsättningsmål är bland annat att uppnå och bibehålla en hög och jämn sysselsättning som tryggar utkomsten för landskapets befolkning och som grundar sig på ett fritt val av arbetsplats samt på utförande av ett meningsfullt arbete. Landskapet bör särskilt genom arbetsmarknadspolitiska åtgärder sträva till att främja efterfrågan och utbudet av arbetskraft i syfte att bekämpa arbetslöshet eller brist på arbetskraft. Arbetsmarknadsservicen och åtgärderna ska vara tillgängliga för personer med olika former av funktionsnedsättningar. Landskapsregeringen antar årligen en verksamhetsplan med närmare inriktning på arbetsmarknadspolitiken i landskapet.

Åland Living verkar för att Åland ska upprätthålla ett positivt inflyttningsmönster, med målsättningen att öka antalet inflyttade i linje med det mål som formulerats för år 2030. Rekryteringssamarbete med arbetsgivare, informationsservice och strategiskt kommunikationsarbete för ökad synlighet utanför Åland är centrala delar av verksamheten.

Åland Livings uppdrag är:

- att bidra till att den åländska arbetsmarknadens behov av arbetskraft och företagsetableringar tillgodoses, varför samverkan med näringslivet är av vikt
- att verka för Ålands kompetensförsörjning, varför samverkan och dialog med utbildningsväsendet är av vikt

- att vara en del av landskapets platsutveckling och värdskapsarbete, varför samverkan med aktörer som verkar inom dessa områden är av vikt samt
- att vara en del av landskapets totala integrationsarbete, varför samverkan med aktörer som verkar för integration är av vikt.

Budgetmål	Åtgärd
Fler sysselsatta	Sysselsättningsstöd
	Vägledning till arbete eller utbildning
Ökad arbetskraftsinflyttning	Åland Living, öka verksamhetens räckvidd

86000 Arbetsmarknads- och studieservicemyndigheten, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförs till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Försäljningsintäkter	11 767		21 000	18 000
Övr verksamh intäkt			100 000	
Summa Verksamhetens intäkter	11 767		121 000	18 000
Personalkostnader	-1 394 380		-1 477 434	-1 547 704
Köp av tjänster	-298 275		-409 420	-319 922
Material förnödenh	-53 855		-66 000	-39 300
Övr verksamh kostn	-202 246	-73 290	-207 066	-198 994
Summa Verksamhetens kostnader	-1 948 756	-73 290	-2 159 920	-2 105 920
Soc hälsovård utskk	1			
Summa Utgift ink o kap öv	1			
Summa Kostn ink o kap öv	1			
Summa Verksamhetsbidrag	-1 936 988	-73 290	-2 038 920	-2 087 920
Övr finansiella kost			-30 000	
Summa Finansiella intäkter och kostnader			-30 000	
Summa Årsbidrag	-1 936 988	-73 290	-2 068 920	-2 087 920
Avskrivn enl plan	-138 080		-138 080	-138 080
Summa Av- och nedskrivningar	-138 080		-138 080	-138 080
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-2 075 068	-73 290	-2 207 000	-2 226 000
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-2 075 068	-73 290	-2 207 000	-2 226 000

Moment	Bokslut 2024	Bokslut 2025	Budget inkl. ÄB 2026	Förslag 2027
86000 Arb.markn & studieservicemynd.	-2 107 061	-2 075 068	-2 207 000	-2 226 000
86050 Sysselsättn. o arb.löshet.stöd	-6 434 389	-6 936 054	-8 824 000	-7 382 000
Summa 8600_7 AMS	-8 541 450	-9 011 122	-11 031 000	-9 608 000

I tabellen nedan visas utvecklingen av självfinansieringsgraden.

Självfinansieringsgrad	Bokslut 2025	Tidigare års anslag	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Verksamhetens intäkter	11 767		121 000	18 000
Summa Verksamhets- och överföringsintäkter	11 767		121 000	18 000
Verksamhetens kostnader	-2 906 126	-48 600	-3 068 920	-2 917 920
Kostn ink o kap öv	-5 978 684	428 684	-7 915 000	-6 570 000
Summa Verksamhets- och överföringskostnader	-8 884 810	380 084	-10 983 920	-9 487 920
Summa Nettokostnader	-8 873 043	380 084	-10 862 920	-9 469 920
Självfinansieringsgrad	0,1%		1,1%	0,2%

Budgetmotivering

Föreslås inkomster om 18.000 euro och anslag om 2.244.000 euro.

Inkomster

Föreslås inkomster om 8.000 euro för ersättningar för lämnande av arbetskraftspolitiska bindande utlåenden till arbetslöshetskassor och 10.000 euro för utarbetande av regionala riktlinjer för användning av utländsk arbetskraft.

Utgifter

Föreslås ett anslag om 2.244.000 euro för AMS:s verksamhetsutgifter, inklusive verksamheten Åland Living. Av kostnaderna avser 138.080 euro avskrivningar.

86050 Sysselsättnings- och arbetslöshetsunderstöd, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter				
Kostnader	-957 370	24 690	-909 000	-812 000
Anslag netto	-957 370	24 690	-909 000	-812 000

Budgetmotivering

Föreslår ett anslag om 812.000 euro.

Utgifter

Anslaget avser 612.000 euro för sysselsättningsfrämjande åtgärder, se även moment 86050 överföringar.

Från anslaget bekostas projektinriktade åtgärder. AMS upphandlar projekt som är inriktade på särskilda kategorier av arbetslösa med svag ställning på arbetsmarknaden. Anslaget kan även användas för att skapa möjligheter till individuella lösningar för enskilda genom anskaffning av sysselsättningsfrämjande utbildning eller coachning. Det kan handla om upprätthållande eller komplettering av befintlig kompetens, förberedelse för att starta egen verksamhet eller dylikt. Anslaget kan också användas för att anskaffa karriärvägledning samt att vid behov erbjuda personer särskilt stöd och handledningsinsatser samt tolktjänster och anställning med sysselsättningsstöd hos landskapet.

För praktikantplatser för högskolestuderande föreslås ett anslag om 200.000 euro.

Praktikantplatserna används i syfte att ge högskolestuderande möjlighet att erhålla praktik inom sitt utbildningsområde eller via utredningsarbete knyta kontakter med arbetslivet på Åland med tanke på

framtida arbetsmöjligheter. Anslaget är dimensionerat för att erbjuda cirka 26 studerande en praktikanställning om cirka 2 månader vardera samt 2 praktikanter hos Ålands ministerråd vid Finlands EU-representation i Bryssel om cirka 6 månader vardera. Praktikanterna är anställda och avlönade av AMS. Praktiken kan genomföras såväl inom privat som offentlig sektor. En studerande kan beviljas praktikantplats endast en gång.

86050 Sysselsättnings- och arbetslöshetsunderstöd, överföringar (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter				
Kostnader	-5 978 684	428 684	-7 915 000	-6 570 000
Anslag netto	-5 978 684	428 684	-7 915 000	-6 570 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 6.570.000 euro.

Utgifter

Föreslås ett anslag om 6.300.000 euro för arbetslöshetsersättningar. Ur landskapets medel erläggs allmänt stöd i enlighet med landskapslagen om tillämpning på Åland av lagen om allmänt stöd. Anslaget har beräknats utgående från att arbetslösheten under år 2027 fortsättningsvis kommer att ligga på en något högre nivå än före Covid-19 pandemin och att antalet stödberättigade därmed kommer att ligga kvar på en högre nivå.

Föreslås ett anslag om 882.000 euro för genomförande av sysselsättningsfrämjande åtgärder. Av anslaget redovisas 612.000 euro under moment 86050 verksamhet.

Under momentet upptas anslag för de sysselsättningsfrämjande åtgärder som regleras i landskapslagen om arbetsmarknadspolitisk verksamhet. Anslaget används för stödinriktade åtgärder och andra sysselsättningsfrämjande åtgärder för arbetslösa arbetssökande och täcker kostnader för bland annat sysselsättningsstöd. Sysselsättningsstöd är en individuell åtgärd som kan beviljas för anställning, arbetspraktik, läroavtalsutbildning, deltidsarbete och start av företagsverksamhet. Stödet betalas till arbetsgivaren om det är fråga om anställning annars direkt till personen.

865 Ålands fiskevårdscentrum, Guttorp

Målet för verksamheten är att skapa goda förutsättningar för det småskaliga yrkesmässiga kust- och skärgårdsfisket samt sportfisket och fisketurismen. Fiskevårdsarbetet vid Ålands fiskevårdscentrum utgörs huvudsakligen av stödotplanteringar men även insatser för att främja naturlig fiskreproduktion samt information och rådgivning till vattenägare. Genom utplanteringsverksamheten upprätthålls en öringsstam runt Åland och reproduktionen av sik och gädda främjas. Arbetet förutsätter långsiktighet och kontinuitet med faktiska uppgifter om fiskbestånd och efterfrågan som grund.

Avsikten är att under år 2027 producera ca 120.000 2-somriga havsöringar, ca 150.000 1-somriga sikyngel och 1,2 miljoner gäddyngel.

Fiskyngelproduktionen vid Guttorp är en viktig fiskevårdsåtgärd och en fortsatt utplantering stärker förutsättningarna för fisketurismen och yrkesfisket. Målet är att stärka rovfiskbestånd som gädda och havsöring, vilka har en gynnsam effekt på ekosystemen genom predation på annan fisk. Bestånden av sik är svaga och att förstärka dem är gynnsamt för yrkesfisket. Utplantering av sik bidrar till ökad biologisk mångfald. Ålands fiskevårdscentrum fortsätter med att främja den breddade fiskevården med rådgivning och information om reglering av fiske, skapande av våtmarker, vandringsleder för fisk och utplantering. Arbetet fortgår med att hitta möjligheter för att öka inkomsterna för de fiskevårdande insatserna.

86500 Ålands fiskevårdscentrum, Guttorp, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförs till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Försäljningsintäkter	115 847		110 000	110 000
Avgiftsintäkter	0			
Erhållna bidrag			100 000	100 000
Övr verksamh intäkt			5 000	5 000
Summa Verksamhetens intäkter	115 847		215 000	215 000
Personalkostnader	-316 409		-392 372	-338 620
Köp av tjänster	-24 659		-57 543	-63 200
Material förnödenh	-100 590		-202 050	-217 100
Övr verksamh kostn	-285 441	-20 910	-257 035	-257 080
Summa Verksamhetens kostnader	-727 100	-20 910	-909 000	-876 000
Summa Verksamhetsbidrag	-611 253	-20 910	-694 000	-661 000
Summa Årsbidrag	-611 253	-20 910	-694 000	-661 000
Avskrivn enl plan			-9 000	-9 000
Summa Av- och nedskrivningar			-9 000	-9 000
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-611 253	-20 910	-703 000	-670 000
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-611 253	-20 910	-703 000	-670 000

Moment	Bokslut 2024	Bokslut 2025	Budget inkl. ÄB 2026	Förslag 2027
86500 Ålands fiskevårdscentrum	-664 412	-611 253	-703 000	-670 000

I tabellen nedan visas utvecklingen av självfinansieringsgraden.

Självfinansieringsgrad	Bokslut 2025	Tidigare års anslag	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Verksamhetens intäkter	115 847		215 000	215 000
Summa Verksamhets- och överföringsintäkter	115 847		215 000	215 000
Verksamhetens kostnader	-727 100	-20 910	-909 000	-876 000
Summa Verksamhets- och överföringskostnader	-727 100	-20 910	-909 000	-876 000
Summa Nettokostnader	-611 253	-20 910	-694 000	-661 000
Självfinansieringsgrad	15,9%		23,7%	24,5%

Budgetmotivering

Föreslås, med hänvisning till 6 § landskapslagen (2012:69) om landskapets finansförvaltning, ett nettoanslag om 670.000 euro, varav ca 257.000 euro utgörs av internhyra och 9.000 euro utgörs av avskrivningar. Föreslås dessutom, med hänvisning till finansförvaltningslagen (2012:69) 6 § ett nettoanslag om 0 euro för det nedan beskrivna projektet.

Inkomster

Inkomsterna härrör från försäljning av fisk för utplantering till fiskelag och andra intressenter inklusive landskapets Fastighetsverk samt för försäljning av experttjänster. Föreslås även en inkomst om 100.000 euro vilken utgörs av finansiering från Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfondens program 2021 – 2027 för ett planerat treårigt projekt med målsättning att genom olika metoder skydda viktiga lekområden för olika fiskarter från negativ påverkan från predatorer. Den totala projektbudgeten är 200.000 euro.

Utgifter

Utgifterna består av kostnader för personal, internhyra, foder och annat för verksamheten nödvändigt material samt underhåll av maskiner och utrustning. I anslaget ingår dessutom utgifter om 100.000 euro för ovannämnda projekt. Kostnaderna utgörs av inköp av material och utrustning, inköp av tjänster, expertrådgivning samt medel för informationsinsatser.

Politikområde 7 - detaljmotivering verksamhet och överföringar

Politikområde 7 omfattar infrastrukturavdelningen, Ålandstrafiken, Ålands energimyndighet, Fordonsmyndigheten, vägunderhållet samt verkstad och lager.

- Infrastrukturavdelningens verksamhet – Anslaget används till personalkostnader, rekrytering, resor och utbildning, juridiska tjänster och experttjänster. Anslaget är stabilt utan större förändringar.
- Planläggning och byggnad – Anslaget används till utveckling av plan- och byggnadslagstiftningen, energi och klimatdeklarationer. Kriterierna för dessa aktiviteter är lagstadgade.
- Stöd för byggnadsrelaterade åtgärder - Anslaget är fokuserat på energieffektivisering av olika typer. Kriterierna för anslaget utgår från regelverk på flera olika nivåer.
- Räntestöd och landskapsborgen för bostadslån för hyresbostäder.
- Elsäkerhet och energi – Anslaget innehåller kommande utrednings- och utvecklingsprojekt inom både gas- och elnätsutveckling. Detta är utöver den huvudsakliga aktiviteten som består av utbildning, information, examensprov och registerhållning samt kontroll av elmaterial.
- Främjande av hållbar energiomställning - Anslaget ska användas till grön och hållbar omställning. Kriterierna för stöd är omfattande och EU-finansierat till stora delar.
- Havsbaserad vindkraft, projekt Sunnanvind – Anslaget ska täcka ett prioriterat område för utveckling av angivna områden så att de kan auktioneras ut till projektutvecklare i branschen. EU-medel har utgjort en stor del av finansieringen.
- Ålandstrafiken - Anslaget ska täcka driften av Ålandstrafiken. Digitaliseringen av bokningssystem samt utbildning av personal är kostnadsdrivande. Effektivisering av hela bokningssystemet så att allt blir bokad och betalt i förväg är ett av kriterierna som ska uppfyllas. Intäkterna bedöms öka och på så sätt jämna ut de ökade kostnaderna för utveckling.
- Oljeskyddet – Anslaget gäller för områden inomskärs. Gränsbevakningen har ansvar för havsområden.
- Upphandling av sjötrafik - Anslaget täcker kostnaderna för skärgårdstrafiken.
- Upphandling av linfärjetrafik - Anslaget täcker driften av linfärjor.
- Verkstad och lager – Utför reparation och underhåll på landskapets färjor, linfärjor, fordon, maskiner och hamnanläggningar.
- Drift och underhåll av vägar - Anslaget täcker landsvägarnas underhåll.
- Drift och underhåll av färjfästen - Anslaget omfattar internhyror till Fastighetsverket. Avgifter för färjfästena i Galtby och Osnäs. Hyra till Verkstads- och lagerenheten för ett lagerområde på Möckelö. Drift- och underhållskostnader för broar, bryggor och färjfästen.
- Ålands energimyndighet – Myndigheten ansvarar för systemet för handel med utsläppsrätter.
- Fordonsmyndigheten – Har myndighetsansvar för besiktning och registrering av fordon samt förarprovning.

I tabellen nedan visas en sammanställning över politikområde 7.

Sammandrag politikområde	Bokslut 2025	Överförs till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Anslag netto	-41 235 727	-2 322 283	-46 957 000	-51 416 000

I tabellen nedan visas utvecklingen av självfinansieringsgraden.

Självfinansieringsgrad	Bokslut 2025	Tidigare års anslag	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Verksamhetens intäkter	20 413 014	683 112	13 822 924	10 163 581
Summa Verksamhets- och överföringsintäkter	20 413 014	683 112	13 822 924	10 163 581
Verksamhetens kostnader	-45 029 747	-2 641 945	-47 875 809	-48 057 371
Kostn ink o kap öv	-8 843 365	-358 980	-5 080 000	-5 275 000
Summa Verksamhets- och överföringskostnader	-53 873 112	-3 000 925	-52 955 809	-53 332 371
Summa Nettokostnader	-33 460 098	-2 317 813	-39 132 885	-43 168 790
Självfinansieringsgrad	37,9%	22,8%	26,1%	19,1%

700 Infrastrukturavdelningens förvaltningsområde

Tabellen nedan är en sammanställning av sifferbudgeten inom avdelningens förvaltningsområde för såväl allmänna förvaltningen som fristående enheter. Beloppen är exklusive avdelningen underställda myndigheter eftersom de beloppen visas separat under respektive myndighet. Sammanställningen visar totalerna av såväl verksamhetsanslagen som överföringsanslagen. I kolumnerna framgår utfallssiffror i senaste bokslut, hur mycket av reservations- respektive ramanslag som överförts i senaste bokslut så att de är disponibla innevarande år, grundbudget inklusive ändringsbudgeter för innevarande år samt förslaget till budget för kommande år. Dessutom visas utvecklingen per budgetmoment för en fyraårsperiod.

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Försäljningsintäkter	7 940 019		7 818 947	8 324 081
Avgiftsintäkter	93 877		30 000	30 000
Erhållna bidrag	853 277	683 112	689 888	
Övr verksamh intäkt	9 889 408		3 660 000	101 500
Summa Verksamhetens intäkter	18 776 580	683 112	12 198 835	8 455 581
Personalkostnader	-6 175 432	-128 230	-6 626 693	-6 546 489
Köp av tjänster	-33 704 720	-2 070 723	-34 900 945	-34 923 942
Material förnödenh	-3 258 443	-177 842	-4 335 846	-4 433 475
Övr verksamh kostn	-473 890	-261 730	-433 290	-474 465
Summa Verksamhetens kostnader	-43 612 485	-2 638 525	-46 296 775	-46 378 371
Bostadsproduktion	-899 934	-113 000	-1 080 000	-1 115 000
Övrigt näringsliv	-5 335 879	-110 500	-4 000 000	-4 160 000
Övriga ink kap överf	-2 607 552	-135 480		
Summa Utgift ink o kap öv	-8 843 365	-358 980	-5 080 000	-5 275 000
Summa Kostn ink o kap öv	-8 843 365	-358 980	-5 080 000	-5 275 000
Summa Verksamhetsbidrag	-33 679 270	-2 314 393	-39 177 940	-43 197 790
Övr finansiella int	-28			
Räntekostnader	-50			
Summa Finansiella intäkter och kostnader	-78			
Summa Årsbidrag	-33 679 348	-2 314 393	-39 177 940	-43 197 790
Avskrivn enl plan	-7 511 139	-4 470	-7 766 060	-8 211 210
Avskrivn engångs	-203 819			0
Summa Av- och nedskrivningar	-7 714 958	-4 470	-7 766 060	-8 211 210
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-41 394 305	-2 318 863	-46 944 000	-51 409 000
Ökning eller minskning av reserver	89 725		90 000	90 000
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-41 304 580	-2 318 863	-46 854 000	-51 319 000

Moment	Bokslut 2024	Bokslut 2025	Budget inkl. ÄB 2026	Förslag 2027
70010 Infrastruktur, verksamhet	-2 692 866	-2 462 402	-2 748 000	-2 797 000
71000 Planläggning- och byggnad	-45 870	-35 504	-65 000	-69 000
71500 Stöd byggn relaterade åtg	-104 322	-57 601	-280 000	-165 000
71510 Räntest o landsb.borgen, bost	-1 351 610	-842 248	-800 000	-950 000
71599 Återförda anslag infra			10 000	10 000
72000 Elsäkerhet och energi	-13 046	7 756	-84 000	-84 000
72010 Främj hållbar energiomställn	-136 180	-1 586 361	-250 000	-450 000

Moment	Bokslut 2024	Bokslut 2025	Budget inkl. ÄB 2026	Förslag 2027
72030 Samhällsteknikutveckling	-65 514	-16 156	-65 000	-32 000
72040 Projekt Sunnanvind	-727 999	-1 191 160	-961 000	-806 000
Summa 7100 Infra avd allm byrån	-5 137 407	-6 183 676	-5 243 000	-5 343 000
74000 Ålandstrafiken	-417 994	-443 154	-499 000	-499 000
74500 Oljeskydd	-184 080	-174 083	-200 000	-191 000
74700 Understöd för övrig trafik	-6 231 926	-7 145 523	-7 969 000	-7 805 000
75010 Upphandling av sjötrafik	-17 782 542	-11 087 178	-18 247 000	-22 150 000
75030 Upphandling av linfärjetrafik	-2 318 237	-2 596 570	-2 867 000	-3 171 000
75100 Varutransporter i skärgården	-274 541	-269 789	-340 000	-300 000
87300 Verkstad och lager	31 952	-141 777	0	40 000
Summa 7400 Transportbyrån	-27 177 369	-21 858 074	-30 122 000	-34 076 000
76000 Understöd kommunalvägar	-1 289 611	-2 607 552		
76010 Utg drift o underhåll vägar	-7 813 327	-7 823 227	-8 048 000	-8 406 000
76030 Utg underh farleder o fiskefyr	-236 981	-227 446	-375 000	-389 000
76050 Utg drift o underh färjfast mm	-2 490 500	-2 631 681	-3 076 000	-3 124 000
87200 Vägunderhållet	82 286	27 077	10 000	19 000
Summa 7600 Vägnätsbyrån	-11 748 132	-13 262 830	-11 489 000	-11 900 000
Summa 7000 Infrastrukturavdeln	-44 062 908	-41 304 580	-46 854 000	-51 319 000

I tabellen nedan visas utvecklingen av självfinansieringsgraden.

Självfinansieringsgrad	Bokslut 2025	Tidigare års anslag	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Verksamhetens intäkter	18 776 580	683 112	12 198 835	8 455 581
Summa Verksamhets- och överföringsintäkter	18 776 580	683 112	12 198 835	8 455 581
Verksamhetens kostnader	-43 612 485	-2 638 525	-46 296 775	-46 378 371
Kostn ink o kap öv	-8 843 365	-358 980	-5 080 000	-5 275 000
Summa Verksamhets- och överföringskostnader	-52 455 850	-2 997 505	-51 376 775	-51 653 371
Summa Nettokostnader	-33 679 270	-2 314 393	-39 177 940	-43 197 790
Självfinansieringsgrad	35,8%	22,8%	23,7%	16,4%

700 Allmän förvaltning

Infrastrukturavdelningens uppdrag är att upprätthålla och utveckla landskapets trafiksystem och att stödja en hållbar utveckling inom samhällsteknikområdet där övergången mot ett klimatneutralt Åland är central. Det långsiktiga målet i arbetet med att skapa en säker trafikmiljö är nollvisionen, d.v.s. inga svåra olyckor eller dödsfall i trafiken. Avdelningen sköter förutom trafiksystemen även plan-, bygg- och bostadsfrågor och el- och energifrågor. Avdelningen består av tre byråer, en enhet och två resultatenheter. Därtill finns två underställda myndigheter i form av Ålands energimyndighet och Fordonsmyndigheten.

Infrastrukturavdelningen ansvarar för mål 6, "Kraftigt minskad klimatpåverkan". I ansvaret ingår bl.a. arbetet med att fasa ut fossila bränslen. Energikommissionen fortsätter att ge energipolitiska inspel i debatterna kring omställning från fossilbaserad energi till förnyelsebar energi. Klimatkommissionen som startade sin verksamhet under 2023 planeras att fortsätta sitt arbete under 2027. Arbetet med att bana väg för aktörer att etablera storskalig havsbaserad vindkraft fortsätter. Arbetet har tidigare erhållit stöd genom EU:s fond för återhämtning och resiliens.

Infrastrukturavdelningen

Budgetmål	Åtgärd
Möjliggörande av vindkraftsproduktion på Åland	Produktionsstödet för landbaserad vindkraft vid låga elpriser på marknaden fortsätter.
	Auktion av havsområden för havsbaserad vindkraft genomförs.
Samlad klimatpolitisk styrning för ökad kunskap på Åland och för att tillhandahålla beslutsunderlag för styrning och uppföljning	Fortsätta förverkligandet av den klimatpolitiska strategin.
	Ta fram en klimatanpassningsplan för Åland.
Nollvisionen – inga svåra olyckor eller dödsfall i trafiken	Trafiksäkerhet genomsyrar hela vägnätsbyråns verksamhet och på flera olika plan. Trafiksäkerhetsarbete sker inom drift, investeringar och trafiksäkerhetskonsulentens förebyggande arbete.
	Bygga bort begränsningar i vägnätet för att på så sätt bibehålla och förbättra förutsättningarna för tillväxt och utveckling
Fortsatt utbyggnad av gång- och cykelvägar längs alla huvudvägar på Åland för att skapa säkrare trafiklösningar för den lätta trafiken	Fortsatt planering och utbyggnad enligt investeringsplan.
	Ta fram en åtgärdsplan för cykeltrafik
	Anordna ett cykelforum
Bekämpa invasiva arter inom landskapets vägområden	Bekämpning av blomsterlupin, jätteloka och parkslide på definierade platser i landskapets vägnät. Bekämpningen sker i samråd med landskapets miljöbyrå.
Minska användning av fossila bränslen i skärgårdstrafiken	Elektrifiera Töftöfärjan (F123).
	Arbeta för lansering av ett nytt trafikupplägg för skärgårdstrafiken med kortare rutter som innebär färre sjömil, möjlighet till lägre fartygshastigheter, skalbarhet efter behov gällande antal turer samt större möjligheter att trafikera med eldrivna färjor.
	Turlistor för linfärjelinjer för att minska bunkerförbrukning samt driftstimmar.
	Utreda lindragning av Embarsundslinjen.
Modern lagstiftning för allmänna vägar	Under året påbörjas moderniseringen av lagen om allmänna vägar
Samlad energi- och klimatdata för att öka kunskapen på Åland och tillhandahålla bra beslutsunderlag för styrning och uppföljning	En årlig rapport över energiproduktionen och koldioxidutsläpp tas fram baserat på inmatade uppgifter i energiportalen.
Fossilfri vägtrafik	Stöd för anläggande av snabbladdningsstationer och stöd för laddningspunkter vid flerlägenhetshus fortsätter.
	Genom lagstiftningsåtgärder möjliggöra och ställa krav på utbyggnad av laddningsinfrastruktur vid nybyggnation och renovering av flerbostadshus.
Fossilfria uppvärmningssystem	Stöden för byte eller konvertering av oljebaserade system till fossilfria system fortsätter.
	Information om energiprestandahöjande och energieffektiviserande åtgärder i bostäder.
	Framtagande av ny lagstiftning för att implementera det nya energiprestandadirektivet.
Hållbart byggande	Åtgärder för att verkställa strategin för hållbart byggande fortsätter.
Goda förutsättningar för hållbar markanvändning och ökande kolsänkor	Skapa en översikt över landskapets fastigheter
En utvecklad övergripande fysisk strukturutveckling	Plan- och bygglagstiftningen ändras med avsikten att möjliggöra översiktsplanering.

Budgetmål	Åtgärd
En attraktiv kollektivtrafik för alla	Utifrån utredning av tätortstrafiken prioritera åtgärder på kort och lång sikt för att tillväxtanpassa och öka kollektivtrafikens attraktivitet i tätorten.
	Under året påbörjas ett EU-projekt där målet är att senast 2027 starta upp on-demand servicelinjer i kollektivtrafik i landsbygdskommunerna.
Förbättra stödet för planering och förvaltning av vägnätet genom bättre användning av data.	Förbättra digital väginformation som stöd för beslutsfattande
Strategi för trafik	Åtgärder i tätortsstrategin

70010 Infrastrukturavdelningens allmänna förvaltning, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter	68 412		50 000	50 000
Kostnader	-2 530 814	-84 450	-2 798 000	-2 847 000
Anslag netto	-2 462 402	-84 450	-2 748 000	-2 797 000

Budgetmotivering

Föreslås, med hänvisning till 6 § LL (2012:69) om landskapets finansförvaltning, ett nettoanslag om 2.797.000 euro, bestående av inkomster om 50.000 euro och utgifter om 2.847.000 euro.

Inkomster

Inkomsterna består av avgifter för tillstånd inom yrkesmässig trafik, ersättningar och avgifter från landskapets vägnämnd för enskilda vägar och handläggning av vissa förvaltnings- och myndighetsärenden. Eventuella ersättningar från mål som avgjorts i domstol föreslås föras till momentet när kostnaderna för domstolsprocesserna belastar momentet.

Utgifter

Anslaget används för personalutgifter, resekostnader, fortbildning, registerhållning, trafiksäkerhetsarbete, arvoden och kostnader kopplade till kommissioner och kommittéer, konsultarvoden för utredningar och analyser, juristtjänster, organisationsutveckling samt övriga verksamhetsrelaterade utgifter.

Anslaget används även för myndighetsuppgifter kopplade till yrkesmässig trafik, koordinering av marknadskontroll inom landskapet, transport av farliga ämnen och landskapets vägnämnd för enskilda vägar.

710 Planläggnings- och byggnadsväsendet

Landskapsregeringens övergripande mål på området är att ha ett modernt regelverk inom plan- och byggnadsväsendet med beaktande av samhällsutvecklingen och motsvarande regler i omvärlden. Plan- och byggnadsområdet har en särskild koppling till strategiskt utvecklingsmål 5 om ökad attraktionskraft för boende, företag och besökare. Utformning av stöd, informationsinsatser och övrigt utvecklingsarbete har därutöver fokus på att bidra till en ökad attraktionskraft och ett hållbart byggande.

Hållbart byggande

I linje med målen i utvecklings- och hållbarhetsagendan fortsätter det strategiska arbetet om hur byggandet på Åland kan bli mer hållbart. Strategin för hållbart byggande antogs år 2024 och under 2025 påbörjades förverkligandet av de förslag och åtgärder som byggstrategin innefattar samt utredandet av eventuella påkallade ändringar i plan- och bygglagen till följd av strategin. Arbetet med åtgärderna fortsätter år 2027.

Fysisk strukturutveckling

Det långsiktiga arbetet med att vidareutveckla strategier för fysisk strukturutveckling fortsätter. Dialogforumet för fysisk strukturutveckling, som påbörjades år 2022, fortsätter under år 2027 i samverkan med kommuner och andra relevanta aktörer. Under året fortsätter arbetet med att revidera och utveckla vissa delar som rör områdesplanering och planläggning i plan- och bygglagen för Åland där avsikten är att modernisera översiktsplaneringen för Åland. Under året tar landskapsregeringen fram en grönstrukturplan för Åland som underlag för kommunernas och landskapets strategiska planering.

Modernisering av gällande regelverk

Totalrevidering av Ålands byggbestämmelsesamling (ÅBBS) kommer att fortgå under år 2027 med revideringar av skilda kapitel i ÅBBS. Ett flerårigt projekt för modernisering av ÅBBS och delar i plan- och bygglagen och -förordningen för anpassning till regelverket i EU-lagstiftning och nya krav för hållbart byggande kommer att kräva resurser internt samt inköp av externa tjänster.

Arbetet med att skapa en modern plan- och bygglagstiftning anpassad efter åländska förhållanden kommer att fortsätta år 2027. Förslag på revidering av plan- och bygglagen tas fram och lagstiftning för att implementera energiprestandadirektivet föreslås. Detta kommer kräva upphandling av externa experter under ett flertal år.

71000 Planläggnings- och byggnadsväsendet, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförs till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter				
Kostnader	-34 874	-1 950	-65 000	-69 000
Anslag netto	-34 874	-1 950	-65 000	-69 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 69.000 euro för verksamheten.

Utgifter

Anslaget föreslås användas för att utveckla och upprätthålla ett modernt regelverk inom plan- och byggnadsväsendet samt till utredningar, informations- och kommunikationsinsatser, införskaffande av standarder och motsvarande dokument, digitaliseringsåtgärder och införskaffande eller uppdatering av register, system och databaser. Under året planerar landskapsregeringen att uppdatera och utveckla landskapsregeringens energideklarationsdatabas och –register samt påbörja arbetet med att införa en klimatdeklarationsdatabas för Åland. Anslaget föreslås dessutom innefatta kostnader för utbildning och resor inom sakområdet. Anslaget kan även användas för marknadskontroll av byggprodukter.

715 Bostäder och byggande

För att trygga en god och attraktiv boendemiljö som är tillgänglig för alla och stödja utvecklings- och hållbarhetsagendans strategiska utvecklingsmål 2, föreslår landskapsregeringen att fortsätta med de byggnadsrelaterade stöden för reparation av pensionärsbostad, energiprestandahöjande och energieffektiviserande åtgärder i ekonomiskt utsatta hushåll, reparation för avlägsnande av hälsovådliga och miljömässiga olägenheter samt tillgänglighetsförbättrande reparationer i flerbostadshus.

Bostadsproduktion

För anskaffning och nyproduktion av bostadshus samt för nyproduktion och renovering av hyreshus erbjuds fortsättningsvis landskapsborgen och räntestöd.

71500 Stöd för byggnadsrelaterade åtgärder (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter				
Kostnader	-57 056	-2 000	-280 000	-165 000
Anslag netto	-57 056	-2 000	-280 000	-165 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 165.000 euro som ges ut med stöd av 2 § i landskapslag (1999:40) om bostadsproduktion.

Utgifter

Anslaget fördelas enligt följande:

- 85.000 euro avsätts till understöd för bostadsreparationer som inkomstprövat reparationsstöd för pensionärer och till tillgänglighetsanpassningar samt
- 80.000 euro avsätts till understöd för energieffektivisering och energiprestandahöjande åtgärder.

71510 Räntestöd och landskapsborgen för bostadsproduktion (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter				
Kostnader	-842 248	-111 000	-800 000	-950 000
Anslag netto	-842 248	-111 000	-800 000	-950 000

Budgetmotivering

Det föreslås ett anslag om 950.0000 euro för utbetalning av räntestöd för lån som beviljats enligt LL (1999:40) om bostadsproduktion.

Utgifter

Anslaget används för utbetalning av räntestöd för lån som beviljats för produktion av hyresbostäder med stöd av landskapslagen (1999:40) om bostadsproduktion.

Landskapsregeringen noterar under år 2026 stigande räntenivåer varpå landskapets kostnader för räntestöd för hyresbostäder förväntas att öka.

Kostnaderna för utbetalning av räntestöd är svåra att prognosticera. Vid behov återkommer landskapsregeringen i en ändringsbudget under året. Landskapsregeringen har lagstadgade skyldigheter att betala ut räntestöd enligt de ingångna villkoren och det finns förvaltningsbeslut för varje aktör som har räntestöd.

Fullmakt

I enlighet med motiveringen ovan föreslås en fullmakt att bevilja räntestöd för lån för produktion av hyresbostäder för ett lånebelopp om sammanlagt högst 12.000.000 euro.

Föreslås ytterligare en fullmakt att bevilja landskapsborgen för produktion av hyresbostäder samt för energieffektiviserande åtgärder om sammanlagt maximalt 8.000.000 euro.

För kostnader för att täcka åtaganden för hyresbostäder med landskapsborgen, se moment 89200.

71599 Återförda anslag, infrastrukturavdelningen

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter				
Kostnader			10 000	10 000
Anslag netto			10 000	10 000

Budgetmotivering

Föreslås en uppskattad minskning av överföringskostnaderna om 10.000 euro. Momentet används för bortbokningen av bidrag som beviljats stödmottagare och kostnadsförts enligt förbindelseprincipen men som av olika skäl inte utbetalats samt för bidrag som återkrävs.

720 Samhällsteknik

Infrastrukturavdelningens uppdrag inom samhällsteknikområdet består av utvecklings- och effektiviseringsarbete, samordning och uppbyggnad av hållbarare samhällsteknik samt information riktad till allmänhet och företag. Som centrala styrdokument för en hållbar samhällsteknikutveckling fungerar Utvecklings- och hållbarhetsagendans mål 5, 6 och 7 samt landskapsregeringens energi- och klimatstrategi. Infrastrukturavdelningen har ansvar för strategiskt utvecklingsmål 6, "Kraftigt minskad klimatpåverkan".

Arbetet med att minska Ålands klimatavtryck pågår. Under året kommer arbetet med att verkställa landskapsregeringens klimatpolitiska meddelande fortgå med prioriterade åtgärder i enlighet med meddelandet.

Projekt Sunnavind ska möjliggöra etablering av storskalig havsbaserad vindkraft i de norra havsområdena. Projektet har etablering av storskaliga havsbaserade vindkraftsparker som mål. Dessa etableringar förväntas, utöver de direkta intäkterna, innebära stora positiva kringeffekter för det åländska samhället – för ekonomin, sysselsättningen, utbildningen och samhällsutvecklingen.

72000 Elsäkerhet och energi, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter	33 682		10 000	10 000
Kostnader	-25 926	-2 520	-94 000	-94 000
Anslag netto	7 756	-2 520	-84 000	-84 000

Budgetmotivering

Föreslås med hänvisning till 6 § LL (2012:69) om landskapets finansförvaltning, ett nettoanslag om 84.000 euro, varav inkomsterna beräknas uppgå till 10.000 euro och utgifterna till 94.000 euro.

Inkomster

Intäkter från ansöknings- och tillståndavgifter beräknas uppgå till 10.000 euro.

Utgifter

Anslaget föreslås användas för främjande av energihushållning och trygghet av energiförsörjningen, genom informations- och utbildningsverksamhet inom energiområdet, delaktighet i och genomförande av energiutvecklingsprojekt, förstudier, undersökningar, lagstiftningsutveckling samt utrednings- och samarbetsprojekt med andra organisationer och aktörer. Åtgärderna syftar till att främja en ökad användning av förnybar energi, el- och energiinfrastrukturutveckling, energieffektivisering samt en förbättrad försörjningstrygghet.

Anslaget täcker även utgifter för förvaltningsuppgifter och andra myndighetsuppgifter rörande landskapsregeringens lagstadgade skyldighet att fungera som elsäkerhetsmyndighet för Åland, inklusive övervakning och utveckling av elsäkerheten, besiktningsverksamhet, registerhållning,

utbildning, information samt kontroll av elmateriel. Vidare används anslaget för upprätthållandet av myndighetsuppgifter kopplade till sambyggnad och informationspunkt för grävarbeten, hantering av det åländska biomandatet samt fortbildning för personal och seminarieverksamhet. Dessutom kan anslaget användas för marknadskontroll inom verksamhetsområdet.

Anslaget föreslås även kunna användas för kostnader för Energikommissionens och Klimatkommissionens uppdrag.

72010 Främjande av hållbar energiomställning, överföringar (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter				
Kostnader	-1 984 736	-110 500	-250 000	-450 000
Anslag netto	-1 984 736	-110 500	-250 000	-450 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 450.000 euro för främjande av hållbar energiomställning under år 2027.

Utgifter

Landbaserad vindkraft, produktionsstöd

I syfte att stimulera en mer klimatvänlig elproduktion och samtidigt modernisera den åländska vindkraftsparken har landskapsregeringen etablerat ett produktionsstöd riktat till nyinvesteringar i vindkraft, se LL (2019:84) om stöd för produktion av el från vindkraft. Spotpriset på el har varierat kraftigt de senaste åren, både mellan år och årstider. Höga elpriser förekommer främst under vinter och vår och låga, eller till och med negativa, elpriser förekommer främst under sommar och tidig höst. Produktionsstödet storlek varierar beroende på väderförhållanden och produktion, vilket gör det svårt att förutsäga. Ett anslag om 300.000 euro föreslås för produktion av el från vindkraft.

Hållbar energiomställning, företagsstöd

Företagsstöd för hållbar energiomställning fortsätter under år 2027 med stöd för lösningar som leder till minskad energianvändning och omställning till förnybar energi. Stöd för utfasning av större oljepannor, installation av snabbladdningsstationer för elfordon på strategiska platser och installation av normalladdare för elfordon vid flerbostadshus föreslås finnas kvar.

Tillämpningsområdet för stödet föreslås utökas så att gästhamnar kan ansöka om stöd för laddningsstationer för fritidsbåtar. Anslaget kan även användas för minskad resursanvändning inom företagens produktionsprocesser samt stöd för investeringar i efterfrågeflexibilitet. Ett anslag om 150.000 euro föreslås för hållbar energiomställning och budgeteras för stöd till företag i enlighet med 8 § i näringsstödslagen (2008:110) för landskapet Åland.

72030 Samhällsteknikutveckling, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter				
Kostnader	-16 156	-1 860	-65 000	-32 000
Anslag netto	-16 156	-1 860	-65 000	-32 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 32.000 euro.

Inkomster

Föreslås att eventuella intäkter från utförda tjänster gottskrivs momentet med stöd av 6 § LL (2012:69) om landskapets finansförvaltning.

Utgifter

Anslaget avser kostnader för bedrivande av verksamheten i enlighet med den i kapitel motiveringen angivna riktningen, vilket innefattar konsultarvoden, informations- och kunskapsspridning och samordning och upprätthållande av nätverk med olika aktörer i samhället. Vidare används anslaget för driftskostnaderna för och utveckling av energiportalen. Köp av tjänster och konsultarvoden hänförs till utredningar och rapporter som särskilt tar fasta på utveckling och planering av ny teknik inom energiområdet och på beskrivningarna i kapitel motiveringen.

72040 Projekt Sunnanvind (R)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförs till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter	453 277	683 112	689 888	
Kostnader	-1 644 436	-2 198 953	-1 650 888	-806 000
Anslag netto	-1 191 160	-1 515 841	-961 000	-806 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 806.000 euro.

Anslaget motsvarar de uppskattade kostnaderna för de fortsatta förberedelserna och påbörjandet av genomförandet av konkurrensutsättningen av nyttjanderätten för havsområden. Föreslås att eventuella återstående budgetmedel i bokslutet för år 2026 även kan, förutom de ändamål som beslutats i samband med att anslagen upptogs i budgeten, användas för genomförande av en konkurrensutsättning av nyttjanderätt för havsområden för havsbaserad vindkraft.

Inkomster

Föreslås ingen inkomst. Med beaktande av tidsplanen för de fortsatta förberedelserna och konkurrensutsättningen av nyttjanderätten för havsområden bedömer landskapsregeringen att inkomster kan tas in i budgeten för år 2028.

Utgifter

För att kunna genomföra konkurrensutsättningen av nyttjanderätten, krävs medel för att nuvarande upphandlade konsulter (teknisk konsult, affärsrådgivningskonsult och juridisk expertis) ska kunna användas under konkurrensutsättningen inom nuvarande upphandlade avtalsupplägg och för att täcka personalkostnader för egen personal.

Bakgrund

Projektet Sunnanvind har sedan inledande av arbetet för att förverkliga landskapsregeringens vision om havsbaserad vindkraft (Meddelande nr 3/2020-2021) haft som målsättning att möjliggöra etablering av havsbaserad vindkraft med så stor nytta för Åland som möjligt, genom att konkurrensutsätta utvecklingsrättigheterna. Landskapsregeringen har inom projektet utarbetat ett generalplansförslag och genomfört en miljöbedömning av havsområden på norra sidan av Åland inom de allmänna vatten som landskapsregeringen förvaltar. Utgångspunkten har varit att avgränsa ett område för utvecklandet av havsbaserad vindkraft som tillsammans med de föreslagna planbestämmelserna och planbeteckningarna säkerställer en godtagbar miljöpåverkan av förverkligandet av generalplanen. Det utarbetade underlagsmaterialet, som publicerats i sin helhet på projektets hemsida <https://www.sunnanvind.ax/sv/processen/planlaggning> (generalplaneförslag), utgör en grund för de kommunala processer för planläggning som är ett kritiskt steg i utvecklingen av området.

Beslut om planläggning av mark- och vattenområden är en kommunal angelägenhet. Landskapsregeringens förslag till generalplan för Sunnanvind består därför av delgeneralplaner för respektive berörd kommun, och det ankommer på kommunerna att inom sina respektive vattenområden besluta om behandlingen och antagandet av delgeneralplanerna. Lagtingets samtycke till upplåtelse av nyttjanderätt till landskapets vattenområden förändrar inte kommunernas

beslutanderätt enligt plan- och bygglagstiftningen. I enlighet med kommunernas önskemål klarläggs hur intäktsmodellen mellan landskapsregeringen och de berörda kommunerna ska utformas.

Fullmakt

Landskapsregeringen föreslår att en fullmakt ges för åren från 2028 till 2029 för att ingå avtal och andra kostnadsbindningar för genomförande av konkurrensutsättning av havsområden i enlighet med budgetmotiveringarna ovan samt för assistans till aktuella kommuner i deras generalplanläggningsprocesser. För att kunna genomföra konkurrensutsättningen av nyttjanderätten krävs resurser för att nuvarande upphandlade konsulter (teknisk konsult, planläggningskonsult, affärsrådgivningskonsult och juridisk expertis) kan användas under konkurrensutsättningen genom nuvarande upphandlade avtalsupplägg och för att nuvarande projektledningskontors personalresurser kan användas för genomförandet. Fullmakten uppgår totalt till 1.245.000 euro, varav 685.000 euro för år 2028 och 560.000 euro för år 2029.

Lagtingets samtycke

Enligt 25 § 2 mom. landskapslagen (2012:69) om landskapets finansförvaltning får nyttjanderätten till någon av landskapets fastigheter för tjugo år eller mer inte överlåtas utan lagtingets samtycke.

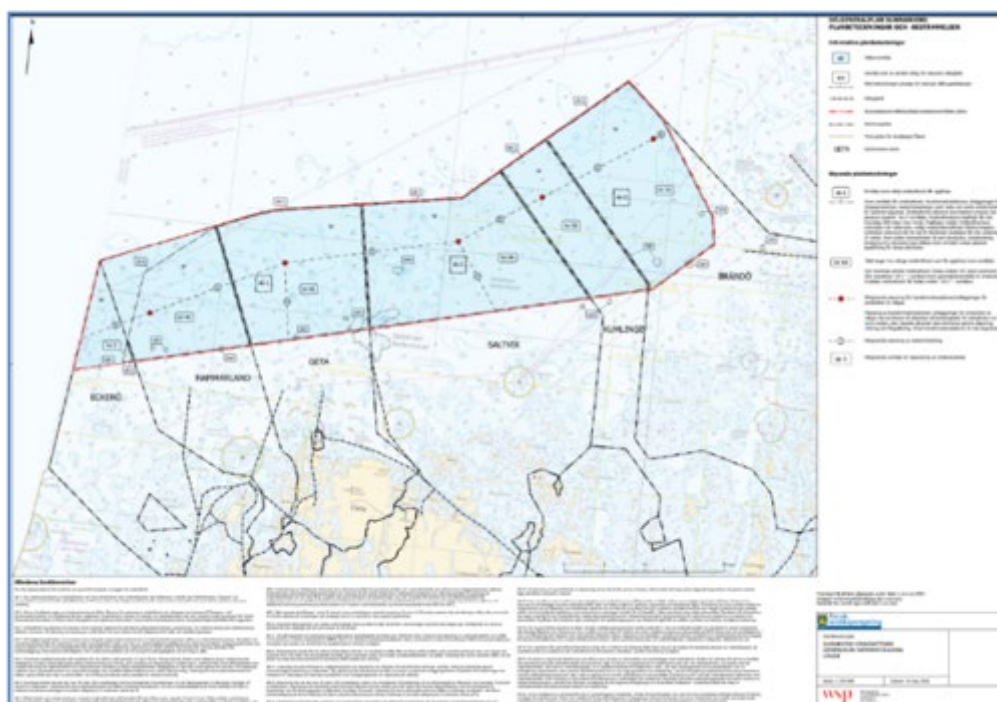
Landskapsregeringen anhåller härmed om lagtingets samtycke att som ett första steg till att realisera den potential som havsområdet har, inom fem år från givandet av samtycket, ingå ett eller flera nyttjanderätts- eller arrendeavtal för det havsområde vars yttre gräns fastställs av koordinatpunkterna i tabellen nedan. Ett krav är att en kapacitet på minst 700 MW ska uppföras inom området. Arrendetiden kan uppgå till högst 50 år från datum för ingående av arrendeavtalet, med en option om att senare kunna förlänga arrendeavtalet med upp till 25 år. Den sammanlagda arrendetiden vid ett fullt nyttjande av optionsåren är således högst 75 år.

Ytterkoordinatpunkter för området för samtycke

Koordinatpunkt	X-EUREF FIN TM35FIN	Y- EUREF FIN TM35FIN
0	140852,9856	6767208,251
1	140852,9877	6767208,248
2	145100,9048	6762597,125
3	148105,5309	6756736,312
4	148891,7084	6755202,797
5	149529,6556	6753958,419
6	151365,4489	6750377,527
7	151627,483	6746791,218
8	143836,6808	6741135,749
9	110457,2087	6736496,928
10	108460,3539	6736221,821
11	107440,7516	6751862,092
12	120025,6383	6752653,452
0	140852,9856	6767208,251

Området omfattar det vindkraftsområde som bildas genom avgränsningen inom de allmänna vatten som finns inom kommunerna Brändö, Kumlinge och Saltvik (se kartan nedan).

Figur 1: Den översiktliga plankartan som anger alla delgeneralplaner i generalplanförslaget.

740 Ålandstrafiken

Enheten Ålandstrafiken, som hör till Transportbyrån, sköter administrativa uppgifter rörande skärgårdsfärjorna och kollektivtrafiken. Arbetet innefattar boknings- och biljetthantering för skärgårdsfärjor och bussar, information till allmänheten och samordning gentemot entreprenörer och övriga aktörer. Genom att samordna kontakten mellan kunder, utförare och externa systemleverantörer inom kollektiv- och skärgårdstrafiken säkerställs att transportkapaciteten utnyttjas så effektivt som möjligt.

Det nya bussbiljetteringssystemet samt check-in-systemet för skärgårdstrafiken, som lanserades under 2026, kommer att vidareutvecklas genom funktionella förbättringar och systemanpassningar.

Arbetet med webbplatsen och den digitala bokningstjänsten för skärgårdstrafiken fortsätter. Utvecklingsinsatserna omfattar bland annat integrationer med befintliga resetjänster, förbättrad användarupplevelse samt fortsatt digitalisering av kundprocesser.

Målsättningen är att erbjuda enkla, tillförlitliga och användarvänliga digitala tjänster för resenärerna samtidigt som den administrativa effektiviteten förbättras inom landskapsförvaltningen.

Se vidare moment 921200, Digitalisering och informationsteknologi, investeringar.

74000 Ålandstrafiken, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter				
Kostnader	-443 154	-14 970	-499 000	-499 000
Anslag netto	-443 154	-14 970	-499 000	-499 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 499.000 euro.

Utgifter

Anslaget avser täcka driftskostnaderna för Ålandstrafikens verksamhet, vilket innebär bland annat personalkostnader, program och licenser, utvecklingsinsatser, tryckkostnader, hyra, el- och städkostnader.

745 Oljeskydd

74500 Oljeskydd (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförs till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter				
Kostnader	-174 083	-5 640	-200 000	-191 000
Anslag netto	-174 083	-5 640	-200 000	-191 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 191.000 euro.

Inkomster

Eventuella ersättningar vid oljesaneringar och andra inkomster från verksamheten gottskrivs momentet.

Utgifter

Anslaget avser utgifter för upprätthållande av beredskap samt upprätthållande och genomförande av oljeskyddsplan. Oljeskyddsberedskapen sköts, utgående från oljeskyddsplanen, i samarbete med Ålands Räddningsmyndighet, Ålands Sjöräddningssällskap r.f. samt Gränsbevakningsväsendet.

Landskapsregeringen har myndighetsansvaret för oljeskydd.

Anslaget avser även täcka driftskostnaderna för landskapets oljeskyddsfarkoster, kostnaderna för oljebekämpningsverksamheten och oljeskyddslagret, avskrivningar samt för beredskap och utbildning. I händelse av en oljeolycka, återkommer landskapsregeringen vid behov med förslag på tilläggsanslag. Momentet stödjer främst arbetet med strategiskt utvecklingsmål 3 och 4. Se även moment 974500, Oljeskydd, investeringar.

747 Övrig trafik

Övrig trafik är uppdelat på två delar där första delen är relaterad till kollektivtrafiken och den andra delen är relaterad till flygtrafiken.

74700 Övrig trafik, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförs till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter	760 351		675 000	691 000
Kostnader	-4 806 153		-5 224 000	-5 076 000
Anslag netto	-4 045 802		-4 549 000	-4 385 000

Budgetmotivering

Föreslås, med hänvisning till 6 § LL (2012:69) om landskapets finansförvaltning, ett nettoanslag om 4.385.000 euro baserat på att intäkterna uppskattas uppgå till 691.000 euro, medan kostnaderna uppskattas uppgå till 5.076.000 euro inklusive 180.000 euro i avskrivningar.

Ansökan pågår för att erhålla pengar från EU Social Climate Fund (SCF) för anropsstyrd kollektivtrafik på norra Åland. Projektet beräknas starta under kvartal 3 år 2027 och pågå till och med 30.6.2032. Projektets totala budget är 2.629.000 euro.

Inkomster

Intäkterna består av biljett- och fraktintäkter vilka gottskrivs momentet. Biljettintäkterna består av intäkter från försäljning av biljetter och olika typer av busskort och dessa intäkter uppskattas till 675.000 euro. Intäkterna kommer från allmänheten, kommunernas skolor och Ålands gymnasium.

Intäkter i form av EU-stöd för projektet anropsstyrd kollektivtrafik beräknas bli 16.000 euro under uppstartsåret 2027.

Utgifter

Landskapsregeringen är enligt LL (2019:60) om ordnande av kollektivtrafiktjänster ansvarig myndighet för kollektivtrafiken på Åland. Anslaget används för att täcka utgifter för upphandlad kollektivtrafik.

Kostnaderna för projektet anropsstyrd kollektivtrafik beräknas under uppstartsåret 2027 uppgå till 20.000 euro varav landskapets andel av kostnaderna är 4.000 euro.

74700 Övrig trafik, överföringar (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförs till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter				
Kostnader	-3 099 721		-3 420 000	-3 420 000
Anslag netto	-3 099 721		-3 420 000	-3 420 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 3.420.000 euro.

Utgifter

2.600.000 euro används för att upprätthålla flygtrafik på linjen Mariehamn-Stockholm/Arlanda. På rutten råder allmän trafikplikt för reguljär flygtrafik, varför trafiken kunnat upphandlas för perioden 1.10.2024-30.9.2028.

I anslaget ingår fortsättningsvis understöd för glesbygds- och matartrafik, som sköts av kommunerna. Det årliga stödet kan uppgå till max 80 procent av kommunens direkta kostnader. För stödet avsätts 120.000 euro vilket är oförändrad nivå jämfört med 2026.

700.000 euro avsätts för att upprätthålla flygtrafik på linjen Mariehamn-Åbo. Linjen tillhandahålls sedan 1.3.2025 som en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse (SGEI).

Anslaget kan användas för stöd till andra uppkomna och ej förutsedda behov av transporter.

Fullmakt

Avtalet för flygtrafik löper ut 30.9.2028 varför en fullmakt om 12.000.000 euro föreslås för upphandling av trafiken i ytterligare fyra år med start 1.10.2028.

750 - 751 Kostnader för sjötrafik

Landskapsregeringens frigående färjetrafik bedrivs genom drift- eller totalentreprenad. Transportbyrån bereder servicenivå, genomför upphandlingar, förvaltar avtalen och följer upp att entreprenörerna fullgör sina avtalsenliga åtaganden. Avtalsuppföljning sker även i fält.

Landskapsregeringen upprätthåller även sex linfärjelinjer. Trafiken bedrivs i egen regi på linjerna Embarsund, Seglinge och Töftö, medan Björkö, Simskäla och Ängösund är driftsprivatiserade. Även för linfärjorna hanteras servicenivåfrågor, upphandlingar genomförs och regelbundna avtalsuppföljningar av entreprenörernas åtaganden utförs, både administrativt och i fält.

Landskapsregeringen äger tre frigående fartyg (Doppingen, Skiftet och Gudingen) och åtta linfärjor. Två av de frigående färjorna, Gudingen och Skiftet, är utchartrade och entreprenören ansvarar för

allt underhåll. Den tredje färjan, Doppingen, är under driftentreprenad. För linfärjorna står landskapsregeringen för underhåll, dockningar, klassningar och större reparationer. Dessa kostnader belastar också verksamhetsanslagen. För modernisering, uppgradering och renovering av tonnaget hänvisas till moment 975000, Fartygs- och färjeinvesteringar.

75010 Upphandling av sjötrafik (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförs till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter	11 717 003		5 300 000	2 300 000
Kostnader	-22 804 181	-92 822	-23 547 000	-24 450 000
Anslag netto	-11 087 178	-92 822	-18 247 000	-22 150 000

Budgetmotivering

Föreslås, med hänvisning till 6 § LL (2012:69) om landskapets finansförvaltning, ett nettoanslag om 22.150.000 euro för att sköta de avtal som landskapsregeringen tecknat med entreprenörer, upphandla avtal som löper ut, täcka uppskattade bunkerkostnader samt finansiera reparationer och underhåll av fartyg. Utgifterna beräknas uppgå till 24.450.000 euro, biljettinkomsterna till 2.300.000 euro och bunkerinbesparingens effekt i turlistan till 380.000 euro.

Inkomster

Inkomsterna består av biljett- och fraktintäkter samt eventuella kostnadsregleringar gentemot upphandlade entreprenörer. Nettoanslaget förutsätter biljettintäkter om 2.300.000 euro och att beställaren avtalar med Axferries om att bunkerinbesparingens effekt tillfaller beställaren med 380.000 euro, beräknat utifrån ett budgeterat pris om 1,10 euro per liter netto. Höjda taxorna i skärgårdstrafiken för alla biljettkategorier inklusive årskort och turistkort medför en ökad intäkt på 300.000 euro.

Utgifter

Anslaget används för upphandling och beställning av sjötrafik med frigående färjor enligt den av landskapsregeringen fastställda turlistan, beställnings- och menförestrafik, bränsletransporter, tekniskt underhåll av landskapsregeringens tonnage samt mindre omkostnader i samband med trafiken. Turlistan planeras om så att transportererna sker i lägre hastighet och anlöp till hamnar med alternativa färdstätt minskas för att spara bränsle.

Bruttokostnaden beräknas uppgå till 24.450.000 euro, varav 200.000 euro avsätts för tekniskt underhåll av tonnaget.

Alla linjer har gällande avtal under 2027.

Anslaget är beräknat utifrån ett bränslepris om 1,10 euro per liter netto, vilket innebär att cirka 2.400.000 euro avsätts för bränsle. Landskapsregeringen ansvarar för bunkerinköpet på Jurmolinjen, Brändö-Kumlingelinjen och Enklingelinjen. På de övriga linjerna ansvarar entreprenören för bunkerinköpet med en justeringsklausul som innebär att priset följer marknadsutvecklingen. Bränsleprisets utveckling är svår att förutspå. Med beaktande av osäkerheten kring bränsleprisets utveckling vid uppgörandet av budgetförslaget återkommer landskapsregeringen vid behov i en ändringsbudget.

Bränsletransporterna sköts med tonnage som trafikerar enligt ordinarie turlista och med begränsat passagerarantal, förutom på södra linjen under högsäsong då externt tonnage används genom befintligt ramavtal.

75030 Upphandling av linfärjetrafik (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter	0			
Kostnader	-2 596 570	-85 020	-2 867 000	-3 171 000
Anslag netto	-2 596 570	-85 020	-2 867 000	-3 171 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 3.171.000 euro.

Inkomster

Föreslås med hänvisning till 6 § LL (2012:69) om landskapets finansförvaltning att kostnadsregleringar gentemot upphandlade entreprenörer gottskrivs anslaget.

Utgifter

Anslaget används för drift och tekniskt underhåll av landskapets linfärjelinjer. I landskapet finns sex linfärjelinjer; Björkö, Embarsund, Seglinge, Simskäla, Töftö och Ängösund.

På tre av linjerna; Embarsund, Seglinge och Töftö, sker driften i egen regi. Linjerna: Björkö, Simskäla och Ängösund trafikeras också med landskapets tonnage men driften sköts av privata bolag enligt entreprenadavtal.

Nya entreprenadavtal för drift av Björkö och Simskäla träder i kraft under början av 2027.

Kostnaderna för tekniskt underhåll är högt då underhållsbehovet ökar över tid beroende på linfärjeflottans höga ålder. För tekniskt underhåll av tonnaget avsätts cirka 570.000 euro

Anslaget är beräknat på ett bränslepris om 1,20 euro/liter netto, vilket betyder att ca 260.000 euro avsätts till bränsle, priset inkluderar transportpåslag. Bränsleprisets utveckling är under rådande omständigheter svår att förutspå. Med beaktande av osäkerheten gällande bränsleprisets utveckling vid uppgörandet av budgetförslaget återkommer landskapsregeringen vid behov i en ändringsbudget. Töftölinjen beräknas övergå till eldrift under början av 2027. I anslaget har en ökning av elkostnaderna med drygt 20.000 euro beaktats.

Landskapets linfärjeflotta är ålderstigen, har kapacitetsutmaningar och behöver förnyas. För att bättre kunna möta dagens behov, stödja utvecklingen mot ett hållbart samhälle och minska driftskostnaderna arbetar landskapsregeringen med elektrifiering och förnyande av färjorna. Elektrifiering av Töftö-färjan påbörjas under 2026 vilket belastar moment 975000 Fartygs- och färjeinvesteringar. Avskrivningarna för investeringen belastar momentet 75030 Upphandling av linfärjetrafik från och med 2027. Avskrivningarna har beräknats till sammanlagt 175.000 euro för år 2027.

75100 Understöd för varutransporter i skärgården

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter				
Kostnader	-251 422		-340 000	-300 000
Anslag netto	-251 422		-340 000	-300 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 300.000 euro.

Utgifter

Anslaget används för att upprätthålla avtalen om livsmedelstransporter i norra och södra skärgården. Avtalen för både norra och södra skärgården gäller till och med 31.12.2027 med option för ytterligare två år.

Transportlinjerna har inrättats enligt följande:

Norra skärgården: Från fasta Åland och Åbo till norra skärgården; Brändö-Kumlinge.

Södra skärgården: Från fasta Åland och Åbo till södra skärgården; Sottunga-Kökar.

760 Kostnader för väghållning

76010 Utgifter för drift och underhåll av vägar (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter	90 950		85 000	85 000
Kostnader	-7 914 177	-136 772	-8 133 000	-8 491 000
Anslag netto	-7 823 227	-136 772	-8 048 000	-8 406 000

Budgetmotivering

Föreslås, med hänvisning till 6 § landskapslagen (2012:69) om landskapets finansförvaltning, ett nettoanslag om 8.406.000 euro.

De sammanlagda utgifterna uppgår till 8.491.000 euro, bestående av verksamhetsutgifter om 3.044.000 euro samt avskrivningar på tidigare investeringar om 5.447.000 euro. Inkomsterna beräknas till 85.000 euro, inkomsterna härrör från landskapsregeringens trafiksäkerhetsarbete.

Utgifter

Anslaget används för drift- och underhållskostnader av det allmänna vägnätet, där landskapsregeringen verkar som väghållare. Målsättningen är att säkerställa vägnätets framkomlighet, förebygga långsiktigt slitage samt upprätthålla trafiksäkerheten.

Grundförbättringar, ombeläggningar och övriga avskrivningsbara investeringar finansieras under moment 976000 Infrastrukturinvesteringar.

76030 Utgifter för underhåll av farleder och fiskefyrrar (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter				
Kostnader	-227 446	-11 250	-375 000	-389 000
Anslag netto	-227 446	-11 250	-375 000	-389 000

Budgetmotivering

Föreslås med hänvisning till 6 § LL (2012:69) om landskapets finansförvaltning ett nettoanslag om 389.000 euro.

Inkomster

Inkomster från projekten kan påföras momentet. Se motiveringen under utgifter.

Utgifter

Momentets övergripande målsättning är att för brukarna tillhandahålla sjösäkra grunda farleder i den åländska skärgården. Måluppfyllnaden mäts genom uppföljning av sjösäkerhetsanordningarnas konditionsklassificering som utförs i samband med farledernas vår- och höstgranskning. Antalet sjösäkerhetsanordningar i klass TK3 ska åtgärdas inom pågående underhållssäsong, medan antalet sjösäkerhetsanordningar i klass TK2 inte får öka. Under momentet budgeteras även specifika förbättringsåtgärder för farleder som förbättringsprojekt. Projekten får egna, specifika effektmål.

För underhåll av landskapets grunda farleder och tillhörande sjömärken, kummel, linjemarkeringar och radarmärken samt för utplacering av prickar reserveras 315.000 euro. I anslaget ingår även konsultkostnader för övervakning enligt avtalet. Ett nytt ramavtal för sjömätning och

planeringstjänster handlas upp under året. Drift och underhåll av grunda farleder sköts enligt ett pågående avtal för perioden 1.11.2020 - 31.7.2025, med option för perioden 1.8.2025 - 31.7.2027. I dessa kostnader ingår reserverade medel om 30.000 euro för planeringsåtgärder gällande förbättringar av grunda farleder och uppdatering av sjösäkerhetsanordningarna i privata farleder samt 30.000 euro för att fortsätta uppdateringen av ljusanordningar till fiskefyrarna.

Renoveringen av fiskefyren Fästorna på Västergrundet planeras att genomföras under år 2027. Kostnaden för renoveringen belastar investeringsmoment 976000.

76050 Utgifter för drift och underhåll av färjfasten, bryggor, broar, hamnar och byggnader (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförs till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter	1 360			1 000
Kostnader	-2 633 041	-2 318	-3 076 000	-3 125 000
Anslag netto	-2 631 681	-2 318	-3 076 000	-3 124 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 3.125.000 euro, vari ingår anslag för verksamhetsutgifter om 956.000 euro samt avskrivningar på tidigare investeringar om 2.263.000 euro samt knappt 90.000 euro för upplösning av investeringsreserveringen för Vårdöbron. Därtill ingår inkomster om 1.000 euro.

Utgifter

Anslaget avser drift och underhåll av färjfasten, bryggor, broar, hamnar, väntsalar, teknikbyggnader och lastbryggor vid färjfasten samt regleringsdammen i Vargsundsådran.

I anslaget ingår hyra för färjfastena i Galtby och Osnäs med ca 70.000 euro/år.

Driften beställs, enligt landskapsregeringens servicenivå och standardbeskrivning för driftområde Åland, i huvudsak av Vägunderhållsenheten och Verkstads- och lagerenheten.

Kostnaderna för underhåll av broar, hamnar, färjfasten, bryggor m.m. ökar årligen främst på grund av anläggningarnas stigande ålder och slitage samt stigande elpriser. Drifts- och underhållsåtgärder som berör trafikanternas säkerhet och anläggningarnas funktion prioriteras fortsättningsvis. Anslaget föreslås även bära kostnaderna för att upprätthålla ett tekniskt broregister samt de bro- och hamninspektioner som utförs enligt avdelningens inspektionsplan. Baserat på inspektionerna har för broarnas del ett omfattande renoveringsprojekt inletts med målsättningen att förbättra det allmänna skicket och trafiksäkerheten, stoppa den stegrande kostnadsutvecklingen på det kontinuerliga brounderhållet och för att öka tillgängligheten i landskapet. Ett program för förnyelse av landskapets färjfasten har genomförts under flera år. Programmet är nu i sitt slutskede och omfattar de sista kvarvarande investeringarna för att färdigställa förnyelsen av färjfastena.

Servicenivån i hamnarna ses även över beträffande ordnande av väntstugor, toaletter och befintliga toaletters tillgänglighet för rörelsehindrade.

823 Ålands energimyndighet

Ålands energimyndighet utövar tillsyn och övervakning av elmarknaden, bevakar energifrågor och handhar utsläppshandeln med växthusgaser. Inom sitt ansvarsområde följer myndigheten utvecklingen i omvärlden, tar initiativ till utveckling av lagstiftning, bistår med utlåtanden samt upprätthåller kontakter med riksmyndigheter.

Budgetmål	Åtgärd
I samband med sjöfartens infogande i systemet med utsläppsrätter ska en rättvis fördelning av intäkterna till Åland säkerställas	En överenskommelseförordning behövs för att reglera och hantera den förnyade utsläppslagen gällande sjöfart och industrianläggningar.
I samband med införandet av det nya systemet för utsläppshandel för distribution av fossila bränslen ska en rättvis fördelning av inkomster säkerställas	En överenskommelseförordning behövs för att reglera och hantera det nya handelssystemet för uppvärmnings- och trafikbränslen.
Jämförelseverktyg	Skapa webbplats

82300 Ålands energimyndighet, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Avgiftsintäkter			6 000	
Övr verksamh intäkt	3 150			6 000
Summa Verksamhetens intäkter	3 150		6 000	6 000
Personalkostnader	-91 230		-95 026	-98 647
Köp av tjänster	-3 200		-13 974	-13 353
Övr verksamh kostn		-3 420		
Summa Verksamhetens kostnader	-94 430	-3 420	-109 000	-112 000
Summa Verksamhetsbidrag	-91 280	-3 420	-103 000	-106 000
Summa Årsbidrag	-91 280	-3 420	-103 000	-106 000
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-91 280	-3 420	-103 000	-106 000
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-91 280	-3 420	-103 000	-106 000

Moment	Bokslut 2024	Bokslut 2025	Budget inkl. ÄB 2026	Förslag 2027
82300 Ålands energimyndighet	331 683	-91 280	-103 000	-106 000
Summa 8230 Ål energimyndighet	331 683	-91 280	-103 000	-106 000

I tabellen nedan visas utvecklingen av självfinansieringsgraden.

Självfinansieringsgrad	Bokslut 2025	Tidigare års anslag	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Verksamhetens intäkter	3 150		6 000	6 000
Summa Verksamhets- och överföringsintäkter	3 150		6 000	6 000
Verksamhetens kostnader	-94 430	-3 420	-109 000	-112 000
Summa Verksamhets- och överföringskostnader	-94 430	-3 420	-109 000	-112 000
Summa Nettokostnader	-91 280	-3 420	-103 000	-106 000
Självfinansieringsgrad	3,3%		5,5%	5,4%

Budgetmotivering

Föreslås, med hänvisning till 6 § LL (2012:69) om landskapets finansförvaltning, ett nettoanslag om 106.000 euro.

Inkomster

Inkomsterna avser övervakningsavgifter från transmissions- och distributionsbolag.

Utgifter

Anslaget avser personalkostnader, arvoden och övriga omkostnader för myndigheten.

Ökade arbetsinsatser och utgifter förväntas med uppdraget gällande tillsyn och övervakning av elmarknaden.

Utsläppshandelssystemet för växthusgaser är under omarbetning och utvidgning (ETS1). Från 2024 har sjöfarten infogats i utsläppshandelssystemet, vilket innebär att största delen av den åländska handelsflottan ingår i systemet. Utöver det nu verksamma utsläppshandelssystemet, etableras ytterligare ett utsläppshandelssystem vilket innefattar bl.a. uppvärmnings- och trafikbränslen (ETS 2). Det är ännu inte fastställt hur den åländska förbrukningen av bränslen som omfattas av ETS 2 ska administreras. Det är troligt att ett eller flera företag konstateras vara reglerade enheter på Åland. Det innebär ett administrationsansvar för dessa. Energimyndigheten i riket ansvarar för registerhållningen som tidigare gällande ETS1 och uppdraget ökas med ETS 2. För Ålands energimyndighet är det troligt att vissa administrativa uppgifter tillkommer.

Den tidigare utsläppslagen har upphävts och därmed är även den tidigare överenskommelseförordningen. Det finns således behov av ny överenskommelseförordning för ETS1 samt en helt ny överenskommelseförordning gällande ETS2.

870 Fordonsmyndigheten

Den övergripande planen är att tillhandahålla i LL (2018:8) om Fordonsmyndigheten angivna och av landskapsregeringen ålagda tjänster till rimlig kostnad och med en god servicenivå. Myndigheten strävar efter att ha en verksamhet som präglas av stor öppenhet och hög kompetens.

Budgetmål	Åtgärd
Fordonsmyndigheten utökar utbudet av digitala tjänster	Under 2026-2027 har Fordonsmyndigheten för avsikt att utveckla digitaliseringen, utveckla antal tjänster på nätet för körkort och minska antal besök hos olika myndigheter.

87000 Fordonsmyndigheten, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Försäljningsintäkter	12 116		10 000	10 200
Avgiftsintäkter	1 620 408		1 608 089	1 691 800
Övr verksamh intäkt	760			
Summa Verksamhetens intäkter	1 633 284		1 618 089	1 702 000
Personalkostnader	-862 467		-1 026 434	-1 038 101
Köp av tjänster	-366 480		-363 500	-450 361
Material förnödenh	-89 083		-75 800	-74 999
Övr verksamh kostn	-4 802		-4 300	-3 539
Summa Verksamhetens kostnader	-1 322 832		-1 470 034	-1 567 000
Summa Verksamhetsbidrag	310 452		148 055	135 000
Övr finansiella kost	-33			
Summa Finansiella intäkter och kostnader	-33			
Summa Årsbidrag	310 419		148 055	135 000
Avskrivn enl plan	-150 287		-148 055	-126 000
Summa Av- och nedskrivningar	-150 287		-148 055	-126 000
Summa Räkenskapsperiodens resultat	160 132		0	9 000
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	160 132		0	9 000

Moment	Bokslut 2024	Bokslut 2025	Budget inkl. ÄB 2026	Förslag 2027
87000 Fordonsmyndigheten	65 497	160 132	0	9 000
Summa 8700_7 Fordonsmyndigheten	65 497	160 132	0	9 000

I tabellen nedan visas utvecklingen av självfinansieringsgraden.

Självfinansieringsgrad	Bokslut 2025	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Verksamhetens intäkter	1 633 284	1 618 089	1 702 000
Summa Verksamhets- och överföringsintäkter	1 633 284	1 618 089	1 702 000
Verksamhetens kostnader	-1 322 832	-1 470 034	-1 567 000
Summa Verksamhets- och överföringskostnader	-1 322 832	-1 470 034	-1 567 000
Summa Nettokostnader	310 452	148 055	135 000
Självfinansieringsgrad	123,5%	110,1%	108,6%

Budgetmotivering

För Fordonsmyndighetens verksamhet föreslås inkomster om 1.702.000 euro och anslag för utgifter om 1.693.000 euro, vari ingår beräknade avskrivningar om 126.000 euro.

Inkomster

Verksamhetsintäkterna består av avgifter för registrering, registerutdrag, brickor, besiktning och förarexamen. Under året föreslås avgiftsökningar för de tjänster myndigheten tillhandahåller, framförallt inom körkortssektionen.

Utgifter

Utgifterna utgörs av personal- och verksamhetskostnader. I anslaget ingår bl.a. utgifter för fastighetsunderhåll, utrustning och inventarier, IT-relaterade utgifter och utgifter för fortbildning av personal.

Delar av Fordonsmyndighetens IT-system har nått slutet av sin livslängd och byts ut. Arbetet med att byta ut dem beräknas pågå några år till, se moment 987000 Fordonsmyndigheten, investeringar.

872 Vägunderhållsverksamhet

Vägunderhållsenheten sköter på beställning den praktiska driften och underhållet av lands- och bygdevägar samt underhållet av landskapsregeringens broar, hamnar och färjfasten enligt funktions- och standardbeskrivning för driftområde Åland. Enheten utför uppdrag såväl internt inom förvaltningen som externt åt kommuner och privata kunder. Arbeten utförs åt utomstående på marknadsmässiga villkor, detta utan att konkurrera med privata aktörer. Förutsättning för vinstdrivande arbeten är att den egna verksamheten inte blir lidande. Enheten anlitar även privata underleverantörer för utförandet av uppdrag.

Vägunderhållsenheten är uppdelad i två distrikt, fasta Åland (706005) och skärgården (706010). Fasta Åland har enheten placerad vid Möckelö vägstation samt för att mer effektivt kunna ge service på norra Åland håller man även bemanning och utrustning i Finström, Godby. I skärgården finns fyra vägstationer; Brändö, Föglö, Kumlinge och Kökar. På de mindre öarna med lands- och bygdevägar har enheten privata tillsyningsmän som sköter delar av underhållsarbetet. Utöver detta bemannas kanalbron vid Lemström för drift och underhåll.

87200 Vägunderhållsenheten, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Försäljningsintäkter	3 233 208		3 100 000	3 180 000
Övr verksamh intäkt	420			
Summa Verksamhetens intäkter	3 233 628		3 100 000	3 180 000
Personalkostnader	-1 578 132		-1 678 079	-1 735 674
Köp av tjänster	-347 648		-366 250	-365 355
Material förnödenh	-1 035 864		-851 071	-817 171
Övr verksamh kostn	-244 908		-194 600	-242 800
Summa Verksamhetens kostnader	-3 206 551		-3 090 000	-3 161 000
Summa Verksamhetsbidrag	27 077		10 000	19 000
Summa Årsbidrag	27 077		10 000	19 000
Avskrivn enl plan	0			
Summa Av- och nedskrivningar	0			
Summa Räkenskapsperiodens resultat	27 077		10 000	19 000
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	27 077		10 000	19 000

Moment	Bokslut 2024	Bokslut 2025	Budget inkl. ÄB 2026	Förslag 2027
87200 Vägunderhållet	82 286	27 077	10 000	19 000

I tabellen nedan visas utvecklingen av självfinansieringsgraden.

Självfinansieringsgrad	Bokslut 2025	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Verksamhetens intäkter	3 233 628	3 100 000	3 180 000
Summa Verksamhets- och överföringsintäkter	3 233 628	3 100 000	3 180 000
Verksamhetens kostnader	-3 206 551	-3 090 000	-3 161 000
Summa Verksamhets- och överföringskostnader	-3 206 551	-3 090 000	-3 161 000
Summa Nettokostnader	27 077	10 000	19 000
Självfinansieringsgrad	100,8%	100,3%	100,6%

Budgetmotivering

Föreslås med hänvisning till 6 § LL (2012:69) om landskapets finansförvaltning, en nettoinkomst om 19.000 euro, med en beräknad inkomst om 3.180.000 euro och utgifter om 3.161.000 euro.

Inkomster

Föreslås med hänvisning till 6 § LL (2012:69) om landskapets finansförvaltning att de beräknade inkomsterna och ersättningarna för produktionsverksamhet samt de arbeten som utförs åt kommuner och privata kunder om sammanlagt ca 3.180.000 euro gottskrivs momentet.

Utgifter

Anslaget avser verksamhetsutgifter för vägunderhållet. I anslaget ingår internhyra för Möckelö vägstation och internhyra till Fastighetsverket avseende övriga vägstationer, sandlager, maskinhall m.fl. byggnader.

873 Verkstad och lager

Verkstads- och lagerenheten utför underhåll och reparationer av färjor, linfärjor, arbetsfordon, maskiner och hamnanläggningar mot beställning, se moment 75010, 75030, 76010 och 76050. Enheten bemannar linfärjelinjerna som är i landskapsregeringens egen regi och sköter även vissa administrativa arbeten inom miljö- och andra tillsynsuppgifter i anslutning till linfärjorna.

87300 Verkstad och lager, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Försäljningsintäkter	2 016 228		2 288 947	2 138 581
Övr verksamh intäkt	1 690			
Summa Verksamhetens intäkter	2 017 917		2 288 947	2 138 581
Personalkostnader	-1 754 299		-1 927 307	-1 747 914
Köp av tjänster	-127 946		-83 790	-84 661
Material förnödenh	-202 615		-137 250	-198 351
Övr verksamh kostn	-15 448		-32 600	-2 655
Summa Verksamhetens kostnader	-2 100 308		-2 180 947	-2 033 581
Summa Verksamhetsbidrag	-82 390		108 000	105 000
Övr finansiella int	-28			
Summa Finansiella intäkter och kostnader	-28			
Summa Årsbidrag	-82 418		108 000	105 000
Avskrivn enl plan	-59 359	-4 470	-108 000	-65 000
Summa Av- och nedskrivningar	-59 359	-4 470	-108 000	-65 000
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-141 777	-4 470	0	40 000
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-141 777	-4 470	0	40 000

Moment	Bokslut 2024	Bokslut 2025	Budget inkl. ÄB 2026	Förslag 2027
87300 Verkstad och lager	31 952	-141 777	0	40 000

I tabellen nedan visas utvecklingen av självfinansieringsgraden.

Självfinansieringsgrad	Bokslut 2025	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Verksamhetens intäkter	2 017 917	2 288 947	2 138 581
Summa Verksamhets- och överföringsintäkter	2 017 917	2 288 947	2 138 581
Verksamhetens kostnader	-2 100 308	-2 180 947	-2 033 581
Summa Verksamhets- och överföringskostnader	-2 100 308	-2 180 947	-2 033 581
Summa Nettokostnader	-82 390	108 000	105 000
Självfinansieringsgrad	96,1%	105,0%	105,2%

Budgetmotivering

Föreslås, med hänvisning till 6 § LL (2012:69) om landskapets finansförvaltning, en nettoinkomst om 40.000 euro baserat på att inkomsterna uppskattas uppgå till 2.139.000 euro, medan kostnaderna uppskattas uppgå till 2.099.000 euro. Avskrivningar om 65.000 euro belastar momentet, av detta är 50.000 euro större investeringar i Möckelökajen.

Inkomster

Inkomsterna består av intäkter från den egna verksamheten, serviceavgifter samt hanteringspåslag för lagerhållna varor. I inkomsten beaktas de direkta kostnaderna och kapitalkostnaderna motsvarande avskrivningarna på årsbasis på det kapital som är bundet i verksamheten.

Utgifter

Verksamhetsutgifterna förväntas uppgå till 2.139.000 euro och består av kostnader för personal, inköp av tjänster och materialkostnader.

Politikområde 8 - detaljmotivering verksamhet och överföringar

Politikområde 8 omfattar Ålands hälso- och sjukvård (ÅHS).

ÅHS har som uppgift att i enlighet med LL (2011:114) om hälso- och sjukvård handha den offentliga hälso- och sjukvården på Åland. ÅHS kan sköta sina uppgifter genom att producera vårdtjänster eller genom att köpa tjänster av andra producenter. ÅHS kan även sälja vårdtjänster så länge som myndighetens förutsättningar att fullfölja sina uppgifter tryggas.

I tabellen nedan visas en sammanställning över politikområde 8.

Sammandrag politikområde	Bokslut 2025	Överförs till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Anslag netto	-108 736 715	2 238 039	-112 035 000	-114 161 000

I tabellen nedan visas utvecklingen av självfinansieringsgraden.

Självfinansieringsgrad	Bokslut 2025	Tidigare års anslag	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Verksamhetens intäkter	9 554 366		9 632 500	9 477 000
Summa Verksamhets- och överföringsintäkter	9 554 366		9 632 500	9 477 000
Verksamhetens kostnader	-117 364 007	2 238 039	-120 115 500	-111 415 971
Summa Verksamhets- och överföringskostnader	-117 364 007	2 238 039	-120 115 500	-111 415 971
Summa Nettokostnader	-107 809 641	2 238 039	-110 483 000	-101 938 971
Självfinansieringsgrad	8,1%		8,0%	8,5%

840 Ålands hälso- och sjukvård

Verksamhetens grundpelare

ÅHS är en myndighet vars verksamhet vilar i främsta hand på kompetens, kvalitet och utveckling. ÅHS erbjuder jämlik och professionell hälso- och sjukvård av hög kvalitet. Alla insatser ska bidra till bästa möjliga hälsa och livskvalitet samt stödja det friska hos individen. Vården tar hänsyn till varje människas behov, och respekterar friheten att välja och fatta beslut om den egna hälsan. ÅHS vision "Välmående genom delaktighet" innebär att vi genom ett jämlikt samarbete med invånare, patienter och närstående vill skapa bästa möjliga förutsättningar för alla att ta ansvar för sin hälsa och uppleva välmående. Visionen visar vikten av att handla och kommunicera på ett sätt som skapar möjlighet till delaktighet för invånare, patienter, personal och samarbetspartners.

Organisationens kompetensförsörjning är grunden för att myndigheten ska kunna upprätthålla en hög kvalitet på vårdtjänsterna. Utveckling behöver ske kontinuerligt och ÅHS behöver vara konkurrenskraftig och attraktiv både som arbetsgivare och som hälso- och sjukvårdsproducent. Myndigheten har en nyckelroll i förverkligandet av Utvecklings- och hållbarhetsagendan för Åland.

Strategisk planering och övergripande mål

ÅHS kostnadsutveckling påverkas i hög grad av faktorer som ligger utanför organisationens direkta rådighet. Till dessa hör bland annat den demografiska utvecklingen med en växande andel äldre i befolkningen, löneutveckling enligt gällande kollektivavtal, ökade läkemedelskostnader inklusive förändrade ersättningsvillkor inom FPA-systemet samt lagstadgade krav på verksamheten. Effektiviseringsåtgärder och verksamhetsutveckling kan dämpa kostnadsökningen, men bedöms inte kunna motverka den fullt ut. Den underliggande kostnadsutvecklingen uppskattas till cirka fyra procent per år.

ÅHS vision för år 2036 är "Vård närmare människan" och beskriver en modern, digitaliserad och beredskapsstark hälso- och sjukvård på Åland. Visionen utgår från ökad tillgänglighet, stärkt patientdelaktighet och ett ökat inslag av vård i hemmet. Målsättningen är att erbjuda rätt vård, i rätt tid och på rätt plats.

För att långsiktigt säkerställa en trygg, tillgänglig och kvalitativ hälso- och sjukvård behöver ÅHS genomföra en successiv omställning av verksamheten. Vården ska i större utsträckning ges på rätt vårdnivå och med stöd av digitala lösningar. Primärvården och hemsjukvården ska stärkas så att fler patienter kan få rätt stöd och vård utan behov av sjukhusets specialiserade vård eller vårdplats, samtidigt som resurser koncentreras till de verksamheter där specialiserad kompetens och avancerad infrastruktur krävs.

Omställningen innebär även en fortsatt utveckling av arbetssätt, vårdflöden och resursanvändning samt en ökad användning av digitala tjänster och verksamhetsstöd. Målsättningen är att skapa en verksamhet som kan bemannas och finansieras långsiktigt utan att göra avkall på kvalitet, tillgänglighet eller patientsäkerhet.

Under år 2027 ligger fokus på att införa digitala verktyg och arbetsstöd som stärker verksamhetens effektivitet och frigör mer tid för patientnära arbete. Under år 2028 fortsätter utvecklingen med lösningar som ökar tillgängligheten, stärker patienternas delaktighet och förbättrar stödet i vårdprocesserna. År 2029 breddas omställningen till att omfatta hela vårdkedjan, med målet att flytta vård närmare patienten, stärka beredskapen och säkerställa ett långsiktigt hållbart resursutnyttjande. Målbilden är densamma genom hela perioden: en vård som är närmare människan, där tekniken används för att stärka kvalitet, tillgänglighet och patientsäkerhet samtidigt som patientens egenmakt ökar.

Under planperioden prioriterar ÅHS särskilt att:

- säkerställa kompetensförsörjningen
- stärka beredskap och resiliens
- digitalisera administrativa processer
- stärka delaktighet och inflytande för patienter och personal samt
- förverkliga innehållet i samverkansavtalen.

En central förutsättning för att genomföra denna omställning är ÅHS förmåga att rekrytera, utveckla och behålla specialistkompetens inom ett brett spektrum av verksamhetsområden. Detta är särskilt viktigt för att säkerställa bakjoursberedskap vid akuta och komplexa sjukdomstillstånd samt traumafall. Ålands geografiska förutsättningar som ett ö-samhälle innebär att en större del av beredskapsansvaret måste upprätthållas inom den egna organisationen, med tillgång till jourverksamhet, specialistkompetens och intensivvårdskapacitet dygnet runt. Kompetensförsörjning och beredskap utgör därmed grundläggande förutsättningar för en säker och jämlik vård. Dessa funktioner medför kostnader som endast i begränsad omfattning kan reduceras utan att vårdens förmåga att hantera akuta och avancerade vårdbehov påverkas negativt.

Risker och utmaningar

ÅHS står inför en omfattande omställning samtidigt som verksamheten ska upprätthålla tillgänglighet, kvalitet och patientsäkerhet inom givna budgetramar. ÅHS bygger successivt upp förmågan att leda större förändringsarbeten.

Omställningen förutsätter även utvecklad samverkan med kommuner och kommunförbund. Delar av förändringen är därmed beroende av gemensamma prioriteringar och förändrade arbetssätt över organisationsgränserna.

Kompetensförsörjningen, särskilt av specialistläkare, utgör en fortsatt väsentlig osäkerhetsfaktor. Begränsad tillgång till egen specialistkompetens medför ett ökat beroende av köpta tjänster, vilket påverkar både kostnadsutvecklingen och verksamhetens kontinuitet.

Organisationen har under det senaste året arbetat intensivt med införandet av det nya vårdinformationssystemet. Ett omfattande arbete återstår med att utveckla arbetssätt och processer samt förbättra användningen av systemet. Ålands särskilda ställning, med både åländsk och finsk lagstiftning samt särskilda språkkrav, ökar komplexiteten och kostnaderna för utveckling och förvaltning av digitala lösningar.

Förändrade lagkrav och införandet av nya IT-stöd innebär ökade krav på informationssäkerhet och dataskydd. Samtidigt är digital utveckling en viktig del av den planerade omställningen. Arbetet behöver genomföras parallellt med resultatförbättringar, utveckling av befintliga system och upprätthållande av ordinarie verksamhet, vilket ställer ytterligare krav på organisationens resurser och förändringskapacitet.

Den medicinska utvecklingen, med ökade möjligheter till avancerad diagnostik och behandling, tillsammans med en åldrande befolkning innebär ett fortsatt tryck på verksamhetens resurser och kostnader.

Budgetram och direktiv för år 2027

Landskapsregeringen har fastställt budgetramen år 2027 för ÅHS till 112,8 miljoner euro. Resultatförbättringskravet för ÅHS i budget 2027 är 1,8 miljoner euro.

För att stävja kostnadsutvecklingen och bidra till resultatförbättringskraven har styrelsen även givit följande direktiv till organisationen:

- Verksamheten ska fokusera på utveckling och effektivisering.

- Under perioden inrättas inga nya tjänster förutom de som omfattas av redan givna fullmakter.
- ÅHS ska iaktta särskild återhållsamhet vid återbesättande av vakanta tjänster.

Extern finansiering

ÅHS genomför för närvarande ett digitaliseringsprojekt med finansiering från Ålands strukturfondsprogram. Möjligheterna till extern finansiering inom prioriterade områden för verksamhetsutveckling utvärderas kontinuerligt. Ambitionen är att även under år 2027 initiera relevanta utvecklingsprojekt och ansöka om extern finansiering för dessa.

84000 Ålands hälso- och sjukvård, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförs till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Försäljningsintäkter	6 076 158		6 305 000	6 642 000
Avgiftsintäkter	2 981 614		2 719 000	2 986 000
Erhållna bidrag	170 368		284 500	561 000
Övr verksamh intäkt	326 226		324 000	324 000
Summa Verksamhetens intäkter	9 554 366		9 632 500	10 513 000
Personalkostnader	-66 339 591		-66 835 000	-68 347 000
Köp av tjänster	-19 162 646		-21 867 000	-22 710 400
Material förnödenh	-11 544 126		-11 654 500	-11 854 600
Övr verksamh kostn	-8 768 726	1 898 958	-8 557 000	-8 568 000
Summa Verksamhetens kostnader	-105 815 089	1 898 958	-108 913 500	-111 480 000
Summa Verksamhetsbidrag	-96 260 723	1 898 958	-99 281 000	-100 967 000
Ränteintäkter	143		1 000	1 000
Övr finansiella int	353 041		59 000	59 000
Räntekostnader			-12 000	-12 000
Övr finansiella kost	-38 111		-25 000	-25 000
Summa Finansiella intäkter och kostnader	315 072		23 000	23 000
Summa Årsbidrag	-95 945 651	1 898 958	-99 258 000	-100 944 000
Avskrivn enl plan	-1 242 146		-2 055 000	-2 495 000
Summa Av- och nedskrivningar	-1 242 146		-2 055 000	-2 495 000
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-97 187 796	1 898 958	-101 313 000	-103 439 000
Ökning eller minskning av reserver			480 000	480 000
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-97 187 796	1 898 958	-100 833 000	-102 959 000

Budgetmotivering

Budgetförslaget för år 2027 innehåller resultatförbättringar om totalt 2,5 miljoner euro. Dessa ingår i den totala nettoökningen 2,4 miljoner euro. I jämförelserna texten - budget 2026 inkluderar ändringsbudget 2026 men exkluderar budgetöverskridningen 2025.

Förändringen i budget 2027 mot budget 2026 består av följande poster:

- Resultatförbättringar (2,5 miljoner euro). Resultatförbättringarna består av ökade intäkter och minskade kostnader
- Servicecenter (0,9 miljoner euro)
- Ökade intäkter (0,3 miljoner euro)

- Avtalsmässiga öknings- och justeringar (-3,1 miljoner euro) vilket till största delen består av avtalsjusteringar på personalkostnaderna.
- Prisjusteringar (-0,6 miljoner euro). De största ökningarna enligt index finns på material och köpta tjänster för labb samt övrigt vårdmaterial
- Kantaanslutning (-0,1 miljon euro)
- Ej förverkligade resultatförbättringar (-1,4 miljoner euro)
- Informationssäkerhet och dataskydd (-0,7 miljoner euro)

RESULTATFÖRBÄTTRINGAR

Den sammanlagda beräknade resultatförbättringen uppgår till cirka 2,5 miljoner euro.

Optimera antalet vårdplatser

Den allmänna utvecklingen inom hälso- och sjukvården går mot mer resurseffektiv vård med fokus på att ge stöd så nära patientens vardag som möjligt. Kortare vårdtider, medicintekniska framsteg, ökad utveckling av dagkirurgi, mer avancerad hemsjukvård och digitalisering är faktorer som sammantaget minskar behovet av traditionella vårdplatser.

Utredningar och analyser av vårdverksamheten visar att tre områden är centrala för att optimera användningen av vårdplatser: 1) anpassning av antalet platser till det faktiska behovet, 2) minskning av vårdperioder samt 3) reduktion av återinläggningar.

Det övergripande syftet med projektet är att uppnå en effektiv och långsiktigt hållbar användning av vårdplatser, i första hand genom att utveckla strukturerade vårdprocesser samt i andra hand genom att stärka samverkan mellan ÅHS, kommuner och kommunalförbund.

Större delen av den resultatförbättring som en anpassning av antalet platser utifrån det faktiska behovet förväntas leda till sker genom minskning av personalkostnader. Grundbemanningen vid vårdavdelningarna utgår från antalet fastställda platser (bäddar). Om antalet platser blir färre minskar behovet av personal.

ÅHS preliminära bedömning är att detta kan medföra förändringar i arbetsuppgifter och arbetsorganisation, omplaceringar samt en minskning av personalbehovet motsvarande cirka 18-25 tjänster. Arbetsgivarens målsättning är att eventuella personalminskningar i första hand ska genomföras genom naturlig avgång och omplaceringar.

Effektiverad administration

En översyn av administrativa arbetsuppgifter pågår i syftet att effektivisera arbetet. Nya digitala lösningar ger möjligheter att förenkla och snabba upp olika arbetsprocesser. Arbetet ska i första hand inriktas på att avskaffa arbetsuppgifter och processer som inte längre är nödvändiga, digitalisera och automatisera manuella arbetsmoment, standardisera administrativa processer samt samordna stödfunktioner inom ÅHS och där det är ändamålsenligt öka samarbetet med landskapsförvaltningen.

Det nybildade servicecentret förväntas ge möjligheter till effektivare upphandlingsprocesser, vilket beräknas ge effekt på kostnader för material och tjänster. En genomgång av personalkostnaderna visar att det finns möjligheter till insparningar gällande bl.a. resekostnader, prenumerationer och utbildningar.

Budgetpåverkan 2027; minskade kostnader om 0,5 miljoner euro.

Övrig effektivisering av resursanvändning

Budgetpåverkan 2027; minskade kostnader om 0,3 miljoner euro.

Ökade intäkter

Dessa intäkter beräknas komma från ökade ersättningar som baseras på kontinuerligt uppdaterade fullkostnadspriser. Arbete pågår kontinuerligt att effektivisera arbetet med såväl fakturering som sökande av ersättningar.

Budgetpåverkan 2027; ökade intäkter om 0,3 miljoner euro.

Inkomster

Intäkterna är budgeterade till 10,5 miljoner euro, vilket är en ökning med 0,8 miljoner euro.

- intäkterna från avgifterna har justerats enligt kravet på högre självfinansiering. Avgifternas ökning är avhängigt beslut från landskapsregeringen
- en ökning av ersättningar beräknas ske utgående från en höjning av fullkostnadspriser samt effektiviserat arbetssätt samt
- beräknad intäkt för extern finansiering.

Utgifter

Kostnaderna i budgetförslaget är budgeterade till 113,6 miljoner euro, vilket är en ökning med 3,1 miljoner euro.

- personalkostnader ca 68,3 miljoner euro, en ökning (från budget 2026) på totalt 1,5 miljoner euro. Förändringen består av: resultatförbättringar (1,8 miljoner euro) minskning p.g.a. övergång till servicecenter (0,9 miljoner euro) samt öknings från avtalsmässiga löneökningar, kostnad för ej förverkligade resultatförbättringar, informationssäkerhet och dataskydd och förnyat prehospitalt avtal
- köpta tjänster ca 22,7 miljoner euro, en ökning på totalt 0,8 miljoner euro. Förändringen består av: resultatförbättringar (0,3 miljoner euro) samt öknings gällande avtalsökningar, indexjusteringar och kostnader för informationssäkerhet och dataskydd
- intern hyra från Fastighetsverket ca 7,1 miljoner euro
- material och övriga driftskostnader ca 15,3 miljoner euro, en ökning på totalt 0,7 miljoner euro. Förändringen innehåller resultatförbättringar (0,06 miljoner euro). Ökningen beror främst på avskrivningar gällande informationssäkerhet och dataskydd samt övriga indexjusteringar samt
- i anslaget ingår medel för det verksamhetsnära inköpsstöd som hanterats av den upphandlingspersonal som nu förs över till landskapets servicecenter.

84700 Ålands hälso- och sjukvård, extern vård (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter				
Kostnader	-11 548 918	339 081	-11 202 000	-11 202 000
Anslag netto	-11 548 918	339 081	-11 202 000	-11 202 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 11.202.000 euro, vilket ligger på samma nivå som år 2026.

Utgifter

Budgetmomentet omfattar kostnader för vård utanför Åland för patienter som, på medicinska grunder, remitteras till vårdgivare utanför ÅHS. Extern vård används när den vård eller behandling

som patienten behöver inte kan erbjudas inom ÅHS eller när det av medicinska eller verksamhetsmässiga skäl är ändamålsenligt att vården genomförs av en extern vårdgivare.

Kostnadsutvecklingen påverkas av antalet remitterade patienter, vårdens omfattning och komplexitet, vårdgivarnas prisutveckling samt förändringar i behandlingsmetoder och vårdbehov. Enskilda patienter med omfattande eller högspecialiserade vårdbehov kan medföra betydande kostnader, vilket innebär att utfallet för momentet är svårt att prognostisera och kan variera mellan åren.

ÅHS arbetar kontinuerligt med att säkerställa en medicinskt ändamålsenlig och kostnadseffektiv användning av extern vård. Samtidigt ska patienternas behov av tillgång till högspecialiserad och annan vård som inte kan tillhandahållas på Åland säkerställas.

Detaljmotivering - Skattefinansiering, finansiella poster och resultaträkningsposter

890 Skatter och avgifter av skattenatur, inkomster av lån och finansiella poster

890 Skatter och inkomster av skattenatur

Den 1.1.2021 trädde ett nytt ekonomiskt system för finansiering av självstyrelsen i kraft i och med att 7 kapitlet om Landskapet Ålands ekonomi i självstyrelselagen fick en ny lydelse (2020/33). För att täcka utgifterna för självstyrelsen återförs till landskapet Åland årligen av statsmedel ett belopp som fastställs vid en särskild avräkning, avräkningsbeloppet, samt en skatteavräkning. Genom lag (2021:22, FFS 911/2020) höjdes avräkningsgrunden till 0,47 procent från och med år 2021.

Enligt det ekonomiska systemet erhåller landskapet Åland ett avräkningsbelopp som utgör 0,47 procent av de i statsbokslutet för respektive år redovisade inkomsterna med undantag för de skatter som ingår i skatteavräkningen, rundradioskatten och upptagna nya statslån. Dessutom är Ålands befolkningsandel en faktor som antingen ökar eller minskar avräkningsbeloppet. Under ett budgetår erhåller landskapet ett förskott på avräkningsbeloppet för det pågående året. Därtill slutregleras avräkningen för det föregående året efter att statsbokslutet är fastställt. Verkställandet av slutregleringen görs med ett till två års eftersläpning.

I skatteavräkning återförs till landskapet Åland de på Åland för respektive skatteår debiterade statliga förvärvs- och kapitalinkomstskatterna, källskatten som betalas av begränsat skattskyldiga, samfundsskatten och tonnageskatten. Därtill återförs den på Åland betalda lotteriskattens belopp. På skatteavräkningsbeloppet betalas månatliga förskott under budgetåret. Förskottsbeloppet beräknas med utfallet av tidigare beskattning och prognoser som grund. Skatteavräkningen slutregleras efter att beskattningen har slutförts för respektive skatteår. Verkställandet av slutregleringen görs med två års eftersläpning.

Av nedanstående tabell framgår utvecklingen av överföringarna enligt självstyrelselagen samt beloppet av lotteriskatten.

	År 2023	År 2024	År 2025	År 2026	År 2027
Överföringar enligt ekonomiskt system från och med 1.1.2021					
Avräkningsbelopp 1)	198 415 589	249 436 363	205 680 753	236 200 749	221 369 000
Skatteavräkning 2)	122 550 421	100 394 401	104 275 145	147 086 631	155 623 000
Överföringar sammanlagt enligt ovanstående	320 966 010	349 830 764	309 955 898	383 287 380	376 992 000
Förändring i %	8,9 %	9,0 %	-11,4 %	23,7 %	-1,6 %

1) År 2023 innefattar förskott på avräkningsbeloppet för år 2023 samt slutreglering av avräkningen för år 2021 och ändring av förskottsbeloppet för år 2022 enligt Ålandsdelegationens beslut.

År 2024 avser förskott enligt Ålandsdelegationens beslut samt slutreglering av avräkningen för år 2022 och 2023.

År 2025 avser förskott enligt Ålandsdelegationens beslut samt slutavräkning för år 2024.

År 2026 avser förskott enligt Ålandsdelegationens beslut samt slutavräkning för år 2025.

År 2027 avser förskott enligt Ålandsdelegationens beslut.

2) År 2023 avser förskott för skatteår 2023 samt tilläggsförskott för skatteår 2022 och den slutliga skatteavräkningen för skatteår 2021 enligt Ålandsdelegationens beslut.

År 2024 avser förskott på skatteavräkningen för skatteår 2024 samt slutreglering av skatteavräkningen för skatteår 2022 enligt Ålandsdelegationens beslut.

År 2025 avser förskott på skatteavräkningen för skatteår 2025 samt slutreglering av skatteavräkningen för skatteår 2023 enligt Ålandsdelegationens beslut.

År 2026 avser förskott på skatteavräkningen för skatteår 2026 enligt Ålandsdelegationens beslut (2 beslut) samt slutreglering av skatteavräkningen för skatteår 2024.

År 2027 avser förskott på skatteavräkningen för skatteår 2027 enligt Ålandsdelegationens beslut samt preliminär slutreglering av skatteavräkningen för skatteår 2025.

89000 Skatter och inkomster av skattenatur

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförs till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter	313 936 757		387 122 000	377 892 000
Kostnader				
Anslag netto	313 936 757		387 122 000	377 892 000

Budgetmotivering

Föreslås inkomster om sammanlagt 377.892.000 euro.

Inkomster

Det förskott landskapet i enlighet med 46 § självstyrelselagen erhåller på avräkningsbeloppet för år 2027 uppgår enligt Ålandsdelegationens beslut till 221.369.000 euro.

Det förskott landskapet i enlighet med 49 § självstyrelselagen erhåller på skatteavräkningen för skatteår 2027 uppgår enligt Ålandsdelegationens beslut till 130.623.000 euro. Som slutreglering av skatteavräkningen för skatteår 2025 föreslås en preliminär inkomst om 25.000.000 euro. Det slutliga beloppet kan beräknas efter att beskattningen för skatteår 2025 har slutförts.

Föreslås en inkomst i form av apotekavgift om 900.000 euro.

Medieavgift i enlighet med LL (2019:103) om medieavgift gottskrivs från och med år 2027 moment 27000.

892 Finansiella poster

89200 Finansiella poster (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförs till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter	2 420 184		1 990 000	1 655 000
Kostnader	-564 493		-1 010 000	-560 000
Anslag netto	1 855 691		980 000	1 095 000

Budgetmotivering

Föreslås inkomster om 1.655.000 euro och anslag om 560.000 euro.

Inkomster

I inkomsterna ingår cirka 415.000 euro för räntor på lån, 180.000 euro i ränteinkomster och cirka 1.060.000 euro i dividendinkomster.

Utgifter

I anslaget ingår 10.000 euro för att resultatmässigt avskriva osäkra kundfordringar enligt god bokföringssed. I den mån landskapet i ett senare skede erhåller betalning för fordringar kan inkomster påföras momentet.

Av anslaget föreslås 100.000 euro för ersättande av kreditförluster för landskapsgarantier och lån beviljade på landskapets ansvar. Anslaget avser även landskapets andel av Finnvera Abp:s kreditförluster för lån beviljade enligt avtal. Se även moment 61000.

Finnvera Abp är ett statsägt specialfinansieringsbolag som erbjuder riskfinansiering samt utvecklingstjänster för små och medelstora företag, främjar export och företagets internationalisering samt befrämjar regionalpolitiska åtgärder. För att möjliggöra för små och medelstora företag på Åland att ta del av Finnveras Abp:s produkter har landskapsregeringen och Finnvera Abp sedan många år tillbaka ett samarbetsavtal, där nuvarande avtal är i kraft fram till 31.12.2026. Per 16.6.2026 uppgick Finnveras åtaganden för Finnvera lån och garantier till 5.563.557,41 euro, där landskapets andel utgör 50 procent.

Föreslås att anslaget även kan användas för att täcka åtaganden för landskapsborgen för lån som upptagits i enlighet med landskapsförordning om investeringsstöd och startstöd till jordbruket (2023:68) vilka beviljats med stöd av bevillningsfullmakt under moment 61500.

Föreslås att 450.000 euro av anslaget kan användas för betalning av borgensansvarsbelopp i enlighet med landskapslagen om studiestöd (2006:71).

Vidare föreslås att anslaget även kan användas för att täcka åtaganden för ägar- och hyresbostäder med borgensförbindelser under moment 36000 och 71510. Vid tidpunkten för uppgörandet av föreliggande budgetförslag var inga åtaganden kända varför inget anslag har upptagits i detta skede.

89210 Trafikförseelseavgifter

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter	57 342		50 000	75 000
Kostnader				
Anslag netto	57 342		50 000	75 000

Budgetmotivering

Föreslås intäkter om 75.000 euro.

Inkomster

Inkomsterna avser avgifter för trafikförseelse och överlastavgifter, vilka uppbärs i stöd av vägtrafiklag för Åland (2023:108).

89220 Intäkter från utauktionering av utsläppsrätter

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter	222 048		2 000 000	2 000 000
Kostnader				
Anslag netto	222 048		2 000 000	2 000 000

Budgetmotiveringen

Föreslås en inkomst om 2.000.000 euro.

Inkomster

I samband med sjöfartens infogande i den allmänna utsläppshandeln ökar intäkterna från de nationella auktionerna. Rederier med hemort på Åland är nu infogade i utsläppshandeln fullt ut och betalar miljonbelopp i utsläppsrätter per år. Kostnaderna för de två största rederierna med passageratrafik till Åland blev 11 miljoner euro år 2025. Eftersom den åländska andelen av Finlands totala sjöfartsflotta som ingår i utsläppshandeln är betydande och eftersom de åländska rederierna betalar in betydande summor till systemet anser landskapsregeringen att en mycket större andel av utsläppshandelsintäkterna ska tillfalla Åland jämfört med nuvarande andel. Ytterligare en ny, separat

utsläppshandel för distribution av fossila bränslen, ETS2 har upprättats och riktar sig till distributörer av fossila bränslen. Systemet omfattar vägtransport, separat uppvärmning av byggnader, byggande och det fossila bränsle inom industri och energiproduktion som inte omfattas av den nuvarande allmänna utsläppshandeln. Intäkter kommer även att genereras inom ETS2 och även den fördelningen är ännu oklar. Under år 2026 pågår både lagstiftningsprocesser om Ålands implementering av det ändrade utsläppshandelsdirektivet och en behörighetskonflikt i Högsta domstolen (HD) gällande frågan om fördelning av nationella intäkter från auktioner av utsläppsrätter. I budgetförslaget har i detta skede 2.000.000 euro beaktats. Detta belopp ska dock hanteras med betydande osäkerhet med tanke på pågående domstolsprocess (behörighetskonflikten) och att det fortfarande krävs samråd med riksmyndigheterna om andelen utsläppsrätter eller andelen intäkter som ska tillfalla Åland. Landskapsregeringen avser att återkomma med mer detaljerade inkomstuppskattningar samt kostnader för omställningsåtgärder i en kommande ändringsbudget under år 2027.

89230 Landskapets fastighetsverk

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter	5 000 000			2 500 000
Kostnader				
Anslag netto	5 000 000			2 500 000

Budgetmotivering

Föreslås en inkomst om 2.500.000 euro från Fastighetsverkets resultat år 2026 samt tidigare balanserade vinstmedel.

Inkomster

Fastighetsverkets intäkter består till övervägande del av internhyror men även av externa hyror och arrenden, skötselanslag, skogsavverkning, vidarefakturerings av bland annat värme och el samt försäljning av mindre ombyggnadsprojekt till landskapets myndigheter. Därutöver har Fastighetsverket ränteintäkter från sin likviditet.

Skötselanslagen indexeras till år 2027 medan den temporära sänkningen om 10 procent på internhyrorna 2026 föreslås kvarstå även år 2027. Nya eller uppdaterade internhyresytor tillkommer för självstyrelsegårdens bottenvåning, ÅMHM:s kontorslokaler och smådjursklinik vid Åland Posts lokaler. Internhyrorna beräknas uppgå till 20,9 miljoner euro. Skötselanslagen från kulturbyrå och miljöbyrå indexeras och beräknas uppgå till 1,0 miljon euro. Externa hyror och arrenden beräknas till 1,1 miljoner euro och övriga fastighetsintäkter till 1,0 miljon euro. Fastighetsverkets sammanlagda intäkter beräknas därmed uppgå till 24,0 miljoner euro år 2027.

Kostnaderna för 2027 beräknas uppgå till 21,5 miljoner euro. Av beloppet avser 6,6 miljoner euro material och tjänster, 3,1 miljoner euro lönekostnader, 10,3 miljoner euro avskrivningar och 1,5 miljoner euro övriga rörelsekostnader. Rörelsevinsten budgeteras till 2,5 miljoner euro. Ränteintäkterna beräknas till 0,3 miljoner euro och 2027 års vinst till 2,8 miljoner euro.

Energieffektiveringar och hållbar utveckling

Verksamhetens utveckling

Arbetet med ett nytt sjukhus går vidare genom att en fastighetsutvecklingsplan för sjukhustomten upphandlas och genomförs. Parallellt fastställer landskapsregeringen och ÅHS dimensioneringen av funktionerna i det framtida sjukhuset.

Lokalvården inom landskapet, med undantag för ÅHS, överförs till Fastighetsverket under år 2027. Förändringen omfattar cirka 30 personer inklusive arbetsledning. Budgeten för Fastighetsverket är ännu inte justerad utifrån den kommande förändringen.

Energieffektiviseringar och hållbar utveckling

Landskapsregeringen uppmuntrar fortsättningsvis Fastighetsverket att investera inom förnybar energi, vattenskydd, hållbara byggnadsprojekt och klimatsmarta transportmetoder samt beakta social hållbarhet med fokus på tillgänglighet samt ekonomisk hållbarhet genom hållbar sänkning av landskapets långsiktiga kostnadsnivå.

Investeringarnas maximibelopp och de viktigaste projekten

Fastighetsverkets investeringsutgifter får sammanlagt högst uppgå till 7.300.000 euro. För planerat underhåll föreslås 6.500.000 euro, vilket är samma belopp som år 2026.

De viktigaste planerade åtgärderna är att färdigställa saneringen och ombyggnaden av självstyrelsegårdens våning 1 södra samt C-huset på Neptunigatan 19. Vidare genomförs etapp 2 av ventilationsuppdateringen vid Ålands lyceum, uppdatering av autoklaver och steriltförråd vid sjukhuset och en fastighetsutvecklingsplan för sjukhustomten genomförs. Därutöver inleds bland annat projektering av Ålands museums personalutrymmen och lager, förnyelse av museets tak med solpaneler, målning av bassängen vid sjösäkerhetscentret, fortsatta fasad- och takrenoveringar vid skolorna, el- och belysningseffektivisering vid fastigheter, arbeten vid Kastelholms kungsgård och Eckerö post- och tullhus samt uppförande av ett nytt utkikstorn vid Kungsö batteri.

	2027	2028	2029
Ombyggnad självstyrelsegården	800 000		
Planerat underhåll och andra investeringar	6 500 000	6 500 000	6 500 000
Totalt	7 300 000	6 500 000	6 500 000

Fastighetsverket har möjlighet till omdisponering av den totala investeringsfullmakten om 7.300.000 euro inkluderande möjlighet att efter samordning med landskapsregeringen köpa in fast egendom för landskapets behov.

Lån och likviditetshantering

Föreslås att Fastighetsverket inte upptar långfristiga lån under år 2027.

Landskapsregeringen har år 2026 lånat räntefritt från Fastighetsverkets kassa. Övrig likviditet har placerats kortsiktigt enligt tidigare praxis.

Fastighetsförsäljningar och långtidsarrenden

Fastighetsverket föreslås få fullmakt att sälja tomt 736-429-3-18 i Saltviks kommun. Tomten om 1,65 hektar invid en industrianläggning saknar strategiskt värde för landskapet och kan inte betraktas som något landskapet kan behöva för den egna verksamheten.

I samband med mindre markbyten år 2025 mellan betesarrendatorer till Fastighetsverket och Ålands golfklubb r.f. så inkluderades ca 2,6 hektar mark i golfklubbens långa arrendeavtal som löper till 31.5.2058. Lagtinget borde ha gett tillstånd för utarrendering av marken över 20 år men detta förbisågs. Landskapsregeringen ber nu i efterhand om lagtingets samtycke för utarrendering av nämnda område på Kastelholms kungsgårds fastighet Rnr 771-412-1-29 i Sunds kommun för en tid om 33 år, räknat från år 2025.

Hysesavtalet för Alandica löper ut i december 2028. Landskapsregeringen utreder under året alternativ för fortsatt verksamhet.

89250 Avkastning av Ålands Penningautomatförenings verksamhet

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter	20 518 882		55 525 000	15 585 000
Kostnader	863 679		1 682 000	685 000
Anslag netto	21 382 561		57 207 000	16 270 000

Budgetmotivering

Föreslås en inkomst om 15.585.000 euro. Därtill föreslås en upplösning av tidigare reserverade penningautomatmedel om 685.000 euro.

Inkomster

Med hänvisning till kapitel 350 föreslås en inkomst om 15.585.000 euro.

I vårbudgeten beräknades en extra överföring om 5 miljoner euro tas in från Ålands penningautomatförening för att stärka landskapets ekonomi. Med beaktande av slutregleringen av skatteavräkningen för år 2025 avser landskapsregeringen inte i det här skedet att lyfta den extra överföringen från Ålands penningautomatförening. Emellertid har landskapsregeringen beredskap att återkomma till lagtinget i en ändringsbudget i det fall att utvecklingen av landskapets likviditet trots allt föranleder ett behov av denna extra överföring.

Utgifter

Föreslås en upplösning av tidigare reserverade penningautomatmedel om 685.000 euro, varav 485.000 euro avser vattenförbättrande åtgärder, se moment 45000 och 200.000 euro avser kommunernas grundavgift till Åda, se moment 21200.

893 Upp- och nedskrivningar

89300 Upp- och nedskrivningar

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Intäkter				
Kostnader	-20 714			
Anslag netto	-20 714			

Budgetmotivering

Föreslås inget anslag.

Politikområde 1 - detaljmotivering investeringar

100 Lagtinget

9111 Lagtingets kansli

911150 E-demokrati - utvecklingsprojekt (R)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförs till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Anslag netto	-204 426	-132 425		

Budgetmotivering

Momentet utgår.

Politikområde 2 - detaljmotivering investeringar

210 Regeringskansliet

9210 Regeringskansliet

921010 Investering reservkraft

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Anslag netto				-300 000

Budgetmotivering

Momentet nytt.

Föreslås ett anslag om 300.000 euro.

Utgifter

I syfte att stärka förvaltningens förmåga att upprätthålla nödvändiga funktioner även vid omfattande eller långvariga elavbrott föreslås ett anslag om 300.000 euro. Åtgärden utgör därmed en viktig del i arbetet med att höja landskapets samlade beredskap och motståndskraft.

9212 Digitalisering och informationsteknologi inom förvaltningen

921200 Digitalisering och informationsteknologi, investeringar (R)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Anslag netto	-1 037 496	-1 176 812	-1 710 000	-1 591 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 1.591.000 euro. Med hänvisning till 6 § LL (2012:69) om landskapets finansförvaltning föreslås att momentet kan gottskrivas med eventuella inkomster i form av externa medel.

Utgifter

Anslaget avser investeringar i förvaltningens gemensamma digitala infrastruktur. Den största delen av anslaget går till arbetet med en åländsk datadelningsplattform och medborgarportal, som utgör grunden för de digitala tjänster invånare och företag ska kunna använda oberoende av tid och plats. Arbetet med nytt ärendehanteringssystem och elektronisk slutarkivering fortsätter under året och omfattar både införande och migrering av befintlig information.

Inom anslaget genomförs även en lösning för identitets- och behörighetshantering samt hantering av kritisk information. Lösningen minskar den manuella administrationen av användarkonton och höjer säkerhetsnivån i förvaltningens system genom att åtkomst kan styras och följas upp systematiskt.

Anslaget omfattar vidare utveckling och uppgradering av förvaltningens nätverk och nätverkssäkerhet, implementation och införande av förvaltningsgemensamma system samt system för de myndighetsuppgifter som följer av cybersäkerhetslagen, lagstiftningen om kritiska entiteters motståndskraft och den kommande lagstiftningen om tillsyn över artificiell intelligens. Uppgifterna är lagstadgade och förutsätter systemstöd för register, tillsyn och återkommande rapportering. Därtill fortsätter utvecklingen av förvaltningens integrationsplattform.

Anslaget omfattar projektresurser för genomförandet av investeringarna i form av produktägare och systemutvecklare. Rollerna är knutna till de investeringar som anges ovan och upphör när investeringen är genomförd eller övergår till förvaltning under driftsmomentet.

Under en övergångsperiod bärs kostnader för implementation och vidareutveckling av verksamhetsspecifika system inom momentet, i väntan på att den beställande verksamheten har hunnit avsätta egna medel.

Fullmakt

En fullmakt om sammanlagt 2.200.000 euro föreslås för utgifter som huvudsakligen beräknas utfalla under åren 2028–2029 för följande investeringar: en åländsk datadelningsplattform och medborgarportal, register inom förvaltningen som följer av informationshanteringslagen och som kan kopplas till medborgarportalen, nytt ärendehanteringssystem och e-arkiv, stödansöknings- och stödhanteringssystem, identitets- och behörighetshantering samt hantering av kritisk information, plattform för analys, datainsikter och beslutsstöd, utveckling och uppgradering av framtida nätverk och nätverkssäkerhet, implementation och införande av förvaltningsgemensamma system samt system för landskapsregeringens myndighetsuppgifter inom cybersäkerhet och tillsyn.

9215 Kommunikationsverksamhet

921500 Kommunikationsverksamhet, investeringar (R)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Anslag netto	-28 297	-100 131		

Budgetmotivering

Momentet utgår.

9230 Demokratiutveckling och val

923000 Demokratiutveckling och val, investeringar (R)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Anslag netto	-12 852	-31 148	-44 000	

Budgetmotivering

Med beaktande av att 44.000 euro upptogs 2025 och 44.000 euro 2026 upptas inte några nya medel.

Utgifter

De anslagna medlen kan användas för utvecklandet av ett nytt elektroniskt rösträttsregister samt för vidareutveckling av valrapporteringssystemet (valresultat.ax).

Enligt 16 § i vallagen (2019:45) för Åland fungerar landskapsregeringen som valregistermyndighet. Valregistermyndigheten ska inför val upprätta ett rösträttsregister innehållande alla röstberättigade personer i lagtings- och kommunalval. Landskapsregeringen har redan i flera val använt sig av ett digitalt rösträttsregister men systemet är nu föråldrat och behöver ersättas.

Inför lagtings- och kommunalvalet 2023 tog landskapsregeringen i bruk ett nytt valrapporteringssystem (valresultat.ax). Systemet behöver genomgå tekniska och funktionsmässiga uppdateringar inför lagtings- och kommunalvalet år 2027.

Totalt har 88.000 euro budgeterats för projekten som färdigställs under år 2027.

9825 Ålands polismyndighet

982500 Investeringar (R)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Anslag netto	-378 503	-526 431	-430 000	-220 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 220.000 euro.

Utgifter

Anslaget avser byte av två bilar. Myndighetens fordonspark behöver uppdateras med två nya bilar för patrullverksamheten. Bilar som ersätts säljs i enlighet med tidigare praxis.

Politikområde 3 - detaljmotivering investeringar

300 Finansavdelningens förvaltningsområde

9340 Särskilda lån och investeringar

934000 Övriga finansinvesteringar (R)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförs till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Anslag netto	-4 825 000	-1 000 000	-40 000 000	

Budgetmotivering

Föreslås inget anslag.

934080 Övriga lån (RA)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförs till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Anslag netto	1 555 912		2 080 000	1 980 000

Budgetmotivering

Föreslås inkomster om 1.980.000 euro.

Inkomster

Inkomster avser amorteringar på lån. Vid tidpunkten för uppgörandet av budgetförslaget finns inget lån som har förmedlats ur Nordiska Investeringsbankens regionallånekvote.

Utgifter

Momentet kan påföras amorteringar av regionallån från Nordiska Investeringsbanken, vilka motsvaras av inbetalningar under föreliggande moment, se inkomster ovan. Vid tidpunkten för uppgörandet av budgetförslaget finns inget lån som har förmedlats ur Nordiska Investeringsbankens regionallånekvote.

9350 Penningautomatmedel

935010 Lån ur penningautomatmedel (R)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförs till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Anslag netto		-2 439 684	-1 731 000	-1 329 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 1.329.000 euro.

Utgifter

Anslaget avser lån för aktivitetsfrämjande och sysselsättningsskapande investeringsprojekt som uppfyller principerna för fördelning av penningautomatmedel i enlighet med 3 § LL (1966:10) om lotterier. Lån kan också utges för socialvårds- och idrottsanläggningar. Se kapitel 350.

Lån kan beviljas föreningar, sammanslutningar och kommuner. Räntan föreslås uppgå till 1,9 %.

Politikområde 4 - detaljmotivering investeringar

400 Social- och miljöavdelningens förvaltningsområde

9440 Naturvård

944000 Anskaffning av områden för naturskyddsändamål (R)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförs till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Anslag netto	-392 000	-683 221	-600 000	-600 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 600.000 euro.

Utgifter

Anslaget används för inköp och intrångsersättningar för nya och tidigare utsedda Natura 2000-områden och naturreservat i enlighet med projektplaner för genomförandet av Ålands Natura 2000-program och Life IP Biodiversea.

9848 Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet

984810 Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet, investeringar (R)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Anslag netto				-50 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 50.000 euro.

Utgifter

Föreslås ett anslag om 50.000 euro för inköp av en bil. För myndighetsutövningen har ÅMHM sex bilar till förfogande varav den äldsta är av årsmodell 2005.

984820 Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighets laboratorium, investeringar (R)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Anslag netto	-35 013		-60 000	-70 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 70.000 euro.

Utgifter

Laboratoriets analysinstrument för kemiska vattenanalyser behöver förnyas till en uppskattad kostnad om 70.000 euro. Instrumentet är en central del av laboratoriets verksamhet och används i kontrollen av vattnets kemiska kvalitet samt i miljöövervakningen. Den tekniska livslängden för denna typ av analysutrustning är cirka 10 år, medan det nuvarande instrumentet har varit i drift i 14 år och därmed överskridit sin förväntade livslängd. Med hänsyn till dess kritiska funktion i verksamheten är en nyanskaffning nödvändig för att säkerställa fortsatt tillförlitliga analyser och uppfylla kvalitetskrav.

Politikområde 5 - detaljmotivering investeringar

500 Utbildnings- och kulturavdelningens förvaltningsområde

9511 Kultur- och kulturmiljöförvaltning

951100 Kultur- och kulturmiljöförvaltning, investeringar (R)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Anslag netto		-300 000	-150 000	-150 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 150.000 euro.

Utgifter

De kvarvarande resterna av huvudfästet i Bomarsund och de friliggande försvarstornen genomgick omfattande gestaltande restaureringsåtgärder under 1900-talet, vilket i stort konsoliderat ruinerna till en given form. Ruinerna har sedan dess utsatts för vädrets makter, tidens tand och slitage av besökare, vilket gett upphov till ett tilltagande underhållsbehov och säkerhetsproblematik. Delar av fästningen är i nuläget avspärrade på grund av fallrisker och rasrisker. Anslaget är en del av flerårigt ruinrestaureringsprojekt som kan kombineras med utveckling av ledstråk, trappor, räcken och andra säkerhetsarrangemang tillsammans med förnyade satsningar på hur fästningens historia och värden ska förmedlas på plats.

9540 Ålands museum

954010 Kulturarvs- och museiverksamhetsinvesteringar (R)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Anslag netto	-202 506	-70 000	-40 000	-26 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 26.000 euro.

Utgifter

Anslaget avser inköp av konst omfattande såväl utövande som tidigare verksamma och framlidna konstnärer. Särskild uppmärksamhet fästs vid jämlikhets- och mångfaldsperspektiv för att uppnå representativ balans i konstsamlingen. Konstinköpen ska inkludera bildkonst, foto- och videokonst samt konstinstallationer.

Uppbyggandet av Ålands museums nya samling av åländskt konsthantverk och design fortgår. Inköp till samlingen ska omfatta verk av såväl nu levande, tidigare verksamma samt framlidna konsthantverkare och designers. Kvarvarande anslag från tidigare år beräknas täcka 2027 års inköp, varvid inget nytt anslag föreslås.

9850 Högskolan på Åland

985000 Investeringsutgifter (R)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Anslag netto	-209 873	-100 000	-100 000	-100 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 100.000 euro.

Utgifter

Anslaget avser inköp av utrustning till högskolans specialutrymmen samt IT-investeringar.

9855 Ålands gymnasiemyndighet

985500 Investeringsutgifter (R)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Anslag netto	-156 745	-56 000	-300 000	-225 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 225.000 euro för investeringar vilket innebär en investeringsgrad på ca en procent. Detta är lågt med tanke på verksamhetens behov men avskrivningarna kan inte tillåtas belasta driften mer då stora inbesparingar måste göras.

Utgifter

Förnyelse av el-laborationsbänkar i elverkstaden på Neptunigatan 6. Nuvarande bänkar är cirka 35 år gamla och uppfyller inte längre dagens krav på el- och elektronikutbildning eller säkerhet. Elsystem har en central och allt större betydelse för driften av moderna fartyg. El-laborationsbänkar inom sjöfartsutbildningen, 90.000 euro.

Förnyelse av hydrauliklaborationsbänkar på Neptunigatan 6. Nuvarande utrustning har använts sedan början av 1980-talet. De höga tryck som används inom hydraulik ställer höga krav på säker och ändamålsenlig laborationsutrustning som uppfyller dagens krav. Förnyelse av hydrauliklaboratorium, 80.000 euro.

Iordningställande och utrustning av laborationsutrymmen för IT- och IKT-utbildning på Neptunigatan 19 i samband med att IT-utbildningen flyttar från Strandgatan 1. Ändamålsenliga laborationsutrymmen och utrustning behövs för att uppfylla aktuella säkerhets- och standardkrav för IT-drift och infrastruktur. Förnyelse av IT-laboratorium, 55.000 euro.

9856 Ålands sjösäkerhetscentrum

985600 Ålands sjösäkerhetscentrum, investeringar (R)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Anslag netto		-170 000	-55 000	

Budgetmotivering

Föreslås inget anslag år 2027.

Politikområde 6 - detaljmotivering investeringar

9860 Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet

986000 Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet, investeringar (R)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Anslag netto	-59 394	-40 788	-100 000	-100 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 100.000 euro.

Utgifter

För fortsatt utveckling av IT-systemet som används vid handläggning av studiestödsärenden (STUART) föreslås ett anslag om 50.000 euro. Med detta anslag har 650.000 euro budgeterats.

För fortsatt utveckling av IT-systemet som används vid handläggning av arbetslöshetsförmånsärenden (ALF) föreslås ett anslag om 50.000 euro. Med detta anslag har 400.000 euro budgeterats.

9865 Ålands fiskevårdscentrum, Guttorp

986500 Ålands fiskevårdscentrum, investeringar (R)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Anslag netto	-77 654	-1 513	-50 000	

Budgetmotivering

Rubriken ändrad.

Föreslås inget nytt anslag beaktat 2026 års budget i vilken det upptogs ett anslag om 50.000 euro för en uppdatering av fodersystemet i anläggningen.

Utgifter

Utgifter för uppgradering av utfodringssystemet. Huvuddelen av investeringen utförs under hösten 2026. Dagens system är föråldrat och riskerna för problem samt felaktigheter blir höga, ett uppdaterat system säkrar driften i anläggningen.

Politikområde 7 - detaljmotivering investeringar

700 Infrastrukturavdelningens förvaltningsområde

9745 Oljeskydd

974500 Oljeskyddsinvesteringar (R)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförs till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Anslag netto	-22 650	-107 350	-100 000	-100 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 100.000 euro.

Utgifter

Anslaget används för anskaffning av t.ex. oljelänsor, upptagningsutrustning, arrangemang för tillfällig förvaring av avfall eller dylikt, i enlighet med oljeskyddsplanen, vilken beaktar den överenskommelseförordning som under år 2024 trätt i kraft rörande ansvar för olika fartområden till sjöss.

Understöd för anskaffningarna kommer i mån av möjlighet att sökas ur Miljöskadefonden.

9750 Kostnader för sjötrafik

975000 Fartygs- och färjeinvesteringar (R)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförs till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Anslag netto	-1 458 047	-6 132 198		-450 000

Budgetmotivering

Föreslås att anslag om 450.000 euro.

Utgifter

Landskapets tonnage omnämns i Utvecklings- och hållbarhetsagendans mål 6 och dess färdplan. Ett övergripande syfte med de investeringar som görs inom befintligt tonnage är att minska fossilbränsleförbrukningen. Linfärjorna i skärgårdstrafiken inklusive frigående färja m/s Doppingen är i behov av förnyelse på grund av ålder och kapacitetsbrist samt ökade krav på tillgänglighet. Idag äger landskapsregeringen åtta linfärjor som har en medelålder på 45 år. Det finns ett stort behov av nyinvestering för tonnaget av linfärjor.

Av anslaget föreslås 250.000 euro för lindraget för Embarsundslinjen, totalkostnaden för investeringen bedöms uppgå till 500.000 euro. Av anslaget föreslås även 200.000 euro för virtuell vajer för m/s Doppingen.

De digitala skärmarna i hamnarna uppgraderas och synkroniseras. Totalkostnaden för uppgradering av digitala skärmar inkl. serviceavtal är idag okänd.

Under år 2026 lanseras en pilot för incheckning i hamnarna med hjälp av ANPR på Föglölinjen. Om resultatet av piloten visar sig lyckat under utvärderingen år 2027 är ambitionen att lansera incheckningssystem med ANPR i hela skärgårdstrafiken under år 2029. Totalkostnaden för incheckningssystem med ANPR inklusive serviceavtal i hela skärgården är idag okänd.

Av tidigare beslutade reservationsanslag för fartygs- och färjeinvesteringar avsätts 1.550.000 euro för investeringar år 2027, varav 1.050.000 euro för elektrifiering av F123, 300.000 euro för uppgradering av digitala skärmar och 200.000 euro för incheckningssystem med ANPR.

Under tidigare år påbörjade och finansierade åtgärder fortgår under året.

9760 Kostnader för väghållning

De övergripande målen för investeringarna i infrastrukturen är att:

- förbättra trafiksäkerheten för fordons- och gångtrafikanter, genom att förebygga olyckor till följd av brister i trafiksystemet
- tillgodose landskapets transportinfrastruktur på lång sikt, genom att bibehålla och förbättra förutsättningar för tillväxt och utveckling för alla på hela Åland
- nyinvesteringar i transportnätet ska göras för att de uppdaterade krav som finns gällande vikt på fordonslaster ska klaras samt
- förbättra trafiksäkerheten enligt branschstandard för trafikområden som påverkas när investeringar genomförs.

Projekten bidrar till att uppfylla Utvecklings- och hållbarhetsagendans strategiska utvecklingsmål 1, 4 och 5 genom att skapa jobb lokalt, öka transportsektorns konkurrenskraft genom att ta bort konkurrenshämmande begränsningar i trafikinätet och ge samma förutsättningar att verka och leva för ålänningarna.

Projekt	Estimerad projektkostnad	Prognostiserat utfall 2027
Väg		
GC LV2 Haraldsby-Slottsvägen	750 000	450 000
GC LV4 Pålsböle s-Bartsgårda (3,1 km)	800 000	400 000
GC BV30 Järsövägen, Del 1 och Del 2	1 100 000	100 000
LV 800 Snäckövägen (1 etapp 4,4 km)	4 000 000	2 000 000
Grundförbättringar	800 000	800 000
Beläggningar	2 500 000	2 500 000
Bro		
Skinnarskärsbron	1 000 000	1 000 000
Degerösundsbron	8 500 000	4 500 000
Nåtöbro och Järsöbro	9 300 000	1 800 000
Hamn		
Hummelvik färjfäste	7 000 000	4 000 000
Svinö hamnplan	5 000 000	100 000
Renovering av båken på västergrundet (Fästorna)	400 000	400 000
Snäckö färjfäste	7 500 000	2 000 000
Östra Föglö		
Farled Östra Föglö	1 000 000	300 000
Ny väg till Stenverka Östra Föglö	5 000 000	1 750 000
Östra Föglö endast hamn	9 000 000	420 000
Övrigt		
Vägförättningar, trafiksäkerhetsåtgärder och trafikutredningar		1 400 000
Mindre projekt		650 000
Marginal för oförutsedda kostnader		500 000
Totalt		25 070 000

976000 Infrastrukturinvesteringar (R)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Anslag netto	-21 907 263	-2 007 124	-21 000 000	-22 000 000

Budgetmotivering

I enlighet med tidigare budgetbeslut i lagtinget och landskapsregeringens antagna åtgärdsprogram är ett trettiotal större och mindre bro-, hamn- och vägprojekt aktuella. I tidigare budgeter har anslag upptagits för hela eller delar av projekten. Vid tidpunkten för beredningen av föreliggande budgetförslag bedöms de planerade totala utgifterna under år 2027 uppgå till ca 25.000.000 euro inklusive en buffert om 500.000 euro. Vid utgången av år 2026 bedöms ca 3.000.000 euro återstå av tidigare budgeterade anslag. Beloppet överförs i bokslutet till år 2027 som en reservering. Landskapsregeringen föreslår att de kvarstående medlen används för att täcka projektrelaterade kostnader. Med beaktande av dessa medel från tidigare år föreslås ytterligare anslag om 22.000.000 euro för år 2027.

Landskapsregeringen föreslår samtidigt att eventuella omfördelningar av tidigare budgeterade anslag inte ska påverka möjligheten att genomföra projekt som lagtinget tidigare beviljat anslag för.

Under tidigare budgetår givna fullmakter för att ingå bro-, hamn- och vägbyggnadsentreprenadavtal belastar åren 2027-2028 med ca 40.000.000 euro. Anslag för utgifter som uppstår efter budgetår 2027 p.g.a. ingångna entreprenadavtal upptas i kommande budgetförslag.

Projekten förverkligas utifrån tillgängliga anslag år 2027, fastställda prioriteringar och genomförande beredskap, samt den fullmakt som föreslås i föreliggande budgetförslag nedan om att ingå nya avtal.

Inkomster

Föreslås, med hänvisning till 6 § LL (2012:69) om landskapets finansförvaltning, att inkomster från externa intressenter vilka är direkt förknippade med exempelvis kabelbrunnar, rör för kabeldragningar och liknande projekt, som inte ska belasta landskapet, gottskrivs momentet.

Utgifter

Anslaget används till planering och projektering, investering och beläggningsarbeten samt för mindre trafiksäkerhets- och förbättringsåtgärder. Med anslaget förverkligas tidigare beslut att färdigställa huvudvägarnas ombyggnad samt att grundförbättra och belägga glesbygdsvägarna. Medlen används även för reinvesteringar i syfte att upprätthålla befintlig infrastruktur.

För att underlätta möjligheten till hållbara transporter och att uppfylla Utvecklings- och hållbarhetsagendans mål 5, 6 och 7 kommer utbyggnaden av gång- och cykelvägnätet att prioriteras längs huvudvägarna.

Under året fortsätter byggandet av gång- och cykelväg längs LV2 Sundsvägen på sträckan Haraldsby-Slottsvägen. Projektet är kostnadsberäknat till 750.000 euro och för år 2027 avsätts 450.000 euro.

Under året inleds byggandet av gång- och cykelväg längs LV4 Getavägen på sträckan Pålsböle södra vägska - Bartsgårda. Projektet är kostnadsberäknat till 800.000 euro och för år 2027 avsätts 400.000 euro.

Arbetet med att ta fram underlag för en gång- och cykelväg längs BV30 Järsövägen fortsätter. Projektet omfattar de två första etapperna närmast Mariehamn och syftar till att förbättra trafiksäkerheten för oskyddade trafikanter. Projektet är kostnadsberäknat till 1.100.000 euro. För år 2027 upptas ett anslag om 100.000 euro för fortsatt planering och projektering.

För år 2027 avsätts även 50.000 euro i projekteringskostnader för en gång- och cykelunderfart under LV2 Nya Godbyvägen i Godby. Projektet är planerat att genomföras tillsammans med Finströms kommun.

Snäckövägen i Kumlinge är i dåligt skick och har bärighetsproblem. Det är därför nödvändigt att utföra åtgärder för att förbättra vägens funktion. Åtgärdsbehovet har varit känt i flera år och projektet har funnits med i planerna under en längre tid. Projektet är kostnadsberäknat till ca 4.000.000 euro, varav 2.000.000 euro avsätts för år 2027.

Under året planeras beläggingsarbeten till en kostnad om ca 2.500.000 euro i enlighet med gällande avtal. Avtalet gäller för beläggningssäsongerna 2025-2026 med option för år 2027.

Grundförbättring av glesbygdsvägar genom stabiliseringsfräsning utförs och upphandlas årligen. Åtgärden innebär att befintligt vägmateriel fräses upp och blandas med stabiliserande material för att förbättra vägkonstruktionens bärighet och hållbarhet. Under år 2027 avsätts ca 800.000 euro för detta ändamål.

För vägförrättning, trafiksäkerhetsåtgärder och trafikutredningar avsätts ca 1.400.000 euro. I detta ingår även kostnader för utredningar, planering och projektering samt investeringar i maskiner och inventarier.

Bro- och hamninvesteringar

Brouthbytesprojektet 2017-2027 (BrUt 1727) som omfattar 19 broar och syftar till att tillgodose landskapets transportinfrastruktur på lång sikt fortsätter. Ännu återstår nio broar som behöver bytas ut i brouthbytesprojektet.

Arbetet med att ta fram underlag för utbyte av Degerösundbron inleddes under år 2025. Förfrågningsunderlaget färdigställdes under år 2026 och entreprenaden beräknas påbörjas i början av år 2027. Under år 2027 beräknas projektet förbruka cirka 4.500.000 euro. Den totala projektkostnaden är kostnadsberäknad till cirka 8.500.000 euro och projektet beräknas belasta åren 2027-2028.

Skinnarskärsbron är i behov av renovering och denna beräknas utföras under år 2027. Projektet beräknas förbruka ca 1.000.000 euro år 2027.

Arbetet med insamling av underlagsmaterial längs BV30, Järsövägen, inleddes under år 2021. Projektet omfattar åtgärder för att förbättra trafiksäkerheten för oskyddade trafikanter, grundförbättring av Järsövägen samt utbyte av broar längs vägsträckan. En programhandling för hela vägsträckan färdigställdes år 2025. Under år 2027 färdigställs projekteringen av deletapp 3, som omfattar ca 1,4 km gång- och cykelväg samt Nåtöbron, Skobholmsbron och Järsöbron. Entreprenaden för utbyte av Nåtöbron beräknas inledas under år 2027. För år 2027 upptas ett anslag om 1.800.000 euro. Deletapp 3 är kostnadsberäknad till cirka 13.900.000 euro och beräknas belasta åren 2026-2030. Under året fortsätter även arbetet med att ta fram förfrågningsunderlag för deletapp 5, som omfattar utbyte av Bergöbron.

Arbetet med utbyte av rörbroar fortsätter och för detta avsätts 300.000 euro för år 2027.

Anslaget kan även användas för fortsatt utredningsarbete för Prästöundsbron, vilket kan ligga till grund för en anhållan om extra anslag.

Arbetet med att förnya och anpassa färjfastena i skärgården fortsätter. Förnyelsen av Snäckö färjfäste beräknas färdigställas under sommaren 2027. Projektet är kostnadsberäknat till cirka 7.500.000 euro och för år 2027 upptas ett anslag om 2.000.000 euro.

Under år 2027 påbörjas ombyggnaden av Hummelvik färjfäste för att möjliggöra anpassning till framtida fartyg och trafikbehov. Projektet är kostnadsberäknat till cirka 7.000.000 euro och för år 2027 upptas ett anslag om 4.000.000 euro.

Fiskefyren Fästorna på Västergrundet är i behov av renovering. Renoveringen planeras att genomföras under år 2027. Projektets kostnad beräknas uppgå till 400.000 euro.

I Svinö hamn finns det behov av att förbättra trafiklösningar och parkeringsmöjligheter. För detta avsätts 100.000 euro år 2027.

Töftölinjens landklaffar behöver nya frontbalkar. För detta avsätts 300.000 euro år 2027.

Östra Föglö

Under år 2026 inleddes arbetet med att förverkliga Östra Föglö. Projektet inkluderar en ny hamn som är kostnadsberäknad till 9.000.000 euro, en ny väg som är kostnadsberäknad till 5.000.000 euro samt en ny farled som är kostnadsberäknad till 1.000.000 euro. Under år 2027 avsätts 420.000 euro för hamnen, 1.750.000 euro för vägentreprenaden och 300.000 euro för inledande arbete med den nya farleden. Hela projektet är kostnadsberäknat till ca 15.000.000 euro och beräknas vara färdigställt år 2029.

Fullmakt

Med beaktande av att ett flertal av ovanstående investeringsprojekt är fleråriga föreslås att landskapsregeringen under år 2027 kan ingå entreprenadavtal som sammanlagt belastar de följande finansåren med högst 6.000.000 euro.

9823 Ålands energimyndighet

982300 Energimyndigheten, investeringar

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Anslag netto				-50 000

Budgetmotivering

Momentet nytt.

Föreslås ett anslag om 50.000 euro.

Utgifter

Den åländska elmarknadslagstiftningen har reviderats. I lagförslaget föreskrivs förändringar som förväntas öka förbrukarnas möjlighet till överblick gällande elleveransavtal, tiden för etablering av elanslutning samt förtydligande gällande tvistlösning. Enligt lagförslaget ska både hushållskunder och företagskunder ges möjlighet att med hjälp av ett jämförelseverktyg jämföra de elleveransavtal som detaljförsäljare erbjuder. Det föreslås att Ålands energimyndighet ska tillhandahålla jämförelseverktyget genom en webbplats.

Jämförelseverktygets tekniska utförande, ska baseras på de innehålls- och funktionsmässiga krav som ställs i elmarknadsdirektivet. En uppskattning av kostnaden för utveckling av jämförelseverktyget är omkring 50.000 euro och de årliga förvaltnings- och driftskostnaderna väntas uppgå till cirka 3.000 euro. För att jämförelseverktyget ska kunna förverkligas på ett kostnads- och resurseffektivt sätt, är det viktigt att digitaliseringsenheten vid Ålands landskapsregering medverkar i utformningen av projektet i samarbete med Ålands energimyndighet.

9870 Fordonsmyndigheten

987000 Fordonsmyndigheten, investeringar (R)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförs till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Anslag netto	-267 565	-1 394 550	-850 000	-466 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 466.000 euro.

Utgifter

Det föreslagna anslaget om 466.000 euro avser investeringar i digital infrastruktur och fastighetsunderhåll inom fordons- och körkortsverksamheten.

Av detta belopp föreslås 166.000 euro avsättas för att få information från EUCARIS till fordonsregisterplattformen. Projektet omfattar kravställning, upphandling, utveckling, testning, datamigrering och implementering.

Vidare föreslås 200.000 euro för säkerhetsåtgärder i bromshallen.

Fordonsmyndigheten föreslår även ett anslag om 100.000 euro för införandet av körkortsfrågeprogrammet. Investeringen avser anpassning till befintliga system i syfte att digitalisera körkortsadministrationen. Den slutliga kostnaden är ännu inte helt fastställd.

9873 Verkstad och lager

987300 Verkstad och lager, investeringar (R)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförts till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Anslag netto	-24 542	-145 159	-190 000	-190 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 190.000 euro.

Utgifter

Det har under en längre tid funnits behov av investeringar i form av bilar, fastighetsförbättringar och hamninvesteringar för verkstads- och lagerenheten i Möckelö. Fordonsparken är föråldrad och i behov av förnygring, för detta ändamål avsätts 60.000 euro.

Muddring av Möckelökajen krävs så att även större färjor kan ligga med klaffen iland vid översyner. För dessa arbeten avsätts 130.000 euro år 2027.

Politikområde 8 - detaljmotivering investeringar

9840 Ålands hälso- och sjukvård

984000 Hälso- och sjukvårdsinvesteringar (R)

Sammandrag	Bokslut 2025	Överförs till 2026	Budget inkl. äb 2026	Förslag 2027
Anslag netto	-2 678 510	-3 929 723	-5 450 000	-3 100 000

Budgetmotivering

Det totala investeringsbehovet för nya planerade investeringar har beräknas till 3.100.000 euro. Behovet har beräknats utgående från en noggrann inventering och prioritering.

Utgifter

Investeringarna delas in i följande grupper:

IT- system och digitala lösningar 1.515.000 euro.

Digitalisering, effektivisering och lagkrav driver behov av nya IT-system och lösningar.

- Nytt lagerprogram till sjukhusapoteket
- Förbättringar i centrallagrets lagersystem
- Datalager och analys
- Utveckling av Mitt ÅHS
- Integrationer och effektiviseringar för vårdinformation
- Kanta samt Serviceportal för tekniska enheten.

Medicinteknisk utrustning 450.000 euro och sjukhusinventarier 1.015.000 euro.

Den medicintekniska utrustningen och sjukhusinventarierna måste förnyas för att säkerställa patienternas trygghet samt att säkerställa att upphandla nya avtal för att säkerställa serviceavtal och reservdelar.

- Ultraljudsapparat
- Patientmonitorering
- Undersökningsutrustning Barn och ungdomskliniken
- ICG-apparatur
- Patient och undersökningslampor
- Operationslampor
- Spol och diskinfektorer
- Andningsluftanläggning
- Patientsängar
- Medicinkylskåp
- Centralt vattenbehandlingssystem
- Operationsbord samt pendlar.

Säkerhet och övervakning 120.000 euro.

Investeringar inom säkerhet och övervakning är en del av det pågående arbetet att stärka skalsäkerheten på sjukhuset.

Byggnader tillhörande Fastighetsverket

Sjukhuset invigdes för ca 70 år sedan. Sjukhusfastigheterna lever inte upp till den standard och flexibilitet som sjukvårdsverksamhet av idag och framtiden kräver. Fastighetsverket har tagit fram rapporter som visar på ett stort behov av sanering i de flesta verksamhetsutrymmen. I regeringsprogrammet finns en skrivning om att en grundlig analys gällande hälso- och sjukvården på Åland behöver tas fram. Arbetet leds av landskapsregeringen och framskrider enligt plan.

ÅHS och Fastighetsverket har arbetat tillsammans kring framtagandet av olika alternativ för sjukhusets fastigheter i framtiden. Utredningen grundar sig på hälso-och sjukvårdens framtida behov och det fortsatta behovet av renovering/nybyggnation av fastighetsbeståndet. Arbetet går vidare med att Fastighetsverket tar fram en fastighetsutvecklingsplan.

SIFFERSTAT

		Anslag 2027	Inkomster 2027
VERKSAMHET OCH ÖVERFÖRINGAR			
Politikområde 1		-5 085 000	0
100 Lagtinget		-5 085 000	0
101	Lagtinget	<u>-2 774 000</u>	<u>0</u>
10100	Lagtinget, verksamhet (RA)	-2 774 000	0
111	Lagtingets kansli	<u>-1 647 000</u>	<u>0</u>
11100	Lagtingets kansli, verksamhet (RA)	-1 623 000	0
11130	Lagtingets bibliotek, verksamhet (RA)	-24 000	0
112	Lagtingets övriga utgifter	<u>-369 000</u>	<u>0</u>
11210	Lagtingets Östersjösamarbete, BSPC, verksamhet (RA)	-34 000	0
11220	Dispositionsmedel	-80 000	0
11290	Till lagtingsgruppernas disposition för kansliändamål	-255 000	0
120	Landskapsrevisionen	<u>-261 000</u>	<u>0</u>
12010	Landskapsrevisionen, verksamhet (RA)	-261 000	0
130	Ålands delegation i Nordiska rådet	<u>-34 000</u>	<u>0</u>
13010	Ålands delegation i Nordiska rådet, verksamhet (RA)	-34 000	0
Politikområde 2		-31 161 740	5 278 740
200 Landskapsregeringen		-1 103 000	0
200	Lantrådet och ministrarna	<u>-1 103 000</u>	<u>0</u>
20010	Landskapsregeringen, verksamhet (RA)	-1 043 000	0
20020	Dispositionsmedel	-60 000	0
210 Regeringskansliet		-15 183 740	4 372 740
210	Regeringskansliet	<u>-4 252 000</u>	<u>312 000</u>
21010	Regeringskansliet, verksamhet (RA)	-4 252 000	312 000
212	Digitalisering och informationsteknologi inom förvaltningen	<u>-5 315 000</u>	<u>121 000</u>
21200	Utgifter för digitalisering och informationsteknologi (RA)	-5 315 000	121 000
215	Kommunikationsverksamhet	<u>-65 000</u>	<u>3 000</u>
21510	Ålands representation i Helsingfors, verksamhet (RA)	-65 000	3 000
225	Främjande av integration	<u>-23 000</u>	<u>0</u>
22500	Främjande av integration (RA)	-23 000	0
230	Demokratiutveckling och val	<u>-209 000</u>	<u>0</u>
23000	Demokratiutveckling och val, verksamhet	-159 000	0
23000	Demokratiutveckling och val, överföringar	-50 000	0
232	Understödjande av politisk verksamhet	<u>-196 830</u>	<u>172 830</u>
23200	Understödjande av politisk verksamhet och politisk information	-196 830	172 830
240	Brand- och räddningsväsendet	<u>-220 000</u>	<u>0</u>
24000	Brand- och räddningsväsendet, verksamhet (RA)	-40 000	0
24010	Landskapsstöd för materielanskaffningar (R)	-180 000	0

Sifferstat

		Anslag 2027	Inkomster 2027
250	Personalarbete, arbetsmiljö och kollektivavtalsfrågor	-611 900	202 900
25000	Utbildning, företagshälsovård, kollektivavtal, arbetarskydd, personalaktiviteter och personalpolitiska åtgärder (RA)	-611 900	202 900
252	Serviceverksamhet	-454 000	68 000
25210	Serviceverksamhet (RA)	-454 000	68 000
260	Landskapsregeringens övriga inkomster och utgifter	-879 010	538 010
26000	Landskapsregeringens övriga inkomster och utgifter (RA)	-200 000	0
26003	Utvecklings- och hållbarhetsagenda för Åland (RA)	-130 000	0
26004	Ålandsdelegationen	-11 000	0
26005	Interreg Central Baltic Programme 2021 - 2027 (RA)	-87 010	87 010
26006	Nordiska Skärgårdssamarbetet	-251 000	251 000
26007	Danaarv	-200 000	200 000
265	Konsumentskydd	-3 000	0
26500	Konsumentskydd, verksamhet	-3 000	0
270	Radio- och TV-verksamhet	-2 955 000	2 955 000
27000	Radio- och TV-verksamhet (RA)	-495 000	2 955 000
27000	Radio- och TV-verksamhet, överföringar (RA)	-2 460 000	0
280	Lagberedningen	-1 302 000	1 000
280	Lagberedningen	-1 302 000	1 000
28010	Lagberedningen, verksamhet (RA)	-1 302 000	1 000
82	Myndigheter under politikområde 2	-13 573 000	905 000
820	Ålands statistik- och utredningsbyrå	-1 120 000	314 000
82000	Ålands statistik- och utredningsbyrå, verksamhet (RA)	-1 120 000	314 000
822	Datainspektionen	-249 000	0
82200	Datainspektionen, verksamhet (RA)	-249 000	0
825	Ålands polismyndighet	-11 837 000	542 000
82500	Ålands polismyndighet, verksamhet (RA)	-11 837 000	542 000
826	Ålands ombudsmannamyndighet	-367 000	49 000
82600	Ålands ombudsmannamyndighet, verksamhet (RA)	-367 000	49 000
Politikområde 3		-88 816 000	32 897 000
300	Finansavdelningens förvaltningsområde	-88 816 000	32 897 000
300	Allmän förvaltning	-3 900 000	197 000
30010	Finansavdelningens allmänna förvaltning, verksamhet (RA)	-3 900 000	197 000
330	Landskapsandelar och stöd till kommunerna	-28 853 000	0
33000	Landskapsandelar och stöd till kommunerna (RA)	-28 853 000	0
350	Penningautomatmedel	-4 580 000	0
35000	Penningautomatmedel (R)	-4 580 000	0
360	Bostäder och byggande privatpersoner	-45 000	0
36000	Räntestöd och landskapsborgen för privatpersoner (RA)	-45 000	0
380	Pensioner och pensionsavgifter	-48 980 000	32 700 000
38000	Pensioner och pensionsrelaterade utgifter (RA)	-48 980 000	32 700 000

Sifferstat

		Anslag 2027	Inkomster 2027
390	Gemensamma förvaltningskostnader	-2 458 000	0
39050	Bokföringsmässiga korrigeringar och ofördelade poster (RA)	-467 000	0
39099	Internhyra (RA)	-1 991 000	0
Politikområde 4		-38 730 788	1 839 788
400 Social- och miljöavdelningens förvaltningsområde		-34 605 000	610 000
400	Allmän förvaltning	-2 308 000	0
40010	Social- och miljöavdelningens allmänna förvaltning, verksamhet (RA)	-2 308 000	0
410	Övriga sociala uppgifter	-13 660 000	0
41000	Övriga sociala uppgifter, verksamhet (RA)	-185 000	0
41010	Övriga sociala uppgifter, överföringar (RA)	-13 475 000	0
415	Kommunernas socialvårdsområde	-11 251 000	0
41500	Kostnadsbaserade landskapsandelar och stöd inom socialvårdsområdet (RA)	-11 251 000	0
420	Övriga hälso- och sjukvårdsuppgifter	-186 000	0
42000	Övriga hälso- och sjukvårdsuppgifter, verksamhet (RA)	-156 000	0
42000	Övriga hälso- och sjukvårdsuppgifter, överföringar	-30 000	0
430	Allmän miljövard	-75 000	0
43000	Allmän miljövard, verksamhet (RA)	-75 000	0
440	Naturvard	-997 000	80 000
44000	Naturvard, verksamhet (RA)	-762 000	80 000
44000	Naturvard, överföringar (RA)	-235 000	0
445	Penningautomatmedel för social, hälso- och miljöverksamhet	-3 905 000	0
44510	Penningautomatmedel för social verksamhet samt hälso- och sjukvårdsverksamhet (R)	-3 510 000	0
44520	Penningautomatmedel för miljöverksamhet (R)	-395 000	0
450	Vattenförsörjning och vattenvård	-2 018 000	440 000
45000	Vattenförsörjning och vattenvård, verksamhet (RA)	-2 017 000	440 000
45000	Vattenförsörjning och vattenvård, överföringar (RA)	-1 000	0
460	Cirkulär ekonomi	-133 000	90 000
46000	Cirkulär ekonomi, verksamhet (RA)	-68 000	40 000
46000	Cirkulär ekonomi, överföringar (RA)	-65 000	50 000
470	Miljöhälsovård	-72 000	0
47000	Miljöhälsovård (RA)	-72 000	0
84 Myndigheter under politikområde 4		-4 125 788	1 229 788
848	Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet	-4 125 788	1 229 788
84810	Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet, verksamhet (RA)	-3 081 788	789 788
84820	Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighets laboratorium, verksamhet (RA)	-1 044 000	440 000

Politikområde 5		Anslag 2027 -84 513 913	Inkomster 2027 13 314 913
500 Utbildnings- och kulturavdelningens förvaltningsområde		-45 250 000	915 000
500	Allmän förvaltning	<u>-4 714 000</u>	<u>114 000</u>
50010	Utbildnings- och kulturavdelningens allmänna förvaltning, verksamhet (RA)	-4 714 000	114 000
502	Studiestöd	<u>-7 927 000</u>	<u>60 000</u>
50200	Studiestöd (RA)	-7 927 000	60 000
505	Biblioteksverksamhet	<u>-160 000</u>	<u>2 000</u>
50500	Bibliotek (RA)	-160 000	2 000
510	Allmän ungdoms-, idrotts- och kulturverksamhet	<u>-876 000</u>	<u>0</u>
51000	Landskapsandelar och stöd för medborgarinstitut och kulturverksamhet (RA)	-837 000	0
51010	Ålands kulturdelegation	-39 000	0
511	Kultur- och kulturmiljöförvaltning	<u>-845 000</u>	<u>90 000</u>
51100	Kultur- och kulturmiljöförvaltning (RA)	-845 000	90 000
515	Penningautomatmedel för ungdomsarbete och idrott	<u>-2 591 000</u>	<u>10 000</u>
51500	Penningautomatmedel för ungdomsarbete och idrott, verksamhet (R)	-98 000	10 000
51500	Penningautomatmedel för ungdomsarbete och idrott, överföringar (R)	-2 493 000	0
516	Penningautomatmedel för kulturell verksamhet	<u>-2 652 000</u>	<u>3 000</u>
51600	Penningautomatmedel för kulturell verksamhet (R)	-643 000	3 000
51600	Penningautomatmedel för kulturell verksamhet, överföringar (R)	-2 009 000	0
517	Penningautomatmedel för fritidsverksamhet för barn och unga	<u>0</u>	<u>0</u>
51700	Penningautomatmedel för fritidsverksamhet för barn och unga, verksamhet (R)	0	0
51700	Penningautomatmedel för fritidsverksamhet för barn och unga, överföringar (R)	0	0
520	Landskapsandelar och stöd för utbildningsverksamhet	<u>-14 743 000</u>	<u>0</u>
52000	Landskapsandelar för kommunernas utbildningsverksamhet (RA)	-14 743 000	0
535	Utbildningsverksamhet	<u>-9 584 000</u>	<u>50 000</u>
53500	Vuxenutbildning (RA)	-1 320 000	0
53510	Utvecklingsarbete inom utbildning (RA)	-535 000	50 000
53520	Högskoleutbildning	-7 729 000	0
540	Ålands museum	<u>-1 158 000</u>	<u>586 000</u>
54000	Ålands museum (RA)	-1 158 000	586 000
85 Myndigheter under politikområde 5		-39 263 913	12 399 913
850	Högskolan på Åland	<u>-10 632 427</u>	<u>10 632 427</u>
85000	Högskolan på Åland, verksamhet (VR)	-10 632 427	10 632 427
852	Ålands musikinstitut	<u>-1 793 000</u>	<u>212 000</u>
85200	Ålands musikinstitut, verksamhet (RA)	-1 793 000	212 000
855	Ålands gymnasiemyndighet	<u>-25 253 486</u>	<u>1 004 486</u>
85500	Ålands gymnasiemyndighet, verksamhet (RA)	-24 853 486	1 004 486
85590	Vuxenutbildning inom informations- och kommunikationsteknik (R)	-400 000	0

Sifferstat

		Anslag 2027	Inkomster 2027
856	Ålands sjösäkerhetscentrum	-1 585 000	551 000
85600	Ålands sjösäkerhetscentrum, verksamhet (RA)	-1 585 000	551 000
Politikområde 6		-23 794 000	3 290 000
600 Näringsavdelningens förvaltningsområde		-13 283 000	3 057 000
600	Allmän förvaltning	-2 911 000	249 000
60010	Näringsavdelningens allmänna förvaltning, verksamhet (RA)	-2 911 000	249 000
610	Näringslivets främjande	-1 531 000	70 000
61000	Näringslivets främjande, verksamhet (RA)	-50 000	0
61000	Näringslivets främjande, överföringar (R)	-1 500 000	0
61099	Återförda anslag	100 000	0
61100	Ålands landsbygdscentrum (RA)	-81 000	70 000
615	Främjande av livsmedelsproduktion	-752 000	0
61500	Främjande av livsmedelsproduktion, verksamhet	-12 000	0
61500	Främjande av livsmedelsproduktion, överföringar (RA)	-460 000	0
61550	Avbytarservice (RA)	-280 000	0
621	Europeiska Unionen - ERUF och ESF	-828 000	331 000
62100	Europeiska Unionen - ERUF och ESF, 2014 - 2020 (RA-EU)	0	0
62102	Europeiska Unionen - ERUF och ESF, 2021 - 2027 (RA-EU)	-828 000	331 000
623	Europeiska Unionen - program för landsbygdens utveckling, EJFLU	-6 246 000	2 082 000
62300	Europeiska Unionen - EJFLU, 2014 - 2020 (RA-EU)	0	0
62302	Europeiska Unionen - EJFLU, 2021 - 2027 (RA-EU)	-6 105 000	2 082 000
62390	Leaderfinansiering med penningautomatmedel (RA-EU)	-141 000	0
625	Europeiska Unionen - Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden, EHFVF	-300 000	150 000
62500	Europeiska Unionen - EHFVF, 2014 - 2020 (RA-EU)	0	0
62502	Europeiska Unionen - EHFVF, 2021 - 2027 (RA-EU)	-300 000	150 000
640	Främjande av skogsbruket	-420 000	0
64000	Främjande av skogsbruket, verksamhet (RA)	-40 000	0
64000	Främjande av skogsbruket, överföringar (R)	-380 000	0
650	Jakt- och viltvård	-210 000	175 000
65000	Jakt- och viltvård, verksamhet (R)	-129 000	175 000
65000	Jakt- och viltvård, överföringar (R)	-81 000	0
670	Främjande av fiskerinäringen	-85 000	0
67000	Främjande av fiskerinäringen, verksamhet (RA)	-45 000	0
67000	Främjande av fiskerinäringen, överföringar	-40 000	0
86 Myndigheter och fristående enheter under politikområde 6		-10 511 000	233 000
860	Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet	-9 626 000	18 000
86000	Arbetsmarknads- och studieservicemyndigheten, verksamhet (RA)	-2 244 000	18 000
86050	Sysselsättnings- och arbetslöshetsunderstöd, verksamhet (RA)	-812 000	0
86050	Sysselsättnings- och arbetslöshetsunderstöd, överföringar (RA)	-6 570 000	0
865	Ålands fiskevårdscentrum, Guttorp	-885 000	215 000
86500	Ålands fiskevårdscentrum, Guttorp, verksamhet (RA)	-885 000	215 000

Politikområde 7		Anslag 2027 -61 579 581	Inkomster 2027 10 163 581
700 Infrastrukturavdelningens förvaltningsområde		-54 515 000	3 137 000
700	Allmän förvaltning	<u>-2 847 000</u>	<u>50 000</u>
70010	Infrastrukturavdelningens allmänna förvaltning, verksamhet (RA)	-2 847 000	50 000
710	Planläggnings- och byggnadsväsendet	<u>-69 000</u>	<u>0</u>
71000	Planläggnings- och byggnadsväsendet, verksamhet (RA)	-69 000	0
715	Bostäder och byggande	<u>-1 105 000</u>	<u>0</u>
71500	Stöd för byggnadsrelaterade åtgärder (RA)	-165 000	0
71510	Räntestöd och landskapsborgen för bostadsproduktion (RA)	-950 000	0
71599	Återförda anslag, infrastrukturavdelningen	10 000	
720	Samhällsteknik	<u>-1 382 000</u>	<u>10 000</u>
72000	Elsäkerhet och energi, verksamhet (RA)	-94 000	10 000
72010	Främjande av hållbar energiomställning, överföringar (RA)	-450 000	0
72030	Samhällsteknikutveckling, verksamhet (RA)	-32 000	0
72040	Projekt Sunnanvind (R)	-806 000	0
740	Ålandstrafiken	<u>-499 000</u>	<u>0</u>
74000	Ålandstrafiken, verksamhet (RA)	-499 000	0
745	Oljeskydd	<u>-191 000</u>	<u>0</u>
74500	Oljeskydd (RA)	-191 000	0
747	Övrig trafik	<u>-8 496 000</u>	<u>691 000</u>
74700	Övrig trafik, verksamhet (RA)	-5 076 000	691 000
74700	Övrig trafik, överföringar (RA)	-3 420 000	0
750-751	Kostnader för sjötrafik	<u>-27 921 000</u>	<u>2 300 000</u>
75010	Upphandling av sjötrafik (RA)	-24 450 000	2 300 000
75030	Upphandling av linfärjetrafik (RA)	-3 171 000	0
75100	Understöd för varutransporter i skärgården	-300 000	0
760	Kostnader för väghållning	<u>-12 005 000</u>	<u>86 000</u>
76010	Utgifter för drift och underhåll av vägar (RA)	-8 491 000	85 000
76030	Utgifter för underhåll av farleder och fiskefyrar (RA)	-389 000	0
76050	Utgifter för drift och underhåll av färjfasten, bryggor, broar, hamnar och byggnader (RA)	-3 125 000	1 000
82 och 87 Myndigheter och fristående enheter under politikområde 7		-7 064 581	7 026 581
823	Ålands energimyndighet	<u>-112 000</u>	<u>6 000</u>
82300	Ålands energimyndighet, verksamhet (RA)	-112 000	6 000
870	Fordonsmyndigheten	<u>-1 693 000</u>	<u>1 702 000</u>
87000	Fordonsmyndigheten, verksamhet (RA)	-1 693 000	1 702 000
872	Vägunderhållsverksamhet	<u>-3 161 000</u>	<u>3 180 000</u>
87200	Vägunderhållsenheten, verksamhet (RA)	-3 161 000	3 180 000
873	Verkstad och lager	<u>-2 098 581</u>	<u>2 138 581</u>
87300	Verkstad och lager, verksamhet (RA)	-2 098 581	2 138 581

		Anslag 2027 -124 734 000	Inkomster 2027 10 573 000
Politikområde 8			
84 Myndigheter under politikområde 8		-124 734 000	10 573 000
840	Ålands hälso- och sjukvård	<u>-124 734 000</u>	<u>10 573 000</u>
84000	Ålands hälso- och sjukvård, verksamhet (RA)	-113 532 000	10 573 000
84700	Ålands hälso- och sjukvård, extern vård (RA)	-11 202 000	0
	Verksamhet och överföringar sammanlagt	-458 415 021	77 357 021
89 SKATTEFINANSIERING, FINANSIELLA POSTER OCH RESULTATRÄKNINGSPOSTER			
890 Skatter och avgifter av skattenatur, inkomster av lån och finansiella poster		125 000	399 707 000
890	Skatter och inkomster av skattenatur	<u>0</u>	<u>377 892 000</u>
89000	Skatter och inkomster av skattenatur	0	377 892 000
892	Finansiella poster	<u>125 000</u>	<u>21 815 000</u>
89200	Finansiella poster (RA)	-560 000	1 655 000
89210	Trafikförseelseavgifter	0	75 000
89220	Intäkter från utauktionering av utsläppsrätter	0	2 000 000
89230	Landskapets fastighetsverk	0	2 500 000
89250	Avkastning av Ålands Penningautomatförenings verksamhet	685 000	15 585 000
893	Upp- och nedskrivningar	<u>0</u>	<u>0</u>
89300	Upp- och nedskrivningar	0	0
	Skattefinansiering, finansiella poster och resultaträkningsposter sammanlagt	125 000	399 707 000
9 INVESTERINGAR, LÅN OCH ÖVRIGA FINANSINVESTERINGAR			
Politikområde 2		-2 111 000	0
210 Regeringskansliet		-1 891 000	0
9210	Regeringskansliet	<u>-300 000</u>	<u>0</u>
921010	Investering reservkraft	-300 000	0
9212	Digitalisering och informationsteknologi inom förvaltningen	<u>-1 591 000</u>	<u>0</u>
921200	Digitalisering och informationsteknologi, investeringar (R)	-1 591 000	0
9230	Demokratiutveckling och val	<u>0</u>	<u>0</u>
923000	Demokratiutveckling och val, investeringar (R)	0	0

		Anslag 2027	Inkomster 2027
Myndigheter under politikområde 2		-220 000	0
9825	Ålands polismyndighet	<u>-220 000</u>	<u>0</u>
982500	Investeringar (R)	-220 000	0
Politikområde 3		-1 329 000	1 980 000
300 Finansavdelningens förvaltningsområde		-1 329 000	1 980 000
9340	Särskilda lån och investeringar	<u>0</u>	<u>1 980 000</u>
934000	Övriga finansinvesteringar (R)	0	0
934080	Övriga lån (RA)	0	1 980 000
9350	Penningautomatmedel	<u>-1 329 000</u>	<u>0</u>
935010	Lån ur penningautomatmedel (R)	-1 329 000	0
Politikområde 4		-720 000	0
400 Social- och miljöavdelningens förvaltningsområde		-600 000	0
9440	Naturvård	<u>-600 000</u>	<u>0</u>
944000	Anskaffning av områden för naturskyddsändamål (R)	-600 000	0
Myndigheter under politikområde 4		-120 000	0
9848	Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet	<u>-120 000</u>	<u>0</u>
984810	Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet, investeringar (R)	-50 000	0
984820	Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighets laboratorium, investeringar (R)	-70 000	0
Politikområde 5		-501 000	0
500 Utbildnings- och kulturavdelningens förvaltningsområde		-176 000	0
9511	Kultur- och kulturmiljöförvaltning	<u>-150 000</u>	<u>0</u>
951100	Kultur- och kulturmiljöförvaltning, investeringar (R)	-150 000	0
9540	Ålands museum	<u>-26 000</u>	<u>0</u>
954010	Kulturarvs- och museiverksamhets investeringar (R)	-26 000	0
Myndigheter under politikområde 5		-325 000	0
9850	Högskolan på Åland	<u>-100 000</u>	<u>0</u>
985000	Investeringsutgifter (R)	-100 000	0
9855	Ålands gymnasiemyndighet	<u>-225 000</u>	<u>0</u>
985500	Investeringsutgifter (R)	-225 000	0
9856	Ålands sjösäkerhetscentrum	<u>0</u>	<u>0</u>
985600	Ålands sjösäkerhetscentrum, investeringar (R)	0	0
Politikområde 6		-100 000	0
Myndigheter och fristående enheter under politikområde 6		-100 000	0
9860	Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet	<u>-100 000</u>	<u>0</u>
986000	Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet,		

Sifferstat

		Anslag 2027	Inkomster 2027
	investeringar (R)	-100 000	0
9865	Ålands fiskevårdscentrum, Guttorp	<u>0</u>	<u>0</u>
986500	Ålands fiskevårdscentrum, investeringar (R)	0	0
Politikområde 7		-23 256 000	0
700 Infrastrukturavdelningens förvaltningsområde		-22 550 000	0
9745	Oljeskydd	<u>-100 000</u>	<u>0</u>
974500	Oljeskyddsinvesteringar (R)	-100 000	0
9750	Kostnader för sjötrafik	<u>-450 000</u>	<u>0</u>
975000	Fartygs- och färjeinvesteringar (R)	-450 000	0
9760	Kostnader för väghållning	<u>-22 000 000</u>	<u>0</u>
976000	Infrastrukturinvesteringar (R)	-22 000 000	0
Myndigheter och fristående enheter under politikområde 7		-706 000	0
9823	Ålands energimyndighet	<u>-50 000</u>	<u>0</u>
982300	Energimyndigheten, investeringar	-50 000	0
9870	Fordonsmyndigheten	<u>-466 000</u>	<u>0</u>
987000	Fordonsmyndigheten, investeringar (R)	-466 000	0
9873	Verkstad och lager	<u>-190 000</u>	<u>0</u>
987300	Verkstad och lager, investeringar (R)	-190 000	0
Politikområde 8		-3 100 000	0
Myndigheter under politikområde 8		-3 100 000	0
9840	Ålands hälso- och sjukvård	<u>-3 100 000</u>	<u>0</u>
984000	Hälso- och sjukvårdsinvesteringar (R)	-3 100 000	0
Investeringar, lån och övriga finansinvesteringar sammanlagt		-31 117 000	1 980 000
Anslag och inkomster totalt ovanstående		-489 407 021	479 044 021

Budgetmålen 2027 i förhållande till Utvecklings- och hållbarhetsagendan

Här presenteras de samlade budgetmålen för år 2027 per strategiskt utvecklingsmål. Budgetmålen visas för landskapsförvaltningen exklusive Ålands hälso- och sjukvård (ÅHS). Budgetmålen inklusive de planerade åtgärderna presenteras i detaljmotiveringen under respektive avdelning och myndighet. Under budgetåret kan ytterligare åtgärder planeras för att uppnå budgetmålen. ÅHS budgetmål finns i ÅHS verksamhetsplan.

Totalt har landskapsförvaltningen exklusive ÅHS 81 budgetmål fördelat enligt följande:

Strategiskt utvecklingsmål	Antal budgetmål
Välmående människor vars inneboende resurser växer	16
Alla känner tillit och har verkliga möjligheter att vara delaktiga i samhället	23
Allt vatten har god kvalitet	2
Ekosystem i balans och biologisk mångfald	6
Attraktionskraft för boende, besökare och företag	14
Kraftigt minskad klimatpåverkan	9
Hållbara och medvetna konsumtions- och produktionsmönster	6
Övriga prioriterade målsättningar	5

Mål 1: Välmående människor vars inneboende resurser växer

Budgetmål	Organisation
Främja förutsättningarna för en god hälsa och minska hälsoskillnaderna hos Ålands befolkning.	Social- och miljöavdelningen
Trygg hälso- och sjukvård för Ålands befolkning	Social- och miljöavdelningen
Ett rikt föreningsliv som främjar och stödjer allmännyttiga ändamål	Social- och miljöavdelningen
Ändamålsenligt organiserad verksamhet	ÅMHM
Attraktiv arbetsgivare	ÅMHM
Modernisera och utveckla centrala styrinstrument för kultur- och idrottssektorn genom bl.a. ny lagstiftning	Utbildnings- och kulturavdelningen
Kultur- och idrottssektorerna, biblioteken och kulturarvet ska stärka ett resiliert, sammanhållet och hållbart samhälle.	Utbildnings- och kulturavdelningen
Fleråriga planer för utvärdering och fortbildning för att säkerställa kvaliteten	Utbildnings- och kulturavdelningen
Nationella digitala studieadministrativa system utvecklas och tas i bruk.	Utbildnings- och kulturavdelningen
Inspirerande och välmående högskolesamfund av studerande och personal	Högskolan på Åland
Utbildningsutbudet ska vara långsiktigt ändamålsenligt och ekonomiskt hållbart	Ålands gymnasium
Kompetens och sysselsättning för alla	Näringsavdelningen
Fler sysselsatta	AMS
Nollvisionen – inga svåra olyckor eller dödsfall i trafiken	Infrastrukturavdelningen
Fortsatt utbyggnad av gång- och cykelvägar längs alla huvudvägar på Åland för att skapa säkrare trafiklösningar för den lätta trafiken	Infrastrukturavdelningen
Förbättra stödet för planering och förvaltning av vägnätet genom bättre användning av data.	Infrastrukturavdelningen

Mål 2: Alla känner tillit och har verkliga möjligheter att vara delaktiga i samhället

Budgetmål	Organisation
Effektivitetsrevisionen utvecklas med fokus på bl.a. revisioner vilka relaterar till tillit	Landskapsrevisionen
Öka valdeltagandet i lagtingsvalet och kommunalvalet 2027	Regeringskansliet
Fler av landskapsregeringens tjänster går att använda digitalt, på en gemensam och säker teknisk grund	Regeringskansliet
ÅSUB stärker de demokratiska beslutsprocesserna på Åland genom att tillhandahålla lättanvända fakta och beslutsunderlag på webbplatsen.	ÅSUB
Skapa strukturer och trygga kunskap för att hantera myndighetens nya verksamhetsområden	Datainspektionen
Hantera alla ackumulerade ärenden utan att den löpande ärendehantering påverkas	Datainspektionen
Alarm- och lägescentralverksamheten kräver extra fokus gällande system- och personalsäkring	Ålands polismyndighet
Polisen utvecklar och fördjupar kapaciteterna att möta förändringarna i säkerhetsmiljön	Ålands polismyndighet
Arbete med att utveckla trafik- och ungdomspolisverksamheten fortsätter	Ålands polismyndighet
Planenlig minskning av budgetunderskottet så att det är noll senast år 2030	Finansavdelningen
Säkerställa lagstadgad kommunal service för kommuner med synnerligen ansträngd ekonomi	Finansavdelningen
Förenklad och effektiviserad administration med stöd av modern teknik	Finansavdelningen
Säkerställa högkvalitativa beslutsunderlag både beträffande lagstiftning och reformer inom socialvårdens olika delområden	Social- och miljöavdelningen
Möjliggöra delaktighet för och förankra lagstiftnings- och utvecklingsarbete hos berörda aktörer	Social- och miljöavdelningen
Motverka ekonomisk utsatthet och skapa ett inkluderande samhälle	Social- och miljöavdelningen
Utveckla Ålands museums evenemangsutbud	Utbildnings- och kulturavdelningen
Ett elektroniskt arkiv/arkivsystem för Åland utifrån självstyrelselagstiftningen	Utbildnings- och kulturavdelningen
En attraktiv mötesplats och ett innovationshus med tentakler i alla verksamhetsområden i samhället	Högskolan på Åland
Utveckla jämställdhetsarbetet för att nå jämn könsfördelning inom ÅMI:s utbildningar samt säkerställa en jämställd och tillgänglig undervisning och antagning	Ålands musikinstitut
Modern lagstiftning för allmänna vägar	Infrastrukturavdelningen
I samband med sjöfartens infogande i systemet med utsläppsrätter ska en rättvis fördelning av intäkterna till Åland säkerställas	Ålands energimyndighet
I samband med införandet av det nya systemet för utsläppshandel för distribution av fossila bränslen ska en rättvis fördelning av inkomster säkerställas	Ålands energimyndighet
Jämförelseverktyg	Ålands energimyndighet

Mål 3: Allt vatten har god kvalitet

Budgetmål	Organisation
Det finns en bestående tillgång till dricksvatten av god kvalitet	Social- och miljöavdelningen
Bättre vattenkvalitet och minskade näringsämnesförluster från lantbruket	Näringsavdelningen

Mål 4: Ekosystem i balans och biologisk mångfald

Budgetmål	Organisation
Ökad andel skyddade områden	Social- och miljöavdelningen
Hållbar förvaltning av fiskbestånd	Näringsavdelningen
Hållbar förvaltning av skogsresurserna	Näringsavdelningen
Stärka viltvårdsarbetet	Näringsavdelningen
Stimulera djurhållningen med betande djur och en allmän utveckling av djursektorerna	Näringsavdelningen
Bekämpa invasiva arter inom landskapets vägområden	Infrastrukturavdelningen

Mål 5: Attraktionskraft för boende, besökare och företag

Budgetmål	Organisation
ÅSUB fortsätter att utveckla en effektiv och kvalitetssäkrad datatillgång och underlättar för uppgiftslämnarna	ÅSUB
Hantera skattegränsens negativa effekter för att bibehålla transporter till och från Åland	Finansavdelningen
Effektiv myndighetsutövning/förvaltning	ÅMHM
God kvalitet i myndighetsutövning/förvaltning	ÅMHM
Högklassiga och nischade utbildningar och FUI	Högskolan på Åland
En aktiv samhällsaktör för hållbar utveckling	Högskolan på Åland
Starka partnerskap och nätverk med näringsliv	Högskolan på Åland
Stärkt attraktionskraft i skärgården genom att tillhandahålla ett bredare utbud av kulturutbildning	Ålands musikinstitut
Höjd servicegrad och kvalitet inom musik och dans genom ändamålsenliga arbetsutrymmen och god arbetsmiljö	Ålands musikinstitut
Främja och utveckla samarbetet inom Alandica Shipping Academy (ASA)	Ålands Sjösäkerhetscentrum
Skapa förutsättningar för en långsiktigt hållbar ekonomisk tillväxt	Näringsavdelningen
Ökad arbetskraftsinflyttning	AMS
Strategi för trafik	Infrastrukturavdelningen
Fordonsmyndigheten utökar utbudet av digitala tjänster	Fordonsmyndigheten

Mål 6: Kraftigt minskad klimatpåverkan

Budgetmål	Organisation
Förbättra markkvaliteten och insatser för förnybara energilösningar inom livsmedelsproduktionen	Näringsavdelningen
Möjliggörande av vindkraftsproduktion på Åland	Infrastrukturavdelningen
Samlad klimatpolitisk styrning för ökad kunskap på Åland och för att tillhandahålla beslutsunderlag för styrning och uppföljning	Infrastrukturavdelningen
Samlad energi- och klimatdata för att öka kunskapen på Åland och tillhandahålla bra beslutsunderlag för styrning och uppföljning	Infrastrukturavdelningen
Goda förutsättningar för hållbar markanvändning och ökande kolsänkor	Infrastrukturavdelningen
Fossilfria uppvärmningssystem	Infrastrukturavdelningen
Minska användning av fossila bränslen i skärgårdstrafiken	Infrastrukturavdelningen
Fossilfri vägtrafik	Infrastrukturavdelningen
En attraktiv kollektivtrafik för alla	Infrastrukturavdelningen

Mål 7: Hållbara och medvetna konsumtions- och produktionsmönster

Budgetmål	Organisation
ÅSUB fortsätter att bidra till digitaliseringen genom automatiserade och säkra processer inom analysverksamheten.	ÅSUB
En informativ, tillgänglig och aktuell webbsida för myndighetens verksamhet	Datainspektionen
Hållbarhet i offentlig upphandling	Finansavdelningen
Goda förutsättningar för en konkurrenskraftig och hållbar livsmedelsproduktion	Näringsavdelningen
Hållbart byggande	Infrastrukturavdelningen
En utvecklad övergripande fysisk strukturutveckling	Infrastrukturavdelningen

Kategori 0: Övriga prioriterade målsättningar

Budgetmål	Organisation
Bibehålla köptjänster på en fortsatt låg nivå	Lagberedningen
En kostnadseffektiv och robust pensionshantering	Finansavdelningen
Ökad samordning av ägarstyrningen av landskapets bolag för att uppnå en mer enhetlig förvaltning av bolagen	Finansavdelningen
Ålands gymnasiummyndighet ska ha en tydlig, flexibel och resurseffektiv organisation.	Ålands gymnasium
Myndighetens lokaler och servicefunktioner ska utvecklas för långsiktig kostnadseffektivitet.	Ålands gymnasium

Teknisk information om budgetförslaget

Kostnadstak och takbegränsade kostnader

Kostnadstaket för ett specifikt år ska ha samma begränsande effekt från att det beslutas, normalt tre år i förväg, till dess att det aktuella budgetåret passerats. Under en så lång period sker dock normalt budgettekniska förändringar av olika slag som förändrar de takbegränsade kostnaderna, men som inte motsvaras av ett i sak förändrat offentligt åtagande. För att behålla kostnadstakets ursprungliga begränsande effekt på landskapets kostnader kan det uppstå skäl att göra tekniska justeringar av beslutade taknivåer så att budgetförändringar av detta slag neutraliseras. Tekniska justeringar av nivån för de takbegränsade kostnaderna kan komma att genomföras relativt regelbundet. Dessa förändringar görs i första hand genom att justera budgeteringsmarginalen. Finanspolitiskt motiverade ändringar av kostnadstaket bör endast genomföras under särskilda omständigheter.

Kostnadstaket för år 2027 fastställdes av lagtinget i juni 2024 till 385,9 miljoner euro, varav 374,7 miljoner euro för takbegränsade kostnader och 11,2 miljoner euro som budgeteringsmarginal, se BF nr 4/2023-2024. I vårbudgeten 2025, bedömdes de takbegränsade kostnaderna öka med 2 miljoner euro och motsvarande minskning gjordes av budgeteringsmarginalen se BF nr 4/2024-2025. I vårbudgeten 2026 fanns en bedömning om ytterligare ökning av takbegränsade kostnaderna med 3,5 miljoner euro och motsvarande minskning av budgeteringsmarginalen, se BF nr 3/2025-2026. De nedanstående förklaringarna görs i förhållande till de belopp för takbegränsade kostnader (376,7 miljoner euro) och budgeteringsmarginal (9,2 miljoner euro) som presenterades i 2025 års vårbudget.

Beskrivning av grunderna för justeringar av de takbegränsade kostnaderna och budgeteringsmarginalen i föreliggande budgetförslag:

Tekniska justeringar (ej resultatpåverkande)

- Anslagen för verksamhetsstöd ur penningautomatmedel har indexjusterats med 185.000 euro. Den ökade kostnaden finansieras med ökad inkomst för avkastning av Ålands Penningautomatförenings verksamhet under moment 89250.
- Slutregleringen av kompensation till kommunerna för minskad samfundsskatt år 2025 som betalas ut år 2027 beräknas nu uppgå till ca 1,7 miljoner euro, en ökning med samma belopp jämfört med beräkningarna i vårbudgeten 2025. Utgifterna budgeteras under moment 33000 Landskapsandelar och stöd till kommunerna och ska inrymmas under de takbegränsade kostnaderna. Kompensationen i fråga finansieras helt och hållet med motsvarande ökning av skatteavräkning som upptas som inkomst under moment 89000 Skatter och inkomster av skattenatur.
- Projekt Vattenförbättrande åtgärder/Rent Vatten 2030 förlängs två år, 2027–2028, på grund av outnyttjade projektmedel. I föreliggande budgetförslag upptas ett anslag om 485.000 euro för 2027 års kostnader, vilket inte tidigare beaktats i de takbegränsade kostnaderna för år 2027. Utgifterna budgeteras under moment 45000 Vattenförsörjning och vattenvård, verksamhet och ska inrymmas under de takbegränsade kostnaderna. Projektet finansieras i sin helhet genom upplösning av tidigare reserverade penningautomatmedel under moment 89250 Avkastning av Ålands Penningautomatförenings verksamhet. Penningautomatmedlen reserverades för ändamålet i budgeten för år 2023 under kapitel 350 och i första tilläggsbudgeten för år 2023 under moment 89250. Totalt reserverades 1.600.000 euro för projektet.
- Medieavgiften i enlighet med landskapslagen (2019:103) om medieavgift har med hänvisning till 6 § 1 mom. 4 punkten i finansförvaltningslagen (2012:69) nettoförts under moment 27000. Enligt

Teknisk information om budgetförslaget

landskapslagen om medieavgift §§ 5 och 6 erläggs nettointäkten från uppbörden av medieavgiften och kostnaderna för denna uppbörd och för avtal om återutsändningen av tv-kanaler på Åland till Ålands Radio och Tv Ab. Nettoföringen av medieavgiften har inte tidigare beaktats i de takbegränsade kostnaderna utan räknats som en central inkomst under moment 89000 Skatter och inkomster av skattenatur. Förändringen är neutral och påverkar inte nettokostnaderna för landskapet. I och med ändringen så tydliggörs det i budgeten att nettokostnaden är noll för radio- och Tv-verksamheten.

- Nivån på internhyrorna som erläggs till Landskapets fastighetsverk har sänkts med 10 % i budgetförslaget för år 2027. Kostnaderna för internhyror ingår i de takbegränsade kostnaderna. I och med sänkningen så minskar Fastighetsverkets resultat och möjligheten att intäktsföra avkastning från Fastighetsverkets resultat med samma belopp som internhyrorna sänkts. Avkastningen från Fastighetsverkets resultat intäktsförs som en central intäkt utanför de takbegränsade kostnaderna.
- Den ökade omslutningen av takbegränsade kostnader för de tekniska justeringarna är neutral i förhållande till överskottsmålet eftersom de ökade kostnaderna motsvaras av ökade intäkter. Förändringarna motiverar en höjning av de takbegränsade kostnaderna för 2027 och motsvarande minskning av budgeteringsmarginalen.

Övriga justeringar (resultatpåverkande)

- Oljepriset har ökat kraftigt till följd av oroligheterna på världsmarknaden vilket ökar kostnaderna för sjötrafiken. Beräkningarna som låg till grund för dimensioneringen av de takbegränsade kostnaderna i vårbudgeten 2025 har varit för låga. De takbegränsade kostnaderna behöver till följd av detta justeras upp med 3 miljoner euro. På vilket sätt detta inverkar på de takbegränsade kostnaderna kommande år är i detta skede oklart och starkt beroende av oljeprisutvecklingen.
- I samband med arbetet med vårbudgeten 2026 och första ändringsbudgeten för år 2026 identifierades väsentligt ökade kostnader för bland annat informationssäkerhet och dataskydd samt för Kantaanslutning för ÅHS. Under beredningen av föreliggande budgetförslag har det framkommit att nettokostnaderna som legat till grund för dimensioneringen av de takbegränsade kostnaderna i vårbudgeten 2025 har varit för låga. De takbegränsade kostnaderna behöver till följd av detta justeras upp med sammanlagt 3,9 miljoner euro för att nå en realistisk nivå. Dessa ökningarna kommer att behöva beaktas i de takbegränsade kostnaderna även för kommande år.
- Utöver ovanstående poster finns ett antal mindre förändringar som ökar de takbegränsade kostnaderna med 0,4 miljoner euro.

Den ökade omslutningen av takbegränsade kostnader för ovanstående övriga justeringar inverkar negativt på resultatet eftersom det inte är realistiskt att i närtid spara in dessa ökade kostnader inom andra områden. Förändringarna är så pass betydande att de därmed motiverar en höjning av de takbegränsade kostnaderna för 2027 och motsvarande minskning av budgeteringsmarginalen. Det kommer att finnas ett behov av att öka de takbegränsade kostnaderna för efterföljande år.

Indelning i avsnitt i detaljmotiveringen

Budgetförslaget indelas i politikområden:

- Politikområde 1 – Lagtinget inkl. landskapsrevisionen
- Politikområde 2 - Landskapsregeringen och regeringskansliet inkl. Lagberedningen, ÅSUB, Datainspektionen, Ålands Polismyndighet, Ombudsmannamyndigheten
- Politikområde 3 – Finansavdelningen
- Politikområde 4 - Social- och miljöavdelningen inkl. ÅMHM
- Politikområde 5 - Utbildnings- och kulturavdelningen inkl. Högskolan, Musikinstitutet, Gymnasiemyndigheten, Sjösäkerhetscentrum

Teknisk information om budgetförslaget

- Politikområde 6 - Näringsavdelning inkl. AMS, Guttorp
- Politikområde 7 - Infrastrukturavdelningen inkl. Ålandstrafiken, Energimyndigheten, Fordonsmyndigheten, vägundersenheten, verkstad- och lagerenheten
- Politikområde 8 - ÅHS

Detaljmotiveringen för respektive politikområde är indelad så att först visas allmänna förvaltningens avdelningar, därefter myndigheter och fristående enheter. Detta gäller för verksamhets- och överföringsavsnittet samt investeringsavsnittet.

- Av rubriken till momenten framgår om anslaget avser verksamhet eller överföringar.
 - I moment för **verksamhet** ingår inkomster och utgifter för landskapets egen verksamhet som antingen bedrivs i egen regi eller genom upphandling av tjänster. Exempel på sådana utgifter är löner och lönebikostnader, köp av varor och tjänster, planmässiga avskrivningar samt anskaffning av maskiner och inventarier under 50.000 euro. Från och med år 2027 ingår medieavgiften här. Posterna ingår i resultaträkningen.
 - I moment för **överföringar** ingår utgifter som inte ger någon direkt motprestation, men indirekt hjälper landskapet att fullfölja sina uppgifter. Hit räknas t.ex. bidrag och överföringar till kommuner, övrig offentlig sektor, näringslivet, hushållen, allmännyttiga sammanslutningar samt bidrag från EU-fonderna. Posterna ingår i resultaträkningen.
- I **avsnittet om skattefinansiering, finansiella poster och resultaträkningsposter** upptas t.ex. inkomster av avräkning, skatteavräkning samt ränteintäkter och dividender. Även inkomster från utauktionering av utsläppsrätter ingår här. Inkomster av medieavgift har överförts till verksamhetsmoment från och med år 2027. Posterna ingår i resultaträkningen.
- I **avsnittet om investeringar, lån och övriga finansinvesteringar** ingår olika typer av budgetutgifter som ger landskapet tillgångar av olika slag. Förslitning underkastade tillgångar överstigande 50.000 euro upptas som en investering och aktiveras i balansräkningen och kostnadsförs genom planmässiga avskrivningar. Anslag upptas i allmänhet endast för det som ska förverkligas under året, dock så att man i planen uppger totalkostnaden för ett projekt som inleds under budgetåret och som fordrar anslag under kommande år för att kunna förverkligas. Lån och övriga finansinvesteringar används för lån som beviljas av landskapets medel samt t.ex. för inköp av aktier och värdepapper. I avsnittet ingår även inköp av eller inträngsersättning för naturskyddsområden. Posterna ingår i balansräkningen.

Anslagens beteckningar och jämförelser årsvis

I såväl detaljmotiveringen som sifferstaten betecknas ramanslag med (RA), ramanslag för EU-program med (RA-EU) och reservationsanslag med (R). Tvååriga verksamhetsanslag (VR) används för förvaltningsenheter som formellt verkar som resultatenheter. Detta omfattar endast Högskolan på Åland. Detta för att möjliggöra hanteringen av myndighetens årliga över- respektive underskott på ett ändamålsenligt sätt.

Ett ramanslag (RA) får tillfälligt överskridas (anslagskredit) och outnyttjade medel överföras till följande år (anslagssparande) enligt följande:

- **Anslagskredit:**
 - Ett ramanslag för **verksamhetsutgifter** får tillfälligt överskridas med ett belopp motsvarande högst tre procent av det budgeterade anslaget.
 - Ett ramanslag för **ÅHS:s utgifter för extern vård** får tillfälligt överskridas med ett belopp motsvarande högst tio procent av det budgeterade anslaget.

Teknisk information om budgetförslaget

- Ett ramanslag för **överföringsutgifter** får tillfälligt överskridas med ett belopp motsvarande högst tio procent av det budgeterade anslaget.
- Följande finansår reduceras tillgängliga medel med ett belopp som motsvarar den anslagskredit som tagits i anspråk.
- Om det är nödvändigt för att täcka kostnader som inte var kända när anslaget intogs i budgeten eller för att uppfylla anslagets ändamål kan landskapsregeringen medge att ett ramanslag överskrids utöver ovan nämnda anslagskredit.
- **Anslagssparande:**
 - Om det vid årets slut på ett ramanslag för **verksamhetsutgifter** finns outnyttjade medel får ett belopp om högst tre procent av det budgeterade anslaget överföras till följande år.
 - Om det vid årets slut på ett ramanslag för **ÅHS:s utgifter för extern vård** finns outnyttjade medel får ett belopp om högst tio procent av det budgeterade anslaget överföras till följande år.
 - Om det vid årets slut på ett ramanslag för **överföringsutgifter** finns outnyttjade medel får ett belopp om högst tio procent av det budgeterade anslaget överföras till följande år.
 - Om det vid årets slut på ett ramanslag för **överföringsutgifter för ett EU-program** (RA-EU) finns outnyttjade medel får ett belopp om högst hundra procent av det budgeterade anslaget överföras till följande år.
 - Outnyttjade medel får användas under högst två finansår efter att anslaget senast var upptaget i budgeten.
 - Landskapsregeringen kan besluta att medel på ett budgeterat ramanslag inte ska användas om detta är motiverat av särskilda omständigheter i en verksamhet eller av finansiella eller andra samhällsekonomiska skäl.

Reservationsanslag (R) används för utgifter som sträcker sig över flera år, dock högst 3 år. Dessa får inte överskridas, men oanvänd del kan överföras till senare budgetår. Anslagstypen används främst för investeringar, lån och övriga finansinvesteringar, men även för vissa anslag för överföringsutgifter där det är av vikt att ett årsskifte inte ska vara ett hinder för verkställandet. För de moment som var R-anslag 2024 gäller att de kvarstår som R-anslag tills de löper ut, maximalt fyra år, t.o.m år 2027.

De bidrag som beviljats och registrerats enligt förbindelseprincipen, men som inte kommer att utbetalas, återbokas mot det moment där bidrag beviljats. Denna återföring beskrivs inte separat under berörda moment.

Tvååriga reservationsanslag får användas för verksamhetsinkomster och -utgifter. Dessa får inte överskridas, men oanvänd del överföras till följande budgetår.

Anslag utan beteckning är årliga och får inte överskridas eller överföras till ett senare budgetår.

För varje moment anges uppgifter om motsvarande anslag i senaste bokslut, uppgift om de R eller RA anslag som överförts i senaste bokslut samt budgeten för pågående år, inklusive de justeringar som gjorts i ändringsbudget. Rörande bokslutsuppgifterna bör det noteras att uppgifterna som visas är framtagna med kontointervall för verksamhetens intäkts- och kostnadskonton, överföringarnas intäkts- och kostnadskonton o.s.v. Detta innebär att om ett anslag för överföringar har påförts verksamhetsintäkter eller -kostnader ingår inte dessa belopp i bokslutsuppgifterna för momentet i fråga.

Om ett anslag tidigare inte varit upptaget i budgeten anges detta med texten "Momentet nytt" i detaljmotiveringen. Då ett moment utgår ur budgeten anges detta i detaljmotiveringen med texten "Momentet utgår". Om rubriken ändras så anges det med "Rubriken ändrad".

Teknisk information om budgetförslaget

Budgetmomentnumreringen är lika såväl för inkomster som för utgifter. Budgeten uppgörs så att den som huvudregel är bindande på bruttonivå, d.v.s. inkomster och utgifter skilt för sig. Om det finns särskild anledning kan nettobudgetering undantagsvis tillämpas. Undantaget framgår då i motiveringen med en hänvisning till finansförvaltningslagen (2012:69, 6 §). Budgeten uppgörs i mervärdesskattehänseende netto, d.v.s. så att mervärdesskatten inom gottgörelsesystemet inte belastar respektive budgetmoment. Endast icke avdragbar mervärdesskatt så som representation eller kostnader för uthyrningsfastigheter ska belasta budgeten. För att tydliggöra behovet av finansiering med budgetmedel visas inkomster som positiva tal och utgifter som negativa tal. Anslagen under momenten visas endast som totalanslag.

Budgetanslagens numrering

Verksamhetsinkomster och verksamhetsutgifter, respektive överföringsinkomster och överföringsutgifter skiljs åt i den första kontodelen, affärsbokföringskonto. Budgetanslagets numrering kan således vara lika såväl för verksamhet som för överföringar, men de separeras och redovisas på olika moment i budgetförslaget tack vare den första kontodelen, objekt 1.

Budgetanslagens sifferindelning följer följande systematik (budgetanslaget börjar på siffran/siffrorna):

1. Politikområde 1 - Lagtinget
2. Politikområde 2 – Landskapsregeringen, regeringskansliet, lagberedningen samt **82**. Myndigheter under politikområde 2
3. Politikområde 3 - Finansavdelningen
4. Politikområde 4 - Social- och miljöavdelningen samt **84**. Myndigheter under politikområde 4
5. Politikområde 5 - Utbildnings- och kulturavdelningen samt **85**. Myndigheter under politikområde 5
6. Politikområde 6 – Näringsavdelningen samt **86**. Myndigheter och fristående enheter under politikområde 6
7. Politikområde 7 – Infrastrukturavdelningen samt **87**. Myndigheter och fristående enheter under politikområde 7. Även 82300 Ålands energimyndighet hör till politikområde 7.
8. Politikområde 8 – 840 Ålands hälso- och sjukvård
- 89**. Finansiering och resultaträkningsposter
9. Investeringar. Avdelningens/myndighetens ovanstående nummer, budgetanslag, föregås av siffran 9

Budgeten och löneutgifterna

Vid uppgörandet av detta budgetförslag är avtalsförhandlingarna inte slutförda. Vid budgetlöneberäkningen inom allmänna förvaltningen samt underlydande myndigheter har beaktats en lönejustering om 3,9 %.

Pensionspremierna enligt LL (1995:71) om landskapet Ålands pensionsfond har beräknats enligt 18,2 % av de av förskottsinnehållning underkastade löneutgifterna, vilket är samma nivå som år 2026. De som nyanställts efter den 1.1.2008 försäkras i ett privat arbetspensionsbolag. De direkta sociala avgifterna är 3,14 % för år 2027 och motsvarande avgift var 2,67 % för år 2026.

Förändring av semesterlöneskulden bokförs mot respektive moment där personalkostnaderna upptas. I budgetförslaget har inga belopp för förändringen beaktats.

Teknisk information om budgetförslaget

Enligt tjänstemannalagen (2013:45) görs inrättande och indragning av tjänster genom en behovsprövning och för de externa myndigheterna avger avtalsbyrån ett utlåtande om förslaget. Genom att landskapsregeringen inom fastställda ramar för verksamheten kan fatta beslut om tjänsteregleringarna skapas ett flexiblere system utan att tjänsteinnehavarnas rättsliga ställning i förhållande till arbetsgivaren i sak förändras.

Bestämmelserna gällande visstidsanställningar ändrades i tjänstemannalagen för landskapet Åland (1987:61) fr.o.m. 1.1.2024. Genom lagändringen motsvarar bestämmelserna i tjänstemannalagen statens och kommunala sektorns motsvarande lagstiftning. Enligt de ändrade bestämmelserna (2a §, 9 § och 55 §) får en person anställas för viss tid endast om det finns en i tjänstemannalagen stadgad grund för visstidsanställning (grundad anledning).

Inkomst i form av dagpenningar som inflyter vid en anställds tjänstledighet med lön på grund av sjukdom, moderskaps- eller faderskapsledighet samt civiltjänstgöring har i budgetförslaget beaktats netto under respektive moment för personalutgifter. Nettoföringen av dagpenningar innebär samtidigt att kostnader för eventuella vikarier i nämnda fall ska belasta respektive moment för personalutgifter.

Hantering av fullmakter i budgeten

Utgående från 54 § i Lagtingsordningen kan i budgeten beviljas en till beloppet och ändamålet avgränsad fullmakt att under finansåret ingå förbindelser om utgifter för vilka anslag tas in i budgetarna för de följande finansåren. Med beaktande av 10a § i finansförvaltningslagen kan landskapsregeringen göra ekonomiska åtaganden som medför kostnader under en längre tid än ett budgeterat anslag avser, om det är nödvändigt för att den löpande verksamheten ska fungera tillfredsställande.

Fullmakt begärs av lagtinget för fleråriga investeringar och för större kostnadsposter av engångskaraktär som sträcker sig över flera finansår. Fullmakt begärs däremot inte för löpande verksamhetskostnader även om dessa kostnader är fleråriga till sin karaktär, exempelvis beroende på ingångna avtal. Dessa årliga kostnader beskrivs i stället i detaljmotiveringen tillsammans med övriga verksamhetskostnader om de inte är av ringa eller mindre betydelse för bedömningen av ett anslag. I de fall det handlar om betydande åtaganden eller där ett särskilt ställningstagande kring t.ex. servicenivåer behövs bör en fullmaktsanhållan ändå ingå i budgetförslaget.

Ordlista

Affärsverk

Landskapets fastighetsverk är ett affärsverk underställt landskapsregeringen. Ett affärsverk har en större ekonomisk rörelsefrihet än vanliga myndigheter. I samband med behandlingen av landskapets budget ska lagtinget

- 1) godkänna ökning eller nedsättning av fastighetsverkets grundkapital samt besluta om intagande av anslag i budgeten för ökning av fastighetsverkets grundkapital,
- 2) samtycka till att affärsverket tar upp lån för finansiering av sin verksamhet,
- 3) godkänna maximibeloppet för fastighetsverkets investeringar under nästa räkenskapsperiod samt bemyndiganden för affärsverket att ingå sådana förbindelser för investeringar som medför utgifter under senare räkenskapsperioder.

Anläggningstillgång

Tillgång som är avsedd för stadigvarande bruk eller innehav. Således är det avsikten med innehavet, och inte tillgångens natur, som är avgörande för klassificeringen av tillgången. Med stadigvarande avses, vad gäller maskiner, inventarier m.m., att tillgångens ekonomiska livslängd uppgår till minst tre år.

Anskaffningsvärde

En tillgångs anskaffningsvärde är utgiften för dess förvärv eller tillverkning. Anskaffningsvärdet ska inkludera samtliga utgifter för att bringa tillgången på plats och i skick för att nyttjas i enlighet med syftet med anskaffningen.

Anslagskredit

Ett ramanslag för verksamhetsutgifter får tillfälligt överskridas med ett belopp motsvarande högst tre procent av det budgeterade anslaget.

Ett ramanslag för överföringsutgifter får tillfälligt överskridas med ett belopp

motsvarande högst tio procent av det budgeterade anslaget.

Följande finansår reduceras tillgängliga medel med ett belopp som motsvarar den anslagskredit som tagits i anspråk.

Om det är nödvändigt för att täcka kostnader som inte var kända när anslaget intogs i budgeten eller för att uppfylla anslagets ändamål kan landskapsregeringen medge att ett ramanslag överskrids utöver ovan nämnda anslagskredit.

Anslagssparande

Om det vid årets slut på ett ramanslag för verksamhetsutgifter finns outnyttjade medel får ett belopp om högst tre procent av det budgeterade anslaget överföras till följande år.

Om det vid årets slut på ett ramanslag för överföringsutgifter finns outnyttjade medel får ett belopp om högst tio procent av det budgeterade anslaget överföras till följande år.

Om det vid årets slut på ett ramanslag för överföringsutgifter för ett EU-program (RA-EU) finns outnyttjade medel får ett belopp om högst hundra procent av det budgeterade anslaget överföras till följande år.

Outnyttjade medel får dock användas under högst två finansår efter att anslaget senast var upptaget i budgeten.

Landskapsregeringen kan besluta att medel på ett budgeterat ramanslag inte ska användas om detta är motiverat av särskilda omständigheter i en verksamhet eller av finansiella eller andra samhällsekonomiska skäl.

Anslagstyp

Det förekommer tre typer av anslag i Ålands budget; fasta anslag, ramanslag eller reservationsanslag. Se vidare fasta anslag, ramanslag respektive reservationsanslag.

Avgift

Ersättning som betalas för en direkt motprestation.

Avräkningsbelopp

Enligt det ekonomiska systemet erhåller landskapet Åland ett avräkningsbelopp som utgör 0,47 procent av de i statsbokslutet för respektive år redovisade inkomsterna med undantag för de skatter som ingår i skatteavräkningen, rundradioskatten och upptagna nya statslån. Dessutom är Ålands befolkningsandel en faktor som antingen ökar eller minskar avräkningsbeloppet. Under ett budgetår erhåller landskapet ett förskott på avräkningsbeloppet för det pågående året. Därtill slutregleras avräkningen för det föregående året efter att statsbokslutet är fastställt. Verkställandet av slutregleringen görs med ett till två års eftersläpning. Regleringen finns i 7 kapitlet i självstyrelselagen.

Balansomslutning

Är summan på vardera sidan av en balansräkning. Tillgångs- och skuldsidans summor är lika stora.

Balansräkning

Visar landskapets ekonomiska ställning på bokslutsdagen, uttryckt i tillgångar, skulder och kapital.

Bidrag

Se överföringsutgift.

Bokföringsmässiga principer

Ålands budget är uppgjord enligt bokföringsmässiga principer, d.v.s. det är kostnader och intäkter som budgeteras. Det innebär att bokföring mot resultat- eller balanskonto samt budgetmoment följer prestationsprincipen. Det är när prestationen är utförd eller varan är anskaffad som är avgörande för när avräkning mot budgetanslag görs, inte tidpunkten för när den betalas. Vid ett årsskifte görs därför ett antal periodiseringsbokningar för att intäkter och kostnader ska hamna på rätt budget-/bokföringsår.

Bruttobudgetering

I landskapets budget upptas de årliga inkomsterna och anslagen för de årliga utgifterna till bruttobelopp, så att varken utgifterna dras från inkomsterna eller inkomsterna från utgifterna

(bruttobudgetering). I Ålands budget redovisas de på samma budgetmoment men det är bruttobeloppen som är bindande.

Bruttonationalprodukten (BNP)

Utgörs av värdet av alla varor och tjänster som produceras i ett land under ett år.

Budgeteringsmarginal

Under den treårsperiod som kostnadstaket omfattar kan den samhällsekonomiska utvecklingen vara en annan än den som fanns när kostnadstaket utformades. Det måste därför finnas en marginal för att kunna hantera den typen av oförutsedda förändringar. Budgeteringsmarginalen som är skillnaden mellan kostnadstaket och de takbegränsade kostnaderna, utgör en buffert mot olika typer av osäkerheter som till exempel högre arbetslöshet än väntat.

Budgetförslag

Landskapsregeringens förslag till budget ska överlämnas till lagtinget senast den 1 november året före finansåret. Ett lagförslag som ansluter sig till budgeten ska överlämnas till lagtinget tillsammans med budgetförslaget eller, om det inte är möjligt, i så god tid att det kan slutbehandlas tillsammans med budgeten.

Budgetunderskott

Innebär att Ålands budget har ett negativt resultat, d.v.s. kostnaderna är större än intäkterna.

Delårsrapport

Landskapsregeringen ska vid minst vid två tillfällen per år, per den 31.3 och per den 30.6, redogöra för budgetutfall och lämna prognoser till lagtinget och då förklara väsentliga skillnader i förhållande till budgeterade belopp. I bägge delårsrapporter ingår budget, ekonomiskt utfall samt prognosticerat utfall. Om väsentliga händelser och avvikelser påverkar årets budgetbehov uppåt eller neråt ska det beskrivas i delårsrapporten.

Ekonomiförvaltning

Ekonomiförvaltning är den del av finansförvaltningen som omfattar redovisning, betalningsförmedling, likviditetsplanering samt bokslut.

Eliminering

Innebär att transaktioner mellan landskapets myndigheter elimineras, d.v.s. bokas bort, för att få en rättvisande bild av landskapets resultat och ekonomiska ställning. Om t.ex. väghållningen köper tjänster av landskapets verkstad så bokas dessa poster bort så att intäkter och kostnader endast visas en gång i resultaträkningen. Större interna poster elimineras även i budgeten.

Extra anslag

Enligt självstyrelselagen kan på framställning av lagtinget extra anslag beviljas för osedvanligt stora engångsutgifter som inte rimligen kan finansieras med budgeten för landskapet Åland. Extra anslag kan beviljas endast för uppgifter som faller inom landskapets lagstiftningsbehörighet. Framställning om extra anslag görs hos Ålandsdelegationen.

Fasta anslag

Ett fast anslag får inte överskridas eller överföras till följande finansår.

Finansiell anläggningstillgång

Finansiella anläggningstillgångar utgörs av t.ex. aktier och andelar där syftet med innehavet är varaktigt.

Finansieringsanalys

Finansieringsanalysen visar hur landskapets likvida ställning på total nivå förändrats under året. I budgeten visas ett sammandrag över hur budgeten inverkar på de likvida medlen om budgeten skulle förverkligas till fullo.

Fordringar

Fordringar delas upp på kort- och långfristiga. Kortfristiga fordringar är fordringar som förfaller inom ett år. Motsatsen, långfristiga fordringar, utgör således fordringar som förfaller efter mer än ett år.

Förvaltningsenhet

En förvaltningsenhet är en avgränsad del av landskapsförvaltningen som består av en avdelning eller fristående enhet vid landskapets allmänna förvaltning eller av en myndighet som är underställd landskapsregeringen.

Förbindelseprincipen

För överföringsutgifter som beviljas enligt lag eller på ansökan kan förbindelseprincipen tillämpas. Det innebär att kostnadsföringen i bokföringen och belastningen av budgetmomentet sker när ett bindande beslut om beviljande av bidrag har fattats. I och med det upptas det som en skuld i balansräkningen tills bidraget är betalat. I anvisningarna för förverkligande av budgeten framgår vilka budgetmoment och bidragstyper som följer förbindelseprincipen.

Immateriell anläggningstillgång

Är en anläggningstillgång som saknar fysisk substans. Det är huvudsakligen utgifter för forsknings- och utvecklingsarbete samt licenser för dataprogram och liknande rättigheter som bokförs (aktiveras) som en immateriell anläggningstillgång i balansräkningen. En förutsättning för att få aktivera dessa utgifter är att de beräknas bli av betydande värde för verksamheten under kommande år.

Inbetalning

Avser själva betalningstransaktionen, d.v.s. när ersättning erhålls.

Inkomst

Typ av ekonomisk händelse genom vilken ett värde av finansiell natur tillförs landskapet. Till skillnad från intäkt kan inkomst avse flera redovisningsperioder.

Intäkt

En intäkt är en periodiserad inkomst, d.v.s. inkomst med hänsyn till den tidsperiod under vilken inkomsten har upparbetats eller blivit intjänad.

Investeringsreservering

En investeringsreservering bildas i balansräkningen genom att på förhand ta en kostnad för en specifik investering/anläggningstillgång och sedan lösa upp den i takt med att tillgången avskrivs. Landskapet har en investeringsreservering för Vårdöbron.

Kassamässig bokföring

Bokföring mot resultat- eller balanskonto samt budgetmoment sker vid betalningstillfället. T.ex. inkomster av avräkning och

skatteavräkning bokförs vid inbetalningstillfället.

Kompletterande budgetförslag

Om landskapsregeringen till lagtinget har lämnat förslag till budget eller ändringsbudget och ärendet inte är slutbehandlat i lagtinget kan landskapsregeringen lämna ett kompletterande budgetförslag. Det handlar då om att t.ex. förutsättningarna har ändrat så att någon del i förslaget behöver ändras eller kompletteras.

Kostnader

Värdet av de resurser som förbrukats, till skillnad från en utgift som avser anskaffning av resurser. Kostnad brukar definieras som en periodiserad utgift.

Kostnadstak

Kostnadstaket anger den högsta nivån för landskapets nettokostnader för ett visst finansår och fastställs av lagtinget tre år i förväg. Kostnadstaket ska användas som ram vid beredningen av landskapets budget och i genomförandet av den budgeterade verksamheten. Kostnadstaket ska omfatta samtliga landskapets kostnader förutom de finansiella kostnaderna. En del av kostnadstaket ska reserveras för oförutsedda kostnader (budgeteringsmarginal).

Landskapsandel

Landskapsandelar är stöd till kommunerna i enlighet med Landskapslag (2017:120) om landskapsandelar till kommunerna. Landskapsandelar betalas för kommunernas äldreomsorg, den samordnade socialtjänsten, barnomsorg, specialfritidsverksamhet, grundskola, träningsundervisning, förberedande undervisning, grundskoleutbildning för andra än läropliktiga samt för kulturverksamhet. Dessutom finns komplettering av skatteinkomsterna och en möjlighet för kommunerna att söka samarbetsstöd och likviditetsstöd.

Landskapsförvaltningen

Med landskapsförvaltningen avses landskapsregeringens allmänna förvaltning, de fristående enheter som finns i anslutning till den samt de myndigheter som är underställda landskapsregeringen.

Landskapsgarantier

Är ett borgensåtagande som oftast gäller så som för egen skuld. En landskapsgaranti är kopplad till en viss kredit. En landskapsgaranti beviljas med stöd av en fullmakt från lagtinget.

Nettobudgetering

I finansförvaltningslagen framgår i vilka fall som inkomstposter eller anslag som motsvarar skillnaden mellan dem (nettobudgetering) kan tas in i landskapets budget. I budgeten redovisas inkomster och utgifter på samma budgetmoment och det anges särskilt om det är nettobeloppen som är bindande.

Omsättningstillgång

Med omsättningstillgång avses tillgång som inte är anläggningstillgång, d.v.s. inte är avsedd för stadigvarande bruk eller innehav.

PAF-reservering

I enlighet med landskapsförordning (1993:56) om Ålands Penningautomatförening och dess verksamhet ska ofördelade medel, amorteringar på lån och reservationsanslag som lämnas outnyttjade reserveras hos landskapet på ett särskilt balanskonto. Övriga öknings samt användning av PAF-reserveringen beslutas i Ålands budget.

Periodisering

Fördelning av utgifter och inkomster till den period då resursen förbrukats (kostnad) eller då prestationen utförts (intäkt). Syfte med periodiseringen är att beräkna ett ekonomiskt resultat för redovisningsperioden.

Politikområde

Budgeten indelas från och med år 2025 i 8 stycken politikområden. Budgetens detaljmotivering för respektive politikområde är indelad så att först visas allmänna förvaltningens avdelningar, därefter myndigheter och fristående enheter.

Pågående anskaffningar

Större investeringsprojekt kan pågå under en längre tid, till och med flera år. I landskapets bokslut visas utgifterna på ett balanskonto för pågående anskaffningar tills investeringen är färdigställd. När investeringen är klar bokförs den på ett anläggningskonto i balansräkningen.

(aktiveras). Sedan kostnadsförs anläggningen genom planmässiga avskrivningar. Avskrivningsplanen finns som en not i bokslutsdelen i årsredovisningen.

Ramanslag

Ett ramanslag (betecknas (RA) eller (RA-EU)) får tillfälligt överskridas (anslagskredit) och outnyttjade medel överförs till följande år (anslagssparande). Se närmare anslagskredit respektive anslagssparande.

Reservationsanslag

Ett reservationsanslag, betecknas (R), får inte överskridas. Ett reservationsanslag kan användas under högst tre finansår i följd.

Resultaträkning

Visar i sammandrag räkenskapsårets samtliga intäkter och kostnader. I resultaträkningen kan man utläsa vilken typ av intäkter och kostnader som förekommit under räkenskapsåret. Genom att intäkter och kostnader summeras visar resultaträkningen hur verksamheten har förändrat kapitalet, vilket kommer fram i posten "räkenskapsperiodens över- eller underskott". Även de intäkter och kostnader som ingår i budgeten sammanställs i en resultaträkning.

Räkenskapsperiod

Är den period som en årsredovisning omfattar och utgörs normalt av 12 månader. Landskapets räkenskapsår sammanfaller med kalenderår.

Räkenskapsperiodens under- eller överskott

Den sista raden i resultaträkningen som visar skillnaden mellan redovisade intäkter och kostnader. Posten visas på balansräkningens passiva sida under eget kapital.

Rättvisande bild

Årsredovisningens delar ska ge en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och den ekonomiska ställningen. I normalfallet förutsätts att information som lämnas med tillämpning av god redovisningssed också ger en rättvisande bild. I speciella fall kan det behövas tilläggsupplysningar för att ge en rättvisande bild.

Skatteavräkning

I skatteavräkning återförs till landskapet Åland de på Åland för respektive skatteår debiterade statliga förvärvs- och kapitalinkomstskatterna, källskatten som betalas av begränsat skattskyldiga, samfundsskatten och tonnageskatten. Därtill återförs den på Åland betalda lotteriskattens belopp. På skatteavräkningsbeloppet betalas månatliga förskott under budgetåret. Förskottsbeloppet beräknas med utfallet av tidigare beskattning och prognoser som grund. Skatteavräkningen slutregleras efter att beskattningen har slutförts för respektive skatteår. Verkställandet av slutregleringen görs med två års eftersläpning. Regleringen finns i 7 kapitlet i självstyrelselagen.

Skatteår

Beskattning görs per kalenderår och om beskattningen avser år 2023 är det för skatteår 2023.

Skärgårdskommuner

I landskapsandelssystemet avses med skärgårdskommuner Brändö, Föglö, Kumlinge, Kökar, Sottunga och Vårdö.

Takbegränsade kostnader

De takbegränsade kostnaderna är summan av alla nettokostnader inom det fastställda kostnadstaket. De takbegränsade kostnaderna omfattar nettokostnaderna för alla politikområden. I kostnadstaket ingår inte skattefinansiering och finansiella poster.

Tillgängliga anslag

Tillgängliga anslag utgör summan av tilldelade anslag i grundbudget, ändringsbudget och reservationsanslag från tidigare år. Se även anslagskredit.

Tillskott under exceptionella förhållanden

Enligt självstyrelselagen ska landskapet Åland av statsmedel beviljas tillskott under exceptionella förhållanden

- 1) för att förhindra eller undanröja sådana väsentliga rubbningar i samhällsekonomin som särskilt drabbar landskapet,
- 2) för att täcka sådana kostnader som föranleds av en naturkatastrof, en

kärnkraftsolycka, ett oljeutsläpp eller någon annan därmed jämförbar händelse, om inte landskapet skäligen bör bära kostnaderna.

Ålands landskapsregering ska göra en framställning om tillskott hos Ålandsdelegationen senast under året efter det kalenderår till vilket utgifterna hänförs. Ärendet ska om möjligt avgöras inom sex månader från det att det väcktes.

Tilläggsbudget

Se ändringsbudget.

Utbetalning

Avser själva betalningstransaktionen, d.v.s. när ersättning utgår.

Utgift

Det ekonomiska värdet av de resurser som anskaffas (till skillnad från begreppet kostnad som avser förbrukningen). Utgiften uppstår vid anskaffningstillfället, vilket i normalfallet likställs med den tidpunkt då faktura mottas för en levererad vara eller tjänst.

Valutarisk

Risken för förändringar i kursen på den aktuella valutan. Om en faktura är i utländsk valuta kan den slutliga kostnaden på betalningsdagen bli lägre eller högre än när inköpet gjordes/fakturan anlände.

Ytterskärgården

I landskapsandelssystemet avses med ytterskärgården Brändö, Kumlinge, Kökar och Sottunga.

Ålandsdelegationen

Regleringen om Ålandsdelegationen finns i självstyrelselagen. Ordförande i Ålandsdelegationen är landshövdingen eller någon annan som har förordnats av republikens president efter överenskommelse med lagtingets talman. Till ledamöter i delegationen utser statsrådet och lagtinget vardera två personer och för var och en av dem två suppleanter. Delegationen är beslutför endast såsom fulltalig.

Ålandsdelegationens uppgifter

Ålandsdelegationen har en viktig roll i systemet för finansiering av självstyrelsen. Delegationen ska

1) årligen i efterhand verkställa avräkning och skatteavräkning

2) ge förslag till statsrådet om ändring av avräkningsgrunden

3) bevilja extra anslag och tillskott under exceptionella förhållanden samt fatta beslut om de villkor som möjligen förenas med dem.

Delegationen fattar beslut om storleken på förskott på avräkningsbeloppet och på skatteavräkningen

Beslut av delegationen i dessa frågor stadfästs av republikens president. Beslutet ska inom tre månader stadfästas oförändrat eller lämnas utan stadfästelse. Om ett beslut lämnas utan stadfästelse, ska ärendet hänskjutas till delegationen för ny behandling.

Ändringsbudget

Om det finns behov av att ändra Ålands budget ska landskapsregeringen överlämna ett förslag till ändringsbudget till lagtinget.

I ett förslag till ändringsbudget som överlämnas till lagtinget bör föreslagna utgiftsökningar finansieras med motsvarande utgiftsminskningar eller inkomstökningar.

Om det inte finns särskilda skäl får förslag till ändringsbudget överlämnas vid högst två tillfällen under varje finansår.

Överföringsutgift

Överföringar, stöd eller bidrag betalas utan direkt motprestation. En inkomstöverföring ges antingen på basis av lag t.ex. barnbidrag eller på basis av ansökan, exempelvis ansökan om ett verksamhetsstöd ur penning-automatmedel. En kapitalöverföring beviljas på ansökan och avser vanligen någon form av investeringsstöd, d.v.s. mottagaren ska genomföra en investering eller ett projekt för att sedan mot redovisning erhålla stödet.

Överskottsmål

Ett av de budgetpolitiska mål som finns är ett överskottsmål, vilket innebär ett mål för landskapets finansiella sparande. Överskottsmålet är fastställt av lagtinget till att Ålands budget ska uppvisa nollresultat senast år 2030.

Lagtingets samtycke och fullmakter i budgetförslaget

Detaljmotivering - Verksamhet och överföringar

Politikområde 2

24010 Landskapsstöd för materielanskaffningar (R)

Fullmakt

I enlighet med gällande plan över anskaffning av fordon för kommunernas räddningstjänst i landskapet Åland, föreslås att landskapsregeringen ges rätt att under år 2027 ge förhandsbesked om landskapsstöd till materielanskaffningar under år 2028 om högst 302.500 euro, 55 % till Hammarlands kommun för anskaffning av ny släckningsbil.

26007 Danaarv

Fullmakt

Föreslås att landskapsregeringen befullmäktigas att överföra eventuella fastigheter som tillfaller landskapet Åland genom danaarv till respektive berörd kommun.

Politikområde 3

36000 Räntestöd och landskapsborgen för privatpersoner (RA)

Fullmakt

Föreslås att landskapsborgen får utges för nya ägarbostadslån om högst 5.000.000 euro under året. Det totala åtagandet av tidigare borgensförbindelser och sådana som utges under året får uppgå till högst 69.000.000 euro vid årets slut.

För eventuella kostnader för att täcka åtaganden för ägarbostäder med landskapsborgen, se moment 89200.

Politikområde 6

61000 Näringslivets främjande, överföringar (R)

Fullmakt

Föreslås en bevilningsfullmakt om högst 2.000.000 euro för landskapets åtagande i de krediter och garantier som beviljas till åländska företag bland annat enligt särskilt samarbetsavtal med Finnvera Abp. Landskapets åtagande uppgår i enlighet med gällande avtal till 50 procent av Finnvera Abp:s åtaganden.

Sedan tidigare har landskapet hos Finnvera Abp åtaganden för lån och garantier om 2.781.778,71 euro (16.6.2026).

Det totala åtagandet av tidigare borgensförbindelser och sådana som utges under året får uppgå till högst 4.800.000 euro vid årets slut. Anslag för eventuella kreditförluster till följd av åtagandena belastas moment 89200.

61500 Främjande av livsmedelsproduktion, överföringar (RA)

Fullmakt

Föreslås en bevillningsfullmakt om högst 2.200.000 euro för nya lån med räntestöd för lån för produktionsinvesteringar i byggnader och även för lagerbyggnader och torkar för jordbruksprodukter samt för visst lösöre. Se motiveringen under rubriken räntestöd ovan.

Föreslås därtill att det under året får beviljas nya räntestödslån om sammanlagt högst 300.000 euro för lån beviljade med anledning av skörde-skador. Se motiveringen under rubriken skörde-skador ovan.

Föreslås ytterligare att en bevillningsfullmakt om högst 1.000.000 euro för nya lån som upptas med landskapsborgen i enlighet med 40 § i landskapsförordning om investeringsstöd och startstöd till jordbruket (2023:68) för produktionsinvesteringar i byggnader samt för visst lösöre som upptas som kompletterande finansiering till investeringsstödet till jordbruket inom ramen för CAP-planen under moment 62302. Landskapsborgen finansieras med avgifter och eventuella kreditförluster upptas under moment 89200. Det totala åtagandet av tidigare borgensförbindelser och sådana som utges under året får uppgå till högst 1.000.000 euro vid årets slut.

Politikområde 7

71510 Räntestöd och landskapsborgen för bostadsproduktion (RA)

Fullmakt

I enlighet med motiveringen ovan föreslås en fullmakt att bevilja räntestöd för lån för produktion av hyresbostäder för ett lånebelopp om sammanlagt högst 12.000.000 euro.

Föreslås ytterligare en fullmakt att bevilja landskapsborgen för produktion av hyresbostäder samt för energieffektiviserande åtgärder om sammanlagt maximalt 8.000.000 euro.

För kostnader för att täcka åtaganden för hyresbostäder med landskapsborgen, se moment 89200.

72040 Projekt Sunnavind (R)

Fullmakt

Landskapsregeringen föreslår att en fullmakt ges för åren från 2028 till 2029 för att ingå avtal och andra kostnadsbindningar för genomförande av konkurrensutsättning av havsområden i enlighet med budgetmotiveringarna ovan samt för assistans till aktuella kommuner i deras generalplanläggningsprocesser. För att kunna genomföra konkurrensutsättningen av nyttjanderätten krävs resurser för att nuvarande upphandlade konsulter (teknisk konsult, planläggningskonsult, affärsrådgivningskonsult och juridisk expertis) kan användas under konkurrensutsättningen genom nuvarande upphandlade avtalsupplägg och för att nuvarande projektledningskontors personalresurser kan användas för genomförandet. Fullmakten uppgår totalt till 1.245.000 euro, varav 685.000 euro för år 2028 och 560.000 euro för år 2029.

Lagtingets samtycke

Enligt 25 § 2 mom. landskapslagen (2012:69) om landskapets finansförvaltning får nyttjanderätten till någon av landskapets fastigheter för tjugo år eller mer inte överlätas utan lagtingets samtycke.

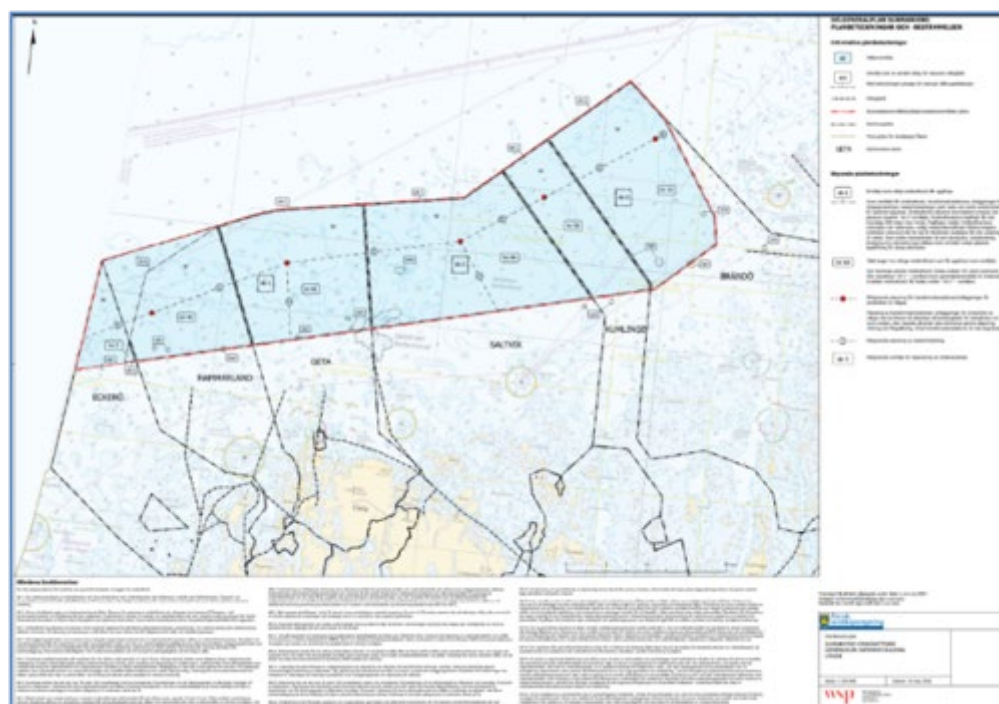
Landskapsregeringen anholder härmed om lagtingets samtycke att som ett första steg till att realisera den potential som havsområdet har, inom fem år från givandet av samtycket, ingå ett eller flera nyttjanderätts- eller arrendeavtal för det havsområde vars yttre gräns fastställs av koordinatpunkterna i tabellen nedan. Ett krav är att en kapacitet på minst 700 MW ska uppföras inom området. Arrendetiden kan uppgå till högst 50 år från datum för ingående av arrendeavtalet, med en option om att senare kunna förlänga arrendeavtalet med upp till 25 år. Den sammanlagda arrendetiden vid ett fullt nyttjande av optionsåren är således högst 75 år.

Ytterkoordinatpunkter för området för samtycke

Koordinatpunkt	X-EUREF FIN TM35FIN	Y- EUREF FIN TM35FIN
0	140852,9856	6767208,251
1	140852,9877	6767208,248
2	145100,9048	6762597,125
3	148105,5309	6756736,312
4	148891,7084	6755202,797
5	149529,6556	6753958,419
6	151365,4489	6750377,527
7	151627,483	6746791,218
8	143836,6808	6741135,749
9	110457,2087	6736496,928
10	108460,3539	6736221,821
11	107440,7516	6751862,092
12	120025,6383	6752653,452
0	140852,9856	6767208,251

Området omfattar det vindkraftsområde som bildas genom avgränsningen inom de allmänna vatten som finns inom kommunerna Brändö, Kumlinge och Saltvik (se kartan nedan).

Figur 1: Den översiktliga plankartan som anger alla delgeneralplaner i generalplanförslaget.

74700 Övrig trafik, överföringar (RA)

Fullmakt

Avtalet för flygtrafik löper ut 30.9.2028 varför en fullmakt om 12.000.000 euro föreslås för upphandling av trafiken i ytterligare fyra år med start 1.10.2028.

Detaljmotivering - Skattefinansiering, finansiella poster och resultaträkningsposter

892 Finansiella poster

89230 Landskapets fastighetsverk

Investeringsarnas maximibelopp och de viktigaste projekten

Fastighetsverkets investeringsutgifter får sammanlagt högst uppgå till 7.300.000 euro. För planerat underhåll föreslås 6.500.000 euro, vilket är samma belopp som år 2026.

De viktigaste planerade åtgärderna är att färdigställa saneringen och ombyggnaden av självstyrelsegårdens våning 1 södra samt C-huset på Neptunigatan 19. Vidare genomförs etapp 2 av ventilationsuppdateringen vid Ålands lyceum, uppdatering av autoklaver och sterilförråd vid sjukhuset och en fastighetsutvecklingsplan för sjukhustomten genomförs. Därutöver inleds bland annat projektering av Ålands museums personalutrymmen och lager, förnyelse av museets tak med solpaneler, målning av bassängen vid sjösäkerhetscentret, fortsatta fasad- och takrenoveringar vid skolorna, el- och belysningseffektivisering vid fastigheter, arbeten vid Kastelholms kungsgård och Eckerö post- och tullhus samt uppförande av ett nytt utkikstorn vid Kungsö batteri.

	2027	2028	2029
Ombyggnad självstyrelsegården	800 000		
Planerat underhåll och andra investeringar	6 500 000	6 500 000	6 500 000
Totalt	7 300 000	6 500 000	6 500 000

Fastighetsverket har möjlighet till om disponering av den totala investeringsfullmakten om 7.300.000 euro inkluderande möjlighet att efter samordning med landskapsregeringen köpa in fast egendom för landskapets behov.

Lån och likviditetshantering

Föreslås att Fastighetsverket inte upptar långfristiga lån under år 2027.

Landskapsregeringen har år 2026 lånat räntefritt från Fastighetsverkets kassa. Övrig likviditet har placerats kortsiktigt enligt tidigare praxis.

Fastighetsförsäljningar och långtidsarrenden

Fastighetsverket föreslås få fullmakt att sälja tomt 736-429-3-18 i Saltviks kommun. Tomten om 1,65 hektar invid en industrianläggning saknar strategiskt värde för landskapet och kan inte betraktas som något landskapet kan behöva för den egna verksamheten.

I samband med mindre markbyten år 2025 mellan betesarrendatorer till Fastighetsverket och Ålands golfklubb r.f. så inkluderades ca 2,6 hektar mark i golfklubbens långa arrendeavtal som löper till 31.5.2058. Lagtinget borde ha gett tillstånd för utarrendering av marken över 20 år men detta förbisågs. Landskapsregeringen ber nu i efterhand om lagtingets samtycke för utarrendering av nämnda område på Kastelholms kungsgårds fastighet Rnr 771-412-1-29 i Sunds kommun för en tid om 33 år, räknat från år 2025.

Hysesavtalet för Alandica löper ut i december 2028. Landskapsregeringen utreder under året alternativ för fortsatt verksamhet.

Detaljmotivering - Investeringar, lån och övriga finansinvesteringar

Politikområde 2

921200 Digitalisering och informationsteknologi, investeringar (R)

Fullmakt

En fullmakt om sammanlagt 2.200.000 euro föreslås för utgifter som huvudsakligen beräknas utfalla under åren 2028–2029 för följande investeringar: en åländsk datadelningsplattform och medborgarportal, register inom förvaltningen som följer av informationshanteringslagen och som kan kopplas till medborgarportalen, nytt ärendehanteringssystem och e-arkiv, stödansöknings- och stödhanteringssystem, identitets- och behörighetshantering samt hantering av kritisk information, plattform för analys, datainsikter och beslutsstöd, utveckling och uppgradering av framtida nätverk och nätverkssäkerhet, implementation och införande av förvaltningsgemensamma system samt system för landskapsregeringens myndighetsuppgifter inom cybersäkerhet och tillsyn.

Politikområde 7

976000 Infrastrukturinvesteringar (R)

Fullmakt

Med beaktande av att ett flertal av ovanstående investeringsprojekt är fleråriga föreslås att landskapsregeringen under år 2027 kan ingå entreprenadavtal som sammanlagt belastar de följande finansåren med högst 6.000.000 euro.

Återstående reservations- och ramanslag

Visar endast budgetmoment som är reservations (R) eller ramanslag (RA)

	Anslagstyp	Budget 2026	ÄB1-2 2026	Budget 2026 inkl ÄB 1-2	Reserverade anslag	Totalt tillgängliga anslag	Förbrukat 2026*	Återstår 2026 **
Politikområde 1								
10100 Lagtinget, verksamhet	RA	-2 630 000	0	-2 630 000	-78 120	-2 708 120	-1 843 452	-864 668
11100 Lagtingets kansli	RA	-1 586 000	0	-1 586 000	-44 550	-1 630 550	-1 059 584	-570 966
11130 Lagtingets bibl, verksamhet	RA	-24 000	0	-24 000	-1 170	-25 170	-9 466	-15 704
11210 BSPC, Östersjösamarbete	RA	-33 000	0	-33 000	-2 400	-35 400	-16 648	-18 752
12010 Landskapsrevision, verksamhet	RA	-245 000	0	-245 000	6 377	-238 623	-134 123	-104 500
13010 Nordiska Rådet	RA	-33 000	0	-33 000	-990	-33 990	-25 636	-8 354
Summa		-4 551 000	0	-4 551 000	-120 853	-4 671 853	-3 088 909	-1 582 944
Politikområde 2								
20010 ÅLR, verksamhet	RA	-1 078 000	0	-1 078 000	-4 409	-1 082 409	-768 113	-314 296
21010 Regeringskansliet, verksamhet	RA	-3 618 000	0	-3 618 000	-118 410	-3 736 410	-2 634 530	-1 101 880
21200 Digitalisering o inform teknol	RA	-4 757 000	0	-4 757 000	-22 039	-4 779 039	-3 712 608	-1 066 431
21510 Ål representation Helsingfors	RA	-65 000	0	-65 000	-2 070	-67 070	-40 151	-26 919
22000 Främjande av jämställdhet	RA	-66 000	45 000	-21 000	424	-20 576	-19 794	-782
22500 Främjande av integration	RA	-24 000	0	-24 000	-1 620	-25 620	7 367	-32 987
24000 Brand- och räddning	RA	-35 000	0	-35 000		-35 000	1 829	-36 829
24010 Landsk stöd materialanskaffn	R	-203 000	0	-203 000	-428 875	-631 875	-243 780	-388 095
25000 Utbildn,företagshälsov,arbetar	RA	-459 000	0	-459 000	12 180	-446 820	-382 310	-64 510
25210 Serviceverksamhet	RA	-278 000	0	-278 000	-11 430	-289 430	-168 880	-120 550
26000 Regeringen övriga kostnader	RA	-100 000	0	-100 000	-5 520	-105 520	-48 064	-57 456
26003 Utvecklo tillväxtp hållb Åland	RA	-148 000	0	-148 000	-4 320	-152 320	-72 369	-79 951
27000 Radio- o TV-verksamhet	RA	-2 885 000	0	-2 885 000	-73 439	-2 958 439	-2 670 676	-287 763
28010 Lagberedning	RA	-1 211 000	0	-1 211 000	-36 210	-1 247 210	-832 342	-414 868
82000 ÅSUB	RA	-784 000	0	-784 000	-10 499	-794 499	-636 530	-157 969
82200 Datainspektionen	RA	-284 000	0	-284 000	-7 320	-291 320	-200 809	-90 511
82500 Ålands polismyndighet	RA	-11 164 000	0	-11 164 000	-308 016	-11 472 016	-8 151 508	-3 320 508
82600 Ålands Ombudsmannamyndighet	RA	-354 000	0	-354 000	-1 045	-355 045	-212 493	-142 552
Summa		-27 513 000	45 000	-27 468 000	-1 022 618	-28 490 618	-20 785 759	-7 704 859
Politikområde 3								
30010 Finans, verksamhet	RA	-3 116 000	0	-3 116 000	-91 110	-3 207 110	-2 349 702	-857 408
33000 LR andel o stöd kommunerna	RA	-28 684 000	-1 989 000	-30 673 000	-950 561	-31 623 561	-24 714 857	-6 908 704
35000 Penningautomatmedel	R	-4 581 000	50 000	-4 531 000	-842 409	-5 373 409	-3 638 468	-1 734 941
36000 Räntestöd landskapsb privatper	RA	-45 000	0	-45 000	-4 500	-49 500	-112	-49 388

	Anslagstyp	Budget 2026	ÄB1-2 2026	Budget 2026 inkl ÄB 1-2	Reserverade anslag	Totalt tillgängliga anslag	Förbrukat 2026*	Återstår 2026 **
38000 Pensioner o pensionsrelat utg	RA	-18 500 000	0	-18 500 000	-555 600	-19 055 600	-24 026 030	4 970 430
39050 Bokföringsmässiga korr.	RA	0	0	0		0		0
39099 Internhyra	RA	-2 502 000	0	-2 502 000	-3 225	-2 505 225	-1 874 323	-630 902
Summa		-57 428 000	-1 939 000	-59 367 000	-2 447 405	-61 814 405	-56 603 492	-5 210 913
Politikområde 4								
40010 Soc- och miljö, verksamhet	RA	-2 235 000	-45 000	-2 280 000	-61 410	-2 341 410	-1 426 898	-914 512
41000 Övriga sociala uppgifter	RA	-212 000	0	-212 000	-6 570	-218 570	-16 033	-202 537
41010 Övr sociala uppg, överföring	RA	-13 269 000	0	-13 269 000	-821 717	-14 090 717	-9 729 329	-4 361 388
41500 LR andel o stöd socialv omr	RA	-10 864 000	-36 000	-10 900 000	-6 170	-10 906 170	-9 055 381	-1 850 789
42000 Övrig hälso- och sjukvård	RA	-200 000	0	-200 000	-4 920	-204 920	-97 269	-107 651
43000 Allmän miljövård	RA	-112 000	0	-112 000	2 072	-109 928	-55 791	-54 137
44000 Naturvård	RA	-821 000	-15 000	-836 000	-340	-836 340	-539 994	-296 346
44510 Paf-medel sociala sektorn	R	-3 510 000	0	-3 510 000	-132 176	-3 642 176	-3 619 999	-22 177
44520 Paf-medel miljö sektorn	R	-395 000	0	-395 000	-25 074	-420 074	-420 074	0
45000 Vattenförsörjning- och vård	RA	-1 855 000	0	-1 855 000	-44 280	-1 899 280	-457 014	-1 442 266
46000 Cirkulär ekonomi	RA	-72 000	0	-72 000	-2 160	-74 160	-27 297	-46 863
47000 Miljöhälsovård	RA	-70 000	0	-70 000	-2 340	-72 340	-20 624	-51 716
84810 ÅMHM, verksamhet	RA	-2 266 000	0	-2 266 000	-68 760	-2 334 760	-1 857 076	-477 684
84820 ÅMHM, laboratoriet	RA	-634 000	0	-634 000	-19 710	-653 710	-534 419	-119 291
Summa		-36 515 000	-96 000	-36 611 000	-1 193 555	-37 804 555	-27 857 198	-9 947 357
Politikområde 5								
50010 Utb och kultur, verksamhet	RA	-4 718 000	0	-4 718 000	-32 581	-4 750 581	-3 408 049	-1 342 532
50200 Studiestöd	RA	-8 205 000	0	-8 205 000	-88 707	-8 293 707	-6 142 478	-2 151 229
50500 Bibliotek	RA	-166 000	0	-166 000	-2 216	-168 216	-114 086	-54 130
51000 LR andel medb.insti o kulturv	RA	-816 000	-1 000	-817 000	-1 926	-818 926	-717 041	-101 885
51100 Kultur o kulturmiljöförvaltn	RA	-749 000	0	-749 000	21 381	-727 619	-532 739	-194 880
51500 Paf-medel ungdom och idrott	R	-2 544 000	0	-2 544 000	-108 022	-2 652 022	-2 553 993	-98 029
51600 Paf-medel kultur	R	-2 086 000	-50 000	-2 136 000	-154 438	-2 290 438	-1 945 857	-344 581
51700 Paf-medel fritidssedel barn	R		0	0	-863 498	-863 498	-307 813	-555 685
52000 Andel kommunernas utbild verk	RA	-14 476 000	-47 000	-14 523 000	-836	-14 523 836	-12 086 622	-2 437 214
53500 Vuxen utbildning	RA	-1 160 000	0	-1 160 000	45 990	-1 114 010	-622 596	-491 414
53510 Utvecklingsarb inom utbildn	RA	-513 000	0	-513 000	-15 630	-528 630	-88 055	-440 575
54000 Ålands museum	RA	-589 000	0	-589 000	-15 150	-604 150	-303 816	-300 334
85000 Högskolan på Åland	VR	0	0	0	-3 907 526	-3 907 526	-6 884 998	2 977 472
85100 Ål folkhögskola	RA	-1 143 000	465 000	-678 000	-38 550	-716 550	-655 495	-61 055
85200 Ål musikinstitut	RA	-1 516 000	0	-1 516 000	-44 250	-1 560 250	-999 106	-561 144

	Anslagstyp	Budget 2026	ÄB1-2 2026	Budget 2026 inkl ÄB 1-2	Reserverade anslag	Totalt tillgängliga anslag	Förbrukat 2026*	Återstår 2026 **
85500 Ål gymnasium	RA	-22 786 000	-465 000	-23 251 000	-379 844	-23 630 844	-15 989 562	-7 641 282
85590 Vuxenutb inform o kommunikatio	R	-525 000	0	-525 000	-62 856	-587 856	-159 138	-428 718
85600 Ål Sjösäkerhetscentrum	RA	-888 000	0	-888 000	26 478	-861 522	-1 005 738	144 216
Summa		-62 880 000	-98 000	-62 978 000	-5 622 181	-68 600 181	-54 517 183	-14 082 998
Politikområde 6								
60010 Näringsavdelningen, verksamhet	RA	-2 438 000	0	-2 438 000	-81 000	-2 519 000	-1 715 170	-803 830
61000 Näringslivets främjande	RA/R	-1 215 000	0	-1 215 000	-351 685	-1 566 685	-1 228 036	-338 649
61099 Återförda anslag		100 000	0	100 000		100 000	73 381	26 619
61100 Ålands landsbygdscentrum	RA	-125 000	0	-125 000	3 750	-121 250	-77 151	-44 099
61500 Främj av livsmedelsproduktion	RA	-920 000	0	-920 000	-30 000	-950 000	-827 375	-122 625
61550 Avbytar-service	RA	-298 000	0	-298 000	-32 000	-330 000	-104 154	-225 846
62100 EU, ERUF och ESF 2014-2020	RA-EU		0	0	-896 712	-896 712		-896 712
62102 EU, ERUF och ESF 2021-2027	RA-EU	-740 000	-240 000	-980 000	-2 250 998	-3 230 998	-2 513 105	-717 893
62300 EU, EJFLU 2014-2020	RA-EU		0	0	-2 316 593	-2 316 593	40 614	-2 357 207
62302 EU, EJFLU 2021-2027	RA-EU	-5 219 000	0	-5 219 000	-4 866 821	-10 085 821	-1 434 129	-8 651 692
62390 Leaderfinansiering m paf-medel	RA-EU	-150 000	0	-150 000	-184 698	-334 698	-40 810	-293 888
62500 EU, EHFF 2014-2020	RA-EU		0	0	-1 013 260	-1 013 260		-1 013 260
62502 EU,EHFFV 2021-2027	RA-EU	-70 000	0	-70 000	-1 310 179	-1 380 179	-212 833	-1 167 346
64000 Främjande av skogsbruket	RA/R	-400 000	0	-400 000	-146 298	-546 298	-222 957	-323 341
65000 Jakt- och viltvård	R	-35 000	0	-35 000	-95 146	-130 146	54 830	-184 976
67000 Främj av fiskerinäringen	RA	-85 000	0	-85 000	-3 660	-88 660	-58 691	-29 969
86000 Arb.markn & studieservicemynd.	RA	-2 207 000	0	-2 207 000	-73 290	-2 280 290	-1 659 072	-621 218
86050 Sysselsätt. o arb.löshet.stöd	RA	-6 474 000	-2 350 000	-8 824 000	453 374	-8 370 626	-6 064 922	-2 305 704
86500 Ålands fiskevårdscentrum	RA	-703 000	0	-703 000	-20 910	-723 910	-539 821	-184 089
Summa		-20 276 000	-2 590 000	-22 866 000	-13 195 216	-36 061 216	-15 989 582	-20 071 634
Politikområde 7								
70010 Infrastruktur, verksamhet	RA	-2 748 000	0	-2 748 000	-84 450	-2 832 450	-1 653 484	-1 178 966
71000 Planläggning- och byggnad	RA	-65 000	0	-65 000	-1 950	-66 950	-8 015	-58 935
71500 Stöd byggn relaterade åtg	RA	-280 000	0	-280 000	-2 000	-282 000	-26 018	-255 982
71510 Räntest o landsb.borgen, bost	RA	-800 000	0	-800 000	-111 000	-911 000	-813 852	-97 148
72000 Elsäkerhet och energi	RA	-84 000	0	-84 000	-2 520	-86 520	76 971	-163 491
72010 Främj hållbar energiomställn	RA	-750 000	500 000	-250 000	-110 500	-360 500	-16 409	-344 091
72030 Samhällsteknikutveckling	RA	-65 000	0	-65 000	-1 860	-66 860	-6 902	-59 958
72040 Projekt Sunnanvind	R	-589 000	-372 000	-961 000	-1 515 841	-2 476 841	-1 145 584	-1 331 257
74000 Ålandstrafiken	RA	-499 000	0	-499 000	-14 970	-513 970	-305 454	-208 516
74500 Oljeskydd	RA	-200 000	0	-200 000	-5 640	-205 640	-119 018	-86 622

	Anslagstyp	Budget 2026	ÄB1-2 2026	Budget 2026 inkl ÄB 1-2	Reserverade anslag	Totalt tillgängliga anslag	Förbrukat 2026*	Återstår 2026 **
74700 Understöd för övrig trafik		-7 969 000	0	-7 969 000		-7 969 000	-5 679 568	-2 289 432
75010 Upphandling av sjötrafik	RA	-16 497 000	-1 750 000	-18 247 000	-92 822	-18 339 822	-15 518 981	-2 820 841
75030 Upphandling av linfärjetrafik	RA	-2 867 000	0	-2 867 000	-85 020	-2 952 020	-2 119 277	-832 743
76000 Understöd kommunalvägar	R		0	0	-135 480	-135 480	-7 467	-128 013
76010 Utg drift o underhåll vägar	RA	-8 048 000	0	-8 048 000	-136 772	-8 184 772	-5 524 061	-2 660 711
76030 Utg underh farleder o fiskefyr	RA	-375 000	0	-375 000	-11 250	-386 250	-121 242	-265 008
76050 Utg drift o underh färjfast mm	RA	-3 076 000	0	-3 076 000	-2 318	-3 078 318	-1 780 908	-1 297 410
82300 Ålands energimyndighet	RA	-103 000	0	-103 000	-3 420	-106 420	-72 614	-33 806
87000 Fordonsmyndigheten	RA	0	0	0		0	75 049	-75 049
87200 Vägunderhållet	RA	10 000	0	10 000		10 000	35 843	-25 843
87300 Verkstad och lager	RA	0	0	0	-4 470	-4 470	-228 679	224 209
Summa		-45 005 000	-1 622 000	-46 627 000	-2 322 283	-48 949 283	-34 959 669	-13 989 614
Politikområde 8								
84000 ÅHS	RA	-100 115 000	-718 000	-100 833 000	1 898 958	-98 934 042	-74 682 782	-24 251 260
84700 Externvård	RA	-11 202 000	0	-11 202 000	339 081	-10 862 919	-6 898 885	-3 964 034
Summa		-111 317 000	-718 000	-112 035 000	2 238 039	-109 796 961	-81 581 667	-28 215 294
Total 1-8, verksamhet och överföringar		-365 485 000	-7 018 000	-372 503 000	-23 686 072	-396 189 072	-295 383 458	-100 805 614
Investeringar politikområde 1								
911150 E-demokrati - uppdatering	R	-132 425		-132 425		-132 425	-105 826	-26 599
Summa		-132 425		-132 425		-132 425	-105 826	-26 599
				0		0		
Investeringar politikområde 2				0		0		
921200 Digitalisering o inform teknol	R	-2 886 812		-2 886 812		-2 886 812	-741 642	-2 145 170
921500 Kommunikationsverksamh invest	R	-100 131		-100 131		-100 131	-7 260	-92 871
923000 Demokratiutveckling och val	R	-75 148		-75 148		-75 148	-15 031	-60 117
982500 Ål Polismyndigh,investeringar	R	-956 431		-956 431		-956 431	-137 202	-819 229
Summa		-4 018 522		-4 018 522		-4 018 522	-901 135	-3 117 387
				0		0		
Investeringar politikområde 3				0		0		
934000 Övriga finansinvesteringar	R	-41 000 000		-41 000 000		-41 000 000	-41 000 000	0
934080 Övriga lån	RA	2 080 000		2 080 000		2 080 000	1 609 238	470 762
935010 Lån ur PAF-medel	R	-4 170 684		-4 170 684		-4 170 684		-4 170 684
Summa		-43 090 684		-43 090 684		-43 090 684	-39 390 762	-3 699 922
				0		0		

	Anslagstyp	Budget 2026	ÄB1-2 2026	Budget 2026 inkl ÄB 1-2	Reserverade anslag	Totalt tillgängliga anslag	Förbrukat 2026*	Återstår 2026 **
Investeringar politikområde 4				0		0		
944000 Naturskyddsområden	R	-1 283 221		-1 283 221		-1 283 221	-438 601	-844 620
984810 ÅMHH-investeringar	R			0		0		
984820 ÅMHH laboratorium investeringa	R	-60 000		-60 000		-60 000		-60 000
Summa		-1 343 221		-1 343 221		-1 343 221	-438 601	-904 620
				0		0		
Investeringar politikområde 5				0		0		
951100 Kultur-kulturmiljöförv, invest	R	-450 000		-450 000		-450 000		-450 000
954000 Inköp av konst				0		0		
954010 Ålands Museum investeringar	R	-110 000		-110 000		-110 000	-5 807	-104 193
985000 HPÅ investeringar	R	-200 000		-200 000		-200 000	838 038	-1 038 038
985200 Musikinstitutet investeringar	R	-60 000		-60 000		-60 000	-55 712	-4 288
985500 Ål Gymnasium investeringar	R	-356 000		-356 000		-356 000	-131 503	-224 497
985600 Ål sjösäkerhets centr investe	R	-225 000		-225 000		-225 000		-225 000
Summa		-1 401 000		-1 401 000		-1 401 000	645 017	-2 046 017
				0		0		
Investeringar politikområde 6				0		0		
986000 AMS investeringar	R	-140 788		-140 788		-140 788	-70 993	-69 796
986500 Fiskevårdscent Guttorp invest	R	-51 513		-51 513		-51 513	-15 361	-36 152
Summa		-192 301		-192 301		-192 301	-86 353	-105 948
				0		0		
Investeringar politikområde 7				0		0		
974500 Oljeskyddsinvesteringar	R	-207 350		-207 350		-207 350		-207 350
975000 Fartygs- o färjinvesteringar	R	-6 132 198		-6 132 198		-6 132 198	-1 273 206	-4 858 992
976000 Infrastrukturinvesteringar	R	-23 007 124		-23 007 124		-23 007 124	-12 299 113	-10 708 011
987000 Fordonsmyndigh invest.	R	-2 244 550		-2 244 550		-2 244 550	-377 946	-1 866 604
987300 Verkstad o lager	R	-335 159		-335 159		-335 159		-335 159
Summa		-31 926 381		-31 926 381		-31 926 381	-13 950 264	-17 976 117
				0		0		
Investeringar politikområde 8				0		0		
984510 Hälso- och sjukvårdsinvesteringar	R	-9 379 723	-5 450 000	-14 829 723		-14 829 723	-1 994 549	-7 385 174
Summa		-9 379 723		-9 379 723		-9 379 723	-1 994 549	-7 385 174
Summa investeringar 1-8		-91 484 257	0	-91 484 257	0	-91 484 257	-56 222 474	-35 261 783
* Förbrukade reservationsanslag t.o.m. 11.10.2026								
** Återstående reservationsanslag per 11.10.2026								